

59

Viata noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 59 • Iunie 2023

NUMĂR SPECIAL DEDICAT COPILĂRIEI

Revista „Viata noastra”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Alexandrina PASCAL 3 <i>Unde ești, copilărie?...</i>	Ioan IDRICEANU 26 <i>Ziua copilului – sărbătoarea celor mici</i>	Camelia OPRİȚA 54 <i>Broderii cu poezii pentru copii</i>	Marcel PROCA 96 <i>Bârladul de odinioară...</i>
Nicolaie MIHAI 5 <i>Dragii noștri copii și nepoți</i>	Lucia MUNTEANU 28 <i>A fi copil...</i>	Aristotel PILIPĂUȚEANU 56 <i>De-a scrisul...</i>	Ion DOBRIN 98 <i>Proză scurtă</i>
Dumitru BOROȘ 6 <i>Mesaj de 1 iunie</i>	Carolina BOROȘ 29 <i>Crâmpete de viață</i>	Andra PARFENE 58 <i>Îndemnul actorului vasluian Vlad Gălățianu pentru copiii din Vaslui: „Urmați-vă visul”</i>	Petruș ANDREI 101 <i>Poetul-poet Alecu Dumitrașcu Tăune - comori ale sufletului</i>
Roxana MIRON-FERARU 6 <i>Dragii noștri oameni mici</i>	Irina NECHIFOR 31 <i>Mărturisire</i>	Mihaela NICULESCU 59 <i>Gimnastele de la CSS, copilele de aur ale Bârladului</i>	Nicolae IONESCU 104 <i>Pelerini vasluieni în Țara Sfântă și Iordania</i>
Daniela ANGHELUȚĂ 7 <i>1 iunie - istoric și sărbătorire</i>	Ionel DORIN 34 <i>Poezii</i>	Să ne reamintim...	Pavel PAVELESCU 110 <i>Am fost odată...</i>
Andra PARFENE 8 <i>Simbolistica zilei de 1 iunie</i>	Maria BUDESCU 35 <i>Copilul de odinioară, adultul de astăzi</i>	Gruia NOVAC 61 <i>Copii, copilărie, copilării</i>	Zâna TĂMĂȘANU 113 <i>Destinații de vacanță</i>
Cleopatra RAVARU 9 <i>La 1 iunie, vorbe despre... copii</i>	Lucia MUNTEANU 37 <i>Minutul de cugetare</i>	Mihaela OPREA 63 <i>Armonia copilăriei</i>	Victoria RUDI 115 <i>Un jurnal de bord ca destin</i>
Andreia-Elena BRICIU 10 <i>Copilărie - vis și inocență</i>	Irina NECHIFOR 38 <i>Cinstea și omenia</i>	Jenică RUSU 65 <i>Iubirea divină... educă frumos!</i>	Daniela Tudorița TEODORU 118 <i>Scolioza la copii</i>
Andreea NANU 12 <i>Copilăria, cea mai mare bucurie</i>	Petruș ANDREI 41 <i>De-a lungul anilor</i>	Constantin CHIPER 67 <i>Elena Cuza în memoria românilor</i>	DSP Vaslui 119 <i>Prevalența morbidității în rândul persoanelor vârstnice în anul 2022</i>
Tincuța Horonceanu Bernevic 13 <i>Copiii ploii</i>	Livia ANDREI 42 <i>Vorbele copilăriei</i>	Alexandrina PASCAL 71 <i>Un bilanț al împlinirilor</i>	Gheorghe ENĂCHESCU 122 <i>Ghiveci de catrene</i>
Ada Mioara TIMOFTE 14 <i>„Unde ești, copilărie, cu pădurea ta cu tot?”</i>	Ecaterina TELETIN 45 <i>„Adevăratul drum al vieții spre infinit îl formează ei – copiii!...”</i>	Dumitru DIMA 77 <i>Omul trăiește...</i>	Costică DUMITRIU 122 <i>Zicale reinterpretate</i>
Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI 16 <i>Importanța educației religioase în viața copiilor și a tinerilor</i>	Florența CARP 48 <i>Poezii</i>	Federația Națională „Omenia” 79 <i>Raportul de activitate</i>	Maximilian OPAIȚ, Elena MÂNDRU 123 <i>Epigrame</i>
Andrei-Nicolaie MIHAI 19 <i>Copilăria care-a fost</i>	Lăcrămioara-Iolandina IVAN 49 <i>Poezii</i>	MEDALION 86 <i>Eugen DEUTSCH</i>	Gheorghe NICULESCU 123 <i>Să râdem cu...</i>
Gheorghe ENĂCHESCU 20 <i>Ultimul zmeu</i>	Carmen FRĂȚIMAN 50 <i>Plecați cu cercul</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 89 <i>Umbrele așternute peste proza eminesciană</i>	Serghei COLOȘENCO 124 <i>Rebus</i>
Simona-Andreea MIHAI 24 <i>Dependența digitală</i>	Adrian VOICA 51 <i>Versuri</i>	Florian PRICOP 91 <i>Omagiu adus Poetului</i>	<i>Coperta 1: Cireșe de Mai, desen de Darie Raluca, cl. a VII-a, Școala „Manolache Costache Epureanu” Bârlad</i>
Ionel DORIN 25 <i>Poezii</i>	Neagu DJUVARA 52 <i>„Era o vreme...”</i>	Legenda Sânzienelor 92	
		Alexandrina PASCAL 93 <i>Avocat al apărării - de Ziua Limbii Române</i>	

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI, Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P.:

Veronel AIONIȚOAI, Vasile CHELARU, Nicolaie MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin Gheorghiuț BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 – 3580; ISSN-L = 2247 – 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

Prof. Alexandrina PASCAL

„Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea este veselă și nevinovată... Așa am fost eu la vârsta copilăriei mele și cred că așa au fost toți copiii de când e lumea și pământul” – mărturisește humuleșteanul Ion Creangă, cel care a păstrat toată viața în suflet icoana copilăriei.

Să povestim, fiindcă nu cred că este cineva care, chiar dacă a trecut prin valurile vieții, nu a trăit, măcar odată, un moment de nostalgie când și-a pus această întrebare. Chiar dacă pentru unii a fost grea, copilăria rămâne cel mai frumos anotimp din viața omului, fiindcă într-un suflet de copil nu este loc decât pentru inocență, puritate, fericire și sinceritate. Lipsit acum de grijile care mai târziu îl vor copleși, copilul, indiferent de locul unde i-a fost dat să trăiască, este așa cum l-a descris Lucian Blaga în „Trei fețe”:

„Copilul râde:
Înțelepciunea și iubirea mea
E jocul!”

Joacă-te, copile, fiindcă Zeul Timpului este grăbit și vine repede vremea când viața se va juca cu tine!... Și atunci vei căuta copilăria, fiindcă vârsta n-o mai recunoaște, dar ea de fapt nu ne părăsește niciodată.

Dragostea pentru copii și speranța visurilor legate de realizarea lor sunt sentimente general-umane, trăiri ale tuturor părinților indiferent de culoarea pielii sau de meridianul pe care trăiește. Acordurile internaționale care au ca obiectiv probleme politice sau de altă natură, ajung foarte greu la un consens. În schimb, hotărârea luată la scară mondială pentru sărbătorirea unei zile dedicată copiilor s-a bucurat de multă sollicitudine pe plan mondial. În 1925, la CONFERINȚA MONDIALĂ ONU a fost consemnată, pentru prima dată, sărbătorirea Zilei Internaționale a copilului. De atunci, ziua copilului de sărbătorește în 50 de țări pe glob, la date diferite. În 30 de țări, printre care și România, data este 1 Iunie; în alte țări sărbătorirea are loc la 20 noiembrie.

Faptul că atâtea state au considerat necesară o acțiune de anvergură manifestată în cinstea copilului trebuie să ne bucure, asta înseamnă că omenirea

UNDE EȘTI, COPILĂRIE?...

Moto:

„1 IUNIE, tu vii, cu bujori și ciocârlii
Și cu cântec de copii;
Scuturând peste pământ,
Zâmbete și-al păcii cânt!”

(1 IUNIE SOSEȘTE)

conștientizează un mare adevăr: *copilăria nu trebuie răpită.*

De aceea 1 Iunie – ziua copilului – îi emoționează și pe adulți. Chiar dacă suntem maturi, în atmosfera generală, încărcată de emoții, amintirile duiosă ne copleșesc și ne punem aceeași întrebare ca poeta Adina Lazăr:

„Unde ești copilărie? – Eu te caut, tu te-ascunzi...” Și răspunsul este memorabil:

„Caută-mă, caută-mă
Sunt în primăvara vieții,
Și în florile de mai
În aroma dimineții
În parfumul mamei drag.

Sunt în cartea mult iubită
Care te-a călăuzit ...
Sunt alătura de tine
Nici când nu te-am părăsit.”

Întrebată – cum ar vrea să fie copilăria – Elia David a răspuns: „...frumos colorată și să înceapă cu: nu se va sfârși niciodată”.

Inocența copilăriei a fost izvorul de inspirație pentru mesajele care s-au transmis în presă, an de an, la sărbătorirea acestui eveniment. Iată câteva dintre ele:

„Copile, ești o stea,
Lumina, viața mea,
Ești luna de pe cer
Și zâmbetul mister.”

Sau:

„Vântule ce zbori în zare,
Pașii peste ape du-mi-i,
Azi e zi de sărbătoare
Pentru toți copiii lumii.”

În literatura română, capitolul „Literatură pentru copii” cuprinde versuri ale tuturor scriitorilor, emoționante și pline de sensibilitate. Este nedrept, dar fiindcă spațiul nu permite exemplificare pentru fiecare, voi cita doar două exemple care emoționează profund cititorul. Unul din ele este „Cântec de leagăn” murmurat de Ștefan Octavian Iosif pentru micuța Corina:

„Hai, odor, hai, păsărică,
Dormi încet, fără de frică,
Să te-alinte
Moș cuminte
Și să-ți cânte-ncetinel:
„Mugur, mugur, mugurel...”

Celălalt exemplu este poezia lui George Coșbuc - „Cântec” – care răspunde la o întrebare căreia greu îi găsim răspuns: cât valorează, oare, un copil, pentru mama sa? Ne-o spune poetul prin glasul mamei care alungă lupul „ce umbla prin sat să fure”, apoi pe moșul care aduna „copiii care plâng” dar și pe negustorul care „cumpăra copii”, fiindcă puiul ei are o valoare pe care nimeni nu i-o poate plăti:

„N-ai nici tu, nici împăratul,
Bani să-mi cumpere băiatul.
Du-te, du-te... și-a plecat.”

Versurile cuprind un mare adevăr: copiii sunt nu numai bucuria vieții, ei sunt și speranța renașterii unui popor. Istoria ne-a învățat asta. Să nu uităm trecutul, o tristă amintire despre expansiunea Imperiului Otoman, când copiii răpiți din țările cotoprite erau crescuți în credința musulmană, apoi erau făcuți ieniceri, ostași în slujba lui Allah, în timp ce țara din care fuseseră răpiți rămânea păgubită de viitor.

Experiența istoriei să ne fie învățătură, să fim mai responsabili cu educația copiilor, cu ce le oferim și cum îi modelăm pentru ceea ce vor deveni, fiindcă legătura dintre generații este torța care călăuzește drumul omenirii spre progres material și socio-uman. Seniorii dăruiesc copiilor rodul muncii și al minții lor, iar aceștia își vor asuma aceeași misiune în viață.

Și stă în legea firii ca nimic în viață să nu fie întâmplător, așa că trebuie să privim ca pe un Semn Divin faptul că pe fondul primăverii, al sărbătorilor creștine și al Zilei Copilului a avut loc și o sărbătoare a seniorilor

bârlădeni: 125 de ani de la înființarea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad.

Evenimentul a fost sărbătorit cu cinstea care i se cuvine în cadrul Adunării Generale Anuale a Asociației, pe 22 aprilie 2023.

Ar trebui tras un semnal de alarmă (puternic!...) care să trezească interesul celor care se fac răspunzători de felul cum se face educația copiilor raportată la cea mai de preț valoare spirituală: limba românească.

Cetățeanul matur, care a beneficiat de o altă abordare a comportamentului față de valorile naționale este dezamăgit, fiindcă acum, în epoca progresului, în acest domeniu se observă un regres. Se apropie o mare sărbătoare de suflet – ZIUA LIMBII ROMÂNE – 31 august. Se gândesc oare guvernării, politicienii care ne conduc și toți cei care ar trebui s-o facă, la „suferința” limbii române, cea pe care străbunii ne-au lăsat-o „dulce și frumoasă”?

Oare nu ei se fac vinovați de faptul că progeniturile românilor se nasc înstrăinate, departe de legea și de limba neamului său, iar apoi nu doar că nu o îndrăgesc, dar nici nu o mai vorbesc?

Apelez la cel care a ridicat un altar limbii românești, la cel care a descoperit-o „în graiul lor cu-ndemnuri pentru vite”, la Tudor Arghezi și acum, de ziua copilului, am selectat din vorbele sale înțelepte un mesaj pentru părinți: „Ceea ce trebuie să-i învățăm pe copii este cum să-și păstreze inocența sufletească rămânând solidari cu timpul lor, cu *poporul* lor și cu *pământul*”.

Iar eu, dintre mesajele adresate copiilor la marea lor sărbătoare, am selectat câteva care se adresează mai mult maturilor:

„Învăță să-ți trăiești copilăria
Căci ea se duce-așa rapid,
De n-ai să poți să zici c-a fost frumoasă
Când s-a pierdut în infinit.”

Și nu uitați:

„Eu vă spun că nu e greu
Să rămâi copil mereu”,

mai ales dacă aprofundăm maxima înțeleaptă a lui Voltaire: *FERICITĂ VREME CEA A BASMELOR!*...

Dragii noștri copii și nepoți,

magistrat (pens.) **Nicolaie MIHAI**,
Președintele Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

Ziua de 1 iunie ne aduce și nouă, părinților și bunicilor voștri, o mare bucurie în suflet, de fiecare dată! Aceasta în primul rând pentru că vă iubim nespus și în al doilea rând pentru că și noi – ca și voi – am fost cândva copii!

Fixată în prima zi de vară, această sărbătoare nu reprezintă decât bucuria nespusă a libertății, curăției și idealurilor frumoase pe care fiecare copil și le construiește adânc în mintea și sufletul său!

Noi vă urăm cu drag și speranță împlinirea tuturor visurilor voastre bune și care vor fi spre folosul și mântuirea voastră! Minte ascuțită, curaj, înțelepciune, discernământ și smerenie!

Copilăria este anotimpul dragostei, sincerității și curățeniei: vă dorim o copilărie cât mai frumoasă și binecuvântată, iar pentru cei dintre voi care poate treceți prin momente grele (căci și copiii, în mod poate nedrept, trec prin acestea, mai des decât ar trebui), nu vă descurajați! Dacă veți avea răbdare și credință tare, veți trece peste toate greutățile; când toți oamenii ne vor răni sau părăsi, Dumnezeu nostru nu o va face: El este Tatăl tuturor celor părăsiți, răniți, orfani – dacă vom rămâne cu Dânsul, nimic nu ne va învinge!

Adresez salutul meu plin de respect și recunoștință și tuturor celor care v-au crescut și vă cresc întru devenire: părinților și bunicilor voștri. În mod profund, chiar dacă uneori este greu de înțeles și acceptat, copiii și urmașii noștri sunt oglinda noastră, a eului nostru profund și ascuns, pe care uneori nici noi nu reușim a-l (re)cunoaște! „Vedem că un copăcel se apleacă lesne în orice parte și că în ce parte se apleacă, într-aceea și crește. Așa este și cu copilul: cu ce se învață, aceea va și face. Dacă se învață din pruncie cu binele, bun va fi toată viața lui. Dacă se învață cu răul, rău va fi toată viața lui. Copilul poate să devină înger, poate să devină și diavol. Cum este crescut și îndrumat, așa va fi: de creștere depinde, ca de o sămânță, tot restul vieții lui.” (Sfântul Tihon din Zadonsk)

Bunăstarea sufletească a unui individ nu poate fi separată de cea a familiei sale și a neamului său. Deși senior, la rândul-mi sunt copilul părinților mei, părinți care au plecat la Domnul. Îmi exprim prin osul de recunoștință către dânsii și către toți înaintașii mei, ca și către toți părinții și bunicii noștri – vii sau adormiți – cărora le mulțumim pentru ceea ce suntem astăzi!

La mulți ani copii, la mulți ani copilărie, la mulți ani părinți și bunici, la mulți ani Familiei creștine! „Domnul să vă înmulțească și să prisosiți în dragoste unul către altul și către toți, precum și noi față de voi, spre întărirea inimilor voastre, ca să fiți fără de prihană întru sfințenie, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, la venirea Domnului nostru Iisus Hristos, cu toți sfinții Săi.” 1 Tesaloniceni 3, 12-13

1 Iunie - Ziua Internațională a Copilului

1 Iunie, când câteva zeci de țări din lume, printre care și România, sărbătoresc Ziua Copilului, este pentru fiecare dintre noi prilej de a ne opri din viteza amețitoare în care trăim, spre a privi către copii.

De la ei avem de învățat în orice moment bucuria lucrurilor simple. Ziua care începe și se termină cu zâmbet și joacă, puterea de a ierta cu ușurință, de a uita cu rezeziune tristețea, de a dăruia celui ce nu are - de acolo, din copilărie, vin toate. Sunt singura știință cu care ne naștem și pe care, cei mai mulți dintre noi, o pierdem când încetăm să mai fim copii.

Fără speranța că lumea de mâine va fi mai bună, nu am avea motivația de a duce la bun sfârșit lucrurile pe care le-am început astăzi. Iar speranța noastră sunt copiii noștri. Așadar, ziua de 1 Iunie, vine să ne amintească nu doar de frumusețea copilăriei, ci și de obligația de a o ocroti. De a le oferi copiilor condițiile unei vieți liniștite, în care să se simtă protejați și respectați, în care să se împlinescă și ca oameni mari.

Ca primar, acest gând mă urmărește permanent. Este motivul pentru care în centrul proiectelor noastre, un loc consistent îl ocupă cele dedicate copiilor: construirea unei creșe – prima după 40 de ani apărută la Bârlad, realizarea și dotarea unui nou corp nou pentru Grădinița nr. 5, modernizarea și extinderea Grădiniței nr. 8, modernizarea și extinderea Grădiniței nr. 2, realizarea Parcului "Mihai Eminescu", modernizarea și extinderea Sălii de sport a orașului, modernizarea mai multor parcuri de joacă, realizarea a circa 9 km de piste de bicicletă, includerea în proiectul de modernizare a Grădinii Publice a unor parcuri de joacă și a unei tiroliene.

Acestea reprezintă o parte din proiectele ce se derulează acum pentru copiii Bârladului. Le-am gândit din dorința sinceră ca măcar puțin din urmele trecerii noastre prin Primăria Bârlad să rodească în beneficiul generațiilor viitoare. Pentru mine nu există dorință mai mare decât aceea ca, atunci când nu voi mai fi primar, copiii și tinerii să găsească la Bârlad tot ce au nevoie pentru a trăi fericiți aici, pentru a se dezvolta și împlini.

Le urez tuturor copiilor să aibă parte de sănătate, de părinți și bunici sănătoși, de fericire și de o copilărie fără griji!

La mulți ani, dragi copii!

**Primarul mun. Bârlad,
Av. Dumitru BOROȘ**

**Roxana
MIRON-FERARU**

Dragii noștri oameni mici,

Cu voi începe viața...unii ar spune că e un alt capitol din ea, noi suntem siguri că odată cu primele bătăi ale inimioarelor voastre, viața noastră începe! Începe să capete sens, să aibă substanță, să dobândească lumină și culoare. Viața noastră e inundată de dragoste, de cea mai pură și mai curată dragoste posibilă în Univers, iar minunea unei noi vieți dăruită de Dumnezeu ne oferă alte perspective asupra prezentului și viitorului.

Voi sunteți eroii existenței noastre și expresia cea mai înaltă a iubirii. Sunteți cei mai frumoși omuleți din lumea-ntreagă și toate superlativele calităților umane nu ar fi suficiente pentru a vă descrie. Pentru suflet sunteți apă, aer, hrană, iar în spatele zâmbetului vostru se regăsește întreg universul; un univers pe care îl cucerim cu fiecare îmbrățișare. Sunteți propria noastră reflexie, așa cum întreaga comunitate se reflectă în voi, pentru simplul fapt că totul, absolut totul se rezumă la voi, copiii noștri.

Voi sunteți cel mai cald refugiu, cea mai bună motivație, sursa nelimitată de curaj și determinare, izvorul nostru de răbdare și de speranță. Datorită vouă devenim mai înțelegători și mai înțelepți, pentru că ne dorim enorm să fim mai buni pentru voi.

Sunteți nemurirea și singura certitudine a iubirii noastre, sunteți puterea noastră interioară și garanția fericirii.

Niciuna dintre aceste trăiri nu își va atenua emoția așa cum nu își va diminua nici intensitatea; dragostea noastră, a părinților, este nemărginită și necondiționată, este îngăduitoare și iertătoare, ea rămâne întreagă, indiferent câtor copii le este împărțită. Noi vă dăm viața, pentru ca mai apoi să vă oferim, fără rezerve, întreaga noastră viață.

**Cu dragoste nemărginită,
O Mamă și un Tată**

Daniela ANGHELUȚĂ

Istoric și sărbătorire

Ziua copilului, 1 IUNIE, (numită și Ziua internațională a copilului) este în multe țări o sărbătoare pentru copii care se sărbătorește la date diferite. 20 noiembrie este data la care s-a adoptat în Declarația Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, sărbătoarea de 1 IUNIE.

Ziua Copilului a fost menționată prima dată la Geneva, la Conferința Mondială pentru Protejarea și Bunăstarea Copiilor în august 1925, la care 54 de reprezentanți din diferite țări au adoptat Declarația pentru Protecția Copilului. După această conferință, multe guverne au introdus „Ziua Copilului”.

Ideea a fost adoptată de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite în anul 1954 de Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite (UNICEF), care a emis o recomandare ce prevedea faptul ca fiecare stat să dispună de o zi la așa-numita „Ziua Copilului” (“Universal Children’s Day”). La 14 decembrie 1954, Adunarea Generală a ONU a adoptat Rezoluția nr. 836 pentru a proclama o Zi Mondială a Copilului. Declarația de la Geneva cu privire la Drepturile Copilului a proclamat necesitatea unei protecții speciale a copiilor.

Ziua Internațională a Copilului a fost sărbătorită pentru prima oară în lume în octombrie 1953 și a fost sponsorizată de către Uniunea Internațională pentru Bunăstarea Copilului din Geneva. Anual, la data de 1 IUNIE este sărbătorită Ziua Internațională pentru Protejarea Copilului, în 50 de țări din lume. Ziua Internațională a Copilului a fost proclamată de către Conferința Mondială pentru Bunăstarea Copiilor în 1925, iar apoi în 1954, 20 noiembrie a fost declarată Ziua Universală a Copilului.

Pornind de la convingerea că trebuie acordată o atenție deosebită copiilor, care reprezintă generația de mâine, Adunarea a recomandat, cu acest prilej, ca începând din 1956, în toate țările să fie instituită această zi, pentru ca ea să fie marcată „ca o zi a fraternității și înțelegerii între copiii de pretutindeni, a activităților dedicate promovării idealurilor și obiectivelor Cartei și bunăstării copiilor din toată lumea, pentru întărirea și lărgirea eforturilor pe care Națiunile Unite le fac în favoarea copiilor din întreaga lume.

Rezoluția recomanda guvernelor statelor membre să instituie o astfel de zi, la data pe care o considerau de cuviință, deci nu neapărat 1 iunie, dată la care este sărbătorită Ziua Copilului în România.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului

(ANPDC) s-a constituit la 1 ianuarie 2005, însă deocamdată nu se știe când a fost

sărbătorită pentru prima dată Ziua Internațională a Copilului.

Din anul 2017 în România, Ziua Copilului este declarată sărbătoare națională, liberă atât pentru copii cât și pentru părinți, pe care o pot petrece împreună.

Surse:

<https://identitatea.ro/1-iunie-ziua-copilului-istoric/>
<http://www.kidsunder7.com/>

Simbolistica zilei de 1 iunie

Andra PARFENE

elevă clasa a X-a, Liceul „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Data de 1 iunie reprezintă o sumă de începuturi. Este prima zi de vară, prilej de a ne reaminti cât de importantă este prezența copiilor lângă noi, Mircea Cărtărescu își serbează ziua de naștere, se împlinesc 387 de ani de la nașterea lui Nicolae Milescu-Spătarul. Pe 1 iunie 1949 s-a înființat, la București, Muzeul Literaturii Române, avându-l drept fondator pe criticul și istoricul literar Perpessicius, iar aproape două decenii mai târziu, în 1967, The Beatles lansează albumul „Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band”.

Însă, fiecare eveniment are valoarea și semnificația lui aparte. Începând cu cel mai cunoscut titlu deținut de data de 1 iunie, și anume cel de „Ziua Copilului”, se poate remarca lesne faptul că fiecare persoană devine, în această zi, mai recunoscătoare pentru prezența celor mici în viața lor. **Copilăria este vârsta descoperirilor și a inițierilor în emoție și în sentiment.**

Poate fi comparată cu ușurință cu perioada Marilor Descoperiri din secolele XV-XVI, când marile puteri ale Europei (inițial Spania și Portugalia, pe urmă și Olanda, Anglia ori Franța) au organizat diverse expediții care au condus atât la cunoașterea în amănunt a tuturor continentelor (aici fiind cazul Americii – și nu doar descoperirea acesteia, ci și procesul ei de colonizare), cât și la demonstrarea unui concept fundamental, care a produs o schimbare în planul evoluției intelectului uman.

Datorită călătoriei lui Magellan, azi este incontestabilă forma rotundă a planetei noastre. Și acesta este doar un exemplu din nenumărate. Astfel de expediții realizează și copilul: **învață să simtă lumea și pe sine însuși, învață unde se termină sinele și de unde se continuă celălalt rest al universului, învață cuvinte, învață elementele care stau la baza viitorului adult, învață să-și recunoască greșelile și, de ce nu, pur și simplu învață ce este viața.**

De aceea este esențială o astfel de zi, în care să ne aducem aminte că cea mai dificilă meserie e să fii copil, să te afli dinaintea unei lumi necunoscute, cu care n-ai stabilit încă niciun liant, însă unde ești nevoit să-ți găsești un refugiu și să te adaptezi la numeroase schimbări și dificultăți pe care le va impune existența, odată cu trecerea timpului.

Mircea Cărtărescu este unul dintre cei mai apreciați și valoroși scriitori contemporani români. Poet optzecist, autor al „Levantului” (epopee eroicomică, unde se observă influențele lui James Joyce, Dosoftei ori Nichita Stănescu), al „Nostalgiei”, al „Melancoliei” sau al trilogiei „Orbitor”, care numără volumele „Aripa stângă”, „Corpul” și „Aripa dreaptă”, Cărtărescu a abordat numeroase stiluri, schimbând și variind, de la o carte la alta, maniera în care alege să abordeze, să descrie și să construiască universului operei sale. Anul acesta, romanul său „Solenoid” a fost desemnat cea mai bună ficțiune de către publicația Los Angeles Times, fiind unul dintre cele mai importante premii din SUA.

Călătorind cu câteva veacuri în urmă, până în secolul al XVII-lea, Nicolae Milescu-Spătarul poate fi găsit călătorind prin întreaga lume, scriind, cercetând, învățând noi limbi (știa româna, latina, greaca, slavona, rusa, turca, franceza și italiana) ori chiar lucrând la curtea regelui Ludovic al XIV-lea al Franței. Între anii 1661-1668, el a fost cel care a realizat prima traducere integrală a Vechiului Testament în limba română, pornind de la textul grecesc din Septuaginta, scriere apărută în 1597 la Frankfurt, a călătorit prin Orient patru ani. Această călătorie s-a aflat la baza lucrării „De la Tobolsk până în China (note de călătorie)”.

Concluzionând, data de 1 iunie este o zi încărcată de semnificații, istoria din spatele acesteia reprezentând o sursă permanentă de inspirație și de modele pentru tinerele generații.

La 1 iunie, vorbe despre... copii

Cleopatra RAVARU
Consilier D.G.S.A.P.C. Vaslui

În ultimii ani se vorbește foarte mult despre copii, în lume și în țară: fac parte din generația „altfel” decât cea dinainte ori cea prezentă. Sunt interesați de tehnologie, cu bunele și relele acesteia, au „boli moderne” (autism, ADHD) sau, dimpotrivă, sunt „geniali”.

Se vorbește că sunt copii super-stimulați (senzorial și cognitiv), dar că sunt și copii aflați la extrema cealaltă (depresivi, abuzați, analfabeți, traficați, drogați, privați, exploatați etc.). Un sondaj Eurostat recent afirmă că aproximativ 20% dintre tinerii români cu vârste între 15-29 de ani nu urmează nicio formă de

Găsesc extrem de dificil să vorbim despre copii astăzi – nu există tipare în care să-i încadrez (nici nu trebuie, de altfel!). Diversitatea lor s-a manifestat dintotdeauna, în toate epocile – și e normal, de asemenea, să fie așa – fiecare copil e UNIC!

Dar se mai vorbește și despre faptul că un copil „nu are culoare politică”, iar bunăstarea lui e necesar să constituie nucleul oricărei politici axate pe interesul superior al acestuia.

Se vorbește despre..., dar și de..., ca să nu menționăm că...

Dificultatea sarcinii primare, de a avea grijă de copii, e atât de uriașă, încât numeroși adulți aleg să cadă-n cinism și-n renunțare (sunt prea mulți factori greu de controlat, sunt prea multe polarizări, prea puține resurse, prea multe șansele ca ceva să meargă prost, prea imprevizibile rezultatele...). Se poate, la fel, ca numeroși adulți să se transforme în Don Quijote, luptând contra morilor de vânt cu pasiunea neînfrânată a vânătorilor de miracole!

Personal, îmi place să sper că majoritatea adulților aparțin celei de-a doua categorii, că se implică în procesul de creștere, îngrijire și educare a copiilor chiar cu riscul de a întâmpina probleme (adesea insurmontabile – sau care par

așa!) pe parcurs. Adulți ce-și simt împlinirea doar dacă activitățile lor profesionale se desfășoară în spiritul iubirii necondiționate pentru generația tânără a prezentului, garanție a generației mature de mâine. Prefer să devin adepta unei utopii, decât să nu întreprind ceva constructiv în direcția diminuării/eradicării anumitor obstacole cum ar fi sărăcia, lipsa de acces la educație, discriminarea, inegalitatea de șanse sau de gen, malnutriția, războiul...

Edmund Burke afirma: „Pentru ca răul să triumfe, este suficient ca cei buni să nu facă nimic”. Cred cu tărie în această „vorbă”, cu toate că ea poate fi considerată utopică de mințile cinicilor. În special pe aceștia îi sfătuiesc să-și iubească copiii... măcar până la sfârșitul vieții!

Se vorbesc multe despre copii... Dar hai să și facem ceva pentru ei!

învățământ, nu sunt angajați și nu sunt implicați în formarea profesională. Avem cel mai mare procent de mame minore din U.E. (copii cu copii) și doar în primele patru luni ale anului curent s-au înregistrat aproape 18.000 de cazuri de violență domestică la nivel național. Se vorbește despre copii talentați și copii „handicapați” social, despre copii ce primesc „totul” (din punct de vedere material) și „prea puțin/deloc” din perspectivă emoțională (deoarece părinții sunt plecați la muncă în străinătate sau devin obsedați să-și construiască o „carieră” în dauna comunicării cu propriile odrasle). Se mai vorbește despre copii ce sunt fericiți dacă într-o zi primesc un coltuc de pâine și nu sunt violențați în familie, în școală, pe stradă; totodată, se vorbește despre copii „de bani gata”, terorizați la gândul că, de ziua lor, nu vor primi în dar mașina visată, ori telefonul performant.

Copilărie - vis și inocență

Prof. **Andreia-Elena BRICIU**

Copilăria este inima tuturor vârstelor.

Lucian Blaga

Ce poate fi mai frumos pe lume decât copilăria?

Copilăria este tărâmul magic unde putem fi eroi și prințese, este singurul moment al vieții în care trăim totul la maximă intensitate, în care râdem și plângem în aceeași zi, ne supărăm și iertăm în câteva secunde pe oricine. Copilăria este ca o floare mică, gingașă, firavă, plină de viață și viu colorată, este vârsta fericirii umane, când totul este permis. De ea ne amintim la maturitate, ca de un vis pierdut.

Să vorbești despre copilărie înseamnă să vorbești despre vârsta bucuriilor, a imaginației, despre tărâmul poveștilor, o lume deschisă spre iubire și frumos, o lume mirifică unde ne pierdem în jocuri pe dealuri înverzite, pe câmpuri cu maci purpurii, printre lanuri cu spice aurii, o lume a inconștienței frumoase, care te face să simți bucuria din plin, fără teama de viitor.

Întoarcerea spre copilărie este o realitate frecvent întâlnită la scriitorii români. Încă din secolul al XIX-lea, literatura a adus în atenția cititorilor, lumea copilăriei, cu zbuluciumul și bucuriile ei specifice. Opera autobiografică a lui Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*, dar și basmele și poveștile sale precum: *Capra cu trei iezi*, *Fata babei și fata moșneagului*, *Ivan Turbincă*, *Punguța cu doi bani*, talmăcesc cu umor și spontaneitate universul senin al copilăriei. Amintirile lui Creangă ne-au mângâiat dorul de copilărie, au trezit în noi dorința de a re trăi, măcar pentru câteva momente, cea mai frumoasă perioadă a vieții.

Un alt scriitor preocupat de tema copilăriei a fost

Barbu Ștefănescu Delevrancea, care a prelucrat în povestirile sale *Neghiniță* și *Palatul de cleștar* motive folclorice, pentru și despre copii. Crescut în graiul popular, ascultând povești pe genunchii bunicilor, visând la stele și la zborul cocorilor, Barbu Ștefănescu Delavrancea, ca toți marii scriitori ai literaturii române și universale, a re trăit și evocat cu sensibilitate clipele fericite ale copilăriei. Scrise cu mișcătoare duioșie schițele *Bunicul* și *Bunica* evocă relațiile pline de afecțiune dintre bunici și nepoți, sufletul infantil, stăpânit de curiozitate și întrebări.

Și prima parte a secolului al XX-lea se poate mândri cu opere valoroase care oglindesc copilăria, uneori fericită, alteori dramatică. Una dintre cele mai cunoscute autoare de poezii pentru copii din România, poeta Elena Farago a scris versuri emoționante, în poeziile: *Cățelușul șchiop*, *Gândăcelul*, *Motanul pedepsit* și a descris cu gingășie, prospețime și delicatețe lumea insectelor și a animalelor. Creația Elenei Farago este specială pentru că oferă copiilor posibilitatea de a cunoaște și înțelege corect și profund situații delicate de viață și militează pentru nonviolență. De asemenea, răspunde nevoii emoționale a copiilor și are puternice valențe educative. Poeziile Elenei Farago se adresează afectivității copiilor, creând imagini frumoase despre universul înconjurător, au o tematică variată, produc multă plăcere prin rimă și muzicalitate, redau fapte, idei, tablouri și sentimente într-o formă foarte concisă, au un mesaj bine construit și o concluzie ușor de reținut.

Copilăria a ocupat un loc aparte și în minunata operă a lui Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*. Povestirea se distinge printr-o impresionantă vibrație artistică fiind o incursiune cu adânci și multiple semnificații în universul vieții copiilor lipsiți de copilărie. Lizuca, o fetiță mărunțică, își dezvăluie frumusețea morală, puritatea și delicatețea sufletească. Mesajul artistic al operei este aspirația spre o viață fericită a tuturor copiilor, indiferent de categoria socială căreia îi aparțin. Finalul este cel așteptat: mama vitregă și servitoarea acesteia primesc o pedeapsă binemeritată spre marea satisfacție a micilor cititori.

Scriitorii s-au aplecat cu dragoste și înțelegere asupra unui univers cu bogate rezonanțe afective și morale în planul expresiilor artistice. *Cartea cu jucării*

a lui Tudor Arghezi se constituie într-un cald elogiu adus copilăriei, văzută ca o vârstă a candorii, purității și a deplinei libertăți ludice. Năzdrăvăniile copiilor, năzbâtiile, neascultarea celor mari, boroboațele sunt proprii copilăriei de oriunde și oricând. Referindu-se la cei doi copii ai săi, Mițu și Baruțu, Arghezi surprinde cu o fină intuiție atât psihologia copilului, cât și naivitatea și puritatea specifice vârstei mici.

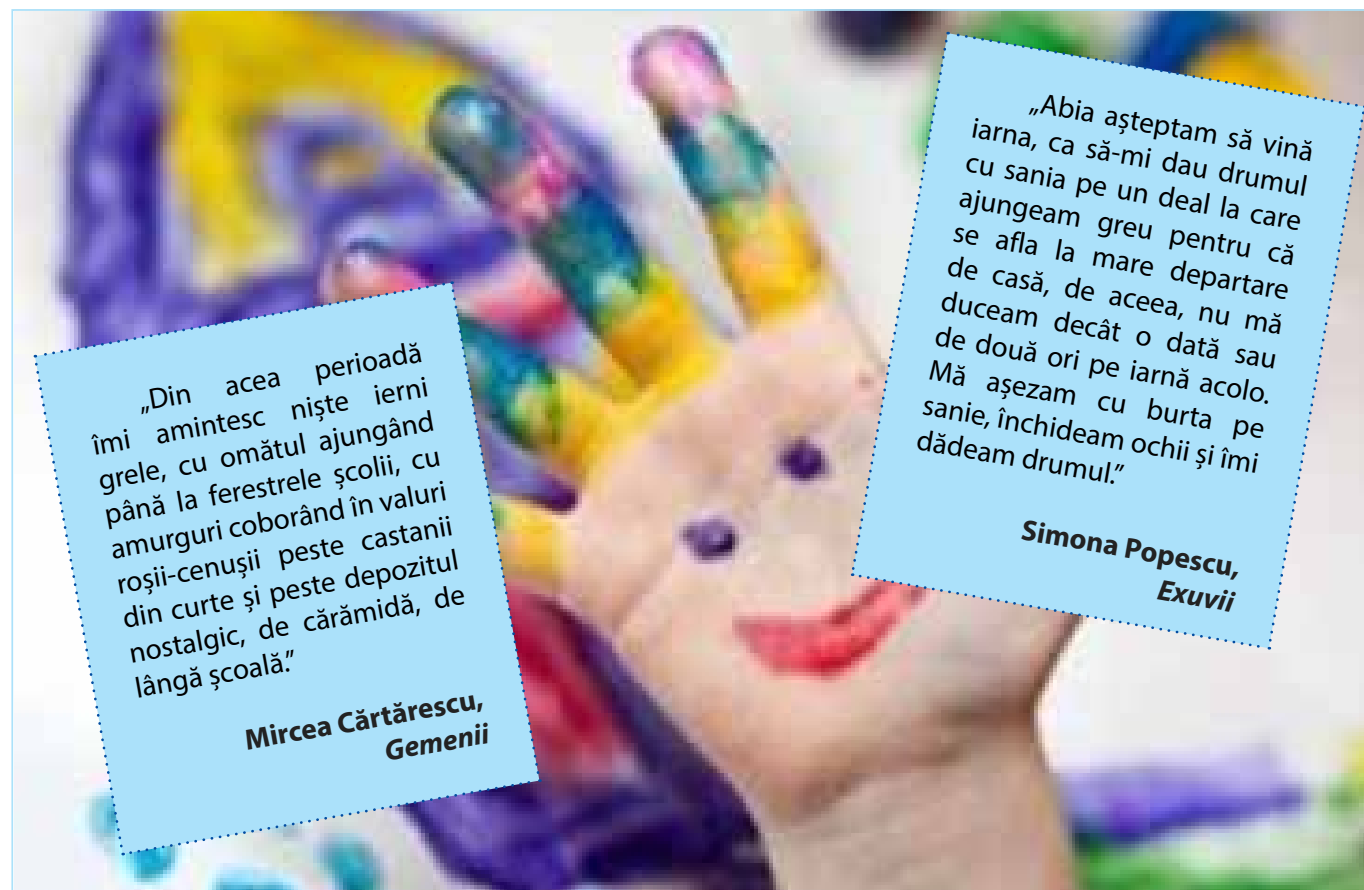
Una dintre operele scriitorului Ionel Teodoreanu care trezește și astăzi interesul cititorului, este romanul *La Medeleni*, unde se observă predilecția pentru vârsta de aur a purității, a candorii și a spontaneității. Înclinația spre joc, asimilarea realului în basm și a personajelor din basm în viața reală sunt atribute care caracterizează și eroii lui Ionel Teodoreanu. Dănuț, Olguța și Monica, sunt urmăriți de la vârsta cea mai fragedă, în cadrul căreia preocuparea principală rămâne jocul, până în pragul adolescenței și al maturității. Ionel Teodoreanu creează un univers conturat, bine încheșat și motivat, un microcosmos uman, cu legi și dimensiuni proprii, în care înmuguresc primele trăsături de caracter ale eroilor-copii. În timp ce Dănuț e înclinat spre reverie și visare, Olguța se distinge prin luciditate băiețească. Ea este tenace, deșteaptă și autoritară. Monica e mai mult o verigă de legătură între cei doi frați, prin bunătatea, frumusețea și cuminența ei. Finalul neașteptat al romanului lasă în sufletul cititorului nostalgia pentru copilărie, sugerată prin peripețiile și dramele celor trei protagoniști.

Contactul copiilor cu literatura, cu eroii diferitelor povestiri, le asigură accesul la multe exemple și modele de viață. Ei încearcă, și de multe ori reușesc,

să transpună în conduita lor câte ceva din spiritul de întraajutorare și răspundere al exemplului întâlnite, din tactul și delicatețea comportamentului celorlalți.

Copiilor li se citește mereu pe chip veselia, iar grijile îi ocolesc. În acest tărâm al fanteziei, buzele lor știu doar să râdă, iar sufletele lor să zboare precum fluturii în lumina dimineții. Inocența copilăriei este dată de farmecul jocurilor nevinovate, de prietenii care durează toată viața, de seri târzii în care stelele sunt numărate stând culcat în iarba câmpiilor. Când ești copil, timpul zboară fără să-l măsoari, spațiul este neîncăpător, iar singurul loc care contează pentru tine este doar acasă. Acasă este cuibul veseliei, este copacul din care tragi cu nesaț nectarul vieții, este locul în care mama și tata sunt stâlpii de rezistență, iar frații și surorile tulpini ce au aceeași rădăcină.

Aproape toți oamenii de seamă ai seminției românești și-au amintit cu multă căldură și dragoste de figura luminoasă a părinților. Chipul lor, așa cum a rămas în sufletul și în fața ochilor minții fiecăruia, va fi mereu o amintire dragă pentru toată viața, făcând să răsară din timpurile trecute întreaga copilărie și adolescență. Darul cel mai de preț pe care îl poate avea un copil este bucuria unui cămin cald, alături de familia lui. Când ești copil nu știi că jocul te pregătește cu delicatețe pentru viață. Dacă viața este la început o joacă, undeva pe drumul dintre joacă și joc, ne pierdem copilăria și intrăm în adolescență, apoi în tinerețe și maturitate. Indiferent de etapele de dezvoltare și creștere ale omului, copilăria nu se uită niciodată, ci trăiește mereu vie în sufletele noastre. Oricare dintre noi este un copil undeva în sufletul lui.

„Din acea perioadă îmi amintesc niște ierni grele, cu omătul ajungând până la ferestrele școlii, cu amurguri coborând în valuri roșii-cenușii peste castanii din curte și peste depozitul nostalgic, de cărămidă, de lângă școală.”

**Mircea Cărtărescu,
Gemenii**

„Abia așteptam să vină iarna, ca să-mi dau drumul cu sania pe un deal la care ajungeam greu pentru că se afla la mare departare de casă, de aceea, nu mă duceam decât o dată sau de două ori pe iarnă acolo. Mă așezam cu burta pe sanie, închideam ochii și îmi dădeam drumul.”

**Simona Popescu,
Exuvii**

Copilăria, cea mai mare bucurie

Prof. **Andreea NANU**

Povestea copilăriei începe, ca fiecare poveste, cu *A fost odată...* Copilăria înseamnă să vorbești despre vârsta *bucuriilor*, a imaginației, despre tărâmul poveștilor, despre o lume unde totul este posibil, o lume deschisă spre iubire și frumos. O lume mirifică unde ne pierdem în jocuri pe dealuri înverzite, pe câmpuri cu maci purpurii, printre lanuri cu spice aurii, o lume a inconștienței frumoase care te face să simți bucuria din plin, fără a simți teama de viitor. O lume unde visezi la Feți Frumoși și Ilene Cosânzene, o lume în care te transformi în prinț sau prințesă, te lupți cu balauri fioroși, te întâlnești cu împărați care au castelul în munții de diamante, cu vrăjitoarea cea rea și cu zâna pădurilor.

Mergi în împărăția vânturilor și a ploilor, vorbești cu florile și animalele. Și crezi cu tărie că este adevărat. Alergi după fluturi, faci zmee și le înalți în văzduh. Iar a doua zi, la revărsatul zorilor, o iei de la capăt, te scoli mai curajos, spre a începe un nou drum de legendă și poveste, dinspre răsărit spre miazănoapte. Peste tot în lumea ta este pace, bucurie și povești cu final fericit.

Atunci când spui copilărie, spui bunici. Mulți dintre noi și-au petrecut vacanțele pe ulițele copilăriei din satul bunicilor, pe unde alergam desculți, cu o bucurie nespusă, o bucurie sinceră. Ne amintim de curtea primitoare care ni se părea imensă, de grădina cu miros de trandafiri, bujori și regina nopții, de via care zumzăia și cirpea continuu, iar serile miroseau a struguri și a pământ ars. Era un regat întreg pe care-l stăpâneam nestingheriți. Toate personajele, toate lumile imaginare erau adunate acolo. În casa bunicilor simțeam mereu miros de pâine proaspăt coaptă, gogoși, plăcinte sau dulcețuri felurite, toate mai bune decât orice ciocolată sau prăjitură sofisticată.

Casa bunicilor era casa minunilor, un muzeu plin de mobilă veche, de poze, de vederi, frânturi de amintiri din alte vremuri, o atmosferă specială, caldă, veselă și emoționantă. Și nu există locuri mai magice decât podul casei, unde scotoceam printre cuferele și lăzile de zestre ale bunicilor, și cămara cu ierburi puse la uscat, unde mirosul te purta într-o lume numai de bunica știută.

Copilăria este despre verile cu zile lungi petrecute hoinărind pe dealuri în căutare de noi aventuri,

când ne închipuiam că suntem arheologi, zoologi sau chiar Sherlock Holmes, sau iernile când ne jucam în zăpadă cu săniile ore în șir și ne întorceam cu șosetele pline de țurțuri. Nu-i de mirare că ni se păreau prea scurte verile și iernile pentru câte aventuri aveam în plan.

Copilăria mai este și despre poveștile, oamenii și întâmplările care au rămas mereu în sufletul nostru.

Miresmele copilăriei sunt pachetul cu vise pe care-l purtăm cu noi în viață. Astăzi s-au schimbat multe, chiar foarte multe, parcă toate s-au pierdut în negura uitării, astăzi vorbim de tablete, telefoane mobile, prieteni virtuali, hoteluri, haine de firmă, malluri... Astăzi ni se pare mult mai greu să ne învățăm copiii că fericirea vine din lucruri simple.

O copilărie fericită înseamnă trăire intensă, e cerul plin de culori, înseamnă să trăiești fiecare clipă cu suflet și din suflet, e zâmbet, puritate, inocență.

„Copilăria e o stare fără vârstă, ea ține de infinit, este singura felie care topește întregul univers înconjurător, vârstă în care nu spaimetele de moarte îl macină pe om, ci spaimetele de care se înfioară și găzele, parte și ele din acest întreg fabulos numit natură. Copilăria este seismograful care anunță cutremurele intime de mai târziu; în funcție de ea, omul se comportă într-un anumit fel când e matur, și nu altfel. – Petre Sălcudeanu

Referințe:

<https://1cartepesaptamana.ro/citate-despre-copilare/>
<http://orientromanesc.ro/2018/05/31/despre-copilare/>

Copiii ploii

Tincuța HORONCEANU BERNEVIC

Când nori apar în zare, se-ntunecă odaia
Și toată lumea știe, din cer, că vine ploaia.
E dans, e bucurie, e joc de vânt și apă,
Lumina se preschimbă în picuri și-n băltoacă
Văd cercuri transparente de viață și de cânt,
Și apa intră parcă prin iarbă, în pământ.
Dar știți voi, că în ceruri, atunci când plouă, plouă,
Și norul ca o pernă de puf se rupe-n două,
În fire de-argint parcă și în șiroaie mici
Un fulger vine iute, scânteie de licurici,
Iar vântul pus pe șotii trimite către ploaie
Rafale mici și repezi? Iar noi stăm în odaie
Și așteptăm să treacă urgia cea nebună
Și liniștea să vină spre noi după furtună.
Ei, dar furtuna asta nu e întâmplătoare!
O să vă spun povestea de-o să aveți răbdare!
Știți poate că și **Ploaia** e numai o femeie
Cu ochi de iarbă verde și păr de orhidee,
E bună și cuminte și-aduce viață-n dar
Căci totul înflorește când plou-un nor hoinar.
Trimite-n jos pe frunze, pe flori și pe grădină,
Cu mâini de apă vie, a cerului lumină
Și-n dans își ia copiii în brațe, cu iubire,
Și îi învață-n cântec pădurea s-o răsfire,
Iar ploaia e mănoasă și totul e frumos,
Dar când cei mici n-ascultă, prăpăd se face jos.

Fetița Picătură și Băiețelul Strop

Fugind din dansul mamei, în joacă, în galop,
S-au rătăcit pesemne și drumul nu-l mai știu
Și **Ploaia - Mamă** plânge în ceruri că-i târziu,
Și copilași-s singuri, și stau de capul lor,
Și nimeni nu îi știe iar ei fac tot ce vor.
Iar **Mama - Ploaie** strigă cu tunete și vânt
Și-n cer, și peste dealuri, și vocea ei de cânt
S-a preschimbă în urlet, și-n ramuri s-a oprit:
Aduceți-mi copiii să-i văd, s-au rătăcit!
Iar **Grindina - bunică** în cercuri dă ocol
Dorind să fie-acuma chiar **Ploii** de-ajutor
Și bate-n geamuri, bate, și-și caută nepoții,
Bunicul - Vânt oftează. Sunt triști acum cu toții,
Iar **Ploaia** se deșiră în lacrimi lungi și grele
Din ceruri parcă-s fire de-argint sau chiar mărgel.
Dar mama-ngrijorată zărindu-l pe-o sulfină
Coboară într-un ropot grăbit peste grădină,
Cu bucurie mare pe **Picur** l-a luat

Și-n brațele-i de apă spre ceruri l-a purtat.
Dar unde-i **Picătura**, fetița mea cea mică,
De ce-ai fugit de mama? Hai, vino, fără frică!
Și **Strop**, băiatul mamei, cel tare cumiștel,
De te-ai ascuns, hai, vino și plouă mărunțel!
Atunci de pe o frunză, în chicote hazlii,
Se-arată-n fața mamei, cei mai cumiști copii,
Și spun c-a fost o glumă și ei își cer iertare
Iar **Ploaia - mamă**-i strânge în brațe cu ardoare
Și nu-i mai las-o clipă să fugă unde vor,
Căci numai mama știe să plouă pe ogor
Atunci când e nevoie de viață pe pământ,
De ploaie și de soare, de apă și de vânt.
Deci, dragii mei, furtuna e-atunci când **Ploaia - mamă**
Nu și-a găsit copiii și plânge, și-i e teamă.
Și-și caută astâmpăr prin ierburi și prin flori
Iar ochii verzi în lacrimi îi stau adeseori.
Dar când îi regăsește și-i strânge-n brațe iar
E binecuvântare de rod peste hotar.
Așa, la prima ploaie ce vine cu furtună,
Să v-amintiți povestea! Căci ascultând cum tună,
Fetița Picătură și Stropișor cel mic
S-au rătăcit ori numai s-au furișat un pic.
Și până îi găsește mămica grijulie
Tot fulgeră și strigă și-n cer e vijelie.
Copiii Ploii iată pot fi neastâmpărați
Și de părinți ei uită, dar voi să nu uitați!

„UNDE EȘTI, COPILĂRIE, CU PĂDUREA TA, CU TOT?”

Ada Mioara TIMOFTE

- Un bilet, vă rog frumos!
- Unde doriți să mergeți?
- În copilărie!

O fi de la vreme!
O fi de la vârstă!?
Habar nu am de unde o fi, dar este!

Ce anume?
Un DOR MISTUITOR de ducă!
De ducă departe de această lume dezlănțuită, deznădăjduită, dezarmonizată!

De gândit, este ușor!
Nimeni nu îmi poate lua gândurile!

Am curaj să și spun! Categorie, cu atenție! Sunt, totuși, o ființă (cât pe ce să scriu un animal – Aristotel este DI VIN ă) socială și sociabilă!

Îmi dau seama cât de mulți factori mă împiedică să trec la fapte. Sau este, poate, doar teama de a-mi asuma responsabilitatea pentru viața mea.

Am un as în mânecă! Pot să consult un expert!
Nicoleta! Are 9 ani și îmi dă lecții de eleganță și de politețe și de erudiție.

De erudiție, puteți întreba?!

Da! Chiar de erudiție!

Aduc imediat confirmarea, într-un interviu, luat ad-hoc!

- Nicoleta, spune-mi, te rog frumos, ce este copilăria?

- Mmmm! Copilăria este un loc minunat, în care putem să ne jucăm și să facem multe chestii. E ca un loc de joacă pentru copiii din toată lumea și putem să facem ce vrem noi, uneori, când suntem liberi să le arătăm oamenilor mari cum să se joace.

Libertate... joacă... loc minunat...

Oare când și din ce cauză au dispărut aceste idei din mintea mea de adult educat și autoeducat (aleg să valorific frumusețea acestui joc de cuvinte în locul pretențiosului substantiv: autodidact).

- Ție îți place să fii copil?
- Da, da, da!
- De ce?
- Pentru că învăț la școală și colegii sunt foarte buni cu mine și e frumos!
- Ce înseamnă că sunt buni cu tine?
- Înseamnă că mă respectă!

Respect!

Respectul este una dintre cele mai importante valori pe care noi adulții am uitat să o manifestăm.

Respectul pentru ceilalți înseamnă, în primul rând, respectul față de propria persoană. Uităm să scoatem mâinile din buzunar, să luăm coatele de pe masă, să salutăm și să răspundem la salut, să apreciem și să valorizăm alți oameni.

- Ce înseamnă respect, Nicoleta? Este imposibil să rezist tentației de a vedea ce înțelege prin respect, fără a-ma aceasta de OM – chiar așa este, cu mult mai mică

de statură decât alți copii de vârsta ei.

- Respect înseamnă când cineva mă ascultă când am eu nevoie și îmi ia apărarea!

Ascultare... apărarea celui alt...

- Dar... iubirea... ce înseamnă?
- Iubirea? Înseamnă când cineva simte că îi sunt alături, că îl înțelege.

Ador felul în care a schimbat, subconștient, bineînțeles, focusul de pe ea, pe cealaltă persoană.

Iubire... altruism...

- Care este cea mai frumoasă amintire a ta?
- Cea mai frumoasă amintire a mea este când am primit-o pe Crina, pisicuța noastră!

- Dar cea mai tristă?
- Cea mai tristă? Când bunica mea s-a ars la picior!
- Ce ai simțit atunci?
- Tristețe! Multă tristețe!

- Tu crezi că merită copii să fie triști?
- Nu! Bineînțeles că nu! Dar când suferă cineva drag, te simți rău!

- Ce părere ai despre Dumnezeu, Nicoleta?
- Despre Dumnezeu? Dumnezeu este cu noi în fiecare clipă, ne protejează când ne rugăm, trimite îngerii la noi să ne apere și când suferim, Dumnezeu ne apără de orice.

- Ce îți dorești tu cel mai mult?
- Păi, nu știi! În momentul ăsta? Să ne întoarcem la școală!
- Ce îți place cel mai mult la școală?

- Începe să îmi placă din ce în ce mai mult engleza, pe al doilea loc română și matematică, pentru că mă descurc foarte bine la amândouă.

- Tu participi la foarte multe concursuri! De ce?

- Particip pentru că vreau să învăț bine și să ajung avocat, astronaut și medic!

- Super! Crezi că poți să le faci pe toate?

- Da! Bineînțeles! Învățând bine despre multe și având încredere în mine.

- Care sunt cele mai mari pasiuni ale tale?

- Pasiuni? Pasiunea mea cea mai mare este să devin un doctor pentru că pot ajuta oameni dragi să fie sănătoși dar și pe toți cei care au nevoie de mine! Mi se pare corect să ajut oamenii.

- De ce?

- Pentru că oamenii sunt buni și merită speranța și încrederea în Dumnezeu și, da, cred în doctori.

Speranță... încredere...

- Dar, ce părere ai, un cosmonaut cum poate ajuta oamenii?

- Nu știu cum să explic! Ajunge pe lună și ia mostre, adică cercetează!

- Ție îți place Cosmosul?

- Da! Mă uit la multe videoclipuri cu spațiul. Ador să privesc luna plină! Este strălucitoare! Este frumoasă! Este rotundă!

- Dar ca avocat, cum îi poți ajuta pe oameni?

- Păi, cum să-ți spun? Ca domnul avocat! I-aș apăra pe cei buni.

- Dacă ar fi să le spui ceva copiilor, ce le-ai spune?

- Copiilor din toată lumea le-aș spune să aibă grijă de ei. Spre exemplu prietena mea s-a lovit și parcă m-a durut pe mine! I-am spus să iabă grijă de ea și am ajutat-o să își îngrijească rana.

- Dar, nouă, adulților, ce ne-ai spune?

- Să-și facă timp și pentru copii, pentru că unii stau

la muncă ore întregi și parcă uită de noi. Parcă nu dau importanță copiilor.

- Crezi că noi adulții este bine să fim copii, măcar din când în când? Să avem un suflet de copil?

- Păi, da, pentru că e cam frumos. De genul când copilul cere: „putem să ne jucăm un pic?” și mama zice: „sigur!” Se joacă împreună și copilul simte și mama simte cum este să fii copil și că se poate juca. Să fie bucuroasă de momentele frumoase, copilărești.

- Este bine ca părinții și copii să fie prieteni?

- Da!

- De ce?

- Pentru că familia, împreună, se simte bucuroasă și unii copii îi consideră pe părinții lor sau pe frații lor

mai mari, prietenii lor și este frumos pentru că se face o conexiune mult mai mare și toată familia va avea încredere unii în ceilalți.

- Îți sunt recunoscătoare, Îngerașule!

- Nicio problemă!

Mda! Asta înseamnă încredere în propria persoană.

Concluzie?

Nu! Nici pe departe!

Doar teme pentru ... reflecție!

Conștientizările unui boț de om, care abia a deschis ochisorii ei verzi către lume și univers, sunt de natură să mă trimită pe mine la meditat.

Libertate... joacă... loc

**minunat... respect... iubire... altruism... ascultare...
apărarea celui alt... speranță... încredere...**

Câți dintre noi mai avem măcar aceste valori?

Un copil poate să învețe oricând un adult trei lucruri:

cum să fie mulțumit fără motiv,

cum să nu stea locului niciodată

și cum să ceară cu insistență ceea ce își dorește."

Paulo Coelho

Importanța educației religioase în viața copiilor și a tinerilor

Preot Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI

„Dintre toate sfintele lucrări, educația religioasă a copiilor este cea mai sfântă.”

(Sf. Teofan Zavoratul)

Există o tendință mondială a generației actuale de a avea mai multe probleme emoționale decât în trecut; sunt mai singuri și mai deprimați, mai furioși și mai nestăpâniți, mai emotivi și mai înclinați să se îngrijoreze din orice, mai impulsivi și mai agresivi. În ultimii ani s-a cronicizat mânia și disperarea, fie că este vorba de singurătatea tacită a copiilor încuiați în casă cu televizorul sau tableta sau de durerea copiilor abandonați, neglijați, maltratați sau de atmosfera violențelor conjugale. O stare emoțională nefericită care se răspândește continuu poate fi constatată și în statisticile care indică o criză în lumea întregă a noilor generații.

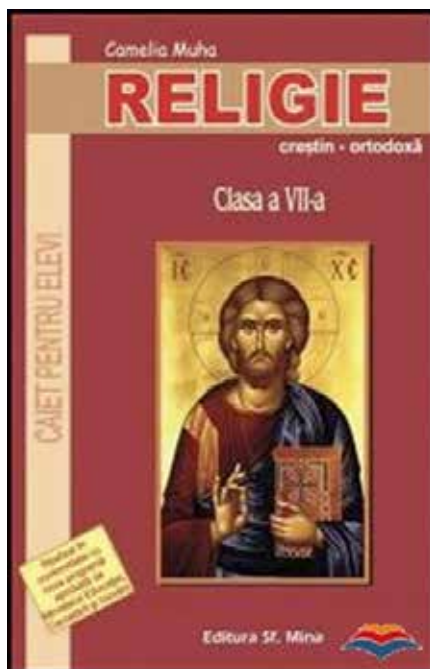
Este important să înțelegem cum îi pregătim pentru viață pe copiii noștri, viitorul acestei lumi! În prezent, lăsăm la întâmplare educația morală și duhovnicească a copiilor noștri, ceea ce duce la rezultate și mai dezastruoase. Salvarea constă în a pune corect la treabă, în același timp, mintea și sufletul. Circuitul creierului uman presupune o maleabilitate extraordinară; temperamentul nu este un destin. Lecțiile morale (emoționale) pe care le învățăm în copilărie, modelează circuitele emoționale, făcându-ne mai ușor adaptabili la fundamentele inteligenței emoționale. Copilăria și adolescența sunt ferestre de oportunitate pentru a forma obiceiuri esențiale care ne vor domina întreaga existență. În acest context, a le face copiilor cunoscut cuvântul lui Dumnezeu nu înseamnă doar transmiterea de mesaje specifice, ci mai ales conturarea sau reformarea persoanei din perspectiva unor standarde valorice superioare. Cuvântul lui Dumnezeu devine pentru copil prilej de fortificare interioară, identificare a sinelui, de descoperire a idealurilor, de reconversie spre lumea valorilor absolute și netrecătoare. A fi inițiat din punct de vedere religios înseamnă a fi educat în perspectiva autodevenirii, a avea capacitatea de a spori educația și de a o continua de unul singur. Educația religioasă potențează dorința

și responsabilitatea îmbunătățirii de sine. Principiul creștin de bază acesta este: fiecare persoană, indiferent de antecedentele sau statutul ei prezent, este pasibilă de urcuș, este capabilă de perfecționare și de mântuire până în ultima clipă. Educația în spirit religios poate constitui o cale de perfectare a persoanei și din punct de vedere intelectual, moral, estetic, civic, fizic etc. Reprezintă o modalitate de responsabilizare a eului

în legătură cu opțiunile ulterioare. Cine este educat din punct de vedere religios are, principial, un start existențial favorizant și este pasibil de perfecționare. Dimensiunea religioasă este intrinsecă factorului cultural, deoarece ea contribuie la formarea globală a persoanei și permite transformarea cunoașterii în știință de viață. În acest sens, predarea religiei are un rol foarte important, pentru că școala și societatea se îmbogățesc ca adevărate laboratoare de cultură și de umanism, în care descifrând aportul semnificativ al creștinismului, persoana este abilitată să descopere binele și să crească în responsabilitate, să caute confruntarea și să rafineze simțul critic, să scoată din trecut comori pentru a înțelege mai bine prezentul și să se proiecteze în

mod conștient spre viitor.

Principala direcție a educației religioase constă în formarea bunului creștin. Reverberațiile ei se prelungesc în timp, peste generații, iar valorile religioase odată interiorizate atrag noi valori, se dezvoltă și generează speranțe și căutări profunde care rodesc. A exclude din educația celor „șapte ani de acasă” și/sau din curriculumul școlar o ipostază definitorie a spiritualității, așa cum este religia, înseamnă să țintim spre o persoană incompletă, cu minte, trup, dar difuză sau, mai rău, diformă sub aspectul conștiinței sau moralității (Constantin Cucoș). Nu putem lăsa la voia întâmplării importante virtuți formative ale valorilor creștine dar nici nu putem transfera această educație doar la nivelul părinților sau

bunicilor. Educația religioasă este una tradițională și nu una nouă, facultativă, care ține de o anumită modă a contemporaneității. Și este departe de a fi îndoctrinare! Copilul la vârsta cea mai permisivă dintre toate ipostazele psihogenetice descoperă și acceptă religia, prin educație corespunzătoare, spontan. Dumnezeu pătrunde în viața lui firesc și natural. De aceea este important să le vorbim copiilor despre Dumnezeu încă de la cele mai fragede vârste. Religia este înscrisă în sufletul omului, în fiecare părticică a ființei sale. Educația religioasă dezvoltă caracterul, moralitatea, altruismul, empatia, umanitatea din noi. Rolul formativ al religiei contribuie la reducerea efectelor negative ale crizei de identitate și sens, care se resimte astăzi și oferă copiilor repere, modele autentice și coordonate clare după care să-și ghideze viața. Credința este, poate, cea mai mare bogăție pe care părinții o pot da copiilor lor, o investiție pe termen lung, în veșnicie, de aceea educația religioasă trebuie să înceapă cât mai devreme, în primii ani ai copilăriei.

În Biserică omul este văzut ca întreg. Iar educația presupune îngrijirea și cultivarea tuturor dimensiunilor și lucrărilor persoanei umane. Educația spirituală înseamnă ridicarea componentelor afective și intelectuale ale omului la rangul lor cel adevărat. Nu există în Biserică o spiritualitate abstractă, fără trup, simțire, suflet și minte. Religia nu este doar credința subiectivă a fiecăruia, ea este și o parte obiectivă a identității și a culturii națiunii, precum limba, literatura, istoria sau arta. De aceea, predarea ei este utilă, nu deranjantă. Dincolo de articolele de credință, pe care fiecare le poate îmbrățișa sau nu, așa cum fiecare poate practica sau nu cunoștințele de biologie sau de fizică după terminarea școlii, religia comportă conținuturi culturale pe care elevii trebuie să le posede pentru a fi cetățeni educați. Tot așa cum trebuie să știe cine a fost Eminescu și ce a scris, este util să afle despre Hristos și despre sfinți, despre Evanghelii, despre Decalog. Pedagogul Jan Amos Comenius se întreba retoric și tot el își răspundea: *„Ce dar mai mare și mai bun putem aduce societății decât să învățăm și să cultivăm tineretul?”*. Apoi ne spune ce înțelege el prin educarea tineretului: *„A educa tineretul cu prevedere înseamnă a te îngriji dinainte ca sufletele lor să fie ferite de stricăciunea lumii și ca semințele onestității împlântate în ei să ajungă să încolțească fericit, prin neîncetate îndemnuri și exemple, apoi ca mințile lor să fie pătrunse de cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu și a feluritelor Sale zămisleri și astfel să se obișnuiască să vadă lumea prin lumina lui Dumnezeu, să iubească și să cinstească pe Părintele luminilor, mai presus de orice”*. Credința religioasă nu reprezintă o achiziție evolutivă, ci un dat original. Educația religioasă începe odată cu omul. Așadar niciodată nu este prea devreme să îi învățăm pe copiii noștri tainele minunate și vii ale Ortodoxiei strămoșești. În acest sens revelatorii sunt cuvintele marelui Mircea Eliade, în excepționala operă de istorie

a religiilor unde afirmă: *„Sacralul nu este un stadiu în istoria conștiinței, el este un element în structura acestei conștiințe... La nivelurile cele mai arhaice ale culturii, a trăi ca ființă umană este în sine un act religios... A fi sau mai degrabă a deveni om, înseamnă a fi religios...”*.

Există astăzi, în această societate aflată în plin proces de diluție etică (Constantin Necula) ispita păguboasă de a coborî educația religioasă la un simplu set de clișee ideologice și de a malforma frumusețea cuvântului lui Dumnezeu pentru copii și tineri în simplă setare dogmatică. Este o pierdere de sens înfricoșătoare a ceea ce este de fapt educația creștină! Aceasta nu urmărește educarea copiilor în creștiniștas. Cu atât mai puțin este vânătoare de greșeli, depersonalizare a copilului sau umbrirea vocației sale dacă aceasta nu se încadrează în viziunea creștină. Educația religioasă invită la reflecție, la evidențierea eului, la autocunoaștere și devine bun prilej de fortificare interioară și de reconvertire a persoanei spre lumea valorilor absolute. În contextul relativizărilor, deconstrucțiilor de tot felul, a minimalismului moral, religia oferă un orizont de stabilitate și asigură o construcție a personalității într-un mod coerent și mai ales ascendent. Prin educația religioasă copiii învață să dezvolte dialog și să trăiască bucuria împreună vorbirii cu și despre Dumnezeu. Cred cu tărie că fiind aproape de Dumnezeu într-o societate a violenței atitudinale și a intoleranței vor fi mai atenți la nevoile viitorului și vor desistematiza cu ușurință răutatea, nepierzându-și sensul mărturisitor. O educație religioasă nu reprezintă doar un demers religios, social și cultural, ci constituie și o cale spre formarea unor reprezentări corecte și temeinice privind cultura națională și universală, stimularea dialogului intercultural din perspectiva libertății și egalității între semeni, demersuri pe care le propune la modul cel mai înalt religia creștină, educarea în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității, al toleranței, al cultivării sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice, față de arte, al respectului față de natură și de mediul înconjurător etc.

Prezența disciplinei Religie în sistemele de învățământ contemporane reprezintă expresia unei continuități la nivel pedagogic și instituțional, precum și o formă de valorificare a potențialului formativ-educativ al valorilor creștine propuse de această

disciplină de învățământ în formarea personalității umane la nivelurile cognitiv, afectiv, volitiv și atitudinal. Pedagogia actuală insistă asupra faptului că realizarea unei culturi și a unei conduite religioase în școală este necesară nu doar pentru formarea integrală a personalității elevului, ci reprezintă o șansă și pentru sistemul de învățământ de a-și valorifica un sprijin esențial în atingerea scopurilor sale generale, urmărindu-se complementaritatea și continuitatea în plan informativ și formativ-educativ. Educația religioasă poate să ofere tinerilor o înțelegere superioară a vieții și a valorii acesteia, precum și un suport puternic în rezolvarea propriilor probleme. Transmiterea prin limbajul credinței a învățaturii revelate atrage după sine și valorizarea elevului. Orice acțiune didactică religioasă are sens în măsura în care-l ajută pe elev să-ți valorifice propriile capacități, înțelese în lumina învățaturii creștine.

Ultimii ani au dovedit că prezența religiei în școală este necesară nu numai pentru Biserică, ci și pentru

societatea românească în ansamblul ei, care a câștigat prin acest act de dreptate atât accesul la propria-i spiritualitate, cât și un instrument esențial în procesul de educare al tinerei generații. Pentru spațiul românesc, credința creștină a acționat ca un factor de coagulare și de perpetuare al neamului. A fi inițiat religios, înseamnă și a fi educat, înseamnă a avea capacitatea de a spori și continua educația. Educația religioasă reprezintă un factor de stabilitate și de comuniune în societatea românească, un izvor sfânt și statornic de inspirație pentru a apăra și promova identitatea spirituală și demnitatea persoanei care trăiește azi într-o lume din ce în ce mai pluralistă și mai fragmentată din punct de vedere spiritual și social. Religia fiind lumina vieții în comuniune de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii, evidențiază valoarea eternă a faptelor bune, săvârșite în timpul limitat al vieții terestre, și promovează comuniunea între generații prin valorile perene ale credinței cultivate și transmise.

„Copiii trebuie educați duhovnicește încă dinainte vârstei de 6-7 ani. Nu trebuie ca înainte de a merge la școală ei să rămână lipsiți de învățatură, întrucât această vârstă este vremea „de aur” pentru a semăna și a înrădăcina în ei tot ce este bun, și de asemenea tot ce este rău.. Se înțelege de la sine că inima omenească, la fel ca ogorul, nu poate rămâne pentru totdeauna pustie. Dacă în el nu vor fi semănat plantele cele bune, vor crește negreșit cele rele...

Trebuie început cu lucrurile cele mai simple, elementare: cum să își facă semnul crucii, cum să stea la rugăciune, cum să între în biserică, cum să se poarte în ea, cum să facă metanii și așa mai departe. Copiii trebuie învățați treptat, fără să fie pierdute din vedere nici cele mai mărunte lucruri, pentru că și clădirile cele mai mari sunt alcătuite din fire de nisip. Pentru copii sunt de folos lecturile și povestirile despre viețile Sfinților și din istoria biblică, însoțite de explicații și învățături morale.

Treaba noastră este doar să sădim și să udăm; a face să crească este treaba lui Dumnezeu - și nu se poate ca discuțiile duhovnicești să nu aducă nici un folos dacă atât dascălii, cât și ucenicii vor începe cu binecuvântarea lui Dumnezeu.”

Sfântul Inochentie, Apostolul Alaskăi

*

„Fiecare dintre voi, tati și mame, să se îngrijească de minunatele sale opere la fel ca artiștii ce făuresc cu mult sârguința tablouri și statui - pentru că pictorii, punând zi de zi tabloul în față lor, îl acoperă cu culori, străduindu-se că totul să fie așa cum trebuie. La fel fac și pietrarii înlăturând ce e de prisos și adăugând ceea ce lipsește. Și voi, la fel ca cei care fac statui, să folosiți pentru creșterea copiilor toată vremea pe care o aveți făcând pentru Dumnezeu statui vrednice de minunare: înlăturați ce e de prisos, iar ceea ce lipsește adăugați, și urmăriți zi de zi cu luare-aminte ce dar au din fire copiii, că să-l înmulțiți, și ce lipsa, că să o înlăturați, și cu deosebită osândie izgoniți orice prilej de neînfrânare, căci înclinarea către această este cu precădere vătămătoare pentru sufletele tinere. Cel mai bine este să-l înveți cu trezvia înainte să apuce să guste din cele molesitoare: să biruie somnul, să privegheze la rugăciune, să însemneze cu semnul crucii toate cuvintele și toate faptele sale.”

Sfântul Ioan Gură de Aur

Copilăria care-a fost

Andrei-Nicolaie MIHAI

O zvâcnire ciudată! Clipeam. Ca o adiere, visele copilăriei îmi mângâiau tâmplele. Și de-o-dată visul fugea! Prin ochii larg deschiși răsărea lumina din geamul larg al ușii din casa bunicilor, prin perdele țesute de mână. În alte dăți, din casa părintească – la bloc, etajul 5 – din care vedeam parcă peste întreaga lume!

Drumul către școală: câte trăiri, ce bună era lumea! În vremea copilăriei mele fluturii și albinele cutreierau des până și prin grădinile orașelor – din ele explodau în mireasmă flori și cântece dulci; astăzi, oamenii cred mincinos că ele nu mai trec prin orașe din cauza poluării... ce tristă amăgire... astăzi ele nu mai sunt din pricina dragostei care s-a uscat în oameni și a Vieții care a ieșit dintru ei, alungată.

Dacă v-aș povești despre copilăria mea, în care puteam zbura liber pe străzi, învățând viața – o copilărie fără televizor, internet, telefoane mobile! Oamenii se simțeau și se chemau în gând; Duhul Sfânt umbla peste tot și lumea era mai curată.

La bunici alergam pe câmpul plin de muștar sălbatic și mac – iarba până la brâu! Mă uitam ore în șir la cer. Ziua și noaptea – ziua albastru viu și norii călătorind, noaptea cu privirea curioasă prin stele – mii de mii! Câte vise n-am împletit noi așa! Noi înfloream vântul, vânzându-i cântarea și glasul; priveam în frunza din care vorbea Dumnezeu, prin lumină, copaci, animale.

Când ploua, clipeam din palmele mici – ghioace de viață – alergând în picioarele goale, printre stropii mari de vară, ca un surâs vesel din Dumnezeu; un dans curat printre lacrimile ploii dătătoare de viață.

Mergeam cu vacile pe câmp, cotcodăceam cu găinile, mă războiam cu curcanii și rămâneam siderat la simplitatea gingașă a rațelor. Mă înfioram de fiecare tors al pisicii, iar cu cățeii „puneam țara la cale”. Din castele de nisip îmi construiam visele, bucuria vieții și nădejdea cunoașterii. Ah... și scaldatul! Nu era nimic mai plăcut!

În fiecare zi din zbuciumul inimii strigam cu o

curiozitate serafică, curată, blândă: cine ești Doamne, de unde venim și ce se-ntâmplă după moarte?

Viața curgea întrebând, explorând, zvâcnind de chemare.

Și iată – am crescut. Adolescent, preferam pădurea și plimbările prin cartiere de case. Fiecare curte – un univers! Viața îmi era poezie și vis; întrebări și dorință; dor și durere.

Și iată, Doamne, nu te-am așteptat – ci precum mai demult Adam și cu Eva, nerăbdător și nătâng – am mușcat. Păcatul mi-a întinat tot și toate. Copilăria s-a sfârșit. Nu problemele viețiiucid copilăria, ci păcatul.

Astăzi lumea fuge de copilărie. Copiii sunt întemnițați de neputința și ignoranța vinovată a părinților. Misterul vieții a fost sugrumat de un simplu monitor. Îmi poți spune tu că niciodată n-ai simțit că în spatele lui e mai mult de atât? Un duh necurat care nu doar că alungă viața din cel care îl soarbe cu nesaț, ci pune în locul ei plictiseală, slăbănogire și moarte sufletească.

„Iar Iisus, văzând acestea **nu i-a părut bine** și le-a zis lor: Lăsați pruncii să vină la mine și nu-i opriți pe ei, că a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu. Amin zic vouă: oricine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca pruncul, nu va intra în ea. Și luându-i în brațe, și-a pus mâinile peste ei și i-a binecuvântat pre dâșii.” *Marcu 10, 15-16*

„Cel ce ia aminte la sine dator este să se ferească de orice închipuire îndeobște, oricât de atrăgătoare și cu bun chip ar părea ea; orice închipuire este o **rătăcire a minții în afara adevărului**, pe **tărâmul nălucilor lipsite de ființă și de putința de a lua ființă**, care lingușesc mintea și o înșală. Urmările închipuirii și visării: pierderea luării-aminte la sine, împrăștierea minții și împietrirea inimii la rugăciune; de aici se naște neorânduiala sufletească.” *Sfântul Ignatie Briancianinov*

Copilărie care-ai fost, oare vei mai fi? Poate că da, dar nu în lumea aceasta, ci doar prin binecuvântarea mântuirii în Hristos în dulceața raiului și Împărăției lui Dumnezeu. Dar cine o mai caută pe aceasta?

ULTIMUL ZMEU

Gheorghe ENĂCHESCU

Năluca toamnei, blândă, coboară dinspre munte,
Pădurea se îmbracă în zale arămii,
Ceru-și trimite solii în picături mărunte,
Iar chiote și larmă s-aud în deal, la vîi.

La stâna de sub codru s-au adunat ciobanii
Și țin de dimineață, gospodărește, sfat,
Cum să-și împartă treaba, să cheltuiască banii,
Să pregătească turma s-o ducă la iernat.

Sunt zilele mai scurte și seara stă să vină.
În vatra stânii focul s-aprinde jucăuș.
Un câine aprig cată la măgăruș pricină
Și cina ciobănească e gat-acuș-acuș.

Stă-n pragul nopții seara. E masa pe sfârșite.
Bătrânul baci și-aprinde luleaua cu dichis.
Fărtații săi mai tineri, cu trupuri ostenite,
Ocol de așteptare în juru-i au închis.

- *Băieții mei, în seara aceasta vă voi spune,
Așa cum de la bunul am auzit-o eu
(Un licăr i s-aprinde în ochii-i de cărbune),
Povestea cea grozavă a ultimului zmeu.*

Își ia în spate blana de oaie și-apoi de pe
O grind-a stânii scoate o piatră argintie.
O cercetează-agale nainte de-a începe
Și-apoi pe mas-o pune ca-n văzul lor să fie.

- *Trecute vremi pământul îl împărțeau altfel
Și lumea viața altfel și-o înșira pe ață.
Alene curgea timpul, pierzându-se în el;
Chiar și natura însăși râdea c-o altă față.*

*Păduri întinse munții aveau, câmpii bogate
Își căutau culcușul în străfunzimi de zare.
Albastre ape cerul îl învățau să-noate
Și-apoi, cu nepăsare, se aruncau în mare.*

*Creșteau pe ramuri roade mai mari decât bostanii
Și spicele din lanuri cât vrabia erau.
Recoltele-adunate-mpărțeau în două anii
Și boabele din struguri direct în vin dădeau.*

*Chema găina-n curte de ziua ei hultanul
Și oaia lua lupul să-i fie de cumătru,
Iar vulpea și cu ursul făceau din vreme planul,
Cum să deschidă-n fală ei balul de Sânpetru.*

*Stăpân, fără tăgadă, peste aceste toate
Alcătuiri, el, omul, cu har și meșteșug,
Se socotea cu grijă să vadă dacă poate
Brăzda mai bine soarta cu-al vredniciei plug.*

*Împărății mărețe își întindeau hotare
Ce desenau pământul de-a lungul și de-a latul,
Cu împărați cărora, supuși, cu mic, cu mare,
Le aduceau prinosul, că astfel era datul.*

*Dar nu fu dat ca raiul de pe pământ să ție
(Oftă adânc bătrânul, o pauză făcând),
Așa că, la o vreme, venind de pe pustie
Necazuri și belele și altele, pe rând,*

*Încetul cu încetul, ca niște duhuri rele,
Întinsu-și-au cu poftă nemernicia lor
Și pus-au stăpânire pe tot și toate cele,
Pământul, pe întinderi, luându-l la picior.*

*Și-au căutat de casă în văgăuni de munte,
În funduri de pădure și-au oplosit urgia,
Înspăimântând tot neamul ce nu știa să-nfrunte
Această grozăvie ce le cuprinse glia.*

*Să-ndestuleze răul, se-amestecau în toate.
Nevasta devenise mai rea decât o zgârcă,
Cu coada-i groasă sapa te altoia la spate
Și cu elan cocoșul își tăbăra în cârcă.*

*Seca izvorul tocmai când apă căutai.
Ți se usca cireșul când vrei ca să-l culegi.
Plesnea în zece hamul când îl puneai pe cai
Și-n sărbătoare hora avea, în cap, moșnegi.*

*Ciudate deveniră și crunte cele vremuri,
Căci traiul se schimbă aproape-ntr-un coșmar.
Măciucă-ți stătea părul și începeai să tremuri,
Când auzeai cu groază că turmele dispar*

În frunte cu ciobanii, cu câinii și măgarii
Și-n locul lor nici urmă să fi rămas ceva,
Când gardurile-ograzii băteau pe drum cu parii
Pe-acel ce-avea curajul pe-acolo de trecea...

Și alte vești cumplite au năvălit norodul
– Mulțimi de sate rase-au fost ca la potop
Și-n timp ce spaima, frica umpleau la casă podul,
Noian de gânduri negre erau legate snop.

O adiere vântul își furișă pe-alături.
Ciobanii tineri, iată, simțind-o se-nfioară.
Bătrânul baci își strânge povestea lui în pături
Și-apoi, cu voce blândă, din nou o desfășoară:

- Să nu credeți că toate aceste multe rele
Ce au cuprins pământul erau fără stăpân,
Că au căzut deodată, ca pulberea de stele
Și-au potopit cuprinsul în acest chip hapsân!

Nu, feții mei! Pe vârful celui mai mare munte
S-a ridicat cetate pe care nici vulturii
Nu reușeau s-ajungă, nălțimea să i-o-nfrunte.
Cu-nfricoșare mare, din marginea pădurii,

Văzut-au tăietorii de lemne cum din ea
Plecau la vânatoare făpturi ce, niciodată,
Nici c-au visat aieva că ar putea vedea.
Se răspândi această poveste-n lumea toată

Și-așa, de ici o vorbă, de colo vine alta,
Cele-ntâmplări ciudate ce-n lume năvăleau
Au conturat în minte, ca un tâmplar cu dalta,
Istoria cumplită ce oamenii-o trăiau.

De nu se știe unde, din văgăuni de zare,
Se aciuă acol-o familie de zmei,
Având supuși balauri și rele vrăjitoare,
Și duhuri necurate ce ascultau de ei.

Aceste duhuri negre se ascundeau în toate:
În lucruri, în ființe și chipul lor luau.
Trimiși la vânatoare, balaurii, din sate,
Mulțimi de oameni, turme, recoltele răpeau.

Era o noapte neagră a friicii și-a terorii,
De când în viața lumii acestea s-au ivit
Și măcina necazul la fel ca piatra morii
Fiece clipă care părea fără sfârșit.

Veți întreba acum: Oare această lume
N-avea stăpâni și dânsa, n-avea conducători?
Unde erau aceștia și ce făceau anume?
Cum și-apărau supușii de năpăstuitori?

Ehei, nu era simplu! bătrânul baci le zise.
Aveau și împărații necazurile lor.

Și lor izvorul vieții tihnite li se-oprise,
Căci zmeii, dând poporul pe seama slugilor,

Se-nvolburau amarnic spre curți și spre palate,
Luând tribut tot ceea ce se putea lua.
Rar feți-frumosi în luptă cu dânsii a se bate
Își încercau norocul. Dar lupta era grea!

Multe prințese mândre, ilene cosânzene,
Ostatice luate au fost de-acești mișei
Și-o negură de doliu se întindea alene
În toată omenirea, pe tot cuprinsul ei.

Se frânge-aici povestea. Bătrânul baci se-aplecă
Și zgândărește focul ce arde-n fața lui.
Zeci de scânteii se-nalță. El vrea să vadă dacă
Se prind ca niște stele de bolta cerului.

Dar nu. Se sting degrabă. Povestitoru-ncepe:
- Vedeți cum trece focul, cât de aprins era?
Scânteile pornite ca nărăvașe iepe
Dispar când de acasă se-ncep a-ndepărta.

Așa urgia care-mpânzise omenirea
Își risipea puterea, cătând tot mai departe,
În timp ce-n lumea toată se plămădea oștirea
Care să-ncerce răul de bine a-l desparte.

Întoarcerea la tihnă n-a fost un drum la vale.
Nenumărate jertfe cerut-a lupta grea.
Vieți de eroi poporul și-a prins în suflet spre-a le
Inemuri în imnuri și-a le-nchina o stea...

Apoi nisipul vremii a început s-aștearnă
Iar liniște și pace peste întinsa glie;
Cu mic, cu mare, toții, din vară până-n iarnă,
În hora mare-a vieții se-ngrămădeau să fie.

Cele-amintiri cumplite, în ascunzișul minții,
Cu multă greutate, de-abia erau găsite,
Când, în seri lungi de iarnă, în șoapte moi, părinții
Își înveleau copiii-n povești meșteșugite.

Bătrânul și strânse blana mai bine și, pe urmă,
Privi în jur. Ortacii ochi și urechi erau.
Vedea cum nerăbdarea cu îndârjire-i scurmă
Să afle-ndată cele ce de aflat erau.

- V-am spus, copii, nainte, că-n munte, spre înalturi,
Cetate ce-ngrozit-a, păgânii-au ridicat,
De unde rău-n lume se răspândea în salturi,
De zmeii vitregi, crânceni anume comandat.

Dar și aici, cu timpul, s-a așternut tăcerea.
Dușmanii omenirii tot mai puțini erau.
La nimiciri, la rapturi, la tot de alte celea
Vrăjmașii dintre ziduri nu prea se mai dădeau.

Trecut-au ani ca umbra când nouri îl lasă
Pe sfântul soare raza să și-o îndrepte-n jos,
Dar locul unde zmeii și-au căutat de casă
Rămas-a moștenire ca loc periculos;

De-aceea, rar ființă, ori om, ori animal
Să își abată pașii-n apropierea sa.
A-l ocoli cu teamă toți se țineau și a-l
Scoate din gânduri grijă oricine își afla.

De la un timp o vorbă, de nu se știe unde,
Rostită pe la colțuri dădea de veste cum că
Un zmeu bătrân acolo povestea și-o ascunde
Și-n nopți cu lună plină și-o deapănă pe-o stâncă.

Frângându-și teama, unii au început să deie
Târcoale pe acolo să vadă ce și cum;
Ecouri din poveste au început să ieie
Și-apoi, cu îndemnare, le împărștiau pe drum.

Un zmeu pe-un vârf de munte, cu aripile moi...
Cu timpul devenise un fapt comun, banal
Și-apoi și-a pierdut vloga ca seceta în ploie
Și-a dispărut în urmă ca tropotul de cal.

Dar zmeul însă-n ciuda unei uitări în care
Încetul cu încetul era învăluit,
În fiecare seară se răstigne pe zare,
Luând întreg trecutul zmeiesc la socotit.

Puhoi de generații i se urcau în spate,
În fiecare noapte îl potopeau mai rău;
Tot ceea ce făcură îl măcinau și toate
Acele fapte crunte-i rodeau sufletul său.

Voia să știe oare de ce nemernicia
Intrase-n cârdășie cu acest neam al lor?
De ce nenorocirea, necazul și urgia
Le-au aruncat cu râvnă și spor peste popor?

Când zorii băteau noaptea, se retrăgea-ntre ziduri –
Ruine fumegânde-a unui trecut rebel,
Pe care vreme-apusă lăsase groase riduri –
Luându-și și-amintirea a celor vremi cu el

Și-apoi umplea cetatea cu gânduri ziua-ntreagă,
Pierzându-și câteodată privirile în zare,
Săpând adânc în urmă, cătând să înțeleagă,
De ce pe zmei căzuse blestemul ăsta oare?

De ce lor le fu dată această soart' haină –
Să răscolească lumea cu foc și cu potop?
De ce urâte fapte îi tot țineau de mână
Și-i însoțeau în toate, oriunde, tropa-trop?

De ce viteji atâția au ridicat la luptă
Și cosânzene-fete de-acasă au răpit?

De ce-au întins în lume teroarea ne-nteruptă
Și raiul de sub soare l-au ars și pustiit?

Aceste gânduri negre, gigantici bolovani,
Îl apăsau pe umeri, l-încovoiau de spate.
Simțea că stricăciunea atât de multor ani
Ce neamul lui făcut-a, s-o ducă, nu mai poate.

Ajunse ca să steie mai mult pe acea stâncă,
Iar cei ce pe acolo dădeau câte-un ocol,
Vedeau un zmeu în piatră sculptat parcă și încă
Vedeau privirea-i stinsă rostogolită-n gol.

Intrați adânc în noapte, ciobanii se foiră
Privind atent la baciul ce trase din lulea
Și unii înspre alții, în scurt, priviri porniră,
Gândind că baciul poate chiar acel zmeu era.

Dar gândul li se frânse, fi'ndcă povestitorul,
Dregându-și bine glasul, porni din nou la drum:
- Hei, feții mei, vedea-veți și voi, cum că izvorul
Poveștii ce pornit-am se-nvolbură acum.

Trecuse ceva vreme. Pe zmeul ca o stană
Arșița, vântul, ploaia, zăpada l-încercau.
Trecuse ceva vreme peste adâncă-i rană
Ce ancestrale vine deschisă i-o țineau.

Veni o sear-adâncă de toamnă ca aceasta,
Cu arămite zvonuri ce șiroiau pe creste.
Bătrânul zmeu în gânduri își mesteca năpasta
Când, de pe nu știu unde, primi un fel de veste.

Încetul cu încetul, se furișau prin aer
Niște vibrații scurte, cu dese răbufniri;
Încetul cu încetul, năștea în jur un vaier
Ce pătrundea-n adâncul întregii sale firi.

Mari își deschise ochii. Simți în jurul lui
Cum aerul se mișcă, deși stătuse vântul.
Nu mai trăise asta nicicând pe-aici și nu-i
Venea să creadă cea ce cuprindea pământul.

Se scutură de-o umbră care părea că-l prinde
(Aripile-n mișcare i s-au deschis ușor).
Neliniștea, de casă, un loc în juru-i prinde
Și zgomote-nfundate se hârjonesc în zbor.

Se pierdu-n noapte seara și nici nu-și dădu seama
Când cerul puse-un clopot de stele peste el,
El care niciodată nu-nțelesese teama,
Simțea o-nfrigurare ce-l cuprindea și ce-l

Strângea încet într-însul, îi încorda tot trupul,
Din el voia să iasă, ceva-i cerea să plece,
Ceva ce simte roiul când părăsește stupul.
Cu greu putea această dorință să-și înece!

Veni și dimineața. Cu roua-i minunată
Îi îmbăie privirea, îi potoli arsura,
Căci cele ce trăit-a de ieri încoace, iată,
Îi străpunsese tare, pe-alocurea, armura.

Dar ziua ce venise, în loc să-l ducă iară
În liniștea adâncă în care el trăia,
Veni cu noi semnale care-l îngrijorară,
Făcându-l ca să zică: „Se va-ntâmpla ceva!”

Din adâncimi înalte, deschise în tărie,
Venea o huruială, ca și cum de pe munte
Șuvoi de pietre rupte de-a vântului furie
Cu îndrăzneală valea cercau să o înfrunte.

Deși în miez de toamnă, de aer cald șuvoaie
Îl înfășau în valuri, cu miros de pucioasă.
Cădea peste întinderi, din cer senin, o ploaie
Dintr-o cenușă aspră, fierbinte și lucioasă.

Spre sear-un punct în ceruri, brusc, dat-a-n lături luna.
Bătrâni-i ochi văzură cum el se-apropia.
Era un bulgăr roșu ce se mărea întruna
Și-nspre pământ primejdii încet rostogolea.

Veni și noaptea însă-ntunericul își strânse
Bagajele și-n grabă plecă din calea ei,
Căci cerul se aprinse și spre pământ întinse
Încorlăcite brațe ce slobozeau scânteii.

Văzu cu spaimă zmeul, deși-a crezut mereu
Că lui nimic nu poate să îi mai facă frică,
Cum, din puhoiul roșu, ce-nainta la greu,
Un chip hidos, de monstru, în slavă se ridică.

Acesta își conduce ne-nduplecaturgia
Înspre pământ, să-l treacă prin foc, să-l facă scrum.
Bătrânul zmeu aminte-și aduce de stihia
Pe care zmeiești hoarde o-împrăștia și cum

O remușcare-adâncă a început să-nmoaie
Încă de multă vreme amar sufletul său,
Simți că e momentul aripile să-nfoaie,
Cu bine să plătească tot strămoșescul rău.

Veni iar dimineața. Luată-i hotărârea -
Cu pacostea ce vine din ceruri va lupta!
Aripile-și încoardă, săgeată-i e privirea;
Se uită-ntâi în juru-i, rămas bun a-și lua

De la aceste locuri și-apoi se-avântă-n sus
Nenorocirea care se-apropia s-o-nfrunte...
Hei, dragii mei, de-acuma puțin mai e de spus!
Bătrânul baci își șterse sudoarea de pe frunte,

Căci focul prins în hora poveștii se-ntețise
Și răspânda în juru-i cu mai mult sânge căldura,

Dar și povestitorul se pare c-ostenise
Și de atâtea vorbe i se uscaser gura.

- Exact trei zile-n capăt ținu aceea-nfruntare,
Cu sorți de reușită ce se schimbau întruna.
Veni însă și ziua a patra, ziua-n care,
Pe cer, încet cu-ncetul, se ostoi furtuna.

Trecură alte zile până când mândrul soare
Privirea ca să poată spre noi să și-o îndrepte,
Prin valuri de cenușă și de fum negru care
Cu greu s-au dat deoparte, senin ca să deștepte.

Privi în zare baciul. Au priceput ceilalți
Că zmeul își avuse sălașul pe aici,
Prin munții care-n zare se avântau înalți...
Și iar dădu la vorbe, cu îndemnare, bici:

- După aceea-ntâmplare n-a mai rămas nici urmă
Din zmeu sau din făptura ce răul ni-l voia,
Doar că se-mprăștiară pe dealuri, ca o turmă
De oi, astfel de pietre ce cerul trimitea.

Luă în mână piatra aceea ce pe masă
O puse povestirii când i-a deschis cărare,
Că-n văzul lor să fie și-acum să poată ca să
Le-arate o dovadă de la aceea-ntâmplare.

- Această piatră care o țin acum în mână
Lăsată-i de la bunul, el de la bunul lui
Primind-o, fiind găsită aproape de-a lui stână,
Dup-acea luptă cruntă din naltul cerului.

E noapte. Stau ciobanii încă cuprinși de vraja
Poveștii ce-ascultat-au, dar apoi se ridică
Ca somnului cel leneș să-i de-a deoparte coaja,
Dar mai aruncă-n urmă, spre cer, un ochi de frică.

E liniște. E toamnă. Vor duce mâine turma
În jos, înspre câmpie, s-o puie la iernat,
Purtând cu ei în suflet, mult timp, neștersă urma
Poveștii care-n seara aceasta au aflat.

Simona-Andreea MIHAI

DEPENDENȚA DIGITALĂ

folosirea îndelungată a monitorului
modifică structura chimică a creierului

Motto:

„Orice părinte care crede că un computer poate fi un înlocuitor pentru părinte este, pur și simplu, tâmpit!”
Prof. Howard Gardner, Harvard University

Dependența digitală este asociată cu obezitatea, insomniile, creșterea anxietății, scăderea productivității, diferite accidente.

Răspunsurile neurologice în cazul utilizării compulsive a social media sunt similare dependenței de substanțe (Asociația Canadiană de Sănătate Mintală).

Organizația Mondială a Sănătății recunoaște dependența de jocuri ca boală.

Cele mai importante trasee neuronale ce reglează comportamentele discernământului, gândirii logice, empatiei și autocontrolului nu se mai dezvoltă sau se dezvoltă insuficient în cazul acelor care folosesc monitorul de la vârste mici – aceasta naște viitori adulți depresivi, demotivați și delincvenți.

Rețele de socializare, nu au nimic în comun cu socializarea. Abilitățile emoționale nu se învață de unul singur, ci prin interacțiunea vie cu ceilalți, cu natura și lumea înconjurătoare.

Orele în șir petrecute de tânăr în compania internetului îl fac nervos, irascibil, iritabil și violent. În consecință, tânărul nu mai poate întâmpina cu luciditate diversele dificultăți ale vieții.

La preadolescenți poate provoca afecțiuni din spectrul autist.

Se transformă dintr-o formă de relaxare într-o înlănțuire, o dependență de conținut.

Renunțarea bruscă la monitor/ internet produce simptome de sevraj similare cu cele în cazul

dependenței de droguri sau alcool. În cazul alcoolului statisticile arată că intervalul de la primul consum până la instalarea adicției diferă în funcție de vârstă: **pre-adolescenți: 5 săptămâni - 15 săptămâni, adolescenți: 5 luni - 15 luni**, adulți: 5 ani - 15 ani. Dependența digitală se intalează mult mai repede, cu până la 50% mai rapid.

Simptome fizice: dureri de spate; sindromul de tunel carpian; dureri de cap; oboseală; insomnie; probleme legate de nutriție; dureri de gat; probleme de vedere; pierderea sau luarea în greutate.

Simptome psiho-sociale: dificultatea de a finaliza sarcini; izolare crescândă; incapacitatea de a se opri, în ciuda consecințelor; probleme de memorie mai mari decât generațiile mai vârstnice; pierderea abilităților precum cititul și capacitatea de reflecție profundă; pierderea originalității, a creativității; probleme cu memoria/limbajul; scăderea notelor/ performanțelor școlare; pierderea simțului valorii personale; pierderea copilăriei.

Dintre dependențele digitale, cea mai devastatoare este **dependența de pornografie**. Din cauza nivelului de dopamină foarte mare eliberat atunci când vizionează pornografie, aceasta provoacă o dependență puternică, declanșând aceleași activități la nivelul creierului precum cele asociate consumului de droguri puternice.

Practic dependența de pornografie exarcerbează efectele deja negative provocate de expunerea la orice fel de monitor. Persoanelor care se uită constant la filme porno li se micșorează efectiv creierul. Max Planck Institute Germania De asemenea, pornografia vatămează acea parte a creierului care te ajută să faci alegerea potrivită în anumite situații. Lobul frontal (cel care coordonează autocontrolul și funcționează ca o frână pentru impulsurile necontrolate) se defectează.

Cortexul Prefrontal – acea parte a creierului care controlează rezolvarea logică a problemelor, analiza consecințelor pe termen lung și luarea deciziilor – suferă vătămări însemnate. Același proces are loc în cazul expunerii îndelungate la orice formă de monitor. Universitatea Cambridge

În cazul persoanelor tinere (adolescente și preadolescente) contactul cu pornografia este un abuz

care poate **naște traume irecuperabile.**

Efectele pornografiei: Izolare, rușine, vinovăție, nesiguranță, tristețe, durere sufletească, frică, lene, deznădejde, lipsa demnității, relații eșuate, eșecuri, demotivare – lipsa voinței, „ceața creierului”, pierderea capacității de a iubi și de te lăsa iubit.

Copii până la 7 ani nu ar trebui lăsați nici măcar o secundă în fața monitoarelor, iar între 7-14 ani – maxim 30 minute (chiar și în acest caz, riscurile pentru dobândirea adicției sunt foarte mari).

„Toate studiile psihometrice demonstrează imbecilizarea populației lumii începând cu anul 2000. Care știți cu ce eveniment coincide? Cu lansarea serviciului internetic world wide web (www) către populație, acesta fiind inițial un proiect militar.”¹

Dependența este o boală cronică și progresivă (progresează inclusiv în timpul abstenenței). Oricare ar fi dependența, o dată fiind dobândită, aceasta nu mai poate fi vindecată, ci doar continuu tratată. În cazul majorității dependențelor singura soluție este abstenența totală și lucrarea continuă a unui plan terapeutic de reuiperare. Odată ce au fost dobândite, **dependențele nu se vindecă:** tămăduirea acestora este o minune a lui Dumnezeu!

Dependențele reprezintă probleme extrem de grave și periculoase; acestea nu sunt probleme

psihiatrice și nici nu pot fi rezolvate prin metode psihiatrice sau psihologice. Prin astfel de metode ele pot fi cel mult mascate sau întârziate, dar în nici un caz cu adevărat soluționate.

Nu creierul reprezintă adevărata cauză a problemelor vieții. Individul acela nu a ajuns dependent datorită unor „dezechilibre chimice” la nivelul creierului, ci din pricina unor dezechilibre duhovnicești, sufletești și emoționale – a unei raportări greșite la sine, la ceilalți și Dumnezeu.

Persoana nu poate fi niciodată cu adevărat împlinită în trup, deoarece plăcerea trupească este rezultatul unor reacții chimice. Patimile trupești sunt lipsire de sens, motiv pentru care acestea niciodată nu vor împlini pe om; nici măcar omul nu poate cu adevărat împlini pe om, ci doar Dumnezeu, întru dreapta credință. Omul poate doar mângâia, ușura, dar în mod desăvârșit numai Dumnezeu.

În lumina celor prezentate mai sus cred că ar fi cazul să gândim nu de două ori, ci de o mie de ori înainte de a ne expune copiii în fața oricărei forme de monitor.

1. Mariana Robescu, „70% dintre elevi sunt analfabeți funcțional. Încotro?!”, Revista **Forbes**, 5 septembrie 2022

Ionel DORIN

COPILĂRIA

Nu mai trec pe uliți poveri îngreunate
Ce scârțâiau căruțele din lemn
Și nu mugesc nici vacile cu lapte
Să sature copiii, să aibă un liniștit somn.

Nu se mai simte mirosul de iarbă și măcriș,
Nici balegă pe stradă nu mai este
S-a dus frumusețea copilăriei ca paradis
Avem străzi asfaltate și lumini de veghe.

Iar moara a putrezit cu jgheabul
Doar vântul vântură prin podul gol,
Noi azi luăm pe datorie cozonacul
Și porcul îl tăiem de pe răboj și pe carton.

Nu mai cântă în zorii zilei nici cocoșii,
Nu mai trec cu sapa-n spinare azi spre câmp
Doar tractoarele defilează pe dealuri pribege
Nici cosașii astăzi nu mai sunt.

N-am uitat basmul copilăriei
Și nimeni frumusețea n-o poate fura
Am ajuns la vârsta senectuții
Iar farmecul e pecetluit în inima mea!

LUMI OPUSE

Copiii mei din lumi opuse
În inimă-mi sunteți mereu
În visul și în gândul meu
Din vremuri mai de mult apuse.
Cel ce-a plecat să nu mai vină
Abia-și găsisese-n viață rost
Destinul lui așa i-a fost
Și numai ruga mă alină.

S-a dus în neagra depărtare
Să stea-ntr-o margine de cer
Ca să rămân aici stingher
Și să-i aprind o lumânare.
Dar fratele-a rămas cu mine
Tot în tristețe să mă-mbrac
Cum tragi pe tine-un parpalac
Când vântul aspru-al toamnei vine.

Vă văd ca în copilărie
Și hainele ce le-ați purtat
Pe toate eu vi le-am păstrat
Să n-am de tot viața pustie.
Durerea pierderii mă scurmă
Mi-s ochi-nlăcrimați și grei
Cu gândul la copiii mei
Trăindu-mi anii cei din urmă.

Ziua copilului – sărbătoarea celor mici

Ioan IDRICEANU

În fiecare an, în prima zi de vară se celebrează Ziua Internațională a Copilului, prilej de a sărbători cea mai frumoasă perioadă din viața fiecărui om și anume copilăria. Ziua copilului a fost menționată ca sărbătoare legală la noi din anul 2017 și s-a hotărât prin lege ca ziua de 1 iunie să devină Ziua Copilului. Inițiatorii acestei legi au apreciat că timpul petrecut de părinți alături de copii reprezintă cea mai eficientă și simplă metodă de a forma și consolida o relație sănătoasă copil-părinte. Aceștia au arătat că părinții trebuie să fie conștienți că timpul petrecut cu copiii lor este foarte important și că modul în care îl valorifică în interacțiunile dintre ei poate avea un rol determinant pentru evoluția ulterioară a copilului. Acest argument a stat la baza hotărârii ca ziua copilului să devină o sărbătoare legală.

Ziua Internațională a Copilului are la bază și promovează schimbul reciproc de idei, dorința de a-i face pe copii să înțeleagă acest concept, precum și inițierea unei acțiuni de a promova bunăstarea copiilor din toată lumea și întoarcerea la inocență. Această sărbătoare ne motivează să ne minunăm și să ne bucurăm de fiecare zi și clipă a vieții, precum cei mici. Este, de altfel, un prilej grozav de bucurie pentru toți oamenii, nu numai pentru copii! Cu toții își pot aminti de copilărie și pot celebra această perioadă marcantă din viața lor, căci în sufletul fiecăruia se va afla tot timpul un copil.

De multe ori copiilor le lipsește ceea ce e mai important pentru ei și anume, prezența fizică a părinților, care datorită unor neajunsuri pleacă în străinătate la muncă pentru a le oferi un trai mai bun acestora, dar cu mari sacrificii și această soluție poate avea urmări nefaste în viitor. Copiii din ziua de azi trăiesc într-o lume a progresului tehnic ceea ce îi face să fie mai introvertiți, legați artificial de lumi paralele cu cea reală, de telefon, calculator și de tot felul de rețele de socializare. Leagă prietenii virtuale în dauna celor adevărate și trebuie să fie încurajați să socializeze și să se joace într-un mod cât mai real. Aceștia trebuie învățați că fericirea vine din lucruri simple, reale, să trăiești fiecare clipă cu intensitate și din suflet.

De ziua lor toți copiii trebuie să se bucure și să petreacă timp plăcut împreună cu părinții sau educatorii acestora. În această zi, fiecare dintre noi își amintește de momentele frumoase ale copilăriei, întorcându-se cu gândul în trecut sau retrăind-o prin ochii oricărui copil. De asemenea, de Ziua Copilului pot fi organizate petreceri-surpriză, evenimente și activități dedicate copiilor, manifestări sportive sau chiar excursii. În final, cele mai însemnate lucruri pentru un copil sunt atenția familiei și timpul petrecut împreună cu membrii acesteia.

Este o sărbătoare frumoasă care are implicații atât pentru adulți, cât și pentru copii. Este o ocazie de a petrece timp de calitate cu cei mici, nu neapărat cu proprii copii. Este un prilej de a sărbători copilăria, de a ne întoarce la inocență și puritate, de a ne simți din nou copii, de a-i aprecia pe copii și a le arăta iubirea. Așadar, această zi este un bun prilej pentru a uita de toate grijile, de a ne aminti de copilărie, de a oferi sprijin copiilor, de a aprecia și iubi copiii, de a promova bunăstarea copiilor din toată lumea.

De Ziua Copilului nu există limite de vârstă în ceea ce privește această sărbătoare, de aceea, oricare dintre noi, copil sau adult, are voie să se simtă copil și chiar este necesar ca, măcar o dată pe an, să lase în urmă problemele de zi cu zi, să zâmbească curat și să simtă cu inima de copil tot ce îl înconjoară. Copiii nu trebuie să fie neglijați nicicând, căci ei sunt cei care ne dau

sens vieții, ne fac de multe ori ziua mai bună și pentru care ajungem la un moment dat să trăim. De ziua lor aceștia merită o atenție deosebită deoarece sunt cei mai importanți pentru noi.

Ziua de 1 iunie este un prilej de a sărbători copilăria, de a oferi sprijin copiilor, de a inspira comunitatea și familia noastră, de a aprecia și iubi copiii și de ce nu, de a-i pregăti pentru un viitor sănătos, fericit și plin de succes. Prin gingășia lor copiii sunt ușor de iubit. Nu poți să nu-i iubești! Calitatea sufletului copilului este inegalabilă, sinceritatea și puritatea lui ne impresionează. Voia bună, surâsul gingaș al copiilor sădește în noi speranța de mai bine. Este ziua în care încercăm încă o dată să conștientizăm, că interesul pentru copil trebuie să fie unul prioritar și că, toți copiii au nevoie de sprijinul și atenția noastră zi de zi. Această zi este o zi magică, plină de emoții puternice, individuale și cu adevărat speciale! Le dorim copiilor de pretutindeni, de ziua lor, un sincer „la mulți ani!”

Tot în această lună, pe 5 iunie, în țara noastră, se sărbătorește Ziua Învățătorului. Această zi este sărbătorită, în fiecare an, la 5 iunie și a fost instituită printr-o lege din 2007. Ziua de 5 iunie reprezintă data nașterii lui Gheorghe Lazăr, întemeietorul învățământului românesc modern. Cu educația începe destinul fiecărui om. Cel care îi ajută pe copii să facă primii pași în dezvoltarea lor intelectuală și morală, le dezvăluie tainele cărților și îi îndrumă cu răbdare și înțelegere pe drumul cunoașterii este învățătorul.

Cu toții îi datorăm respect și recunoștință. Astfel, Ziua Învățătorului se dorește a fi un prilej bun de reflecție asupra școlii și a slujitorilor ei, o oportunitate pentru a ne manifesta recunoștința față de dascăli. Este o ocazie în plus ca atât elevii cât și părinții să își arate datoria morală față de dascălii care au contribuit la educația lor. Prin instituirea acestei zile se impune ca învățământul să primească atenția cuvenită, acesta fiind unul dintre domeniile care „ne mai reprezintă cu onoare în exterior”. Acesta este motivul pentru care Ministerul Educației și alte instituții pot acorda premii, distincții, medalii și titluri onorifice cadrelor didactice și elevilor, pentru merite deosebite.

Contribuția dascălilor la dezvoltarea personalității fiecărui copil este crucială, ei sunt și rămân promotorii bunătații, demnității umane și cei mai buni prieteni ai elevilor și părinților. Orice popor care nu are o educație corespunzătoare e ca un copil care nu are părinți. Deci este foarte important rolul învățătorilor în formarea tinerei generații pregătite să meargă mai departe cu pași siguri, să parcurgă toate etapele învățământului, apoi să-și aleagă calea ce o doresc și care le este potrivită spre a avea realizări de viitor, să se formeze ca oameni în societate, colectivitate și familie.

Așadar învățătorii sunt indispensabili dintr-un învățământ de calitate și o educație conformă. Atunci când învățătorul are în inima sa dragostea de

profesiune și dragostea de elevi putem spune că este un învățător desăvârșit, drept pentru care profesia aleasă este de fapt o vocație și ne-o arată prin modul în care se implică în activitatea zilnică, prin pasiunea cu care își face meseria, dar mai ales prin iubirea pe care și-o exprimă față de generațiile întregi de copii de a căror educație se îngrijește.

Capacitatea de a se dedica elevilor săi este una dintre cele mai importante calități ale unui dascăl. Imaginea învățătorului este cea care revine cel mai des în memoria fiecăruia dintre noi. Fiecare copil poartă în suflet o vorbă, o învățătură a dascălului, pe care, ca adult, o va transmite mai departe copiilor săi. Trebuie să precizăm că fiecare dintre noi avem multe să le datorăm și să le mulțumim pentru că astăzi am ajuns oamenii care suntem și datorită lor.

Statutul acestei profesii de onoare s-a schimbat foarte mult de-a lungul timpului. Tinerii nu mai găsesc în această profesie un model de succes, de aceea foarte puțini dintre ei aleg această cale. Nu pentru că învățătorul nu ar fi model al reușitei și un om de valoare. Pur și simplu, pentru că un dascăl câștigă azi mult mai puțin decât un om de afaceri, care nici măcar nu știe să se exprime corect. Prin urmare, de ce ar vrea un tânăr să aibă astfel de modele, când societatea îi demonstrează că în viață poți face bani și fără educație?

Vă dorim, de Ziua Învățătorului cât mai multe realizări în plan profesional și mult succes în activitatea didactică. Să aveți sănătate și putere de muncă pentru împlinirea lucrului pe care-l faceți cu atâta dăruire. La mulți ani tuturor dascălilor!

Prof. Lucia MUNTEANU

A FI COPIL...

Fiecare adult a fost cândva copil. Pentru unii oameni, copilăria este un tărâm al miracolelor, un tărâm îndepărtat, de care nu se mai pot apropia vreodată. Pentru foarte mulți, copilăria este vârsta când orice vis poate deveni realitate, când orice mâncare gătită de mama este delicioasă – de unde zicala „mâncare ca la mama” – când orice joc este nu numai un mod de a-și cheltui energia sau de a-și manifesta imaginația fără limite, atunci, ci este un lucru foarte serios, în care dorințele de a deveni „cineva” când vom fi mari prefigurează drumul pe care îl vom parcurge și, de ce nu, viitoarea profesiune.

Dacă ați asistat vreodată la unele jocuri ale copilăriei, veți observa cât de serios își asumă unii copii anumite roluri. Cei care se joacă de-a învățătoarea, de-a doctorul, de-a comandantul de oști s.a., aceștia își iau în serios rolurile, aplicând sancțiuni sau recompense, îngrijind „bolnavii”, fiind exemplul de eroism pentru soldații lor.

Așadar, copilăria ne formează prin aceste activități, ne pregătește pentru ceea ce vom fi în viață. De aceea, copiii trebuie stimulați, încurajați în ceea ce trăiesc, în ceea ce visează să devină.

Chiar dacă vârsta copilăriei este ireversibilă, așa cum însuși timpul este, mulți oameni păstrează cu sfințenie amintirile din copilărie, amintiri care le fac sufletul să tresalte de bucurie. „Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!” (Ion Creangă – Amintiri din copilărie)

Și atunci, ca printr-o minune, suntem din nou copilul de odinioară! Fericit e cel ce a păstrat în suflet o fărâmbă din copilul care a fost cândva! Sufletul este atunci copleșit de emoție, de bucuria de a fi, pentru moment, copilul care am fost.

A fi copil în zilele noastre este ceva oarecum diferit față de copilul de acum 5-10 decenii. Din păcate, asistăm la maturizarea precoce a copiilor/nepoților noștri. Aceștia s-au îndepărtat de tărâmul poveștilor cu

Feți-Frumoși, Ilene Cosânzene, zmei și balauri; nu mai găsesc bucurie și plăcere în cititul poveștilor, în jocurile specifice: *Șotron*, *De-a v-ați ascunselea*, în atâtea și atâtea jocuri care le stimulau imaginația. Tehnologia parcă le oferă „de-a gata” la orice problemă, soluții care pot fi sau nu, valabile.

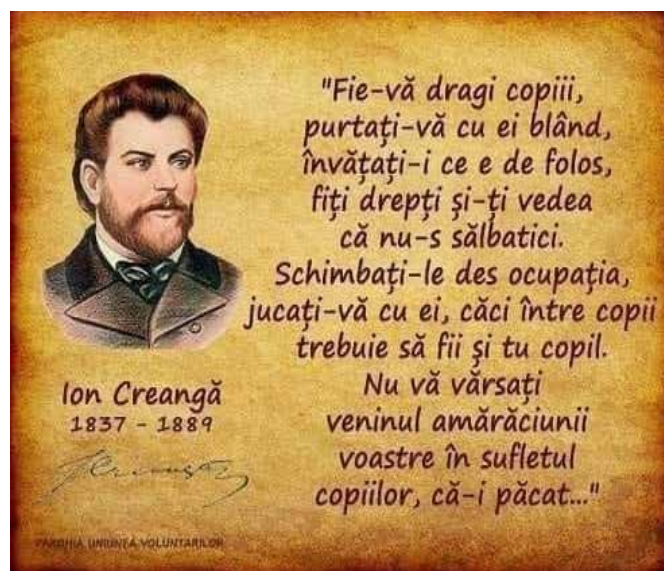
Ceea ce știu sigur e că farmecul copilăriei nu rezidă în cel mai performant telefon sau calculator.

Dragi părinți, preocupați-vă mai mult de această vârstă! Îndemnați copiii să se joace „afară”, în natură, să fie mai sociabili, să descopere ei înșiși lumea, să fie mai „serioși” în jocurile lor, să descopere singuri ceea ce le place, ceea ce vor să devină. Acordați mai mult timp comunicării cu cei mici, dați-le încredere în capacitățile pe care le au, jucați-vă împreună cu ei. Veți vedea efectele benefice ale acestor activități. Bucurați-vă împreună cu ei. Copilăria nu se mai întoarce!

A fi copil e ceva foarte important; a fi copil înseamnă să le lăsăm fantezia să zboare, să aibă încredere în puterea minții și a brațelor lor.

Ajutați-i pe copii să-și descopere părțile bune ale sufletului lor, să-și descopere visurile și să și le împlinească.

Fiți voi înșivă din nou copii și vegheați ca adulți, cu dragoste, asupra copiilor voștri, cultivând în sufletele lor dragostea de tot ce e frumos și bun, omenia, curajul, încrederea în ei și putere.

Prof. **Carolina BOROȘ**

CRÂMPEIE DE VIAȚĂ

Veni sfârșitul clasei a IV-a. Copiii așteptau cu nerăbdare serbarea de premiere a celor mai buni dintre ei. Doamna învățătoare nu le spunea niciodată ce premiu vor lua, dorea să fie surpriză. Complota doar cu părinții pentru că trebuia să dea copiilor cărți și coroniță celor mai buni dintre cei buni.

Veni ziua cea mult așteptată. În spatele școlii era o livadă de pomi fructiferi frumoasă și bine îngrijită, în fața ei era terenul de sport al școlii unde se amenaja scena pentru festivitatea de premiere.

Laura se trezise bine dispusă, simțea că va fi ceva deosebit. Nu știa ce premiu va lua, dar știa că muncise anul acesta mai mult și mai intens decât oricând, pentru că dorea să arate tuturor că nu mai este fetița aceea provincială ce nu putea spune „șase”.

Uniforma fusese pregătită de mama ei, arăta impecabil, ca de fiecare dată. Fundițele albe erau apretate și păreau niște fluturași gata să-și ia zborul. Codițele erau împletite, cam prea strâns, dar... rabdă baba la frumusețe, așa cum îi spunea mereu bunica. Din pragul ușii, aceasta o privea cu admirație și mândrie. Știa că toate necazurile prin care trecuse, o maturizaseră și o făcuseră să vadă viața, poate prea devreme, cu bune și cu rele.

Curtea școlii era plină de elevi, părinți și bunici veniți să-și felicite copiii și nepoții. Aerul cald al verii mângâia gingaș chipurile emoționate ale celor prezenți.

Când se anunță că urmează premiarea la clasa a IV-a A, Laura simți un fior de emoție trecându-i prin inimă, dar apoi se liniști și își spuse că nu poate fi decât bine.

- Ioana Matei- premiul întâi, cu coroniță
- Mălin Mușat- premiul întâi, cu coniață
- Mirela Costea- premiul întâi, cu coroniță
- Laura Panainte – premiul întâi, cu coniață

Auzindu-și numele, Laura tresări. Dintr-odată, toate suferințele prin care trecuse începură să fluture prin fața ochilor ei, ridicându-se, ca o coloană de tornadă spre înaltul cerului, unde dispărură. Știa că este un nou început. O nouă șansă.

Urcă pe podiumul ridicat în curtea școlii cu hotărâre și mândrie, căutând în mulțime ochii mamei. Îi descoperi ușor, din cauza boabelor de rouă ce-i strălucneau în privire.

După festivitate, mama și bunica o chemară pe

Laura la masa din grădinița casei:

- Draga noastră, suntem mândri de tine! Ai dovedit că ești o fetiță ambițioasă și muncitoare. Nu avem bani pentru a te trimite în tabără, dar ne-am gândit să te trimitem pentru o lună în Ardeal, la unchiul Ionuț, vărul meu. El locuiește în satul meu natal, Viișoara. Nu au copii și ar fi bucuroși să petreci o parte din vacanță la ei.

Vorbele bunicii au stârnit un val de emoții în sufletul Laurei. Mergea pentru prima oară la țară! Auzise de la colegi ce frumos este, ce libertate de mișcare și ce aer curat. Acceptă pe loc propunerea și se pregăti de plecare.

Călătoria cu trenul nu era ceva nou pentru ea. Când mergea cu bunica în Moldova, în orașul natal, călătoreau cu personalul pentru că era mai ieftin și bunica avea permis gratuit. Aici își aminti ceva comic și zâmbi. Trebuia să ducă un cocoș mătușii, dar viu, nu tăiat. Ce s-a gândit bunica? Să-l adoarmă, ca să nu scoată niciun sunet în cele 5 ore cât dura călătoria. Dar cu ce să-l adoarmă? Simplu: cu rachiul! Îi dădu pe gât rachiul și cocoșul, până la destinație dormi neîntors.

De astă dată, călătoria era mai lungă, trebuia să ajungă la Câmpia Turzii. Dar Laurei îi plăcea cu trenul, privea cu nesaț pe geam și admira peisajele, citea "La Medeleni" de Ionel Teodoreanu, mai adormea puțin.

De la Câmpia Turzii până la Viișoara prinseră o rată, un autobuz care abia se mișca, deși drumul era asfaltat. Unchiu Ionuț îi aștepta la poartă. Era un bărbat înalt, bine făcut, cu o față jovială și obraji roșii ca merele coapte ale toamnei. Alături, stătea tanti Ana, soția lui, o femeie frumoasă, zâmbitoare, cu părul strălucind în razele soarelui la apus. Era micuță de înălțime, abia ajungea la pieptul soțului ei, cu mâinile fremătând de nerăbdare și de bucurie.

- Bine ați venit! Ce bucurie ne faceți! Laura, bunica ta îmi scrie mereu ce mândrețe de nepoată are și acum văd că nu a exagerat deloc. Intrați, vă arăt odăile unde veți sta, apoi ne așezăm la masă.

Aveau o casă modestă, cu 4 odăi micuțe, dar frumos aranjate. Țesăturile pe care tanti Ana le primise ca zestre, împodobeau odăile începând cu pereții, paturile și dușumelele. Era o feerie de culori și modele de-ți lua ochii, impregnate cu un parfum de levănțică și mentă. Totul strălucia de curățenie.

Bunica plecă a doua zi spre București, iar Laura rămase la unchiul ei. Se înțeleseseră să stea o lună.

Prima dimineață la țară! O trezi un sunet pe care nu îl recunoști, apoi realizezi că erau vacile din grajdul unchiului. Se îndreptă spre fereastră și văzu pe tanti Ana intrând în grajd. Uitând că e în pijamale, ieși val vârtej și se duse după ea. Ajunse la timp să vadă cum erau mulse.

- Hai, vino mai aproape! o îndemnă tanti Ana. Uite ce îți dau! Bea!

Și îi întinse o cană cu lapte.

- Așa, nefiert? E bun? întrebă Laura.

- Da, așa! E cald și sănătos!

Duse cana la gură. Simți o aromă plăcută de lapte dulce, catifelat. Era cald și deasupra avea un guler de spumă albă, îmbietoare. Bău laptele, savurându-l. Era mult mai bun decât cel de la magazin! În fiecare dimineață, cât a stat acolo, Laura a băut laptele cald și spumos, știind că îi va fi dor de el când se va întoarce la București.

Dar, ce să faci toată ziua? Tanti Ana merse cu ea la o vecină care avea doi copii: pe Suzi, de vârsta ei și pe Mirel, mai mare ca ele cu 2 ani.

Fiind vară, căldură și o vreme superbă, cu mult soare, hotărâră să meargă pe malul Arieșului, ce trecea prin marginea comunei. Laurei îi era frică de apă, de când cu inundațiile, așa că nu intră în apă, deși nu era adâncă, se uita doar la Suzi și Mirel, care se bălăceau. Hotărî să intre și ea cu picioarele în apă, măcar puțin.

Când au ieșit cu toții pe mal, Suzi și Mirel au izbucnit în râs, uitându-se la picioarele Laurei. Nedumerită, se uită și ea să vadă ce era de râs. Doar că ea izbucni în plâns când își văzu picioarele negre. Dar nu de nămol, ci de o pudrerie de lipitori ce se prinseseră de pielea fină. Mirel o liniști și îi arătă cum să scape de ele, spunându-i:

- Nu te speria și nu plânge! Sunt inofensive, chiar fac bine la sănătate! Noi nu fugim de ele, suntem chiar prieteni!

- Cum să fiți prieteni cu acești viermi? Sunt groaznic de urâți și de scârboși! Hai să plecăm de aici!

Pentru Laura a fost o experiență extrem de neplăcută, nu știa de ce, dar ura aceste vietăți, ea, care ocrotea și o furnică.

Zilele treceau și Laura simțea că nu ar mai vrea să plece de acolo. Era așa frumoasă viața la țară! Nu se compara cu cea de la București. Îi plăcea mult și graiul celor de acolo, era molcom și așezat, melodios de îți ungea sufletul. Avea ureche muzicală, așa că nu îi trebui mult să înceapă să vorbească la fel.

Într-o dimineață, Mirel și Suzi au ieșit pe drum cu bicicletele. Laura se uita cu jind la ei cum se plimbă, cum fac viraje și cum merg fără să se țină cu mâinile de ghidon, sau cum făceau piruete pe o singura roată!

I-ar fi plăcut... dar nu știa să meargă pe bicicletă. Mirel se oferă să o învețe. Era, însă, un inconvenient: ambele biciclete ale copiilor erau pentru băieți, aveau acea bară care te obliga să ridici piciorul până să ajungi

la pedale. Curajoasă, din dorința de a învăța, Laura spuse:

- Nu e nimic. Voi băga piciorul pe sub bară ca să ajung la pedale.

Numai că înclinația a fost prea mare și se trezi cu bicicleta peste ea. Dar credeți că s-a lăsat? Nici vorbă! A insistat până a reușit.

- Uită-te înainte, la drum, nu la roți, că ametești și cazii!

- Ce fain e! Îmi place la nebunie!

Nici nu termină de spus, că se trezi iar pe jos, de astă dată ea peste bicicletă! Juliturile nu întârziară să apară, dar ei nu îi păsa! Învăța ceva nou! Nici nu gândea cât de utilă îi va fi această învățătură peste ani, când, în primii ani ca profesoară, a fost nevoită să facă naveta cu bicicleta! Vorba aceea: nimic nu se întâmplă fără un motiv!

Veni vremea plecării. Laura avea lacrimi în ochi. Nu ar mai fi vrut să plece niciodată de acolo, simțea că a fost prima și ultima oară când a trăit frumusețea vieții la țară.

Când a ajuns acasă, era plină de julituri, de cucuie și bronzată, dar fericită și mândră că învățase ceva: mersul pe bicicletă și graiul ardelenesc. A încercat să-și învețe vecinele câteva cuvinte, dar nu se prindea accentul de ele sub nicio formă, așa că renunță și ea la fain, servus, musai, bolund, cucuruz și alte ziceri.

A fost cea mai frumoasă vacanță din viața ei!

Anul al XXV-lea, No. 8. 16 Aprilie 1957.

NEAMUL ROMÂNESC

PENTRU POPOR

Apără la 1-10 și 18 ale fiecărui lună. Abonamentul: 105 de lei pe an. FONDATOR: N. IORGA. Circulația și tirajul: 90 de milioane. Societatea tipărește 500 de lei.

Pază asupra copiilor ?

**Păziți-vă copiii, oameni buni !
Căci vremile sânt rele.**

Școala la care râvniți, ca să vi-i înălțați în viață, nu e ce credeți. Se capătă acolo multă învățătură deșartă și se deprind multe fumuri. Ajungă-i cuiva ce trebuie ca să se întoarcă, dacă n'are aripi peste măsură de largi și tari, la truda cinstită și sfântă a părinților !

Și ce tovarășii rele îi pândesc !

Sufletele blânde se prefac în zvâcniri sălbatece către desfrâu sau către lăcomia de putere și pentru aceasta trec și peste moarte de om.

Păziți-vă copiii, oameni buni, țineți-i cât mai mult lângă brazdă și lângă biserică. Țineți-i mai ales lângă caldele inimi ale voastre !

N. IORGA.

Irina NECHIFOR

MĂRTURISIRE

Tic-tac, tic-tac... timpul alergă și iată că pauza noastră se apropie de sfârșit. Așezată în prima bancă de pe rândul din mijloc, chiar în fața catedrei, aștept cu nerăbdare să începă una dintre ultimele ore de limba și literatura română petrecute în distinsa companie a domnului profesor Gruia Novac. Această poziție strategică mi-a permis de-a lungul anilor să-i adulmec ființa, întrezărind încă de la început caracterul puternic confirmat ulterior, să-i sorb fiecare cuvânt și să mi-l însușesc convinsă fiind de corectitudinea sa, să-i înfrunt privirea, aceeași privire cu care reușea să domine o clasă întreagă de elevi ajunși la vârsta la care spiritul se vrea mai liber ca niciodată. Nu mi-l amintesc să se fi plimbat printre bănci vreodată. Nu. Precum un dirijor priceput, care în fața propriei orchestre lasă posterității cea mai frumoasă arie, așa și dumnealui din fața clasei, mereu în picioare încerca să transmită într-o manieră cât mai atractivă cunoștințele, de pe atunci foarte vaste, unei clase de copii cu ochii mari de atâta curiozitate și cu sufletul nesătul de frumos.

Am avut posibilitatea, după mai bine de douăzeci de ani să calc pragul și să petrec o parte din timpul meu, într-una din clasele Colegiului Național „Gheorghe Roșca Codreanu”. M-am simțit mândră să pot să fiu din nou în acel loc sacru pentru mine, însă în același timp dominată de istoria lui. Inevitabil, îmi vine în minte imaginea domnului profesor, mic la stat, dar cu o personalitate atât de puternică încât cataliza atenția tuturor, fără cel mai mic efort la prima vedere, însă, știm cu toții cât studiu serios și aprofundat se află în spatele unei lecții, pe care cadrul didactic încearcă să o prezinte într-un mod cât mai atractiv elevilor săi. Pe atunci nu aveam tablete, videoproiectoare sau table digitale. Și totuși, domnul profesor Gruia Novac, a reușit printr-un meșteșug numai de dumnealui știut, să facă să strălucească în sufletele noastre toată pleiada clasicilor români, în timp ce privirea sa ne dezvăluia cea mai frumoasă imagine pe care dragul nostru, Mihai Eminescu, ar fi putut-o îmbrăca vreodată.

Avea un tic domnul profesor Gruia Novac și ca atare e dificil de descris în cuvinte. Își mângâia cumva grumazul de gulerul cămeșilor întotdeauna imaculate, atunci când lua cuvântul, când vorbea cu patos, ori de câte ori ne dădea câte un sfat. De bună seamă îmi aduc aminte de unul dintre acestea, chiar dacă îmi vine

dificil să îl integrez într-un anumit context. Spunea dumnealui, că atunci când ne va fi greu, pentru că viața ne va pune la încercare cu siguranță, să nu ne spunem supărarea nimănui, pentru că exact în acel moment lumea se va împărți în două: cei care ne vor plânge de milă în față, însă odată întorși cu spatele se vor bucura pentru nenorocirea noastră și cei care ne compătimesc cu adevărat, dar și de acest lucru trebuie să ne ferim, deoarece orice suferință trebuie trăită cu demnitate.

Tic-tac, tic-tac... ușa imensă a clasei se deschide, iar el îi pășește pragul din nou cu acel aer jovial, care-i luminează fața. După câteva minute în care schimbăm, ca de obicei, cuvinte prietenești, ne îndeamnă să scoatem o foaie albă de hârtie. Știu că este ultima lucrare scrisă la limba și literatura română. Suntem în clasa a XII-a, semestrul al III-lea. Am sufletul plin de emoție, m-am pregătit cu seriozitate, însă cunosc și felul surprinzător de a fi al dascălului meu. Oare ce argument vom mai aborda de această dată? Întrebările mele își află răspunsul atunci când cu acel ton de voce care impune respect, domnul profesor anunță: compunere-epistolă pe tema „Ai carte, ai parte!”, ca o concluzie parcă a celor patru ani de liceu petrecuți împreună.

Dumnezeule mare! Ideile se iau la trântă, dar pe parcursul orei încep să prindă contur. Ajung la încheiere, dar un cuvânt se încăpățânează și oricât mi-aș scutura capul, nu vrea să iasă și să prindă formă pe hârtie. Domnul profesor înțelege dificultatea mea, iar după ce îi explic pe scurt ideea pe care vreau să o exprim, rostește cuvântul care mă pusese în încurcătură: „ucenic”.

Tic-tac, tic-tac... ultimele minute din oră. O altfel de oră. Ne-a adus lucrările domnul profesor, și nu atât nota, cât cele câteva cuvinte pe care dumnealui a gândit că ar fi bine să le lase pe acea bucată de hârtie, semn al trecerii sale prin viața mea de elev, mi-au făcut să explodeze sufletul de bucurie, asemenea mugurilor care se deschid sub mângâierile calde ale soarelui de mai: „*Gândirea matală matură să te călăuzească și înțelepciunea să te ocrotească, în timp ce efortul conștient te va însoți permanent*”. La acea vârstă, nici nu aș fi îndrăznit să cred că sunt așa cum m-a văzut dascălul meu de suflet, domnul Gruia Novac, însă cuvintele dumnealui au început să încolțască de-a

Notițe
Lina

Lungare scrisă la mână în literatura română
pe tu-mă-tru-al-tu-lea
Companie - epistolă pe tema: « Tu carte, ai parte »

Dragă cititorule,
Cuvintele, pe care doresc să ți le adresez, vor
purtă pe-tia încercării mele de a te face să
vezi cu ochii minții ~~tată~~ necunoscutul care plutește
în jurul tău. Niciodată nu vei fi în măsură
să afleai că știi totul despre tot și toate, dar
nu te lăsa împiedicat de predicile înfățișate pe de-
nuș pe care ți l-ai ales. Continuă să mergi până
la capăt. Alege întotdeauna calea cea dreaptă și poate
că astfel la un moment dat al existenței tale
necunoscutul va deveni cunoscut, lumina va triumfa
asupra întunericului care ~~o~~ cândodată vei observa
că-ți va învârti sufletul și mintea.

Nu-ți lăsa spiritul în amorțire, dă-i
frâu liber, lasă-l să alerge pe tărâmurile încă
nedescoperite, lasă-l să vadă, lasă-l să simtă, lasă-l
să înțeleagă... În final vei avea doar de câștigat.
Vei ști să te ferești de memorocirile care se abat
asupra ta și să le depășești cu ușurință, vei învăța
să apreciezi mai mult persoanele cu care te confrunți
și chiar să le respectezi atunci când vezi că au
mai multă înțelegere decât tine.

Nu trebuie să te rezimi de rezistența ta; taci,
ascultă și învață, iar când te miști sigur pe știința
ta, găsește o modalitate de a te face remarcant. Dacă
acest lucru se va întâmpla, nu lăsați fairua să-ți
distrugă spiritul. Fii ca la început: bun, onest și
nu te folosi de oameni ca și cum ar fi simple
raționete. Nu șefit și un șefit poate fi oricând rănit și
peu vindecat.

Nu-ți uita rădăcinile, nu uita rămăntul în care
acutia mult adânc depășește - fie că acesta rădăcină sau
rămănt de mândrie, dar ai grijă totodată să nu cazi
în ualată exterioară: prostia. Găsește o modalitate de a
o scoli cât poți mai mult în astă viață și ai de pe
acum tot respectul și toată admirația mea.

Consider că am reușit să-ți atrag atenția asupra
catorva lucruri esențiale ale vieții, restul rămân a le
descoperi singur.

Ți-a scris un binevoitor necunoscut.

Domnișoară Nechifor Trina, hai să completăm
o idee, tocmai pentru a nu se ofili. E posibil
să cadem uneori în prostie. Ne putem feri
de această primejdie? Sigur. Ignorându-i
pe prosti, mai ales că unii au la dispoziția
lor multe gânduri și fapte, dar nu știu
să traga din ele nici o concluzie. Mai precis,
nu știu să-și prelungească gândurile în acțiuni.

Grândirea natală matură să te călăuzească
și înțelepciunea să te ocrotească, în timp ce
efortul conștient te va însoți permanent.

Emilia Novac

20.V.1998

lungul timpului, am început să cred în mine, motiv
pentru care îi voi rămâne mereu recunoscătoare. Am
tot umblat după mine cu foaia împăturită, până când
cu timpul a început să își schimbe culoarea, ca un bun
de o valoare inestimabilă. Și-atunci doresc elevilor
de pretutindeni și din toate timpurile, dascăli care să
creadă în ei, pentru că astfel îi va motiva să se ridice la
înălțimea așteptărilor lor.

Tic-tac, tic-tac... viața mă poartă departe de casă, o
suferință care îmi lacerează sufletul, iar eu port cu mine
ani de-a rândul imaginea locurilor natale, a părinților și
a celor care au contribuit la formarea mea ca om. Din
când în când aștern pe hârtie propriile-mi gânduri, asta
pentru a evita să mă prăbușesc sub greutatea lor. După
un timp revin pe meleagurile mult iubite, iar privirea-
mi caută melancolică frânturi din trecutul meu. Încep

să frecventez exact aceleași locuri care m-au inspirat dintotdeauna, unde pot respira cultura și istoria neamului și, inevitabil, îl redescopăr pe el rostind un maiestuos discurs întru cinstirea poetului național, într-unul dintre ambientele cele mai primitoare ale târgului nostru Centrul „Mihai Eminescu” Bârlad. Câtă emoție! Răspândește profesorul meu aceeași prospețime și vitalitate ca în trecut, cu toate că vremea nu a fost prea blândă cu el. Așezată pe scaun, îmi dau seamă că încă mai sorb cu voracitate fiecare cuvânt pe care acesta îl rostește, simt în mine crescând aceeași dragoste profundă pe care o simțeam elevă fiind. După prezentare ne salutăm cordial, însă timiditatea mă împiedică să îi mărturisesc mai mult din trăirile mele. Întâmplător îl mai văd câteodată pe stradă. Atunci, dacă se întâmplă să fiu alături de copii, le spun cu mândrie că el a fost profesorul meu de limba și literatura română din timpul liceului. Și încep a depăna amintiri.

Tic-tac, tic-tac... domnul profesor a împlinit onorabila vârstă de 87 de ani. Aflu acest lucru prin intermediul mesajului și al fotografiilor publicate de către Asociația Casa de ajutor reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad. Pătrund astfel, cu toată considerația și respectul cu care bunul Dumnezeu

m-a înzestrat, în intimitatea căminului său. Mă bucur nespun să îl văd alături de ființa datorită căreia, cu siguranță, cămeșile acelea pe care eu le admiram, erau impecabile, mă bucur să îl știu în dulce companie, înconjurat de toate amintirile, bune sau rele așa cum viața decide pentru fiecare dintre noi. Recunosc că așa fi vrut să pot să fiu acolo, să îl asigur de toată prețuirea mea și să îi urez multă sănătate, chiar în condițiile în care la întrebarea „Ce mai faceți?”, el ar fi răspuns, pe bună dreptate, întotdeauna în stilul său unic și inconfundabil „Înfloresc!”. An după an, an după an...Și cum aş putea să îl contrazic, când eu însămi simt în mine florile pe care cândva le-a scuturat, lăsând în grija timpului fructele care aveau să ajungă la maturitate mai târziu.

Tic-tac, tic-tac... permiteți-mi onorabile domn profesor, Gruia Novac, să vă cos veșmânt de lumină din vorbele imensului Mihai Eminescu: „Trăind în cercul vostru strâmt,/Norocul vă petrece,/Iar eu în lumea mea mă simt/Nemuritor și rece” și să închei mica mea mărturisire în aceeași manieră ca acum 25 de ani, când puneam punct ultimei lucrări scrise la disciplina pe care cu atâta dragoste ne-ați împărtășit-o: „Ți-a scris un binevoitor ucenic.”

Ionel DORIN

COPILUL MEU

Copilul meu să nu mă cauți, știu
Toți îți vor vorbi cu dreptate,
Așa ai procedat și cu al tău frate,
Dar pentru tatăl tău e prea târziu...

Orgoliul și mânia sunt o rană
E greu de vindecat și-n timp
Din când în când o să mai doară,
Mă vei uita sau va dura cumplit.

Ți-a picurat venin din fragedă pruncie,
M-a acuzat în fel și chip
Ca să-și acopere greșeala-n grozăvie
În aventură, deltă, litoral și-apoi - nimic.

Ai fost văduvit de dragostea de tată
Și te-ai simțit pierdut printre străini
Și-un sentiment de uitare înverșunată
Te-a sugrumat când nu puteam să vin.

Dar n-ai venit tu să stai aici cu mine
Și ca bărbații să ne sfătuim,
Să îți arăt cum am muncit doar pentru tine
Ce mi-a rămas acum, doar să mă-nchin.

COPIII EROI

(Plecați în SPANIA)

Sunteți copii cuminți și vă iubim,
Vă place să munciți și să iubiți frumosul
La voi, noi am descoperit ceva sublim
Și v-admirăm cu tot prinusul.

E drept că știți cum să trăiți
Și să vă bucurați de viață
Să fiți sănătoși, să vă iubiți,
Că de trăit, trăiți o dată.

Cu chibzuință și cu dor
Aveți de toate și-i frumos
Aveți o bunătate și mult har,
Ați fost binecuvântați de sus în jos.

Noi vă admirăm pentru curaj
Vă admirăm și pentru gusturi fine
Și vă iubim cu-atâta drag
De simt cum curge sângele prin vine.

Și mi-i atât de drag de voi
Ca porumbeii ce ne sunteți
La bătrânețe să aveți grijă de noi
Că alții nu-s ca să ne dea binețe;
Doar voi sunteți adevărații copii eroi!

Copilul de odinioară, adultul de astăzi

Omagiu adus unui dascăl desăvârșit

Prof. Maria BUDESCU

De ce oare la vârsta senectuții ne revin în memorie doar clipele frumoase, clipele plăcute din timpul copilăriei și al tinereții? Oare acum nu trăim la fel? Mereu ne ducem în trecut făcând comparație cu prezentul...

Prezentul urcă pe treptele trecutului. În urmă nu mai rămâne nimic rău. Cascadele timpului. Gânduri de la toate vârstele mi se așează în suflet.

Îmi amintesc cât de mult îmi doream când eram la vârsta copilăriei să fiu mare. De multe ori mințeam când cineva mă întreba câți ani am, totdeauna spuneam mai mult până într-o zi când mama fetițelor vecină cu mine, când m-a întrebat câți ani, eu am spus 16 ani. Ea a stat puțin în cumpănă și mi-a spus că știa că sunt de-o vârstă cu Leana nu cu Paula, fiicele ei, deoarece eram născute într-o lună. M-am uitat la ea cât de încurcată era, deoarece avea nouă copii și credea că încurcă ceva. Atunci am realizat că nu e bine.

În amintirile mele un loc aparte îl are ziua în care l-am văzut pentru prima oară pe viitorul meu profesor de liceu, profesorul de limba română. Pe atunci nu bănuiam că dânsul va fi acela care îmi va călăuzi destinul.

Eram elevă în clasa a IV-a la o școală gimnazială într-un sat muncitoresc, așezat în apropierea orașului Buhuși. Într-o zi am văzut că la căsuța din curtea școlii se mută o familie nouă de profesori. Ne-am strâns buluc să-i vedem. Erau tineri și frumoși, iar lângă ei, un bibelou de copil. Dacă nu ar fi plâns puțin, am fi crezut că este o păpușă.

Acasă, fratele meu, care era mai mare decât mine, mi-a spus că are doi profesori nou veniți: domnul Crăciun Jean de română și doamna Crăciun E. de engleză.

Îi urmăream mereu în pauze, când plecau din căsuță sau când se întorceau. Erau așa de tineri! În viitorul an i-am avut ca profesori, dar spre regretul meu, dar și al celorlalți elevi, în următorul an au fost mutați la Liceul „Mihai Eminescu” din Buhuși, oraș situat lângă satul meu Racova. În felul acesta am încheiat studiul englezei, continuând cu limba rusă.

De ce vă vorbesc despre acest profesor? Fiindcă atunci când am terminat gimnaziul și am intrat la liceu, am avut marea bucurie să-i întâlnesc. Dacă în clasa a V-a mi se părea doar un profesor tânăr și noi îl apreciam pentru asta, acum în clasa a IX-a era cu totul altceva.

Orele de limba română mă fascinau, nu numai pe mine, dar eu voi vorbi în numele meu. Îl urmăream cum ne vorbește despre un anumit autor, cum ne citește extrase dintr-o operă. Parcă mă aflam într-o altă lume, îl vedeam parcă pe „domnul Trandafir”.

Acum nu mai auzeam despre verbe, substantive, adjective,... ci despre genuri, specii, curente. Mă fascinau cunoștințele pe care le avea și cum ni le transmitea nouă. Când citea, ducea o mână la spate și cu cealaltă ținea cartea. Noi, copiii, îl urmăream cu privirea și când trecea printre bănci ne întorceam cu totul să-l vedem.

Îmi plăcea cum era structurată materia la limba română pe perioade, curente și scriitori cu opere reprezentative. Cred că încă din liceu mi-am format o privire de ansamblu asupra literaturii române, fapt care mi-a ajutat mult în facultate.

Și fiindcă a venit vorba de studii superioare. Pe atunci nu erau licee specializate: de matematică-informatică, de filologie etc. Făceai liceul în două trepte: în prima treaptă era de cultură generală, iar în a doua treaptă se despărțea în liceu uman și real.

Cum profesorul nostru de română ne era și diriginte, noi l-am întrebat la ce clasă va rămâne. Când am aflat că va fi diriginte la clasa de reală, ne-am înscris cu toții la acest profil, chiar dacă nu eram străluciți la aceste obiecte și nici nu aveam, unii din noi, să urmărim o facultate în domeniu.

Eu visam să devin profesor de limba și literatura română – ca și domnul diriginte. La fel ca mine mai erau vreo trei colege și împreună ne străduiam să ne pregătim, singure, fără meditații.

Îmi amintesc cu plăcere când la oră, profesorul asculta pe ceilalți elevi, la sfârșit mă întreba: - Ai ceva de adăugat, albăstrico? - asta fiindcă eu aveam ochi albaștri. Eram încântată că mă aprecia, și de fiecare dată când ne preda un autor nou, căutam să citesc cât mai mult din opera acestuia sau din aprecierile critice. La biblioteca școlii erau puține cărți și nu ajungeam de fiecare dată să intru în posesia lor și de aceea de multe ori îl rugam pe domnul profesor dacă poate să mi le împrumute. De fiecare dată ne dădea cartea învelită în coală albastră și ne spunea să avem mare grijă de ea.

La biblioteca orașenească nu aveam timp să mergem, deoarece noi în majoritate eram elevi

navetiști, care atunci când terminam cursurile - la ora 14.00 – fugeam tot drumul până acasă, fiindu-ne foame.

Începând din clasa a XI-a am luat hotărârea „eroică” să-mi fac biblioteca mea, și de aceea îmi cumpăram din fiecare bănuț dat de părinții mei pentru pachet, câte o carte care-mi era necesară la școală. De acea bibliotecă, care conținea cam 150 cărți, s-a folosit și sora mea, opt ani mai târziu.

În anul terminal am trăit cu toții o mare emoție. Domnul diriginte urma să meargă într-o funcție nouă în orașul Bacău, ca director al unei biblioteci. Dânsul ne-a spus că a acceptat doar cu condiția să-l lase să ducă la bun sfârșit clasa la care era diriginte și profesor. Așa că prima oră o aveam cu dumnealui, ca după aceea să plece cu trenul la Bacău.

Stăteam cu sufletul la gură de fiecare dată când aveam oră cu dumnealui, să vedem dacă vine. Într-o zi trecuseră 5 minute și nu apărea. Era o liniște încordată în clasă, teama că nu mai vine era apăsătoare. O întârziere întâmplătoare ne-a creat așa emoții!

Am terminat liceul, dar drumul meu a fost hotărât de dragostea și respectul pentru iubitul nostru profesor de limba română. Am intrat la Facultatea de Filologie la Institutul Pedagogic de 3 ani din Bacău. Am ales orașul acesta fiind cel mai apropiat de satul meu. Cu acest prilej l-am căutat pe „domnul diriginte”. Acesta m-a prezentat bibliotecarelor care mi-au arătat

toate secțiile bibliotecii. Am fost tare încântată de ce am văzut, mai ales că a fost prima și ultima dată când am văzut „fondul secret” al unei biblioteci și am putut răsfoi unele cărți.

De câte ori aveam nevoie de ceva mergeam la fete și mă serveau, eram doar eleva „domnului diriginte”. Tare s-au amuzat prima dată când m-am dus și am zis că vreau să vorbesc cu domnul diriginte.

Am terminat facultatea, am primit repartizarea la Școala Gimnazială Ivești, și începând activitatea mea de dascăl, l-am avut tot timpul model pe fostul meu profesor, pentru care am avut toată admirația și recunoștința.

Cât de mult l-am prețuit, nu am reușit să-i spun niciodată, distanța dintre mine, ca elevă sau studentă, și dumnealui mi se părea prea mare. Relațiile cu profesorii altădată erau altele. Îi așezam pe un pedestal la care priveam cu sfințenie.

Anul trecut când eram în stațiune la Târgu Ocna, am întâlnit un grup de pensionari de la Piatra Neamț. L-am întrebat de „domnul diriginte” care se mutase de mulți ani în acest oraș. Am aflat cu tristețe că s-a dus la „cele veșnice”. Fie-i țărâna ușoară!

Acum pot să-i spun că asemenea dumnealui, care a luminat atâția elevi și de pe urma căruia am ajuns unii profesori de română, am reușit și eu, acum la rândul meu, să mă mândresc cu elevi care mi-au urmat cariera. Las în urma mea ceva!

Motoșel și Botoșel (fragment)

Motoșel și Botoșel
Erau doi pisoi la fel.

Nu-i recunoșteai decât
După-o dungă de pe gât,

Iar alteori, mai degrabă,
După-o pată de pe-o labă.

Botoșel avea în plus
Pata jos, și dunga sus.

Când voia să se prezinte,
Scotea laba înainte,

Iar când ieșea la raport,
Dădea laba pașaport.

Numai când făcea vreun rău
Era leit frate-său.

Gândăceii primăverii

Printre crengile uscate
soare curios străbate.

Și-a desprins din ghem o rază
și deodată luminează.

Gândăcei – cu haine roșii-
picotind la cald ca moșii.

Dacă îi privești, ștregarii,
le descoperi ochelarii.

Dar să vezi, minune mare,
ochelari, nu ca oricare,

Să îi apere de soare,
ci puși tocmai pe spinare!

Passionaria Stoicescu

Cățelușul șchiop

Eu am numai trei picioare,

Și de-abia mă mișc: țop, țop,
Râd când mă-ntâlnesc copiii,
Și mă cheamă „cuțu șchiop”.

Frații mei ceilalți se joacă
Cu copiii toți, dar eu
Nu pot alerga ca dâșii,
Că sunt șchiop și cad mereu!

Și stau singur toată ziua
Și plâng mult când mă gândesc
Că tot șchiop voi fi de-acuma
Și tot trist am să trăiesc.

.....
Cât sunt de frumoși copiii
Cei cuminți, și cât de mult
Mi-ar plăcea să stau cu dâșii,
Să mă joc și să-i ascult!

Cartea nouă

Oana a primit o carte;
Pozele-s frumoase foarte.
Uite-un țurțur, o albină,
O broscuță, o tulpină,
Uite-un munte, uite-un pom,
O căsuță și un om.
Poze sunt nenumărate-
Și-încă toate-s colorate.
Lângă ele, niște rânduri...
Oana noastră stă pe gânduri:
Cât mai e pân-o să crească
Și-o să-nvețe să citească?

Nina Cassian

Bată vântul

Bată vântul cât de tare,
Nu se stinge mândrul soare!
Bată vântul cât o vrea,
Nu se stinge nici o stea!
Bată vântul fără milă,
Nu se stinge-a mea lumină!
Bată vântul furios,
Nu mai dă soarele jos!

Grigore Vieru

Un cățel dalmațian

– Spune, te rugăm frumos,
Tu ești trist sau somnoros?
– Nu vă mai mirați de mine
Că sunt câine cu buline.

Mă gândesc de-acum un an,
De ce sunt dalmațian?

Constanța Buzea

Grupaj realizat de
prof. **Maria BUDESCU**

Prof. **Lucia MUNTEANU**

Minutul de cugetare

„Un copil nu este oare imaginea a două ființe, rodul a două sentimente liber contopite? Pentru părinți, copilul trebuie să fie o miniatură încântătoare, în care se regăsește poemul celor două vieți duse în taină de ei – viețile lor; el trebuie să le ofere un izvor de emoții rodnice, să fie în același timp întregul lor trecut și întregul lor viitor.”

Honoré de Balzac

„Un copilăș într-o casă e un izvor de bucurie.”

Martin Farquhar Tupper

„Copilul este aidoma albinei care adună nectarul pentru a face miere. Copilul preface totul în miere.”

Antoine De Saint Exupéry

„Copilăria este inima tuturor vârstelor.”
(Din duhul eresului)

Lucian Blaga

„Copiii trebuie crescuți pentru ei, nu pentru părinți.”

Nicolae Iorga

„Faptele copiilor sunt un testament pe care îl primesc la maturitate de la părinții lor.”

Christopher Paolini

„Toți copiii sunt artiști. Problema e cum să rămâi un artist după creștere.”

Pablo Picasso

„Sufletul se reface în prezența copiilor.”
Dostoevski

după surâs.”

„Copilul își recunoaște mama

Virgiliu

„Cu cât îi ferim mai mult pe copii de dezamăgiri, cu atât mai mult vor avea parte de ele.”

Fred G. Gosman

„Mă uit la copiii mei. Fosta mea tinerețe trăiește în ei. Ei îmi justifică bătrânețea.”
William Shakespeare

„Copiii nu au nevoie de învățături, ci de exemple.”

Jacques Jaubert

„Copiii găsesc totul în nimic, oamenii găsesc nimic în totul.”

Giacomo Leopardi

„Copiii n-au știut niciodată să-și asculte părinții, dar au reușit să-i imite.”

James Arthur Baldwin

„Fericit cel care își crește copiii așa cum place lui Dumnezeu!”

Sfântul Efrem Sirul

Irina NECHIFOR

CINSTEA ȘI OMENIA

Nu departe de târgul Bârladului, într-unul din satele moldovenești, unde războiul făcuse prăpăd, lăsând multe gospodării cufundate în deznădejdea pierderii celor dragi, își ducea traiul nu lipsit de greutate, însă mai ușor de suportat datorită inocenței vârstei, Frumuzache, un copilandru de vreo doisprezece ani, nădejdea părinților și bucuria fraților mai mari. Iubea cărțile de istorie mai presus de orice și nu de puține ori își imagina culcat pe iarba proaspătă și cu ochii ațintiți către cer cele mai aprige bătălii, pe care ilustre figuri de domnitori le purtaseră împotriva cotropitorilor de țară. Nu înțelegea nicicum de ce această bucată de pământ fusese atât de râvnită dintotdeauna de cei ce nu aveau nici un drept asupra ei, iar sufletul îi era mistuit de un sentiment de dragoste la fel de profund ca cel pentru propria mamă, amestecat cu un soi de neputință în fața unui eveniment care se întorsese din trecut și care, doar cu câțiva ani în urmă, prin amploarea lui ajunsese până

la Prut, zguduind din temelii liniștea locului unde deschisese ochii întâia oară.

Era Frumuzache un fel de Nică a timpului său, pus întotdeauna pe șotii, ca atunci când mergea pe imaș, unde sătenii își lăsau libere dis-de-diminează orătăniile din curte și aduna peste voia acestora, ouăle din cuiburile de la marginea bălții. Odată îi trecuse chiar prin minte că nu ar fi rău să sustragă din podul casei vecinului niscaiva porumb, pe care apoi să i-l vândă, că doar câțiva gologani în buzunarele sale goale nu ar fi făcut rău nimănui. Nici el nu mai știa de câte ori auzise cuvinte grele de ocară din partea mamei și câte nuiiele numărăse spinarea sa din partea acesteia, femeie blândă peste măsură, dar aprigă la nevoie.

Cu toate că își supăra uneori părinții cu purtarea sa copilărească, atunci când însuși timpul nu îi permitea să fie copil, Frumuzache era mereu săritor, gata să îi ajute ori de câte ori era nevoie. Așa se făcu că odată, boierul din sat, pe nume Ghiță Donca ceru să i se are pământul din jurul conacului, iar el își însoți tatăl cu mare entuziasm, fără să îi treacă prin minte ceea ce avea să urmeze.

- Tăiculiță, iată-mă! Am luat traista cu bucate pe care mama ne-a pregătit-o, putem merge!

- Ești sigur că nu vrei să rămâi acasă? Soarele e sus pe cer doar de puțin timp, dar cu bună seamă va dogori cât e ziua de lungă! Hai mai bine, rămâi cu mumăta și dă-i o mână de ajutor prin ogradă.

- Da, după părerea dumitale, n-am ajuns eu la vârsta în care ar trebui să țin coarnele de la plug? Cât să mai aștept? Vreau să merg cu tine!

Îl privi drept în ochi, citind dorința de neclintit a feciorului de a-i fi sprijin. Nu putea să îi strice asemenea bucurie cu insistențele lui de a rămâne acasă. Așa că îl luă protectiv și plin de mândrie de după umeri, mânând carul cu boi înspre conacul boierului. Acesta îi primi binevoitor, cu un zâmbet larg care îi îmbrăca toată fața. De altfel, era cunoscut în tot satul ca fiind unul cum rar întâlneai din rangul lui, întotdeauna cu porțile deschise pentru sătenii care se aflau la necaz, fie cu un sfat înțelept, fie cu de ale gurii, mai ales acolo unde nevestele rămăseseră fără reazem, cu soții căzuți prin tranșee și acoperiți cu pământul veșniciei.

- Mai poți taică, mai poți? se auzea din când

în când vocea copilului, care nu se clintea nicicum de lângă părintele său, urmărindu-i fiecare mișcare, dându-i la nevoie câte un pic din apa răcoroasă din ploscă sau întinzându-i ștergarul din pânză de in pentru a-și șterge sudoarea de pe frunte.

Acesta dădea numai din cap în semn de recunoștință și își continua truda la pas cu boii bălțați, mulțumindu-i lui Dumnezeu pentru toate și rugându-se pentru un fir de sănătate în plus.

La un moment dat, de sub brazda de sub plug, Fumuzache observă un soi de lumină puternică care îi atrase privirea. Cu mâinile sale muncite, începu a da la o parte țărâna și mare îi fu mirarea să vadă în fața ochilor un ceas atât de frumos, cum numai în cărțile de la școală văzuse. Îl frecă nițel de pantalonii iziți pentru a-i îndepărta orice urmă de pulbere și fără a sta pe gânduri, începu să își strige tatăl. Acesta privi incredul ceasul de aur din mâinile copilului său, amintindu-și o discuție mai veche care avusese loc la cârciuma lui Anghel, acolo unde sătenii se mai adunau duminica, după sfânta liturghie, ca să afle noutățile din capitală sau să își stingă necazul cu un pahar de țuică de prune, întotdeauna cu măsură. Însuși boierul Donca, opri trăsura în fața cârciumii, pentru a le ura tuturor numai de bine și le spuse printre altele că își pierduse ceasul de aur, comoară mare pentru dumnealui, dacă stăteai să te gândești că i-l dăruise un văr de-al său de la Paris. Astfel, dădu zvon că acelaia care îi va găsi ceasul, îi va da drept răsplată o bucată de pământ să facă ce va crede de cuviință cu acesta.

Să fi dat norocul așa, peste ei? Își strânse copilul la piept, apoi îl sărută pe obraz, spunându-i că trebuie numaidecât să meargă la boier și să îi povestească cele întâmplate. Boierul ascultă cu atenție, le mulțumi pentru cinstea lor, pentru faptul că nici măcar pentru o clipă nu se gândiseră să își însușească ceea ce nu le aparținea chiar dacă împrejurările le fuseseră favorabile. Mângâindu-și barba gânditor, glăsui:

- După faptă și răsplată, iar cinstea voastră astăzi va fi răsplătită!

Vorba prinse picioare și în scurt timp pe ulițele satului nu se vorbea de altceva decât despre norocul pe care Frumuzache și-l făcuse cu propriile mâini, ajutat și de înțelepciunea tatălui său, dar și despre omenia boierului care îi dădu drept zestre bucata de pământ promisă, să-și facă băiatul casă și să-și întemeieze familie atunci când îi va sosi sorocul!

Copil fiind îmi petreceam o parte din timpul liber de cele mai multe ori în compania cărților, fascinată de posibilitățile pe care o formulă de început precum „*Amu cică era odată...*” sau „*A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi fost nu s-ar povesti...*” mi le oferea, introducându-mă într-o lume a fabulosului, mult râvnită de sufletul meu cercetător. Aș fi putut începe în această manieră și mica mea poveste, care dezvăluie succint felul de a fi unui băiețandru, pe numele său Frumuzache, nimeni altcineva decât bunicul meu matern, născut și crescut la Cârja, un sat din apropierea Prutului. Copilăria i-a fost plină de greutate, având în vedere perioada istorică, dar și de bucuria fiecărei zile petrecute alături de frați, surori și părinți, plină de năzbâtiile specifice vârstei, altfel cum ar fi fost posibil, ca la anii bătrâneții să i se lumineze fața ori de câte ori îmi povestea din trecutul lui petrecut în acea comunitate. Faptele sunt reale, la fel ca și numele boierului. Crescând bunicul își începuse casă pe bucata de pământ dată drept răsplată, însă venind la Bârlad ca muncitor la fabrica de rulmenți, a lăsat-o unuia dintre frați care a rămas în sat până la sfârșitul vieții. Și conacul mai există încă în sat și hambarele din lemn, încântând chiar și după atâția ani privirea celor care ca și mine se opresc pentru o clipă din dorința de a respira parfumul vieții de la țară și de a întrezări cu un pic în plus de sensibilitate ceea ce a fost cândva.

Fă-te, suflete, copil

Fă-te, suflete, copil
Și strecoară-te tiptil
Prin porumb cu moț și ciucuri,
Ca să poți să te mai bucuri.

Strânge slove, cărți și pană.
Dă-le toate de pomană.
Unui nou învățăcel,
Să se chinuie și el.

Gândul n-o să te mai fure
Prin zăvoaie și pădure,
Cu ecoul de cuvinte
Care-ngână și te minte.

Când tristețile te dor,
Uită tot și tâlcul lor.

Tudor ARGHEZI, *Creion*

Copilărie

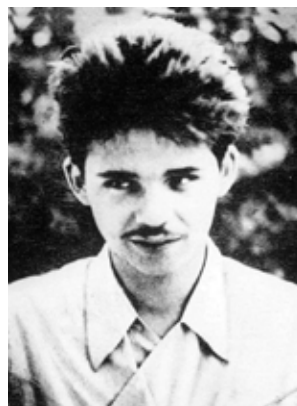
Vis de catifea,
Zbor către înălțimi albastre
Aur în palmele mele robace!
Cântec sprințar,
Joc de-a baba-oarba
Inimă zvăpăiată,
Dornică de îmbrățișările
iubitoare ale celor dragi.
Copilărie, fericire efemeră
și totuși eternă!

Emma-Sarah FANTU

DACĂ TOATE ASTEA FI-VOR ÎNVĂȚATE

Fiii voștri singuri hotăresc în viață
Care-i meseria ce o vor urma,
Fiii voștri mai târziu învață
Taina ei fierbinte, nobilă și grea.
Fiii voștri singuri mai târziu, firește,
Își aleg iubita mângâind-o blând,
Inima lor largă și sinceră-și rosteste
În privința asta cel mai greu cuvânt.
Fiii voștri, însă, trebuie să-nvețe
Din copilărie încă, de la voi
Primele îndemnuri, primele povețe -
Dorul de lumină, scârba de noroi.
Cât sunt fragezi încă, mame, învațați-i
Să iubească floarea pură din livezi.
Să iubească-ntinsa mare și Carpatii,
Ce-și înalță-n ceruri fruntea de zăpezi.
Sufletul să-l aibă nentinat ca floarea,
Ochii lor să fie limpezi și curați,
Să nutrească patimi vaste cum e marea
Să înalțe gânduri cât acești Carpați.
Oamenii, din suflet, vesnic să iubească,
Frați să-i socotească, simpli și-nțelepți;
Învațați-i, mame, crâncen să urască
Pe acei ce-s dușmani oamenilor drepți.
Să iubească versul, să iubească struna
Ce-i curat în lume, ce e nou și viu;
Cât sunt mici să-nvețe a urî minciuna.
Astea nu se-nvață când e prea târziu.
Să iubească țara, pentru ea să sară
La nevoie-n ape, la nevoie-n foc.
Învațați-i, mame, dragostea de țară
Ea cuprinde toate-acestea la un loc.
Ea să le sclipească-n licărul pupilei,
Să le crească-n suflet blândă ca un spic.
Să se teamă poate de rușinea zilei
Când ar ști că țării nu i-au dat nimic.
Dacă toate astea fi-vor învățate,
Restul o să vina de la sine-apoi
Și-au să se-mplinească visurile toate
Ce le-ați pus într-inșii, mame scumpe, voi.

Nicolae LABIȘ

DE-A LUNGUL ANILOR

Petruș ANDREI

Copilărie

Surâsul tău copilărie,
Și farmecul pe care-l ai
Mi-aduc în suflet bucurie
De parcă-aș fi și eu în rai.

Și ochii tăi senini ca cerul
Și glasul tău cel argintiu
Îmi fac mai lămurit misterul
De ce vreau iar copil să fiu.

Să zburd cu alți copii de-o seamă,
Să alergăm perechi – perechi
Sus, pe a dealului sprânceană,
Purtând cireșe la urechi.

Se-apropie vacanța mare,
E larmă mare-n cuiburi mici,
Și-așteaptă-n prag de nerăbdare
Duiioase inimi de bunici.

Sora mea frumoasă

Pentru Viviana (2005)

Ghiocelul din zăpadă
Primăvara vrea să vadă
Lângă el când te oprești,
Sora lui, frumoasă ești!

Peste câmpul tot în floare
A înflorit prima cicoare,
Tu o mângâi și-i zâmbești,
Sora mai frumoasă ești!

Sus, în cer, o ciocârlie
Cântă imn de bucurie,
Tu, când cânți sau când vorbești,
Sora mai frumoasă ești!

Soarele-i mai blând de-odată
Când din mare se arată,
Tu la raza-i te-ncălzești,
Sora lui, frumoasă ești!

Peste munți răsare luna,
Sora ta dintotdeauna,
Dar ea scade și tu crești...
„Doamne, ce frumoasă ești!”

Mai dulce...

(2014)

Așa cum e Smărăndița
Știu că-n toată lumea nu e:
Dulci-s ochii și gurița
Ca dulceața de gutuie.

Faguri luminoși de mier
Obrăjorii-s, pare-mi-se,
Dulci, de la prima vedere,
Ca dulceața de caise.

Ochii-albaștri ca cicoarea,
Aurie i-i cosița
Și gingașă cum e floarea
Așa este Smărăndița.

Dulce inima îți cere
Ca șerbetul ori halvița
Dar, după a mea părere,
Mult mai dulce-i... Smărăndița.

Două cumințenii al pământului

(2023)

Șerban și Tudor n-au asemănare –
Cam cum ar fi pisica și cățelul –
Că Tudor, la trei ani, e mititelul
Iar Șerban, la șase,-i cel mai mare.

Șerban este mereu învățacelul,
Poznaș, în felul lui e fiecare
Și în conflict ei sunt fără-ncetare
Dar, pentru Tudor, fratele-i modelul.

Bunica nu mai știe ce să facă –
Acum se ceartă și acum se-mpacă –
Iar în vacanțe nu le tace gura.

Cei trei sunt o echipă minunată:
Ei – cumințenia întruchipată –
Iară bunicul – obrăznicătura!

IONEL I.C. BRĂTIANU CĂTRE ELEVII DE LA “SFÂNTUL SAVA”, 1927 :

„Opt sute de ani am avut idealul pe orizontală să ne strângem cu toții laolaltă în aceeași patrie. Am realizat aceasta în 1918. Acuma avem idealuri de construire pe verticală, pentru ca prin cultură și civilizație să justificăm în fața omenirii și a istoriei posesia acestui pământ. De aceea sunteți dumneavoastră la școală ca să învățați și apoi să creați cultură și civilizație !”

Vorbele copilăriei

Livia ANDREI

„Hai mai bine despre copilărie să povestim”, ne îndemna nemuritorul Ion Creangă.

Oricât de bine am face-o, povestea noastră este palidă, în comparație cu „Amintirile” genialului humuleștean.

Ce-ar fi dacă, de data aceasta am lăsa copilăria să vorbească?

Cu trei fete, patru nepoți și doi strănepoți, am trăit momente ale mai multor copilării, în vremuri diferite, dar farmecul „primului Rai” a rămas același de fiecare dată.

Dar s-o luăm de la începuturi. Despre copilăria mea am scris de mai multe ori și vă asigur că nu s-a schimbat nimic. Au rămas aceleași amintiri pline de farmecul inocenței pe care le voi păstra culcușite în inima și sufletul meu pentru totdeauna.

Fetele mele au avut o copilărie poate mai frumoasă, mai puține lipsuri, mai multe jucării și cărți, mai multe plimbări în țară și în străinătate. Și totuși copilăria rămâne copilărie.

La câțiva ani, Loredana, fata cea mare, deja avea personalitatea ei. Dacă o întrebai de ce face ceva, mai ales o poznă, răspundea tare și hotărât: „Așa bine, c-așa veau eu!” Și așa a rămas toată viața, face ce vrea ea. Nu-l spunea încă pe „r”, iar când l-a pronunțat prima oară, încântată i-am spus: „Bravo! De acum nu mai spui „l”. Halal explicație, pentru că imediat ce am întrebat-o cum o cheamă, mi-a răspuns prompt: „Roredana”. În urma unei plimbări cu bunicul prin oraș am întrebat-o ce a mai văzut? Răspunsul ei a fost de-a dreptul fascinant: „Am văzut un nene

negru cu o tanti albă care aveau un copil maro.” Tocmai avusese loc prima căsătorie în Bârlad dintr-un african și-o bârlădeancă. Acum este economista la ANAF Iași.

Oana, mijlocia era mai firavă și a vorbit corect, doar că îi plăcea

culoarea „pocateliu”, iar atunci când bunicul o striga de la joacă „Ionică!” deși surprinsă întreba de fiecare dată invariabil: „Eu?” Era foarte conștiincioasă în tot ce făcea și gata oricând să ajute pe cineva. Ca șefa clasei și apoi ca și comandant de unitate de pioneri se impunea fără greutate și mă miram cum vlăjgani din clasa ei sau din clasele mai mari nici nu crâcneau în fața ei. După 20 de ani petrecuți în Canada s-a mutat la Londra, unde își continuă munca de informaticiană. Are 8 volume de poezii, dintre care trei apărute în America. Are tata un „moștenitor”.

Cea mai mică, Elena, ca în basme a fost cea mai năstrușnică. Când venea de la școală se încovoia sub greutatea ghiozdanului spunând că e greu, pentru că: „Iar a luat băbuța un 10”. Avea mania de a aduce în curte toți câinii mici abandonati pe stradă, așa încât, la un moment dat, când i-am numărat

erau 16. Mă miram cum mama, tata și bunica acceptau o asemenea treabă, dar nutrișoara ei bucălaie cu părul creț nu putea fi refuzată. Să nu credeți că i-a trecut pasiunea pentru căței. Și astăzi îl are pe Luky de care nu se desparte. După ce a terminat medicina lucrează la o companie farmaceutică americană din București.

Următoarea etapă a copilăriei este cea a nepoților: Sânziana, Viviana, Victor și Smaranda.

Sânziana a fost la noi de la 2 luni și a rămas atașată de „mama” și „tata” de la Puiești. Un copil cuminte și deștept, mi-o amintesc că atunci când fugea la un garaj de alături de casa din Bârlad și venind acasă murdară explica nevinovată că „s-a murdărit de mecanică”, iar părinții ei, studenți, erau „zămoșii”. Acum este medic stomatolog și împreună cu Oniciuc Cosmin dețin clinica stomatologică „Esthetics” din Iași.

Mergem pe alt meridian. Oana, în Canada ne-a bucurat cu doi nepoți: Viviana și Victor. Am fost la ei de două ori și așa am reușit să-i cunoaștem când erau copii... copii.

Frumoasă și deșteaptă, Viviana mergea la școală în Toronto și se lăuda că este româncă, iar bunicul ei din România este fermier. Crește găini (aveam pe atunci vreo 10-12 găini) și cultivă legume și fructe. Trebuia să mai adauge și

faptul remarcat pe coperta unei cărți a Oanei editată în America, „Tatăl, Petruș Andrei, este un poet cunoscut pe acele meleaguri.” Micuța Viviana, când mama nu parca cum trebuie folosea expresia „Ai parcat ca un papuc!”, de fapt așa reținuse ea expresia românească „Ai parcat ca o cizmă.” Acum termină Facultatea de Psihologie criminalistică din Londra și se simte bine în această țară, chiar dacă la început era sceptică.

Cel de-al doilea nepot născut pe meleaguri canadiene este Victor, un copil care, deși credeam că nu se va adapta vieții din Anglia, a făcut-o și o face în continuare cu brio. Când l-am văzut prima dată avea doar trei anișori și ne distra, că atunci când mânca sarmale, una din

mâncărurile lui preferate, voia, mai întâi, să le dezbrace de pijamale și apoi să le mănânce. De asemenea, întotdeauna asocia cuvântul „tot” cu „nu mai este?”

Tot din rândul nepoților este Smaranda, fata Loredanei și sora mai mică a Sânzienei cu douăzeci de ani. Neastâmpărată și jucăușă, blonduța cu ochi albaștri voia mereu „alopitanie” și nici mama ei și nici eu nu pricepeam ce vrea. O altă cerere cu greu reușind s-o deslușim era aceea că vrea „niștele”,

adică știțele. Când s-a născut a primit în dar un ursuleț roz, pe care l-a botezat mai târziu Lică. După aproape 13 ani îi este cel mai bun prieten. Nu pleacă nicăieri și nici nu adoarme fără el. Bietul ursuleț a fost de atâtea ori spălat și cârpit, încât mă mir că mai există. Ea și ursul Lică sunt eroii volumului de poezii „Zâmbet de primăvară” de Petruș Andrei, bunicul, și au fost prezenți amândoi la lansarea volumului la Biblioteca „Stroe Belloescu” din Bârlad. Atunci când eu și bunicul am vrut să-i povestim ceva de când eram mici, ea a spus: „Când, acum o sută de ani?” În prezent este elevă în clasa a VI-a la Colegiul Național „Emil Racoviță” din Iași.

Și acum trăim ultima etapă a copilăriei alături de cei doi strănepoți, Șerban și Tudor, năzdrăvani Sânzienei.

Șerban are 6 ani și nu mai este „copil”, zice el, „este școlar”. Când era mic nu spunea „dă-mi” ci „na la mine”, foarte sugestivă cerere.

desenele animate. Îi plac în special experimentele și nu mănâncă dulciuri pentru că „strică dinții!”

Tudor, 3 ani abia împliniți. Nu spune multe vorbe și se manifestă prin țipete sau gesturi sugestive. Dacă îl cerți pune mâinile la urechi ca să nu te mai audă. Și totuși, când

l-am certat că a vorbit cu mama și nu mi-a dat telefonul, a venit și el cu o replică: „Da și, mama me!” La „eu” este „me”. Dacă îl întrebi cine a făcut pozna spune imediat: „Nu me!” De obicei dă vina pe Dada (Șerban).

TUDOR UREAZĂ TUTUROR COPIILOR:

Urmează cursuri de engleză, de șah și de tenis și exprimându-ne dorința că abia așteptăm să-l vedem pe teren, când va juca, ne-a replicat și el „Dar mai trăiți până atunci?” Frumoasă încurajare. Copilăria lui stă sub semnul netului. Cunoaște mulți termeni și nu de puține ori ne corectează și nu numai pe noi, dar și pe părinți. Îi place școala „Montessori” de la Iași și are multe pasiuni. Nu renunță însă la jocurile electronice și nici la

Așa am învățat „Vorbele copilăriei” și am trăit copilăria iar și iar și, probabil, o voi mai trăi atâta timp cât îmi va îngădui bunul Dumnezeu.

Sfârșit de an școlar

A trecut anul în grabă, poarta școlii s-a închis,
Vacanța mult așteptată, nu mai este azi un vis.
Toți copiii se salută și se strâng în brațe tare,
Bucuroși că în sfârșit a sosit vacanța mare!

Îi așteaptă-un cer senin, castele la malul mării
Și plimbări lungi cu părinții până la lăsatul serii.
Verde cât ochiul cuprinde și aer curat la munte,
Dragoste și mult răsfăț, jocuri la bunici prin curte.

Iar când toamna de pe dealuri va trimite frunze moi,
Nori întunecați, adesea, ce se scutură de ploi,
Copiii se vor întoarce, cu ghiozdanele pe spate,
Îmbrăcați de sărbătoare, ca să-nvețe din nou carte.

Clopoțelul va suna, mândru, să se-audă-n zare,
Și din prag le va zâmbi, scumpa doamnă învățătoare!

Irina NECHIFOR

IMN de SLAVĂ COPILĂRIEI

(sonet)

Înalț spre tine, Doamne, rugăciune,
Gândind la cel ce este viitorul,
Copilul ce se naște; Creatorul
Să-l aibă-n pază-ntru înțelepciune!

Oriunde-ar fi născut, el e izvorul
De bucurie sau de-amărăciune,
Pe care, stăpânit de-o slăbiciune,
O va trăi tot timpul Protectorul.

Minune a minunilor, firește,
Copilul totdeauna-n casă crește
Cinstind credința toată, cu tărie,

Dând Creatorului recunoștință
Că a-ntrupat asemenea ființă
Și a vegheat a ei copilărie!

Maximilian OPAIȚ

Prof. **Ecaterina TELETIN**

„Adevăratul drum al vieții spre infinit îl formează ei – copiii!...” (Sergiu Andon)

„ – Cui rămâne VATRA SACRĂ a țării cu jertfele și bogățiile ei, cu tradițiile și relicvele neamului? COPILOR.”

Dacă analizăm cu interes citatul de mai sus, conștientizăm ce rol important avem pentru a asigura menirea generației care va continua dezvoltarea țării; nu oricum, ci fundamental pregătită pentru a răspunde dezvoltării tehnice și descoperirilor epocii în care trăim. În basmele pe care le-am citit în perioada școlară, am găsit multe proverbe care ne îndeamnă să avem în vedere milenara înțelepciune a lumii sintetizată în următoarele proverbe:

„Dintr-o mie de virtuții, dragostea față de copii este prima.”

„Copilul este răsplata vieții”. (Africa)

„O casă fără copii este un mormânt.” (Orientul îndepărtat)

„Cine nu are copii nu are lumină în ochi. (Iran)

„Nu există templu mai frumos decât o mamă.” (India)

„Iubirea unei mame întrece adâncurile oceanului” (Rusia)

„Copiii sunt stâlpii casei.” (Germania)

„Mama care împinge leagănul guvernează lumea.” (Peninsula Iberică)

Strămoșii noștri latini, specialiști în cugetări și proverbe, au cristalizat în diamante proverbe care au fost preluate în China, America sau Zona Balcanică. Iată:

„Mirosul de pâine este deasupra tuturor mirosurilor, gustul de sare este deasupra tuturor gusturilor, iubirea de copii este deasupra tuturor iubirilor.”

În treacăt, citind aceste proverbe din țări diferite, am fi convinși să răspundem după logodnă sau oficializarea celui mai important sentiment din viață – căsătoria - dacă vom avea copii? De fapt rudele, prietenii, după urările convenite, întrebă: „cu sau fără copii?”, „când aveți de gând să aveți un copil sau câți copii?”

Aceste întrebări nu sunt lipsite de sens, ele sunt de mare actualitate iar familiile trebuie să și le pună cu mare răspundere; același lucru trebuie, dacă nu e prea târziu, să-l facă Comisia Națională de Demografie, dacă mai este activă? Și Statul Român.

În anul 1990 statistica arăta într-un raport că o

pătrime din aproximativ 5 milioane de familii existente în România nu au nici un copil, iar 34% doar un copil. Recensămintele făcute, nu au tras un semnal de alarmă privind sporul natural anual al populației, pentru a asigura măsuri de sprijin familiilor care doresc copii, dar nu au condiții corespunzătoare: locuință, loc de muncă, îndrumări de specialitate, lipsa cabinetelor medicale și lipsa personalului calificat.

În organizarea învățământului ar trebui să se țină seamă de nevoile societății: organizarea liceelor sanitare, liceelor pedagogice, cu profil alimentar și turistic, veterinar și silvic. În aceste licee participarea la examen a copiilor cu aptitudini, o selecție riguroasă asigură elevilor cu vocații locuri de muncă și în același timp îndrumarea populației. Așa se asigură tinerii pregătiți cu practică în societăți de profil cu perspectiva calificării universitare.

În școala noastră au fost înființate licee de profil după reforma învățământului din 1947: Licee comerciale, în care erau admise și fetele, industriale, agricole, vocaționale, pregătind tineri care au asigurat dezvoltarea țării după război.

Se discută pro și contra organizării examenului în unele licee. Am funcționat 37 de ani în învățământ și, spre știința celor care nu au avut copii la școală, vă spun că în clasa a VIII-a copiii se pregăteau serios pentru examene. Profesorii făceau pregătire în școală, elevii știau la ce licee se înscriu și care sunt cerințele școlii respective. Orientarea lor către școli sau facultăți se făcea în funcție de aptitudini și posibilități intelectuale. E de prisos să spun că părinții ne consultau în toate problemele legate de copii. Dacă elevul e pregătit pentru un anumit profil, de ce se teme de examen? Cu cât concurența e mai mare, gradul de pregătire la absolvire îi asigură promovarea examenului.

Părinții, unii chiar ei, sunt reticenți la propunerea de a introduce uniforma în școală. Disciplina școlii e asigurată de uniforma elevului. Ea, uniforma, îți impune un anumit comportament în școală și vizibil în afara ei. Uniforma reprezintă apartenența la o școală. Un comportament inadecvat compromite prestigiul școlii.

O mamă argumenta că introducerea uniformei degradează copiii. „Fata mea e într-o clasă cu elevi de ștabi, cu mașini și ținute de firmă”. Una din mame se exprima în emisiunea respectivă că a împrumutat bani

din bancă pentru a asigura ținutele fetei pentru școală. Iar altă mamă, chiar în emisiunea Tv exprima îndurerată că fata ei este umilită și mereu supărată că nu-i poate asigura ținută asemănătoare colegilor. În concluzie, uniforma reduce aceste conflicte, iar copiii trăiesc în armonie.

Nu e căderea mea să mă ocup de cum e făcută „legea învățământului”, dar un om al școlii nu poate rămâne pasiv când vede cu câtă ușurință se degradează învățământul. Respectul față de școală nu a fost așa de scăzut niciodată. În 37 de ani cât am fost la catedră au fost schimbări în număr de ore pe obiecte, în notare, în organizarea anului școlar, în calificarea cadrelor didactice, în perfecționarea și stimularea materială, în facilități privind instalarea la post, priorități la repartizarea locuinței.

Părinții vor să aibă copii pregătiți. E dorința lor. Câți din ei au legătură cu școala, cunosc programul, îi controlează dacă merg la școală, le știu anturajul, știu unde stau după miezul nopții, îi întreabă pe ce cheltuiesc sumele de bani puse de părinți pe card? Ce fac cu mașina luată fără știrea părinților? Sau ce petreceri fac acasă când lipsesc părinții?

Societatea încotro? Copiii sunt viitorul țării. Discuții aprinse se duc în legătură cu introducerea orei de educație sexuală. Chiar cred că se consumă prea multă lume pe această temă, nici nu e cel mai important lucru în ecuația bunului mers al învățământului. Elevul are cunoștințe de igienă personală de la grădiniță, în clasele I-IV învățătorii continuă discuțiile cu privire la comportamentul fetelor și al băieților la toaletă. În clasele V-VIII, diriginții și profesorii de biologie continuă cu teme adecvate vârstei – strict de sexualitate.

În clasa a V-a învață despre înmulțirea sexuală la plante. În clasa a VI-a înmulțirea la mamifere. În clasa a VII-a și a VIII-a organele de reproducere la om. Pot fi invitați medici care să discute cu elevii. Cât am fost profesoară, medicul școlar și asistentul medical din cabinetul școlar se ocupau de educația sanitară. Dacă vârsta de concepție a scăzut la 10-14 ani și țara noastră are un loc superior între țările în care fetele nasc la o vârstă atât de fragedă, această situație e determinată de lipsa de supraveghere a părinților sau tutorelui, în unele cazuri, pentru a șantaja bărbatul cu care a făcut copilul.

E necesar să se întărească programul de pregătire al părinților. Nașterea dă o stare de sănătate mai bună mamei, organismul se reface, se regenerează, devine longeviv, rezistent la boli, dar și tații devin mai responsabili, emotivi, grijulii cu mama și copilul, echilibrați, sensibili, economi, simțul de protecție a familiei se mărește. Există o legătură directă între dobândirea calității de părinte și starea de sănătate. De ce? Asistența sanitară, analize curente, modul de hrană, de odihnă, alte norme de viață. Acestea sunt valabile când avem intenția să creștem un copil sănătos.

Dacă un copil ne dictează programul și noi nu-l

supărăm, îngăduindu-i totul, el va lua conducerea de când se naște. Copilul trebuie crescut după norme stabilite de specialist. Cititorul va da o replică: „La țară, mamele creșteau copiii după carte?” Aveau experiența familiei. Aveau sfatul moașei. Aveau intuiție. O mamă responsabilă are legătură invizibilă cu copilul ei. Dacă-l lasă în grija bonei, va fi mai legat de aceasta. Se va crea o strânsă legătură cu bona și când se face mai mare se va confesa și sfătui în problemele lui cu bona.

În cazul în care copilul este crescut la cămin sau cu bonă, părinții trebuie să le ofere timp de joacă și atenție măcar sâmbăta și duminica. Un savant demograf și sociolog american NORMAN B. RAYDER, cu rigoarea omului de știință, scrie: „Nu există în istoria personală un eveniment mai semnificativ pentru viitor decât acela de a deveni părinte, și nu există o mamă de comparat mai important pentru supraviețuirea societății decât fertilitatea.” Chemarea naturii și obligația morală de a avea urmași este un **atribut uman**. Este sentimentul răspunderii sociale.

În natură, pentru perpetuarea speciei, sunt masculi care după copulare se sinucid. Sunt pești care își sfârtecă zona genitală pentru a depune lapții. Sau **Bonelia**, o viețuitoare marină, a cărei specii femela e mai dezvoltată decât masculul și pentru fecundare pătrunde odată cu apa în corpul femelei. Moare și elementele sexuale masculine iau parte la fecundare.

Revenind la situația demografică actuală, analizată pe grupe de vârstă, o să coste economia mulți ani la rând. Forța de muncă tânără, înlocuită cu forță de muncă străină, ne va afecta: nu au nici o afinitate față de țara noastră, copiii născuți în România din familii mixte vor schimba procentul repartiției etnice pe zone geografice, vor introduce tradiții noi, limbă și religie străină multor localități. Se impun măsuri urgente cât nu e prea târziu.

Statul Român trebuie să întocmească planuri pentru aducerea în țară a românilor plecați, mai ales tineri apti de muncă, dornici să refacă economia, cu pregătirea și potențialul tehnic de care dispunem. Întărirea familiei, ca bază de organizare a societății, rolul principal în îndeplinirea vieții constă într-un cadru sacru pentru creșterea și educarea urmașilor.

La începutul acestor rânduri am pus niște întrebări. Câți copii trebuie să naști sau când te hotărăști? La ambele e nevoie de decizii chibzuite. Un proverb românesc de mare profunzime spune: „Dulceața căsătoriei este, să-ți vezi copii în jurul mesei tale.”

În tratatul „DEMOGRAFIA” a istoriei, Ștefan Ștefănescu scrie: „Dacă Gheorghe Eminovici din Ipotești și-ar fi dorit numai șase copii, EMINESCU, poetul național, al șaptelea din unsprezece n-ar fi existat.”

ȘTEFAN, zis Plugarul, din suburbia Delia Nouă, s-ar fi limitat la opt copii, BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA n-ar fi existat, fiind al nouălea copil. ȘTEFAN OCTAVIAN GOGA provine dintr-o familie cu cinci copii, VASILE ALECSANDRI și MINULESCU din

familii cu șase copii, KOGĂLNICEANU ȘI VLAHUȚĂ din familii cu opt copii, BUDAI DELEANU din familii cu zece copii, REBREANU cu paisprezece copii, G. SION dintr-o familie cu optsprezece copii.

Suntem în luna iunie, evocarea unor evenimente de mare importanță pentru țară. În toate mediile și instituțiile trebuie să fie o obligație a noastră, a tuturor, să sărbătorim Ziua Internațională a Copilului și Ziua Învățătorului. Școala stă la baza dezvoltării societății unei țări. De pregătirea populației depinde nivelul de trai și prestigiul țării pe plan internațional. Copiii urmează modelul părinților, a cadrelor didactice și a societății în care trăiesc.

Folosesc ocazia de a felicita pe toți copiii lumii, urându-le sănătate și bucurii în pace. Felicitări bunicilor și părinților care prin experiența lor reușesc să educe nepoții în sentimentul dragostei de țară și mândria că sunt români. Felicitări călduroase și sincere colegilor profesori și învățători cu ocazia acestei zile. În această zi de 5 iunie să ne gândim la învățătorii și profesorii care ne-au purtat mâna și ne-au călăuzit pașii în viață. Să le pomenim numele colegilor care și-au organizat o școală a lor, aprinzându-le câte o lumânare și pomenindu-i în gând.

Îi salut pe cei care se odihnesc activ și din când

în când să simtă că nu sunt uitați de cei pe care i-au învățat și educat. Iar pe cei cu care vă întâlniți zilnic întrebați-i, cereți-le părerea, urmați-le îndemnul și învățați – învățătura nu doare, te ajută să urci pe treptele superioare ale societății, te ajută să fi OM, altruist, să te respecti respectând aproapele tău.

Felicitări copiilor de ziua lor!

Colegilor din învățământ sănătate, putere de muncă și răbdare!

Frații Dendriño Semi Yemen și Kemal

Yemen Dendriño Semi

Yemen și Kemal

Casandra Dendriño

Yemen și Kemal alături de Casandra

Florența CARP

TOATE-MI PAR CA ALTĂ DATĂ

PĂPUȘA DIN PĂPUȘOI

Trece timpul și se coace,
Și-napoi, nu se mai întoarce.
Ticăie și se prelinge
Noul, pe vechi, nu- l învinge
Piatra- i piatră, se sfărâmă,
Din vechi, rămâne- o fărâmă.
Se îngrămădesc cuvinte,
Dorul inimi- i fierbinte.
A-nceput iar să învie,
Dorul de copilărie,
Cea ce trece precum roiul
S-a copt iarăși păpușoiul,
Din care-mi făceam păpușă,
Când eram eu jucăușă
Mică, cu fustița creață
Și nu știam despre viață.
Ne-a învins tehnologia,
Dar n-am uitat jucăria,
Păpușa din păpușoi.
Acum, sunt altele, noi,
Îți clipește, îi învârti cheia,
Însă nu e ca aceea!
În lan dacă dădeam iama,
Ne certa, biata de mama
Le rupeam, făceam rochițe,
Simple, nicidecum de fițe
Că nu le sculptai cu dalta,
Se usca, îți făceai alta.
Timpul traiului pe-afară,
Mierea celui de la țară.
Visul se încremenește,
Vechiul, nu mă părăsește.

COPILĂRIE

De ce mi-e oare sufletul nătîng?
Copilărie, tu mă faci să plâng
Gândind la mâna mamei cea ușoară
Care făcea durerea să dispară,
Atunci când mi-o așeza pe frunte,
Mă vindeca măicuța mea de multe.
Mă întrebam uimită, cum de poate
Ea să găsească leacuri pentru toate.
Mi-e dor de mâna tatei, un pic grea
Pe care-o alipea de tâmpla mea,

Purtat de gânduri, rămânea așa,
De parcă n-ar fi vrut să și-o mai ia...
Era ca o icoană îngerească
Credeam că mâna vrea să-și odihnească
Pe tâmpla mea, pe chipu-mi jucăuș
Câteva clipe își făcea culcuș...
Minunea asta știam că nu ține,
Dar, Doamne, îmi era atât de bine!
Nu-i căutăm tăcerii antidot,
De-mi zicea „fata tatei”, zicea tot.
Parc-o aud pe mama mea plătândă,
Cu vocea-i dulce și atât de blândă,
Chemându-mă, alungându-mi teama,
Cu dragoste șoptindu-mi: „hai la mama!”
Rămâi în suflet amintire vie
Căci îmi aduce-n suflet nostalgie,
Bomboana cu gust de copilărie,
Numită „una ție, una mie”.
Și mă revăd cu frații mei, mănunchi,
Grămadă la bunici, pe-ai lor genunchi
Aș face de-aș putea spre tine punte,
Te-ai dus de mult, nu am de unde
Să te mai iau, pierdut e visul...
Tu pentru mine, ai fost paradisul.
Te-ai strecurat și-ai dispărut tiptil...
E- atâta de frumos să fii copil!
Am fost nerăbdătoare și mă doare
Că mi-am dorit atâta să fiu mare.
Mi-e dor cu vraja ta să mă îmbeți...
Copilărie, te rog să mă ierți
Că azi sunt înțeleaptă...și ce dacă?
În suflet tot copil, dar sunt săracă
Concluzia e tristă și târzie.
Copilărie, tu ești bogăție!

COPILĂRIA

Pe meleagurile-n care alergam cu drag câmpia,
A prins dorul să mă-ndemne să-mi gădesc copilăria,
Toate-mi par ca altă dată, zic, mergând pe câmp hai hui,
Cer senin și fără pată, dar copilăria, nu-i!
Mă așez în iarba verde, urc copacul, prea mult zel,
au trecut ca gândul anii, nimic nu mai e la fel.
Cu înțelepciunea vârstei, pare-a mă trezi un cuget,
A trecut copilăria, însă mi-a rămas în suflet.

ÎN GRĂDINA RAIULUI

Lăcrămioara-Iolandina IVAN

PĂPĂDIA PRUNCILOR

Ce vreau eu acum să spui? În grădina raiului
Îngerul a întreat și pe flori le-a cercetat:
–Unde-ați vrea voi să trăiți? În ce loc să-mpărățiți
Pe Pământ? Unde e bine să vă vadă orișicine?
Dar răspunsul ce-l primea Îngerului nu-i plăcea.
De la mândrul trandafir a luat tot, fir cu fir,
Și se întrista la față că răspunsul n-avea viață.
Tot umblând el pe câmpie a ajuns la **Păpădie**
Ce-aștepta îngălbenită și de soare încălzită
Să răspundă la-ntrebare; unde să trăiască oare?
–Vai, oftează păpădia de cutremură câmpia,
Unde-aș vrea, eu, să trăiesc? Unde pruncii locuiesc.
Peste tot unde-s copii să fie mii păpădii.
Repede să mă găsească și cu drag să îmi vorbească.
Și când merg la grădiniță să le zâmbesc din portiță.
Atunci când vor fi la școală să fiu pe la ei în poală,
Să mă zbenguiesc cu ei cu toți mari și mititei,
Să alerg prin iarba verde capul meu din frunze vede
Fericirea pe-a lor fețe din pruncie-n tinerețe.
Iară floarea mea pufoasă să ajungă-n orice casă.
Un puf dacă-n sân e pus eu, norocul l-am adus.
Atunci Îngerul de sus încântat așa i-a spus:
–Nu ești tu o... arătoasă, splendidă și prea frumoasă,
Vreau să fii o norocoasă fiindcă de copii îți pasă.
Ești floarea ce-mi place mie, tu vei fi pe veșnicie
Păpădia căutată de copii în joc purtată.
Și acum și-n viitor fii floarea copiilor!

CURĂȚENIA CRINULUI

O legendă tare veche, una fără de pereche,
Ne spune de-o vrăjitoare c-o putere foarte mare
Și deosebit de rea; pe toți ea îi îngrozea:
Tot ceea ce atingea iute că se prefăcea
Într-o stană grea de piatră neclintită de pe vatră.
Copiii mai norocoși de-i erau în față scoși,
Cumplita de vrăjitoare iute-i prefăcea în floare.
Pe-acea vreme de-altădată, doi copii, băiat și fată,
Frați buni într-o lume rea au ajuns, fără să vrea,
La această vrăjitoare ce-n castelul ei cel mare
Descânta și vrăji făcea și nimica n-o oprea.
Jucându-se puținel prea aproape de castel,
Sora este descântată și în floare transformată.
Băiatul când a văzut că pe soră a pierdut,
Cuprins de foc și de dor cere-ndată ajutor
Celei ce-i a tuturor, Zânei Floricelelor.
Zâna când a auzit, o floare i-a oferit
Care dacă atingea un obiect, vraja rupea,
Tot ce era fermecat de meșteră blestemat.
Cu-ajutorul florii date alergă micuțul frate
Spre-a lui scumpă surioară, descântând-o, bunăoară:
A transformat-o în fată așa cum era odată.
Cei doi frați au încercat de castelul blestemat
Lute să se-ndepărteze și-altă cale să urmeze.
Dar sunt prinși de vrăjitoare; transformați, nu într-o
floare,
Ci-n doi **Crini** albi fermecați ce nu mai pot fi salvați.
Mirosul puternic tare fac ca de această floare
Nu se-apropie oricine; departe vraja te ține.

Nici o floare fermecată de stăpâna zână dată,
Nu mai poate să-i salveze viața cursul să-și urmeze.
Iar atunci când îi privim la frați buni noi ne gândim.
De miros ne-ndepărtăm blestemul să nu-l luăm.

MĂRĂCINII MACULUI

Pe vremuri îndepărtate într-un loc foarte departe,
La capăt de codru des cu de toate pe ales,
O văduvă avea casă și-un băiat purtare-aleasă:
Cuminte, harnic și bun, săraci tare, cum să spun,
Dac-aveau ce pune-n gură ceva lâng-o fărâmură!
Într-o zi, nevoie mare, n-au nimica de mâncare.
Biata mamă supărată că n-are un bob pe masă
Și-a chemat băiatul care e averea ei cea mare:
– *Dragul mamei, du-te-n grabă că am eu un văr de treabă*
Locuiește în alt sat, nu-i așa îndepărtat.
De mers mult nu vei avea; treci pădurea de-acolea,
Apoi treci un câmp curat și-atunci drumul l-ai gătat.
Vărul meu din sat vecin îți va da câte puțin
Ca să am ce pune-n oală; nu te duci cu mâna goală;
Îți dau un frumos ștergar ca să fie-al nostru dar!
– *Bine, mamă-așa voi face.*
– *Doamne-ajută! Mergi în pace!*
Apoi, ea s-a apucat iute de dereticat
Fiindcă treaba cum se știe se gătește în veșnicie.
A-nceput timpul să treacă, să se scurgă câte-oleacă.
Orele plecau grăbite, ziua era pe sfârșite,
Seara, pe nepusă masă a intrat și ea în casă.
Mama este-ngrijorată; ziua a trecut, pe poartă
Băiatul ei nu sosește, mama nu se mai gândește
Și după fecior pornește, prin pădure se grăbește,
Strigă, nu mai contenește, tot zicând "Doamne ferește".
Dar băiatul nu aude, mamei bune nu-i răspunde:
– *Unde-i oare, oare unde? Băiatul meu nu se-ascunde!*
S-a pus mama pe greu plâns și-ntr-un suflet a ajuns
La margine de câmpie, n-are nici o bucurie
Căci băiatul nu-și zărește; cu putere, nebunește
Inima femeii bate și lacrimi nenumărate
Curg fierbinți brăzdându-i fața cu zorile dimineăța.
– *Curgeți lacrimi pe obraz, Doamne Sfinte, ce necaz!*

Strigă, caută, aleargă, nu mai știe un' să meargă,
Ochii mamei, peste tot, nu încapă, "nu mai pot!"
Opincile, vai de ele, s-au făcut în bucățele
Rupte de-atât căutat; ghimpul rău au înțepat
Picioarele mamei care merg pe câmp în disperare.
Nelipsiții măracini, care știm că nu-s puțini,
Și ei răni adânci făceau, picături roșii cădeau
Stropi de sânge din picioare înfloreau în macii care
Au umplut câmpul îndată; ruga mamei se îndreaptă
Spre cea binecuvântată ce-ocrotește lumea toată,
Maica Domnului ce poate s-asculte rugile toate.
E târziu; într-un sfârșit băiatul și l-a găsit.
Zăcea-întins, c-așa slăbit, puterea l-a părăsit
Și-a căzut pe câmp spre sat flămând bietul, nemâncat.
Mama, foarte bucuroasă l-a dus în sfârșit acasă
În brațe ea l-a purtat mulțumind neîncetat
Fecioarei și cerului pentru mila Domnului.
De-atunci macii au rămas să ardă neîncetat
Roșul lor să ne-amintească dragostea dumnezeiască
Și efortul unei mame, cu de toate sau sărmene,
Pentru toți copiii ei că sunt mici sau măricei.
Se mai zice-adevărat că cei ce au încercat
Nici când nu au fost în stare pe câmpuri fără hotare,
Ca să numere toți macii și s-au chinuit săracii!
Așa cum nimeni nu poate mamei să-i numere toate
Sacrificii și efort pentru-al fiilor confort,
Munca de titan ce-o face ca să-și crească prunci-n pace,
În credință și-n iubire cu un strop de fericire
Mai mult decât ea o are: doar cât **Macii** sunt pe ogoare!

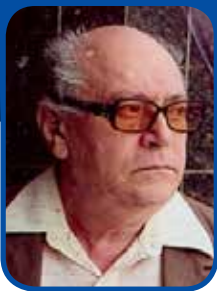

Plecați cu cercul

Oamenii mari mergeau toți în aceeași direcție. Spuneau că aceea e direcția bună și trebuie să meargă alături de ei. El încă nu era în rând, dar aștepta momentul în care se va alătura mulțimii de tălpi trântite de asfalt. Liniile de pe fruntea lui traduceau întrebări: să aparțin unui grup? să merg alături de ei sau împreună cu ei? să fiu în primele rânduri sau pierdut prin mulțime? Lângă el se oprise un cerc. Era un cerc mare iar acum erau un grup de doi în afara rândului: un copil și un cerc care mergeau pieziș.

Carmen FRĂȚIMAN

Un surâs...

Adrian VOICA

COMPLIMENT

- Mamă, tu ești ca o floare!
(Suav zâmbet se arată.)
- De ce, mică zburătoare?
- Păi... mereu ești parfumată!

ADELINĂ

Auzind că poezia
Se tot „face” și se „coace”
Ca-n cuptorul bunicuței
Cozonaci și cozonace,
O fetiță cu rochiță
De un alb strălucitor,
Pe birou la bunicuțu’
(Care este scriitor)
A lăsat făină albă,
Oună, miere și sticlule
Subțirele și drăguțe.

Scriitorul s-a uitat
Încântat, puțin mirat
La misterul comestibil.
El – de obicei sensibil –
Și-a scos vesel ochelarii
Să și-i șteargă
Și-a-ntrebat:
- Dragă, ce să fac cu ele?

Iar fetița,
Cu părul numai inele,
Potrivindu-și iar rochița,
I-a răspuns cu glas cântat:
- Auzi tu, ce întrebare!
Să-mi coci o poezie mare!

SOLDĂȚEI DE PLUMB

Uite, am în cutiuță
O străveche muzicuță
De bunicul meu lăsată
Și puțin dezacordată,
Plus vreo șapte soldăței,
Toți de plumb, voioși și grei.

De le cânt la muzicuță,
Sare unul în căruță,
Altul calul și-l strunește,

Un tunar se pregătește
Iar pușcașii smirna stau
Așteptându-l pe Bau-Bau –
Mare om și colonel
Care-i duce la rezbel,
Să salveze vreo păpușă
Dărdăind după vreo ușă,
De măicuța ei uitată
Într-o seară parfumată,
Tocmai când primea cercei
Cu topaz, de ziua ei.

MĂRUL

Mărul acesta eu l-am pus!
Pe-atunci îl priveam de sus.
Dar acum, de când rodește
Mă privește păsărește.

Cartea de copil păstrează
Din povești, doar una trează,
Spusă de bunicul meu
Când lucram ca Dumnezeu:

- Sunt și meri cu mere sfinte,
Dar și meri cu mari plăcinte.
Ghici: ce-avem noi înainte”

MOȘU’

Mergând cu coșul de răchită,
Fetița, la cules căpșuni,
Văzu în iarbă dulci minuni
Mai roșii ca orice ispită.

Dar când era să umple coșul
Își aminti: păpușa ei
Uitată plânge sub un tei!
Și pe aproape trece Moșu’!...

MAMA

Un surâs e ca o floare –
Mama o grădină are
Și-o livadă de gutui
Cum o alta-n lume nu-i.

Pentru mine-i, pentru mine
Un nectar ce-l știu prea bine,

Tot mai mare să mă fac,
Pui de om trecând prin veac.

Doamne, cum s-o păcălesc,
Ca pe tata?... Îndrăznesc?
Fără sfânta ei suflare
Viața n-ar fi sărbătoare.

PRĂJITURI

- Mama face prăjituri
(O fetiță cărnă zise)
Cu vișine și caise
Pentru pofticioase guri.
Băiețelul spune tare:
- Eu mai pun și-n buzunare!

SFADĂ

Moș Cocoș și tanti Rața
Și-au dat „Bună dimineața”,
Când Pisioul aiurit
I-a oprit c-un măcăit.

- Nu așa! C-un miorlăit,
I-a șoptit o albinuță
Cochetuță și drăguță,
Care se mai și anină
De o floare de sulfină.

Ce poveste-i asta, frate,
Mi-o serviți pe nemâncate?
(Zise un curcan fudul
Poreclit de toți Abdul.)
Auzitu-l-am chiar eu
Când porneam spre eleșteu...

...Dacă nu mă credeți, bine,
Luați-vă după albine.
Eu mă duc să-mi pun păslarii.
Trageți poarta, vin fânțarii!

ARENA CIRCULUI

Luminiș e, de pădure,
Fără fragi și fără mure,
Dar cu iepuri, cai și urși
Năpârliți, cu ochii scurși.

O, ursuza lor tăcere
Parcă mila noastră cere
Și pe răsul în volute
Veverițe fug și ciute
În păduri necunoscute.

PORTRETUL

Dintr-o poză înrămată
Dulce le zâmbește-o fată.
Are cozi, alb guleraș
Și priviri de toporaș.
- Eu o știu, - zice fetița,
Asta este mămăița!
Frățiorul ei mai mic
(Care suga un covrig)
O privește, o privește
Și tot nu se dumirește.
- Să crezi tu! Ce mămăiță?!
Cum să-ncapă în rochiță?

CĂLĂTORII

Camera o înconjur
De-a bușilea, pe covor.
(O excursie promisă
De o vârstă indecisă).

La un cot, un ursuleț
(Totdeauna certăreț)
Mă oprește cu o labă,
Dar eu îmi revin degrabă
Și pornesc și mai dihai
Înspre plaja 1 Mai.

Când trecusem de Bucegi
(În caleașca unor regi)
Vine mama mea cea dulce
În pătucu-mi să mă culce.

SINGUR

Acum pot să decolez
Pe covorul gros de lână;
Mama-mi spune *titirez*,
Și mi-a dat drumul la mână.

„Doamne, va avea noroc?
Fericit va fi el, oare,
Ăst lăstar de busuioc,
Astă zi de încântare?”

Tot gândindu-se la dânsul
Și la mina-i jucăușă,
Pe băiat îl prinse plânsul:
S-a împiedicat de ușă!

Neagu DJUVARA

„Era o vreme...” (fragment)

„Era o vreme în țara asta când cine termina liceul și intra la facultate era privit cu admirație și i se spunea cu respect, "Domnul inginer sau Domnul profesor, sau Domnul avocat".

Când unul dintre ei, la cam 10-15 ani de activitate îți dădea și lua (dacă îl lua) doctoratul, tot orașul se uita la el ca la Dumnezeu...

Era o vreme în țara asta, când dacă vedeai o mașină pe stradă, știai că cel care se află în ea a muncit ca să o cumpere, sau este vreun boss de la partid. Și mai era o categorie cu mașini, cei care lucrau în comerț sau în alimentația publică.

Era o vreme în țara asta când dacă vedeai pe cineva pe stradă între orele 08 și 16, te gândeai că este în concediu, zile libere, sau poate e bolnav, săracu om, și merge la doctor...

Era o vreme în țara asta când dacă vedeai un polițist pe stradă mergeai liniștit să îi ceri o informație, sau dăca voiai să te plângi de ceva, erai ascultat.

Era o vreme în țara asta când dacă ajungeai la spital cu cineva și trebuia operat, îți era frică să vii cu o floare la asistente sau cu o cafea sau o sticlă de whisky la doctor, și le mascai neîndemânic - ca toată lumea - în ziar, sub haină, convins că nu știe nimeni ce e umflătura aia, de la piept.

Era o vreme în țara asta când la școală, copiii mergeau în uniformă, și cum vedeai unul pe stradă în

timpul orelor știai că "este unul din ăia de chiulesc sau nu le place școala" și te uitai atent la el să vezi dacă nu e cumva copilul vreunui coleg de serviciu, sau de fabrică. Și ce bătaie lua acasă dacă afla ta'cs'o că a chiulit... !

Era o vreme în țara asta când abia așteptai să intri în câmpul muncii, să te angajezi undeva, să îți faci raport pentru locuință și să aștepti cu înfrigurare, dar temei, să îți se repartizeze una, ca să te poți însura, să te așezi și tu la casa ta, să îți întemeiezi o familie. Dacă nu aveai, nu prea îți ardea de însurătoare, că nu se uita nimeni la tine fără serviciu și fără casă, că nu erai de viitor.

Era o vreme în țara asta când băieții deștepti erau considerați cei care știau carte, dar să o citească, nu să o joace: făceau o facultate și terminau primii. La ei se uita lumea cu admirație: "ăsta e a lui Ilie de la scularie. A terminat primul facultatea, l-au luat ăia la București. Eheeeeeeeeeeee, o să ajungă mare, e dăștept" ...

Era o vreme în țara asta când dacă te întâlneai cu un cunoscut pe stradă, te opreai bucuros să mai schimbi o vorbă, să mai auzi un banc, să te lauzi cu ce ai mai făcut sau să îi spui cum a fost în concediu la Mamaia, să te mândrești că ai fost promovat sau îți-au luat copilul la liceu, sau să îl inviți peste o lună la ziua ta, sau nunta copilului.

Era o vreme în țara asta când mergeai liniștit pe stradă, nu îți era teamă că te oprește careva să te întrebe cât e ceasul, sau de ce nu ai moț la bască, sau

de unde te îmbraci...

Era o vreme în țara asta când lumea întorcea capul după militarii care treceau cântând sau în pas de defilare de la instrucție, acolo unde aceștia erau nevoiți să treacă prin oraș și auzai pe câte cineva spunând cu mândrie: "Uite mamă, trece armata".

Astăzi ...

Astăzi, în țara asta, toată lumea termină liceul, ia bacalaureatul pentru că s-a dat lege să nu fie nici un analfabet fără bacalaureat, iar facultatea a devenit locul unde se pun la cale cele mai tari chefuri și se adună puștoaice pentru "o linie".

Astăzi, în țara asta, nu mai poți merge pe trotuar pentru că nu mai ai loc de mașini staționate și șoferi grăbiți.

Astăzi, în țara asta, străzile sunt pline de oameni care în nici un caz nu merg la serviciu, dar nici la doctor. Toată lumea e în concediu fără plată.

Astăzi, în țara asta, când mergi la spital, nu mai mergi cu sticla ascunsă sub haină. Când intri la medic în cabinet înainte de a da cu bună ziua, trebuie să dai cu plicul.

Astăzi, în țara asta, când vezi copii de școală, te întrebi dacă merg la școală sau la discotecă, ținuta este aceeași, machiajul la fel de strident, rucsacul din spate are un caiet și laptopul, ipodul, "ifonul", sau tableta.

Astăzi, în țara asta, tinerii nu mai au nevoie de serviciu ca să își întemeieze o familie, doar de bani de

la babaci și își întemeiază câte o familie pe săptămână fără acte, fără biserică, fără serviciu.

Astăzi, în țara asta, băieți deștepți sunt cei fără carte, care reușesc să "se învârtă" sau sunt "băieți de băieți deștepți" care obțin bani ușor din "afaceri" cu fraierii. Cu cât păcălești sau furi mai mult, cu atât ești mai deștept.

Astăzi, în țara asta, când te întâlnești cu un cunoscut pe stradă, îl ocolești ca să nu te întrebe cum o mai duci, sau să nu îți ceară bani cu împrumut, sau să nu te invite la o nuntă...

Astăzi, în țara asta, oamenii nu se mai întâlnesc în fața blocului, le e rușine să se întâlnească și la gunoi, se uită fiecare pe geam să se asigure că nu e nimeni să se uite în gunoiul lui amărât sau să observe că nici câinii vagabonzi nu zăbovesc lângă resturile lui, pentru că nici oase nu mai sunt în gunoi. Cel mai mult oamenii stau ascunși în casă sau pleacă "la țară" de zilele onomastice, ca să nu se trezească cu invitați nepoftiți. Nimeni nu mai zâmbește toată lumea circulă cu capul în jos de ai zice că toți au pierdut câte un galben și îl caută disperăți. Te miri că nu se dau cap în cap...

Astăzi, în țara asta, când lumea aude de armată întoarce capul pentru că "Aștia au tras în noi în '89 și acum au pensii nesimțite".

Oare ce va fi mâine? Cum va mai fi țara asta?

Cum Va Fi Mâine?"

„Definiția copilului”

„Un copil este o ființă pe care ne-a împrumutat-o Dumnezeu ca să facem un curs intensiv despre cum să iubim pe cineva mai mult decât pe noi înșine, despre cum să ne schimbăm cele mai mari defecte pentru a le da cele mai bune exemple și despre cum să învățăm să avem curaj.

Da, asta e!

Să fii tată sau mamă este cel mai mare act de curaj pe care îl poate face cineva, pentru că presupune să te expui la toate tipurile de durere, dar mai ales incertitudinii că faci lucrurile corect și temerii de a nu pierde ceva atât de iubit.

A pierde? Cum? Nu e al nostru?

A fost doar un împrumut. Cel mai prețios și mai minunat împrumut, pentru că sunt ai noștri atâta timp cât nu pot avea grijă de ei înșiși, după aceea aparțin vieții, destinului și familiilor lor.

Dumnezeu să binecuvânteze pentru totdeauna copiii noștri, pentru că pe noi deja ne-a binecuvântat cu ei.”

Jose Saramago

Broderii cu poezii pentru copii

Camelia OPRÎȚA

iuIeraoS aeraoIF

Cum se cheamă floarea care
Se împletește după soare?
Dinții – s galbeni, ca de pâine,
N-ar putea mușca un câine.
Drag copil, e ghicitoare:
Poți să-mi spui ce este oare?

Sărut mâna, Mamă Floare

Mândra floare de sulfină,
Plecă dis-de-dimineată
Cu o veche mandolină
La serbarea din colină.

Fiindcă-i neam cu altă floare
Are casa mai la vale,
Iar surorile ei, două,
Sună-n clopoței de rouă.

Florica se opri,
Cu tulpina-n poartă bate,
– Sărut mâna, Mamă Floare:
Uită-te cât sunt de mare !

În căsuța din colină,
Ceasul bate în surdină
Și vestește-n grabă mare.
Că e noapte la hotare.

Veni noaptea cea albastră,
Însă florica noastră
Prinse Luna de spinare
Și urcă în Caru' Mare.

Băsmăluța cu zorele

I-am cusut măicuței mele
Băsmăluță cu zorele.
Narcise cu guleraș
Ce au chip de îngerăș.

Buchete de ghiocei,
Brândușe și brebenei.
Ochi de frezii parfumate
Ce zâmbesc înviorate.

Flori mărunte, colorate,
Le-am cusut în fir pe toate.
Și un flutur am cusut
Cu aripi deschise mult.

Mărgărit în doi cercei
Cu chenar din stânjenei.
Botine din toporași
Pentru micul fluturaș.

Să nu-i fie dor de ele,
Am cusut și turturele.
Ca să-i cânte azi în cor,
Cântece de mărtisor.

Zile rele să nu aibă,
I-am făcut din iriși salbă.
Pat de flori de primăvară
Ce-n curând or să răsără.

Dalii albe, vioarele,
Minunate albăstrele
De culori și de lumină
Inima să-i fie plină.

Am mai pus și cocărăi,
Micșunele, bujorei
Cu rotunde fețișore
Și pași mici de domnișoare.

Iasomie-n cingătoare,
Zăvelci lungi de tămâioare,
O zambilă aplecată
Și sub ea alta culcată.

Din grădina cu răzoare,
Nu le rup fiindcă le doare.
Le cos frumos aici pe toate
Să rămână neschimbate.

Până noaptea se-nstelează
Și luna îmbrățișează,
Înstela-voi părul ei
Cu rubini de clopoței.

Mi-a dat viață să trăiesc,
M-a învățat să vorbesc.
O mulțime de secrete
Mi-a depănat pe-ndelete.

Când zâmbește mama mea.
Nici-o floare nu-i ca ea.
Nici gingașa Mărgărita
Nu-i frumoasă ca Mămica.

Mama mea cu suflet bun,
La mulți ani, cu drag îți spun!
Și-am să las o sărutare,
Pe mânuța asta care-
M-a hrănit, m-a făcut mare!

Băsmăluța v-a descris
Minunate flori, de vis.
Și le-a prins în mărtisor,
Cu iubire și mult dor.

Dănuț – Copilașul Hărnicuț

Ascultați
Și vă minunați!

Într-o carte mititică,
Hărnicuț ca o furnică,
A fost odată și mai este
Un copil ca în poveste.

E-ncântat și nu mă mir,
Că pe rafturi are-n șir
Multe cărți nemuritoare:
Cine i le dete oare?...

Cărțile, auzi poveste,
Au și uși au și ferestre.
Chiar dacă n-ai mai văzut,
Este bine de știut!

Cât este ziua în toi,
Aleargă pe munți și văi,
Lângă-albițe găuri sapă,
Toate păsările-adapă.

După ce mânca în grabă,
Se și apuca de treabă.
Iute, iute, căci pe seară,
Cu tata mergea la moară.

Și trecând ieri prin livadă,
Deși încă e zăpadă,
Vrăbiuțelor drăguțe,
De zor repara căsuțe.

În pământul afânat,
Cu mămica-a semănat:
Ceapă, morcov, chiar spanac,
Lobodă și păstârnac.

Lucra, învăța cu voie bună,
Și pe soare și pe lună,
Lângă foc, pe lângă vatră,
Cum vă place dumneavoastră!

Dar gândiți c-a terminat?
Mai pe urmă a lăsat...
O pisică!
Să o-usage pe-ndelete,
Că-i plouată ciuciuete.

Cu blănița cam zbârlită
Și codița peticită,
Sări după horn, mai jos
Șezând pe un lemn lucios.

Saltă iar pe cuina nouă:
Ningă, geruiască, plouă,
Toarce, doarme și iar toarce,
În cojoace se întoarce.

Iar Dănuț
Ca un brăduț,
Până seara a-alergat!
Mulți bănuți a câștigat.

De la mamă și bunică,
Și-și mai luă o cârtică:
Ce îl poartă peste munți,
Râuri trece fără punți.

Mic dar harnic nu-i așa?
Cine pe Dănuț n-ar vrea?
Chiar dacă le face-n joacă,
Lucruri bune el să facă!

Cu cuvintele acestea,
Iată se sfârși povestea!
Cine aude să o spună,
Că povestea e străbună.

Gânsacul și țânțarul

Un gânsac proprietar
Și vecinu' lui țânțar,
Se certară cu năduf
Într-un adăpost de stof.

Și sărind pe un mosor
Gânsăcelul bălăior
Se duse la tribunal,
Cu țânțarul în jurnal.

Ținându-l în pumnu-i strâns,
De țânțar așa s-a plâns:
-Domnule, să-mi faci dreptate,
Că mă-mpunse pe la spate !

Dumneata ești înțelept,
Dar țânțarul e șiret.
Ce e drept să fie lege...
Păgubit sunt, se-nțelege.

-Mult stimat inculpat
Te faci foarte vinovat.
-Vinovat, c-am înțepat ?
Așa Domnul m-a lăsat.

-Mai bine să faceți pace.
El înțeapă... N-am ce-i face.
Că țânțarul e țânțar,
Pișcă și un armăsar.

Iepurașul și morcovul

Sunt un iepuraș frumos
Și am un botic pufoș.
Eu de fel nu-s arțăgos,
Dar sunt tare pofticios.

Văzui dis-de-dimineată
Un morcov cu frunza creață.
Ce mi-am zis? E arătos:
Dulce, galben, siropos.

Și uite cât ai clipi,
De îndată-l cotropi.
Rupsei frunza de pe față,
Barba rară și mustață.

Cum se vede: din nimic,
Făcui rost de un picnic.
Și-o să cresc voinic și mare:
Tu, copile, ce spui oare?

Copilăria asta e un fluture

Să se facă repede copilărie,
cat ar bate trei orologii
cu douăsprezece aripi de pegasi in
cetatea norilor,
sa se prefacă zăpezile in armăsari
de foc.

Copilăria asta e un fluture
urcat in fulgerul tanar,
amestec de primavara si lumina
între flori.

A fi copil e înger la ureche.
Atunci ce rost mai are orizontul
sau râul cu un singur mal?
Ca s-a intamplat sa-mi vad aripile in
oglină apelor.

Am trecut de toamna cu buzele de
mere rosii,
Jumatate floare, Jumatate grăunte
de roua,
plutesc in armura soarelui.

Se-ntâmplă, ca s-a intamplat sa ma
fac fluture de la inima in jos,
hoinaresc deasupra râului de
păpădie
cautandu-mi încălcările
pe care le avusesem legate c-un fir
de nea.

Aristotel PILIPĂUȚEANU

De-a scrisul...

Prejudecata conform căreia scrisul pentru copii este un lucru simplu se infirmă chiar în momentul în care poetul ia condeiul în mână spre a se adresa celor mici, dar și celor mai exigenți cititori. Căci, dacă la început, puiul de om repetă inconștient și fermecător, legănat mai mult de ritmul incantatoriu decât de idee, eterna poveste a cățelușului cu părul creț și a pisicuței cu fundă roșie, ulterior pretențiile cresc și se afișează direct, fără menajamente, nefiind absolvit nici chiar împăratul dându-se în spectacol despuiat. În plus, este necesară o doză serioasă de talent, căci din puzderia de versificatori fără har, rar se disting pentru posteritate însemnate repere, de altfel poeți autentici, gen G. Coșbuc, Gellu Naum ori Marin Sorescu. Se mai observă că lirica feminină, firesc fapt explicabil, are mai multă priză la cei aflați pe drumul inițierii în literatură și câteva nume, Elena Farago, Nina Cassian, Ana Blandiana sunt semnificative în acest sens. Dar cum timpul nu așteaptă, vin succesiv înnoiri de formă și fond, dar mai ales valuri de tineri creatori care își încearcă norocul pe marea literelor cu sule ambarcațiuni arborând pavilionul speranței.

Maria Ilie, născută în 1998, a studiat la renumitul Colegiu Național „Dimitrie Cantemir” din Onești, a absolvit Facultatea de Litere la Brașov, cu un masterat în Inovare culturală și își continuă în prezent formarea de noi competențe și oportunități ca studentă în medicină. Medaliată la numeroase concursuri literare, a urmat stagiile de pregătire în varii domenii cu profil artistic, în țară, dar și în străinătate. Este pasionată de pictura pe sticlă, cu prezență în expoziții, artă fotografică, lectură, călătorii și... apicultură. Premiile pentru creația literară le-a obținut în paralel cu o bogată colaborare, peste o sută de poeme, cu diferite publicații. Debutul publicistic l-a înregistrat la vârsta de 9 ani, iar cel editorial, volumul „Frânturi de cer”, Editura „Enesis”, Baia Mare, 2016, la 18

ani. A fost inclusă în volumul colectiv „Dintre sute de catarge”, editat de Cristina Ștefan la Bacău în 2016 și în „Antologia poezilor trotușeni”, coordonată de Valentin Rădulescu la Onești în 2019.

La 24 de ani, în plin avânt creativ efervescent, Maria Ilie simte nevoia unui epilog la prima parte a carierei sale pe plan literar. Închide într-un șipet aurit poezia vârstei îngerești, căci treptele juneții, instinctul artistic și gustul estetic o îndeamnă spre alte orizonturi. „De-a cititul”, volum de poezii pentru copii, transfigurează trăiri și emoții din dimineața vieții, comunicate cu sinceritate, patetism și bucurie.

Amplul poem „O poveste dintre stele”, sub aparenta simplitate a versurilor octosilabice grupate în distihuri, catrene, sextine sau octave, cu rimă împerecheată, ascunde sensuri mai profunde. Sunt preluate productiv cunoscutul mit al Zburătorului, superstiția stelei căzătoare, numele Anei lui Manole, agerimea de

minte a celui mai mic dintre cei trei frați ai basmelor tradiționale, iar obiectivul salvat îl constituie fetița cu chibrituri, eroina lui Andersen.

Alegoric, jucăriile („Dragi păpuși, dragi ursuleți,/ Orologii, monstruleți,/ Cești de ceai, căluți, ponei,/ lepurași și cozi de zmei...”) reprezintă lumea cu toată complexitatea ei, inclusiv dilemele și disocierile de ordin moral: „Cum arată fericirea, Ce frumoasă e iubirea, // Zâmbete, dar și suspine, / Ce e rău și ce e bine, / Ce-i păcatul, suferința, / Adevărul și credința...”. Zămislirea astrelor cerești devine prilej de valorizare a ingeniozității poetice: „Se mai spune prin sisteme / Că la multă, multă vreme, / Luna noastră-n ziua mare / Îl acoperă pe Soare, / Iar cât stau ei față-n față, / Multe stele prin viață”. Dispariția unei stele de pe boltă generează viziuni cu mari cataclisme cosmice, atenuate în comunicare prin pitorescul versului și substituiri metaforică: „Dacă viața se prelinge / Și speranța i se

stinge,/ Steaua de pe cer păleşte/ Şi alunecă orbeşte,/ Absorbindu-se în Soare/ Sau pierzându-se în mare". Redactat sub formă dramatică în versuri, poemul poate fi reprezentat scenic sau cinematografic.

„Cântecul florilor” reprezintă o delicată lecţie de iniţiere în fabuloasa lume a naturii. Pădăria, cicoarea, bujorii, magnoliile, regina nopţii, ba chiar şi „fluturi gri” ori „moliile mute” sunt pe rând vizitate, descriindu-li-se inefabila graţie. Interesantă este imagistica încărcată de muzicalitate: „casele par priponite în ceaţă”, „locurile cele mai frumoase/ În cuibul unei berze, pe hornul unei case”. Intruziunea modernităţii citadine se realizează subtil: „Şi, obosiţi fiind, vom lua o adiere/ Să ridicăm comanda făcută pentru miere”.

În alt poem, răsăritul Soarelui, fenomen de câteva minute, perpetuu în actualitate, este văzut, în manieră strict personală, ca subiect de legendă. Senzaţia este mai degrabă de pastel al faptului zilei prin spectacolul matinal abil transfigurat: „stele de bolta rotundă se-anină”, „luna adoarme cu bolta în gând”, „goluri lăptoase” îngurgitează avid „fuioare de cer”.

În finalul volumului apar câteva jocuri cu caracter interactiv şi timbru preponderent umoristic. Un „Exerciţiu” redă aglomeraţia veselă şi dinamică a străzii. Fructele din piaţă, personificate, oferă spectacolul panoramic al înghesuirii în plasa cumpărătorului.

Sugestiv ilustrate grafic, poemele Mariei Ilie

alcătuiesc o carte de învăţătură utilă în educaţia celor mici. Dar în acelaşi timp ele ilustrează copilăria fericită de care tânăra autoare a avut parte şi talentul de a o transfigura. Transpar, progresiv afirmate, latenţele unei poete cu reale disponibilităţi: uşurinţa versificării, manevrarea atentă a vocabulelor, fantezia prodigioasă, menţinerea echilibrului între vis şi realitate, merit să ocolească echivocul supărător sau obscuritatea. Rămâne să vedem cum vor fi valorizate aceste disponibilităţi acum când poeta va aborda marile teme: natura, dragostea, viaţa, moartea, divinitatea, inexorabila trecere a timpului...

Nu rataţi partea finală în care autoarea îşi face o autoanaliză mai mult decât pertinentă, severă chiar, a propriei creaţii. Lista bogată a poeziilor-model din lirica românească, dar mai ales lectura lor bine digerată, face inutilă indicaţia ce se dă îndeobşte poezilor tineri de a citi cât mai multă poezie contemporană. Modalităţile de lectură, perfecţionate prin studiile universitare, acuitatea posibilităţilor de investigare a textului, acurateţea consemnării observaţiilor scot în relief o altă vocaţie, cea de critic literar a Mariei Ilie.

Talentul nativ, structura sensibilă a fiinţei combinate cu spiritul critic, exigent şi travaliul intens în prelucrarea artizanală a cuvântului, justifică aşteptările optimiste privind evoluţia Mariei Ilie în contextul literar actual.

Sfatul jucăriilor

Toţi s-au strâns cu mic cu mare
La solemnă adunare
Să decidă cum şi cine
Ar acţiona mai bine.

„Staţi un pic, nu vă pripiti!
Cred că sunteţi cam grăbiţi!
Noi, ghetuţele murdare
Ştim cum este pe trotuare.

Ceata noastră, chiar unită,
Repede ar fi strivită.
Şi chiar noi, atât umblate
Nu ştim merge descălţate.”

„Nici eu nu merg singurel,
Cât sunt eu de Martinel.
Printre voi, mă mişc întruna
Dar în rest, mă ia stăpâna.
Tu, Căluţule de lemn,
Mergi la trap fără îndemn?”

„Voi mă ştiţi când mă cabrez
Şi viteaz mă balansez,
Însă cum puteţi vedea,
Nu prea pot înainta

Cu mişcarea de război:
Înainte – înapoi.”

„Aşadar şi prin urmare
Mai avem doar o scăpare:
Vom merge şi vom trezi
Unul din cei trei copii!”

„Aşa este, Doroteea!
Este splendidă ideea!
Să ne ducem la Stănică!
De nimic nu-i este frică!”
„Nu i-o fi, dar ţineţi minte
Cum punea în fluturi ţinte?
Fiecare cred că ştie
Lipsa lui de omenie:
Ochi pierduţi, bucle tăiate,
Sau hăinuţe aruncate...”

Nu mai rămânea nimica
Dacă nu cosea mămica!”

„Ai dreptate, Şoricică...
Nu e potrivit Stănică!”

„Să ne ducem la Irina
Poreclită Gospodina.
Este harnică, atentă
Şi cea mai inteligentă.
A citit poveşti cu sute...”

Sigur o să ne ajute!”

„Chiar de pare sufletistă,
Uneori e egoistă
Şi mi-e teamă că pe stea
O va vrea doar pentru ea
Şi-o va ţine în sertare
Ca pe-o piatră oarecare.”

„În dulap, cine nu ştie?!
Ascunsese-o scoică vie!!
Ca pe Ana s-ajutăm,
Nu se poate să riscăm!”

„Aşadar, mai e Ionică.
Nu ne bate, nu ne strică,
Nu ne-ascunde prin sertare.
Chiar de nu e el prea mare,
Dacă judec obiectiv,
Este cel mai milostiv.”

„Ana, cum să procedăm?
Cui în grijă să te dăm?”
„Doroteea să ne spună
Care inimă-i mai bună.”

„Aţi vorbit cu iscusinţă
Cât mai bine cu putinţă!
Ca în orice basm străbun:
Cel mai mic e cel mai bun.

Iar cu-această chibzuială
Am o mică bănuială:
Dintre toţi cei trei copii
Numai el ne-ar auzi...”

„Atunci nu mai zăbovim
Mergem toţi să îl trezim!
Când va auzi de stea,
Sigur o va ajuta!”

Nimeni nu s-a întrebat
Cum să urce toţi pe pat.
Şi în miezul disperării
Se-auzi glasul salvării –

Le vorbea o voce mică
Chiar din patul lui Ionică:

„Eu sunt koala Dan Bibescu
Poreclit mai simplu Escu,
Să v-ajut nu-mi vine bine
Că uită-ţi toţi de mine...
Dar să nu mă credeţi rău,
O să îl trezesc chiar eu!
Şi-i voi povesti îndată
Toată treaba întâmplată.”

Versuri de **Maria Ilie**

Îndemnul actorului vasluian Vlad Gălățianu pentru copiii din Vaslui: „Urmați-vă visul”

Andra PARFENE

Cine este Vlad Gălățianu? Pe scurt, actor, chitarist și vasluian, însă își dorește să înceapă lista cu termenul de „vasluian”.

Dacă vrem să continuăm enumerația, descoperim mai multe laturi ale sale: pe cel care simțea în liceu fiorii actoriei privind difuzarea filmelor românești la TV ori pe cel care cânta hip-hop și care acum îl admiră pe Alexandru Andrieș, pe cel care lucrează cu liceenii în cadrul atelierelor de teatru.

Adunându-le pe toate, îl cunoaștem mai bine pe Vlad Gălățianu-omul. Lista sa de identități continuă în rândurile următoare:

Cum v-ați descoperit pasiunea pentru teatru și lumea scenei? Ce v-a determinat să urmați o carieră în acest domeniu?

De mic am avut înclinații artistice, dar în clasa a X-a au început să dea zilnic filme românești pe un post de televiziune care azi nu mai există (Tele7ABC) și tot văzând și plăcându-mi actorii români pe care îi vedeam mi-am zis: „Doamne, și eu aș vrea să fac meseria asta!” Și de aici a început totul.

Ce sfat le-ați oferi copiilor vasluieni care doresc la rândul lor să urmeze o carieră în actorie, însă sunt fie prea speriați, fie cred prea mult în ceea ce le spun oamenii din jurul lor („Nu ai talent”, „N-o să te descurci?”, „Cum o să te întreții?”, „Tocmai tu să te faci remarcat?”)?

Să-și urmeze visul și să nu-și mai aplece urechile la toate vorbele care de multe ori pot fi false. În fiecare dintre noi există ceea ce trebuie, doar că trebuie să săpăm într-atât de adânc încât să descoperim, să scoatem la iveală această parte. Nu, nu trebuie să ne demotivăm!

Și în seara aceasta, la festival, ați cântat la chitară, dar și la TinFest, în filmul pe care l-ați făcut,

v-ați recomandat drept chitarist. Voiam să vă întreb, cum s-a născut și această pasiune? Aveți vreun artist preferat sau vreo piesă favorită de interpretat la acest instrument?

Și aceasta este o altă pasiune pe care o am de mic: cântatul. Cântatul la chitară l-am început prin clasa a VI-a, după care a urmat o pauză de vreo 5-6 ani în care n-am mai pus mâna pe chitară, apoi am reînceput. Sigur a contribuit faptul că am văzut spectacolul „Tandrețuri pentru femei cu cei 4 corifei: Alifantis, Andrieș, Vintilă și Baniciu”. De acolo s-a legat totul. Dar eu am cântat și hip-hop! După ce am trecut de perioada hip-hop, am revenit la chitară. Ca artist preferat din România pot să zic de Alexandru Andrieș.

Vă mai adresez o întrebare, de data aceasta legată de liceenii din jurul nostru, voluntarii. Cum a fost colaborarea împreună cu ei? Ați mai lucra împreună cu ei în viitor? Descrieți în câteva cuvinte întreaga experiență.

A fost o experiență foarte plăcută, nu mă așteptam să fie atât de deschiși, de dezinhibați și de liberi, liberi în gândire și în variere. A fost o plăcere și aș reveni oricând pentru a mai întâlni copii de felul acesta.

Gimnastele de la CSS, copilele de aur ale Bârladului

Mihaela NICULESCU

Munca, perseverența, pasiunea și determinarea gimnastelor care fac performanță la Clubul Sportiv Școlar (CSS) Bârlad alături de antrenorii lor le-au adus recunoașterea pe plan național și internațional. Deși nu are finanțarea cluburilor Dinamo, Steaua sau Farul, secția de gimnastică de la CSS Bârlad a reușit să facă față provocărilor și să obțină an de an rezultate excelente.

Anul trecut, de exemplu, echipa gimnastelor de performanță s-a clasat a opta pe plan național în rândul cluburilor de profil, reușind prin performanța individuală dar și de echipă să surprindă lumea sportivă și juriile competițiilor naționale și europene.

În 2022, Amalia Puflea s-a clasat pe locul II în top 10 sportive, în cadrul Federației Române de Gimnastică. Amalia Puflea a fost declarată cea mai titrată sportivă a României la Festivalul Olimpic al Tineretului European, din Slovacia, unde a luat aur cu echipa, aur la bârnă și sol și aur la individual compus.

De asemenea, Amalia, cea care de anul acesta are dublă legitimitate, la CSS și la Dinamo, a fost declarată în 2022 cea mai medaliată sportivă din delegația României la Campionatele Europene de Juniori, din Germania, unde a câștigat aurul la sol, bronz la bârnă și locul II cu echipa.

Echipa de junioare III de la CSS Bârlad a fost, anul

trecut, campioana României, iar Miriam Giușă a fost cotate printre primele sportive la această categorie. La Campionatul Individual, din toamna trecută, Miriam Giușă a fost campioană absolută: aur la individual compus, aur la paralele și bârnă, argint la sol și sărituri. Pe scurt, Miriam Giușă a fost cea mai medaliată gimnastă din țară la vârsta de 9 ani.

La aceeași competiție, o figură frumoasă au făcut și Ecaterina Căldăraru, care a luat bronz la individual compus și la bârnă, precum și Andra Donose, care la junioare I a reușit să obțină o medalie de bronz la sărituri și locul IV la sol.

La Campionatul Național Școlar 2022, CSS a avut trei echipe în competiție și două au urcat pe podium, iar una s-a clasat pe locul IV, la mică diferență de locul III. La junioare III, nivel 7, CSS a luat medalie de aur pe echipe, iar la junioare II, argint pe echipe.

O evoluție excelentă a avut Miriam Giușă, care a obținut medalii de aur la toate cele cinci probe, precum și Daria Bîgu, care a luat aur la bârnă, paralele, sol și sărituri.

Andra Donose a obținut aur la sol și sărituri, argint la paralele și individual compus și bronz la bârnă. Ecaterina Căldăraru a fost medaliată cu argint la paralele și cu bronz la sol și individual compus.

Giulia Cismaru a obținut locul III la sărituri, Balan Alexandra, locul II la bârnă, Andra Bucătaru a câștigat aur la sol, bârnă și individual compus, argint la sărituri și bronz la paralele. Ilona Balan a câștigat argintul la sol și individual compus.

Anul acesta, în martie, la prima etapă a Campionatului Național pe echipe, CSS Bârlad a obținut aur la junioare III, nivel 7 și bronz cu echipa la junioare III, nivel 6. Daria Iancu a câștigat aur la individual compus (junioare III, nivel 7), iar Miriam Giușcă a obținut argint la individual compus (junioare III, nivel 6).

La Campionatul Școlar din luna aprilie, atât echipele de junioare III, nivel 6, cât și nivel 7, au luat aurul. În total, micuțele gimnaste de la Bârlad au câștigat 25 de medalii, din care 9 de aur, 3 de argint și 13 de bronz.

Daria Iancu a câștigat argintul la individual compus și bârnă, Ioana Șerban a luat aur la sol, iar Miriam Giușcă a obținut patru medalii de aur la individual compus, paralele, bârnă și sol.

În urmă cu câteva zile, pe 19 mai, șapte sportive de la CSS Bârlad au participat la cea de-a IX-a ediție a Cupei „Nadia Comănești”, de la Onești, unde au obținut 18 medalii, toate gimnastele noastre urcând pe podium.

La categoria junioare III, nivel 7-9 ani, au concurat Daria Iancu, Ioana Șerban, Maria Tănasă și Maria Ciortan. La categoria junioare III, nivel 6-10 ani, CSS Bârlad a fost reprezentat de Miriam Giușcă, Giulia Cismaru și Ecaterina Căldăraru.

Astfel, Daria Iancu a câștigat aurul la individual compus, sărituri, paralele și sol. Ioana Șerban a câștigat argint la sol și la individual compus. Maria Tănasă a obținut bronz la bârnă și paralele, iar Maria Ciortan a luat bronz la sol.

Miriam Giușcă a cucerit aur la bârnă și argint la sol, paralele și individual compus, precum și medalia de bronz la sărituri. Giulia Cismaru a obținut medalie de bronz la individual compus, paralele și sol, iar Ecaterina Căldăraru a reușit să urce pe podium obținând bronzul la bârnă.

Pentru gimnastele de la CSS Bârlad urmează două competiții importante: Cupa „Andreea Răducan” (27 mai) și Campionatul Național pe echipe și individual compus, de la Ploiești, care se va desfășura în iunie.

Gimnastele de la CSS se pregătesc intens în sala

de antrenamente, așa cum fac din primul an în care au început să practice acest sport minunat în sala care poartă numele Andreei Răducan, gimnastă de excepție, formată la școala bărlădeană.

La această oră, 112 fete sunt înregistrate la secția de gimnastică a CSS Bârlad: șapte grupe de începătoare, două grupe de avansate și o grupă de performanță, din care fac parte opt fete.

Pentru gimnastele de performanță, copilăria este o perioadă diferită față de a celorlalte fete, o perioadă de renunțări, de efort fizic și psihic susținut. Toate sunt asumate de aceste fete talentate, inteligente și dornice de autodepășire.

Nu ar fi reușit însă să ajungă la acest nivel înalt, fără antrenorii care zi de zi le îndrumă cu multă răbdare și profesionalism. Aceștia sunt: soții Ana-Maria și Liviu Lordache, George Crupenschi, Sebastian Panaite și Paula Fotache.

„Gimnastica artistică este sportul grației, al forței și al perseverenței! Este un sport care educă spiritul, mintea și corpul, șlefuit cu abilitate atât aptitudinile individuale, cât și caracterul copiilor! Este un sport în care eleganța, forța și echilibrul absolută sunt calități

cheie! Curajul, disciplina și răbdarea capătă conotații cosmice în acest sport unde progresul trebuie să fie continuu, atât din punct de vedere al dificultății, cât și din punct de vedere al perfecțiunii execuției! Gimnastica este sportul celor puternici fizic și psihic! Este sportul care formează campioni pentru viață ! Copilăria gimnastelor este diferită, plină de magie, provocări și salturi! Ele învață să zboare, învață că fiecare eșec este primul pas către următorul succes, învață că după o cădere trebuie să te ridici mai puternică și mai determinată, te învață să accepți că fiecare greșală face parte din progres și că munca este cheia succesului! Pentru că se apropie ziua de 1 Iunie, Ziua

Internațională a Copilului, doresc să le urez La mulți ani fetițelor care fac gimnastică la CSS Bârlad, să rămână la fel de puternice și perseverente cum au fost și până acum. Știu că pentru ele copilăria este puțin altfel decât cea a copiilor care nu fac sport de performanță, dar mai știu că este plină de satisfacții care compensează toate sacrificiile pe le fac.” a transmis Ana-Maria Lordache, antrenoare la CSS Bârlad.

Amalia PUFLEA

Ana-Maria lordache

Copii, copilărie, copilarii

PROF. GRUIA NOVAC

Când ești mititel, ai vrea să fii mare. Iar când ai ajuns și anii cu vremea lor te apasă pe umeri, începi să gândești uneori la timpul acela fără griji și parcă fără să vrei te întorci la Ion Creangă, fiindcă nimeni n-a grăit despre **COPILĂRIE** mai frumos și mai adevărat decât el. *„Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și drept vorbind, acesta-i adevărul. Ce-i pasă copilului când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâine, sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire. Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă, cu voie bună și-l bate cu biciul și-l strunește cu tot dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului...*

Așa eram eu la vârsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar

să zică cine ce-a zice.”

Și mă mai gândesc la alți mari scriitori ai omenirii, toți arătându-ne că secretul frumuseții vieții stă în copiii care responsabilizează orice existență, conferindu-i rațiune. Francezul Victor Hugo, de exemplu, într-o imagine plastică, atrage atenția asupra momentului venirii copilului pe lume prin versul: *„Colivia fără păsări, stupul fără albine, casa fără copii !”* Copilul umple viața părinților, înlătură monotonia ei și menține trează speranța în viitor, odrasla aceea mică și dulce fiind teribilă în tot ce face. Englezul Bernard Shaw observă în una din scrierile sale, că „viața este o flacără ce se stinge întotdeauna, dar se reaprinde ori de câte ori se naște un copil.”

În acest mod ne și explicăm grija impresionantă a părinților față de copii, cărora nu li se pare un efort pe care să nu-l poată face. Probabil că ideea de educație de aici începe: de la sentimentul responsabilității și de

la ideea că fiecare copil instruit este un om câștigat pentru comunitate, pentru societate.

De ce fac părinții acest lucru? Pentru că, la rândul lor, și ei au primit de la înaintași aceeași dragoste, plină de adevăr practic fiind ideea că „**înveți, învățând pe alții,**” vorba gânditorului Seneca, „Docendo discitur!” Echilibrul se păstrează prin cultivarea datoriei copilului de a-și păstra părinții, copilului respectuos nepărăndu-i-se niciodată greu ceea ce-i cere iubirea de părinți.

Frumusețea copilăriei stă și în joc, dar și în jocul activ, practica arătând, dintr-o lungă experiență socială, că dacă nu-i deprinzi pe copii să muncească de mici, după puterea vârstei și a nevoilor, nu vor învăța nici să citească, nici să scrie, nici muzică, nici gimnastică, nici ceea ce cuprinde întreaga virtute a omului: respectul. Îi dai în acest mod, cultură, cultura însemnând adevărata putere a vieții, bunul cel mai de preț, necesar, activ.

Nu mai știu ce mare gânditor afirma că formarea copilului nu trebuie lăsată la voia întâmplării, ca personalitatea lui să nu se dezvolte haotic sub influența motivelor vieții din mediul înconjurător. Din acest motiv, copiii au mai multă nevoie de modele, de exemple, decât de critică. Lui, copilului, e obligatoriu să-i amintești și ce s-a întâmplat înaintea nașterii lui, aceasta însemnând valoarea educativă a istoriei, altfel ar rămâne de-a pururi copil, ceea ce nu-i de dorit.

În relația părinți-copii, ideea de dragoste nu trebuie uitată. Copii se nasc din dragoste, dragoste fiind noi obligați să le arătăm, mai cu seamă că experiența umană a demonstrat că părinții și maturii datorăm copilului respectul cel mai mare.

În toate împrejurările vieții, în fiecare moment al zilei, în orice loc al existenței îi întâlnești pe ei, **copiii**, în care vezi crescând, în speranță și cu speranță, tulpina acestui hărăzit popor român. De aceea, literatura noastră e doldora de ziceri frumoase și adevărate despre aceste „flori ale vieții.”

Ce este **COPILUL**? Un „**dulce mister,**” (Ștefan Petică) o „**milă dulce,**” (Hortensia Papadat-Bengescu) un „**chin dulce,**” (Tudor Arghezi) un „**noroc dulce,**” (Gala Galaction) o „**povară dulce,**” (Nechifor Crainic) o „**dulce voluptate,**” (Alexandru Macedonski) o „**dulce pedeapsă,**” (Emil Botta) dar și altele.

Ce este **COPILĂRIA** ? Amintirea cea mai frumoasă, golită de griji, a vieții fiecăruia.

Ce sunt **COPILĂRIILE**? Întâmplările naive, prostioarele din pruncie, de care ne aducem aminte cu nostalgie și de multe ori, cu lacrimi în gene...

Vă mai spune ceva versul lui Mihai Eminescu din poezia „O rămâi,” pe care vi-l reamintesc? „**Unde ești copilărie,/ cu pădurea ta cu tot?**”

Copii și copilărie ? Copilării...

Copiii – florile vieții noastre

La început de iunie, natura ne răsfață cu mireasmă și culoare, iar copiii noștri sunt asemenea florilor care răspândesc în jurul nostru atâta frumos, atâta gingășie, atâta iubire.

„Flori albe, flori negre, flori galbene, flori” scria Otilia Cazimir, cu ceva timp în urmă, referindu-se la diversitatea culorilor copiilor de pe mapamond. Indiferent de culoare, copiii au fost, sunt și vor fi bucuria sufletelor noastre. Ei vin pe lume ca o binecuvântare pentru părinți și ca o a doua tinerețe pentru bunici. Ne umplu inima de frumos și gingășie.

Cu zâmbetul lor nevinovat, cu giumbușlucurile de fiecare zi, cu gângurerile lor ne umplu viața și ne fac bătrânețele mai ușoare.

Copiii ne împlinesc visurile la care, poate, am renunțat pentru ei.

Copiii sunt speranța zilei de mâine, sunt viitorul unei nații ce va dăinui peste timp.

Vă închipuiți ce-ar însemna o lume fără copii? Ar fi ca o grădină fără flori, ca o pădure fără ciripit, ca un izvor fără murmur. Adică o lume fără viață.

Așa cum Iisus a venit pe lume să ne mântuiască, fiecare copil își va mântui părinții. E drept, că pentru aceasta trebuie să-i creștem, să-i educăm, să-i iubim. Trebuie să fim alături de ei la bucuria succesului și să-i încurajăm când nu reușesc. Până și un pom care nu pare decât un băț, are nevoie la plantare de un tutore ca, având un sprijin, să nu crească strâmb sau să fie rupt de vânt ori de vreo mână netrebnică.

La **1 Iunie** sărbătorim copiii, sărbătorim gingășia, sărbătorim **VIITORUL**.

LA MULȚI ANI! SĂ CREȘTEȚI MARI, FRUMOȘI ȘI SĂNĂTOȘI, ca să ne bucurați viața.

CONSILIUL DIRECTOR
al C.A.R.P. „Elena Cuza”

Prof. MIHAELA OPREA

ARMONIA COPILĂRIEI

În fiecare an, în prima zi de vară, se celebrează Ziua Internațională a Copilului, prilej de a sărbători cea mai frumoasă perioadă din viața fiecărui om – copilăria, de a oferi sprijin copiilor, de a aprecia și iubi copiii și de a promova bunăstarea copiilor din toată lumea.

Magistrat pensionar Nicolae Mihai

1 iunie, Ziua Internațională a Copilului, este ziua în care revenim cu toții la momentele tandre și plăcute ale copilăriei inocente, alături de generația în creștere. Este ziua în care încercăm încă o dată să conștientizăm, că interesul pentru copil trebuie să fie unul prioritar și că toți copiii au nevoie de sprijinul și atenția noastră zi de zi.

prof. Mihaela Oprea

Așa cum ne-a obișnuit de câțiva ani încoace, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” a organizat un spectacol - „Armonia copilăriei”, ce a debutat cu o introducere emoționantă a domnului președinte magistrat pensionar Nicolae Mihai. Mesajul a pus accentul pe faptul că societatea noastră are nevoie de copii educați și sănătoși, copii

Prof. Anca Oancă și Mihaela Oprea

de care să fim mândri, devenind tot mai evidentă preocuparea structurilor atât la nivel național, cât și internațional, în domeniul protecției drepturilor copilului.

Alessia Banu

Spectacolul a continuat cu momente muzicale din lumea feerică a muzicii clasice, interpretate de elevi foarte talentați ai Școlii de Muzică și Arte Plastice „N. N. Tonitza” Bârlad și anume:

- Eduard Botez, elev în clasa I, a interpretat la pian „Ceardaș”, muzica V. Monti, profesor îndrumător Anca Oancă;
- Alessia Banu, elevă în clasa a III-a a interpretat la vioară „Dans țărănesc”, muzica C. Dumitrescu, profesor îndrumător Dorel Andrei;

Denisa Maria Toma

Edi Boidache

Cornel Florinel Cavaleru

Teodora Grigore

Eduard Botez

Lucian Albu

Raluca Ioana Toma

- „Dans spaniol”, muzica M. Moszkowski, a fost interpretat de un tânăr talentat, Lucian Albu, elev în clasa a V-a, profesor îndrumător Camelia Andrei.

Nelipsite din spectacolele organizate de Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, surorile Denisa Maria și Raluca Ioana Toma, au interpretat Studiul nr. 3, respectiv Studiul nr. 5 de Heller, îndrumate de profesor Mihail Manciuc. În aceeași linie de sensibilitate și farmec specifică muzicii clasice, a urmat momentul susținut de doamnele profesoare de la Școala de Muzică și Arte Plastice „N. N. Tonitza” Bârlad, Anemona Niagu Forțu și Anca Oancă, ce au interpretat în duet piesele „Ave Maria”, muzica Fr. Schubert și „Dans ungar”, muzica J. Brahms.

Aceste momente au fost urmate de vocile cristaline ale grupului de copii „Hai-Hui” ce au interpretat piesele pline de veselie și emoție, „Descoperire” și „Glas de copil”, sub îndrumarea prof. Mihaela Oprea.

Un moment folcloric plin de inocență, căldură sufletească și sinceritate ne-a

**Eduard Ionuț
Hriscu**

Nadia Munteanu

Magda Sîriac

fost oferit de elevele Magda Sîriac ce a interpretat piesele: „Ista-i moldoveanul”, „Prin pădure rătăcesc” și „De aia lume am să cânt”, prof. îndrumător Mihaela Oprea.

Ziua Copilului, nu este doar sărbătoarea celor mici, deoarece ei, copiii, ne antrenează pe noi, adulții, în frenezia bucuriei inocente, iertători ai micilor și nevinovaților lor greșeli săvârșite fără intenție pe tot parcursul copilăriei. De

aceia mi s-a părut potrivit să interpretez piesa „Să fim copii”, din repertoriul Mihaelei Runceanu, piesă ce ne lasă pradă aducerilor aminte.

Pentru că toți copiii au fost răsfățați cu daruri, aceștia, și-au dorit în final să-și arate recunoștința, intonând cântece sau recitând poezii despre LUMEA COPILĂRIEI.

Copilăria este un adevărat mit al reînnoirii, este cea mai frumoasă etapă a vieții omului pe pământ. Copilul ne luminează permanent sufletul, ne dă speranțe și noi bucurii în viață, fiind cel mai generos exemplu pentru noi adulții. Este mângâierea sufletului nostru, bucuria nemăsurată a existenței pe pământ, speranța ce nu moare niciodată, rostul nostru pe pământ și dorința de a te trezi și mâine din somn, căci ai pentru ce!

**Consilierul C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad
Rincu Liviu-Adrian și copiii**

Grupul „Hai-Hui”

IUBIREA DIVINĂ... EDUCĂ FRUMOS!

Jenică RUSU

Cu toții ne bucurăm atunci când vedem un copil respectuos prin atitudine și vorbe. Evident, copiii sunt diferiți, chiar și într-o familie unde fiecare a primit, poate, aceeași educație și a avut parte de aceleași condiții de viață. De ce?! Fiindcă fiecare copil are propriul temperament, fiecare copil va avea propria generație ca model de viață, fiecare copil va fi pus în fața propriilor alegeri și decizii.

Care este totuși modelul de educație din copilărie care are cele mai bune rezultate în viața de adult?! Dar care este totuși cea mai bună educație și în viața de adult?! Există vreun model de educație care urmat la orice vârstă nu ar da greș?! În opinia mea, educația care nu va da greș absolut niciodată rămâne educația creștină.

Învățăturile lui Dumnezeu vor educa întotdeauna frumos, precum și toate celelalte învățături care își au originea în Izvorul Înțelepciunii Atotputernicului, Slăvitului și Iubitului Dumnezeu date omenirii în fel și chip, căci „LUMINA LUMII”, coboară de la TATĂL CERESC peste toți, pentru întreg pământul, învățături care este imperios necesar să nu fie afectate de fariseism sau bigotism, vor călăuzi orice copil, dar și adult, pe un drum sigur în viața aceasta.

Indubitabil, de departe, educația din anii timpurii de viață va ajuta copilul atât în primii ani de viață, dar și mai târziu, în viața de adult. Chiar și adultul fără educație de își va îndrepta sufletul și inima spre învățăturile educației creștine va deveni un OM, după chipul și asemănarea însușirilor Dumnezeiești.

Printre cele mai binevenite sfaturi în privința educației copiilor sunt cele oferite sub inspirație divină de Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur, în ale cărui scrieri acesta amintește în privința educației câteva repere care vor contribui la creșterea frumoasă a copiilor și a formării unor caractere alese: importanța educației morale, exemplul părinților, educația prin cuvinte și fapte, învățarea credinței și a rugăciunii, iubirea și disciplina.

Importanța educației morale. Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur pune un mare accent pe educația morală a copiilor. Să începem educația copiilor de la vârsta fragedă. Învățarea unor obiceiuri bune și corectitudinea trebuie cultivate încă de la începutul vieții. El subliniază că nu este suficient să le oferim copiilor noștri cunoștințe și abilități, ci trebuie să le formăm și caracterul, să le cultivăm virtuțile și să îi învățăm să trăiască în conformitate cu valorile creștine.

Exemplul părinților. Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur atrage atenția asupra influenței puternice pe care o au părinții asupra copiilor lor prin propriul exemplu de viață. El îi îndeamnă pe părinți să fie modele de virtute și să își trăiască viața într-un mod drept și curat, astfel încât copiii să poată învăța și să se inspire din comportamentul lor. Părinții trebuie să-și petreacă timpul cu copiii lor și să se implice activ în educația lor. Este important ca părinții să devină modele pentru

copiii lor și să-i învețe prin exemplul lor.

Educația prin cuvinte și fapte. Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur subliniază că educația copiilor nu se rezumă doar la cuvinte, ci și la fapte. El îndeamnă părinții să vorbească cu dragoste și blândețe cu copiii lor, să le ofere îndrumare și să le arate afecțiune și înțelegere. Totodată, el atrage atenția că este important ca părinții să trăiască într-un mod consecvent cu ceea ce spun, astfel încât copiii să poată înțelege și asimila mai bine valorile transmise.

Învățarea credinței și rugăciunii. Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur consideră că educația religioasă este esențială în formarea copiilor. El îndeamnă părinții să îi învețe pe copii despre credință, să le citească din Sfânta Scriptură și să îi însoțească la biserică. De asemenea, el subliniază importanța rugăciunii și îndeamnă părinții să își învețe copiii să se roage și să trăiască într-o relație personală cu Dumnezeu.

Iubirea și disciplina. Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur evidențiază importanța combinației între iubire și

disciplină în educația copiilor. El subliniază că părinții trebuie să fie iubitori și blânzi cu copiii lor, dar și să stabilească limite și să impună reguli. Disciplina trebuie să fie aplicată într-un mod drept și echitabil, având ca scop formarea unui caracter curat și drept.

Aceste valori sunt fundamentale pentru o viață creștină sănătoasă.

Câteva din sfaturile inspirate divin ale Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur în privința educației copiilor:

„Dacă vei întipări în sufletul lui încă fraged învățăturile cele bune, nimeni nu va putea să i le desprindă; ele se întăresc ca și sigiliul aplicat pe ceară. Copilul, când e mic, tremură, se teme și are respect și de chipul tău, și de cuvintele tale, și de tot ce faci. Întrebuințează cum trebuie superioritatea ta. Tu ești cel dintâi care te vei bucura de bunătăți dacă ai un copil bun, și apoi Dumnezeu. Prin educarea copilului tău lucrezi pentru tine însuși.”

„După cum pictorii lucrează cu multă grijă și exactitate tablourile, iar sculptorii statuile, tot astfel și fiecare tată și mamă trebuie să-și dea silința pentru desăvârșirea acestor tablouri, acestor icoane minunate ale lui Dumnezeu. Pictorii, în fiecare zi, pun în fața lor tabloul și-i dau culorile trebuitoare, sculptorii fac la fel: dau jos ce este de prisos și adaugă ce trebuie. Tot așa și voi, ca niște sculptori, întrebuințați tot timpul vostru liber spre a sculpta statui minunate lui Dumnezeu; îndepărtați ce este de prisos, adăugați ce trebuie și uitați-vă cu grijă la ele în fiecare zi: care este darul natural al copiilor, spre a-l dezvolta, care este defectul, spre a-l îndepărta. Cu multă grijă, în primul rând, alungați din sufletul lor desfrânarea, căci mai cu seamă dragostea trupească tulbură sufletele tinerilor. Dar mai ales, înainte de a gusta din acest fel de dragoste, învață-l să fie cumpătat, să privegheze, să se roage cu stăruință și să-și facă semnul crucii când spune sau face ceva.”

„Să învățăm pe copil să rostească totdeauna cuvinte cuviincioase și evlavioase.”

„Învață pe copil să fie îngăduitor și bun cu oamenii. Dacă-l vei vedea că înjură și insultă pe servitor, nu trece cu vederea acest lucru, ci pedepsește-l pe copil. Dacă știe că nu-i este îngăduit să înjure și să insulte sluga, cu atât mai mult nu va înjura și insulta pe ceilalți oameni, închide-i gura la orice cuvânt rău și urât. Dacă-l vei vedea că hulește pe cineva, astupă-i gura și îndreaptă-i limba spre propriile sale greșeli și scăderi.”

„Sfătuiește și pe mamă să-i dea copilului astfel de învățături; tot așa și pe pedagog, ca și pe servitorul ce-l însoțește la plimbare, pentru ca toți la un loc să-i fie paznici și să observe ca nu cumva să iasă din gura copilului, prin ușile cele de aur, acele cuvinte urâte și rele.”

„Să între, așadar, în casă numele sfinților prin numele ce se dau copiilor. Prin asta se educă nu numai copilul, ci și tatăl când vede că este tatăl lui Ioan, al lui Ilie sau al lui Iacov. Dacă vom da cu evlavie copiilor noștri

nume în cinstea dreptilor ce au plecat dintre noi, vom avea mai multă înrudire cu dreptii decât cu strămoșii, și acest lucru ne va folosi mult atât nouă, cât și copiilor. Să nu socotești că lucrul este de puțină importanță pentru că este mic; dimpotrivă, este temeiul unui mare folos.”

„În privința educației ochilor, pedagogul și însoțitorul copilului trebuie să aibă multă grijă. Arată-i alte frumuseți și întoarce-i privirile, de la privescările de rușine, spre cer, soare, stele, florile pământului, livezi, spre pozele frumoase din cărți. Cu astfel de frumuseți să-i încânți vederea. Și sunt încă alte multe lucruri frumoase care nu sunt vătămătoare.”

„Învață-l pe copil că toți oamenii sunt egali prin fire;”

„Mai avem încă un leac. Care? Să-l deprindem să postească; dacă nu totdeauna, cel puțin de două ori pe săptămână: miercurea și vinerea. Să se ducă la biserică.”

„Să fie învățat să se roage cu multă râvnă și umilință. Copilul va primi aceste povești pentru că prin firea sa el este pătrunzător și are sufletul treaz.”

Doamne ajută-ne să oferim o educație aleasă copiilor și nepoților noștri!

*Citate din scrierile Sfântului Ioan Gură de Aur, „Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor”, Editura IBMBOR, București, 2001

5 iunie, Ziua Învățătorului.

La mulți ani!

Când învățătorul reunește în inima sa dragostea de profesie și dragostea de elevi, putem spune că este un învățător desăvârșit.

~Lev Tolstoi~

În data de 5 iunie în România se sărbătorește Ziua Învățătorului, care coincide cu data de naștere a dascălului Gheorghe Lazăr, întemeietorul învățământului modern românesc (5 iunie 1779 – 17 septembrie 1823).

La mulți ani!

Elena Cuza în memoria românilor

2 aprilie 2023 – 114 ani de la deces

17 iunie 2023 - 198 de ani de la naștere

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

Așezată la 15 km nord-est de municipiul Vaslui, localitatea Solești a dat României câteva personalități, între care importantă este și Elena Cuza, prima doamnă a României moderne. S-a născut la data de 17 iunie 1825, în capitala Moldovei, Iași, unde părinții postelnicul lordache Rosetti Solescu și pe Ecaterina, fiica logofătului Dumitrache Sturza, de la Miclăușeni, județul Iași, aveau o frumoasă casă. Familia Rosetti din Moldova a dat țării mari dregători, demnitari și oameni de cultură, aceasta înrundindu-se cu marile familii boierești: Catargi, Balș, Sturza și Cantacuzino.

Lordache Rosetti Solescu era fiul marelui vornic cu același nume din Ținutul Vasluiului, care întărea ramura bărbătească a familiei Rosetti-Solescu. Marele vornic fusese foarte bogat, el stăpânind 29 de moșii care se întindeau până la Nistru. Vornicul și-a pierdut averea prin diferite întâmplări dar și prin împărțirea acesteia la numeroșii săi copii. La bătrânețe a rămas numai cu moșia de la Solești, pe care a moștenit-o fiul cel mic, lordache, și s-a stabilit la Solești împreună cu mama sa, vorniceasa Ecaterina Rosetti. Deși nu a deținut nici un post important în administrația țării, lordache Rosetti-Solescu a primit, conform obiceiului împământenit în Moldova, titlul de postelnic.

Elena Rosetti a fost primul copil al lui lordache și Ecaterina Rosetti, ea petrecându-și primii ani ai copilăriei la moșia de la Solești, împreună cu frații săi Costache, Zoe, Theodor și Dimitrie. Având o mamă autoritară, Elena a fost puternic influențată de ea în formarea personalității, stăpânindu-se și cântărind până la slăbiciune vorbele și faptele sale. Educația începută în familie la Solești, sub îndrumarea mamei sale, a continuat-o la Miclăușeni, la reședința bunicului Dumitrache Sturza, care avea o bogată colecție de manuscrise și documente istorice vechi.

La vârsta de 7 ani Elena a fost dusă la Colegiul particular de la Șcheia, al lui Constantin Sturza, fratele Ecaterinei Sturza, unde, împreună cu copiii lui și ai rudelor apropiate și-a însușit cunoștințe temeinice

de aritmetică, limba română, limba franceză și limba germană.

Împlinind 14 ani, Elena a plecat la Iași, împreună cu verișoarele sale, pentru a-și desăvârși educația. Acolo a intrat în anturajul rudelor de sânge și de alianță, participând la ședințe de instrucție și educație, la saloane literare și societăți muzicale, sub îndrumarea unor specialiști aduși din Paris, Berlin și Viena.

Frecventând cercurile de educație și distracție din Iași, Elena l-a cunoscut, la vârsta de 19 ani, pe Alecsandru-Ioan Cuza, cu care s-a căsătorit, la data de 30 aprilie 1844, la moșia părinților de la Solești-Vaslui.

După căsătorie, tânăra pereche s-a mutat la Galați, acolo locuind împreună și cu părinții lui Alecsandru născut la 20 martie 1820 în Bârlad, Ioan și Soltana Cuza (născută Cozadini), care își petreceau majoritatea timpului la moșia de la Bărboși, județul Fălciu (nu Barboși de Galați). Alexandru îndeplinea funcția de judecător în cadrul judecătoriei Covurlui, cu reședința în Galați. Elena nu frecventa societatea gălățeană, dar purta o corespondență strânsă cu mama sa, căreia îi solicita amănunte despre viața de la casa părintească din Solești.

Sărbătorile prilejuite de Crăciun și Anul Nou 1845 le-a petrecut la Solești, împreună cu părinții și bunica sa. Abia înapoiată la Galați, a primit trista veste a decesului bunicii și a tatălui său lordache. La intrarea în biserică construită de familie în anii 1859-1860, Elena Cuza a comandat la Constantinopol o placă de marmură pe care a scris emoționantele versuri: „La acest semn de pomenire/ Cată omule să vezi/ Cum a lumii fericire/ Azi o ai și mâine-o pierzi...”.

Revenită la Galați, Elena și-a dus viața mai departe alături de Alecsandru, care, deși nu mai păstra pentru ea cea dintâi înflăcărare, rămăsese legat sufletește și-i păstra un respect deosebit.

În anul 1848 pe continentul european s-a aprins flacăra revoluției burghezo-democratice. Românii nemulțumiți de protectoratul Rusiei țariste și de aspra asuprire habsburgică s-au ridicat la luptă.

Aleksandru-Ioan Cuza a participat la aceste evenimente împreună cu tinerii din generația sa, fiind prins împreună cu alte 11 persoane care, au participat la declanșarea evenimentelor din Moldova. În seara de 29 martie 1848 au fost aruncați în beciurile casei Mavrocordat. De aici au fost trimiși cu căruțele, sub escortă la Galați, pentru a fi predați la Măcin autorităților turcești.

Deși avea numai 23 de ani, Elena Cuza a fost înștiințată printr-o ștafetă la Solești. Imediat, Elena a plecat la Galați unde, cu ajutorul consulului englez Cumingham, a îndreptat spre Brăila ambarcațiunea care-i transporta pe revoluționari, aceștia fiind apoi eliberați. Nemaiputând să se întoarcă în Moldova, Aleksandru-Ioan Cuza a fugit în Transilvania, acolo participând la adunarea revoluționarilor transilvăneni de la Blaj și apoi a ajuns în Bucovina, la Cernăuți, unde a găsit adăpost în casa lui Eudoxiu Hurmuzachi.

Elena Cuza a trecut în Basarabia și apoi în Cernăuți și cu ajutorul Anei Ghica, a transportat ajutoare pentru românii exilați. De aici a ajuns la Viena și apoi la Paris, împreună cu Aleksandru-Ioan Cuza. Ei s-au înapoiat în țară împreună cu noul domn al Moldovei, Grigore Ghica, sub administrația căruia Aleksandru-Ioan Cuza a ocupat mai multe funcții de răspundere.

Moartea timpurie a surorii sale Zoe, care fusese căsătorită cu moșierul lordache Lambrino de la Banca-județul Tutova și căreia îi rămăseseră trei copii orfani, a îndurerat-o profund. Elena a rămas o perioadă de timp la moșia cumnatului său de la Banca, (azi județul Vaslui), îngrijindu-i pe cei trei nepoți.

După numirea lui Aleksandru-Ioan Cuza în funcția de locțiitor al hatmanului Miliției din Moldova, Elena s-a mutat la Iași, în toamna anului 1858.

Alegerile din 5 ianuarie 1859 i-a dat prilejul Elenei să-l încurajeze pe soțul său: *„Ești bun, Măria ta! Ești înțelept și-ți iubești mult neamul. Cu aceste însușiri poți stăpâni fără teamă și o împărăție. Fii vrednic de încrederea celor ce ți-au dat-o”*. Fire timidă și retrasă, Elena Cuza s-a adaptat mai greu noii situații dar, cu sprijinul moral al mamei sale, a reușit să facă față îndatoririlor de principesă domnitoare. Elena a luat sub patronajul său școlile din Moldova, precum și instituțiile de binefacere și cultură pentru educația populației sărace. Organiza baluri la curtea domnească din Iași și văzând flirturile soțului cu alte femei se supăra, fără să o arate pe față, suportând chiar și purtarea obraznică a principesei Maria Obrenovici (născută Catargi, în Județul Vrancea) care, nu se sfiia să-l curteze pe domnitor chiar în fața soției sale.

Sprijinită de mama sa, principesa a participat, fără soțul său, care era plecat la București, la tedeumul slujit la Mitropolia Iașului, primind apoi vizitele oficiale și mulțumind și în numele lui Aleksandru pentru felicitările adresate. Fiindcă cocheta ei rivală de care domnul se îndrăgostise și pe care o măgulea fățiș în societate îi provoca multă durere, dar și pentru a nu-l împinge pe domn la un gest necugetat, Elena a

plecat pentru un timp din țară, ea pribegind prin Paris, Roma, Neapole, Veneția, Torino și Milano, timp în care a avut unele contacte diplomatice cu persoane care, au devenit prieteni devotați ai României. Împăratul Napoleon al III-lea i-a făcut o primire deosebită la palatul Tuileries, acordându-i o audiență de peste o oră.

Revenind în țară în anul 1862 a participat la prima recepție dată în palatul din București. Prin comportarea sa simplă și prietenoasă știa să câștige sufletele participanților la petrecere, ceea ce l-a impresionat chiar și pe soțul său, văzând-o stăpână pe mișcări și vorbe.

Principesa a vizitat așezămintele publice și instituțiile de binefacere și cultură. În apartamentul ei a amenajat o cameră în care confecționa îmbrăcăminte pentru sărmani, pe care le dădea preoților să le împartă, fără a preciza de la cine vin. Împreună cu dr. Carol Davila a cercetat așezămintele de binefacere din București și constatând numărul mare de orfani, a pus temelia unui nou așezământ, după planurile mitropolitului Filaret II, ea dăruind, din caseta particulară, suma de o mie de galbeni.

La data de 18 iulie 1862 a fost emis Decretul de înființare a Azilului „Elena Doamna”, la 29 iulie punându-se piatra de temelie a viitoarei construcții. Înainte de a pleca la Iași, principesa a scris președintelui Consiliului de Miniștri despre trebuința unor îmbunătățiri la Maternitatea Pantelimon, la Ospiciul infirmilor și al bolnavilor de nervi de la Mărcuța, precum și de la Spitalul Militar. A scris și despre intenția ridicării unui azil de bătrâni la Pantelimon, sugerând ca la fiecare așezământ să fie expuse portretele fondatorilor, ca o recunoștință pentru generozitatea lor. Elena Cuza a luat asupra sa prefacerea spiritului public prin cultură și educație, sprijinind tinerii pictori români.

În deplasarea spre Iași principesa a trecut pe la Galați pentru a-și vizita soacra, acolo fiind întâmpinată de țărani îmbrăcați în straie de sărbătoare. Principesa a zăbovit și la Solești, locul atât de drag inimii sale. Mama sa a organizat o slujbă în noua biserică și apoi în curtea conacului s-a încins o mare horă.

Ajunsă la Iași, la 20 august 1862, Elena s-a instalat în fostul palat domnesc, unde a fost așteptată de autoritățile civile și militare, a primit binecuvântarea mitropolitului Moldovei și salutul militarilor, al funcționarilor publici și a delegaților școlilor din orașul Iași și seara a participat la masa de gală oferită în onoarea sa. În zilele următoare a vizitat Spitalul central al mănăstirii Sfântul Spiridon, Închisoarea criminală, Maternitatea, Spitalul copiilor părăsiți, Oficiul de bolnavi psihic de la Golia, Spitalul din Tătărași, Spitalul israelit, Muzeul de istorie naturală, Școala de arte, Institutul pentru școlirea fetelor, peste tot oferind daruri. Toate acestea au înfățișat-o ca o bună organizatoare pentru rezolvarea problemelor sănătății publice și ale culturii.

Ajungând la Ruginoasa, reședința particulară cumpărată de la vărul său, Mihail Sturza, principesa a

angajat meșteri pentru repararea clădirii și grădinari germani pentru refacerea parcului din jurul castelului.

Înapoiindu-se la București, principesa a reînceput șirul faptelor caritabile, implicându-se în dezvoltarea industriei textile de pe lângă mănăstiri, ea comandând pânza de uniforme pentru școlile pe care le patrona. L-a însoțit pe domn la Spitalul Colțea și la Garnizoana militară, atunci venindu-i generoasele idei pentru pregătirea unui Corp de infirmieri în cadrul Serviciului sanitar de ambulanță și înființării Crucii Roșii. Împreună au vizitat Instituția „Sfânta Maria” a femeilor germane, au pus piatra de temelie a Bisericii evangheliste reformate și au strâns fonduri pentru Azilul „Elena Doamna”.

În această perioadă de rodnică activitate i-a stat mereu alături soțului care, prin importante reforme pe care le-a înfăptuit, a rămas în conștiința neamului românesc. De fiecare dată Elena Cuza le amintea oamenilor că datorau unirea și înfăptuirile lor domnului Alecsandru-Ioan Cuza. La jumătatea lunii martie 1864 Alecsandru și Elena Cuza au plecat la Ruginoasa, pentru inaugurarea palatului și sărbătorirea Paștelui.

Întrucât domnul și sfetnicul său, Mihail Kogălniceanu, au creionat lovitura de stat și plebiscitul pentru înfăptuirea reformei agrare, Alecsandru-Ioan Cuza s-a înapoiat mai repede la București. Proclamația domnului dată în urma loviturii de stat din 2 mai 1864 hotăra împroprietărirea țăranilor, ceea ce a stârnit ample manifestări de bucurie și recunoștință. Domnul Cuza a deschis urnele de vot pentru consultarea poporului de ziua onomastică a soției sale, la data de 21 mai, sărbătoarea împăraților Constantin și Elena.

După succesul obținut în urma plebiscitului, domnul Alecsandru-Ioan Cuza s-a deplasat la Constantinopol pentru a cere sultanului încuviințarea loviturii de stat și a reformelor ce le mai programase. Întors în țară, domnul a participat la acțiunile de salvare a locuințelor afectate de ploile abundente și inundațiile provocate de râul Dâmbovița. Alecsandru-Ioan Cuza a profitat de această situație și l-a adus la palatul domnesc pe primul său fiu, Alecsandru, rezultat din relația extraconjugală cu Maria Obrenovici, fiica unui boier Catargi din județul Vrancea, care a fost căsătorită cu principele sârb Obrenovici, decedat de tânăr. Copilul a fost prezentat ca fiind un orfan salvat de la înec, pe care domnul dorea să-l înfieze. Această minciună a revoltat-o pe Elena Cuza, care a refuzat să-l înfieze.

Preferând despărțirea de Alecsandru-Ioan Cuza, principesa s-a înapoiat la Ruginoasa, fiind hotărâtă să nu facă compromisuri. Totuși, când domnul a venit în vizită de împăcare, ea a fost impresionată de manifestările de simpatie făcute de o delegație de țărani sosiți în întâmpinare, la castel, Elena înțelegând că ceea ce înfăptuise Cuza pentru binele și libertatea poporului său îl înfășura într-un nimb de nemurire, și că dorința lui de a-și ține copilul lângă el era legitimă.

Răspunzând rugămintelor domnului, principesa a acceptat cu seninătate să-l înfieze pe Alecsandru. Rămânând toată vara anului 1864 la Ruginoasa, principesa s-a dedicat îngrijirii micuțului Alecsandru, supravegherii lucrărilor la palat și realizării schițelor pentru confecționarea mobilelor comandate la Paris, ea demonstrând un gust deosebit pentru decorarea încăperilor.

Domnul Cuza s-a înapoiat în București, acolo având de înfruntat opoziția foștilor stăpâni ai bisericilor înstrăinate, ale căror averi au fost secularizate, precum și agitațiile unor români nemulțumiți de instituirea cenzurii și suprimarea unor ziare.

În palatul de la Cotroceni începu să-și facă des apariția Maria Obrenovici, fapt care a îndepărtat multe doamne din înalta societate de prințesa domnitoare, acuzată că ar fi prea tolerantă și îngăduitoare, fără demnitate și amor propriu. Principesa purta mai departe grija școlilor și a instituțiilor de binefacere, chiar dacă era profund deprimată de comportamentul imoral al domnului Cuza.

Rândurile celor nemulțumiți de comportamentul lui Alecsandru-Ioan Cuza se strângeau atât în țară, cât și peste hotare. Reformele radicale și comportamentul imoral au condus la împrușcarea prietenilor familiei domnitoare, contribuind la nașterea „monstruoasei coaliții”, constituită în 1865, de vârfurile liberale și conservatori care, urmărea să-l îndepărteze de la domnie.

Starea sănătății domnului Cuza a început să se înrăutățească după moartea mamei sale, la data de 20 mai 1865, știut fiind că el moștenise boala acesteia. Convins de soție și prieteni a mers la cură la Ems, în Germania, dar a fost nevoit să se înapoieze repede în București întrucât la data de 3 august 1865 avusese loc o răscoală a celor nemulțumiți, în urma căreia s-au înregistrat victime.

Înfierea la 5 noiembrie 1865 a celui de al doilea copil al Mariei Obrenovici, Dimitrie, a adus principesei Elena Cuza noi umilințe și batjocoriri, pe care ea le-a sfidat și și-a intensificat activitatea caritabilă susținând Azilul „Elena Doamna”, Oficiul de la Eforia Spitalelor, Institutul Maternității din Strada Radu Vodă, Spitalul de copii Cișmeaua Rece și alte obiective.

În ciuda tuturor necazurilor la care a fost supusă, principesa a rămas alături de domnitor, sprijinindu-l moral pentru conducerea treburilor statului. Ea și-a intensificat vizitele la diferite așezăminte pe care le-a sprijinit activ, a desfășurat de două ori pe săptămână audiențe, dând sfaturi bune celor ce doreau să sprijine pe domnul Cuza. Nu și-a pierdut firea nici în noaptea de 10/11 februarie 1866, când monstruoasa coaliție l-a obligat pe domnul Alexandru-Ioan Cuza să abdice. Ea a apărut copii până a sosit guvernanta și apoi s-a avântat hotărâtă, cu o voință de fier, să afle care este situația soțului arestat.

Pentru că Alecsandru nu renunțase la Maria

Obrenovici, deși familia Elenei a insistat să divorțeze de sotul necredincios, ea la urmat, împreună cu copiii, la Viena, Florența și Heidelberg. În luna aprilie 1869 Elena a revenit la Solești, întrucât mama era grav bolnavă. La scurt timp aceasta și-a dat sufletul în brațele fiicei iubite. Conacul de la Solești a fost moștenit de fratele ei, Theodor, care l-a vândut fratelui Costache, Soleștii pierzându-și farmecul pentru Elena Cuza. După înmormântare Elena s-a înapoiat la Doblin, în Austria, lângă soțul ei, revenit la vechea dragoste. În anul 1870 familia Cuza s-a mutat la Florența, în Italia.

Dorind să asigure o educație aleasă copiilor, familia Cuza s-a mutat în anul 1873 în Germania, la Heidelberg. Răcind în momentul trecerii munților Alpi, Alecsandru-loan Cuza a decedat la data de 15 mai 1873, la ora 1:30, în hotelul Europa, la trei zile după sosirea la Heidelberg. Elena Cuza a răspuns personal celor care au trimis telegrame de condoleanțe, laudând faptele domnului Alecsandru-loan Cuza care l-au așezat în rândul personalităților marcante ale României moderne. După înmormântare, Elena Cuza a rămas la Ruginoasa, județul Iași, ca să-și chibzuiască măsurile necesare pentru creșterea copiilor.

Împreună cu Baligot de Beyne, fostul secretar al domnului Cuza, Elena și cei doi copii s-au mutat la Paris, unde Alecsandru a urmat facultatea de drept și cursuri de istorie. După moartea lui Baligot, în anul 1882, Elena s-a înapoiat la Ruginoasa. Dimitrie, fiul cel mic, care suferea de o boală de piept s-a sinucis prin împușcare, în anul 1888, la Paris. Nu se găseau medicamente pentru vindecare. Elena Cuza l-a adus la Ruginoasa și l-a înmormântat la dreapta tatălui său, Alecsandru-loan Cuza.

Alecsandru a încercat să facă o carieră politică, dar numele ce-l purta reprezenta un pericol pentru dușmanii tatălui său. Atunci când a devenit unul dintre fondatorii ziarului „Adevărul”, aceștia au dezlănțuit împotriva lui o campanie furibundă, făcându-l să renunțe la mandatul de deputat de Mehedinți.

În anul 1889 Alecsandru s-a căsătorit cu Maria Moruzi. A plecat în călătorie de nuntă la Madrid, unde s-a îmbolnăvit. Acolo a decedat la scurt timp după ce a făcut testamentul în favoarea soției sale, Maria Moruzi, care moștenește cea mai mare parte a averii familiei Cuza, inclusiv moșia de la Ruginoasa. Maria a marginalizat-o pe Elena Cuza, determinând-o să părăsească pentru totdeauna palatul de la Ruginoasa.

Mutându-se în Iași, Elena s-a înscris ca membră fondatoare a Spitalului de copii „Caritatea”, dăruind la început suma de 5000 de lei. Încrîindu-se ca infirmieră

a luat în îngrijirea ei cinci copii.

Elena Cuza a părăsit spitalul din Iași în 1892, dăruind acestui așezământ casele din strada Romană, moștenite de la părinții ei și cotizînd anual cu suma de 25.000 de lei. Elena a trecut ultima dată prin Solești în anul 1895, ea vizitându-și nepotul, Gheorghe Rosetti, fost ambasador al României la Sankt Petersburg și pe soția sa, Olga, fiica fostului ministru de externe al Franței, De Gers.

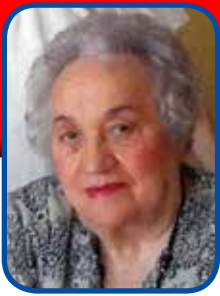
Deceționată, Elena Cuza s-a stabilit în anul 1903 la Piatra Neamț, într-o casuță modestă, ea fiind însoțită de o cameristă. Până la sfârșitul vieții a trăit modest, dedicându-se operelor de binefacere. În zorii zilei de 2 aprilie 1909 a încetat din viață, la vârsta de 84 de ani. Așa cum a dorit, a fost dusă la Solești cu o trăsură și a fost înmormântată fără ceremonie oficială, cu un singur preot.

Întreaga viață a Elenei Cuza a fost un model de înțelegere, demnitate și devotament, numele ei înscriindu-se la loc de cinste alături de al domnului Alecsandru Ioan-Cuza. Principesa Elena Cuza a fost o martiră, demnă de respectul neamului românesc. Locuitorii municipiului Piatra Neamț și în prezent o numesc Sfânta Elena Cuza, având în memorie faptele deosebit de bune, pe care le-a împlinit.

În Formula AS nr. 1551/2 din 12 – 19 ianuarie 2023 s-a publicat un interesant material, denumit Jurnal de călătorie: Adevărata perlă a Moldovei – Piatra Neamț, pagina 16. Subcapitolul: Orașul reginelor, în care se afirmă că, Doamna Elena Cuza s-a mutat de la Iași în Piatra Neamț, neprecizând data. Regretabil este faptul că cei care au furnizat informațiile ziaristului Cătălin Manole, nu s-au documentat bine. Elena Cuza ajunsă la o vârstă înaintată, într-o stare avansată de oboseală s-a retras la Piatra Neamț în anul 1903 și nu mai devreme, pentru a putea fi vizitată de domnul Cuza. Domnul Alecsandru Cuza a decedat în 1873 la Haidelberg și nu o mai putea vizita pe soția sa, Elena Rosetti Cuza. A fost vizitată de marele istoric al poporului român, Nicolae Iorga. Întoarceți-vă puțin înapoi și găsiți lămuririle necesare.

Note:

1. Lucia Borș, Doamna Elena Cuza, Craiova, Editura Pelendava, 1992.
2. Theodor Rășcanu, Ruginoasa - Povestea unui castel blestemat, Iași, Editura Porțile Orientului, 1995.
3. Constantin Chiper, Dan Burghilea, Marcela Isac, Vera Tărăță, Monografia Comunei Solești, Editura Thalia, Vaslui, 2002.
4. Gazeta Formula AS, nr.1551 din 12 - 19 ianuarie 2023: Jurnal de călătorie, Adevărata perlă a Moldovei - Piatra Neamț, pag. 16.

UN BILANȚ AL ÎMPLINIRILOR

(Datorie, omenie și respect)

Prof. Alexandrina PASCAL

„Pletele albe sunt arhive ale trecutului”

Edgar Allan Poe

Numai după ce am trecut prin experiența vieții înțelegem că avem datoria de a trăi cu omenie și respect și dacă avem și înțelepciunea de a face din aceste principii o permanență, atunci avem și garanția unui trai decent și civilizat. Depinde de fiecare cum își organizează viața. Dar, ajunși la vârsta pensionării, calitatea vieții noastre nu mai depinde de noi, acum bătrânii sunt nevoiți să-și ducă viața în funcție de starea sănătății, de protecția socială și, mai ales, de atitudinea generației tinere. Tinerii ar trebui să conștientizeze faptul că omenia și respectul sunt legea de bază în relațiile interumane.

Persoanele cu vârsta mai înaintată au trecut prin toate furtunile vieții, prin calamități naturale și sociale, iar în prezent crize multiple și instabilitate financiară. Viața lor a însemnat o luptă permanentă care în ciuda greutăților s-a finalizat cu multe înfăptuiri care azi stau la baza progresului social. Acesta ar fi un motiv de prețuire, dar, în mod paradoxal, viața seniorilor nu se bucură de respectul cuvenit.

Totuși, în acest haos social, când topul valorilor se stabilește după alte principii, există o oază de speranță, un loc unde OMENIA este la ea acasă, unde respectul și înțelepciunea – ingrediente ale vieții, aflate azi pe cale de dispariție – sunt puse la loc de cinste. Acest loc binecuvântat este Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, o asociație cu caracter nonguvernamental, apolitic, civic, privat, nonprofit, o personalitate juridică de binefacere, de

ocrotire medicală și juridică pentru toți membrii săi.

Beneficiile aduse de asociație membrilor au o valoare deosebită din punct de vedere moral, dacă ne gândim la faptul că în condițiile vieții contemporane se pune accent mai mult pe tehnica digitală, relațiile interumane nu mai au prioritate.

Dar noi, pensionarii din Bârlad și din filialele arondate, avem șansa de a ne bucura de un tratament bazat pe etică umană, în cadrul Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” din Bârlad, o asociație cuprinsă în familia C.A.R.P-urilor din țară, Federația Națională „OMENIA”.

Dacă facem o comparație, urmărind evoluția în timp și domeniile în care își desfășoară activitatea asociația, apreciem cât de spectaculos a evoluat.

S-a născut dintr-o idee care a prins viață la 24 ianuarie 1898, inițial ca o societate a funcționarilor publici din Tutova, numită FUNCȚIONARUL.

Anul acesta este an jubiliar, sărbătorim **125 de ani de la înființarea Asociației.**

A fost un început modest, documentele de arhivă menționează pe primul președinte cunoscut Gheorghe Kiriac, între 1913-1918. A funcționat sub diferite denumiri, de menționat rămâne data de 8 octombrie 1954, când s-a reorganizat sub denumirea de Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor – Bârlad. A funcționat în diferite spații închiriate, până a cumpărat locația din Str. Nicolae Iorga Nr. 7/A.

Începuturilor modeste li s-au adăugat proiecte tot mai îndrăznețe și din 2010, când la conducerea asociației a fost desemnat domnul magistrat pensionar Nicolaie Mihai, se poate vorbi despre o evoluție ascendentă în toate domeniile de activitate, fiindcă pe lângă scopul în sine (ajutor reciproc) preocupările Consiliului Director au avut în plan și obiective cu caracter cultural-artistic, juridic, medical și practic (atelier pentru servicii).

Deci, după 125 de ani de existență și evoluție spectaculoasă a asociației, să oprim o clipă timpul care se scurge în veșnicie și să ne bucurăm de un moment unic și, mai ales, de faptul că avem prilejul de a fi participanți la desfășurarea lui.

Este evenimentul aniversar **JUBILEU – 125**, moment sărbătorit odată cu cea mai responsabilă activitate a acestei organizații: Adunarea Generală Ordinară a Reprezentanților Membrilor Asociației C.A.R.

Pensionari „Elena Cuza” din Bârlad. Dezbaterile au avut loc pe data de 22 aprilie 2023, locația – restaurantul „Royal”; participanți: delegați și invitați di Bârlad și din cele 28 de sucursale afiliate, reprezentanți ai celor 27.209 membri activi.

Și Atotputernicul ne-a binecuvântat, fiindcă, pe fondul unei perioade cu vânt și ploi, ziua respectivă a fost luminoasă, caldă, plină de zâmbete și flori.

Lucrările s-au desfășurat într-o atmosferă de solemnitate, pe un fond emoțional resimțit de fiecare dintre noi în preajma Sfințelor Sărbători Pascale.

Lucrările au început prin intonarea Imnului Național, apoi a Imnului Casei, procedeu de totdeauna al întâlnirilor.

Prima parte a Adunării a avut ca obiectiv Raportul privind activitatea Asociației pe anul 2022. Cuvântul de deschidere al domnului președinte al Asociației a evidențiat importanța momentului în viața noastră, moment în care cei cărora le-au acordat încrederea „raportează” cum și-au onorat misiunea.

Au fost citite mesajele de felicitare și urări de bine pentru viitor din partea Federației „Omenia”, a organelor locale și ale altor personalități.

Cuvântul domnului președinte a fost oglinda felului cum a funcționat organismul pe care îl conduce: unitar și cu simț de răspundere. A subliniat componența Consiliului Director, implicarea totală a fiecărui lucrător și faptul că succesele sunt rodul muncii colective.

Fiind o ședință de analiză, au urmat factorii investiți cu responsabilitatea efectuării sarcinilor, fiecare a exprimat concret – cifre și fapte – înfăptuirile sectorului de care a răspuns.

Astfel, domnul contabil șef, Dima Dumitru, doamna Elena Cocioabă, din partea Comisiei de Cenzori și doamna avocat Frățiman Carmen au prezentat informații privind Execuția bugetară, Bilanțul, Proiectul de buget, precum și Strategia de dezvoltare pe următorii cinci ani. Reprezentanta Biroului Juridic a informat felul în care membrii asociației au primit ajutor de specialitate, când au solicitat.

Cifrele raportate, comparate cu anii anteriori, dovedesc faptul că scopul fundamental al societății, îmbunătățirea standardului de viață economic și cultural al persoanelor de vârstă a treia a fost îndeplinit. Afirmarea este susținută de graficul **ajutoarelor rambursabile și nerambursabile** – pentru partea materială, iar pentru cea spirituală - oglinda **activităților sociale și cultural artistice**. A fost o muncă în echipă, făcută cu entuziasm, cu dăruire și în mod responsabil.

Problemele abordate în a doua parte a activității au dovedit interesul membrilor pentru bunul mers al asociației. Au fost multe înscrieri la cuvânt, membri din Bârlad și din filiale, fiecare și-a exprimat aprecierea asupra felului cum a fost administrată munca în raport cu sarcinile și cum s-au simțit integrați într-o viață activă. Remarcăm intervențiile pertinente ale doamnelor Munteanu Lucia și Teletin Ecaterina,

ale domnului Jorj Dulgheru și chiar dacă spațiul nu permite să-i nominalizăm pe toți, de fapt toți au vorbit „din suflet”.

Participarea mea în calitate de delegat la dezbaterile adunării mi-au dat ocazia de a cunoaște prioritatea dominantă în acest colectiv care se poate numi o familie spirituală. Este vorba de relațiile interumane care se bazează pe principiul înscris pe sigla societății: „Împreună suntem mai puternici”.

Mobilizarea la lucrările adunării a fost făcută printr-o invitație, dar nu un anunț sec care menționează doar locația, data și ora. Era ceva de suflet din lectura căreia fiecare dintre noi simțea că viața încă nu l-a dat deoparte, fiindcă pe lângă invitația în sine erau „urări de sănătate și bucurii în tot lucrul bun”, alături de asigurarea aprecierii și respectului colectivului organizator.

Eu, personal, am înțeles foarte bine CE s-a făcut, realizările unui an, dar în mod firesc ne întrebăm și CINE sunt făuritorii?

Evident, toți conlucrătorii implicați în această nobilă misiune și, așa cum am mai spus odată, pot compara Asociația C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad cu un stup în care fiecare albină își aduce propria sa contribuție pentru a umple fagurii cu miere. Dar nici așa nu-i destul, știm „**ce**” s-a făcut, știm „**cine**” a făcut, dar esența este „**cum**” s-a făcut.

Ar putea fi și o replică care ar motiva totul prin faptul că asta le este munca și că era de datoria lor s-o facă. Da, dar una este doar să-ți faci datoria și alta s-o faci *responsabil*, cu *omenie* și *respect*, ba chiar și cu *simț estetic*. Simți asta imediat ce pui mâna pe Raport care nu-i doar un simplu document cu date și statistici.

Concret: - începând chiar cu coperta cititorul se bucură de o informare completă asupra evenimentelor culturale ale întregului an. Ne emoționăm, fiindcă pe lângă mândria legitimă de a fi român avem și sentimentul „patriotismului local”, fiindcă din cele 12 evenimente omagiale în memoria unor personalități de valoare națională și europeană, 6 sunt valori ale Bârladului: scriitori (Victor Ion Popa), politicieni (Emanoil Costache Epureanu), ba chiar și primul domnitor al statului național România – Alexandru Ioan Cuza.

Acest adevăr impune o altă viziune asupra orașului nostru, târgul de provincie de altădată. Marele prozator Mihail Sadoveanu în povestirile sale numea orașele de provincie cu titluri care le caracterizau drept: „Balta liniștii” sau „Locul unde nu s-a întâmplat nimic”. Dar Bârladul, prin efervescența culturală de care a dat dovadă, n-a fost niciodată lipsit de viață și nici de personalități care să-i facă cinste. Este un oraș care a avut valori – și încă mai are – una din ele este Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad.

Paginile raportului transmit și un mesaj, printr-un citat a lui Jonathan Swift: „Orice om își dorește să

trăiască mult, dar nici unul nu vrea să îmbătrânească”, așa că putem afirma cu certitudine că participanții, toți, erau „seniori tineri”. Procedând astfel, documentul dat spre analiză se face nu numai interesant, devine plăcut prin interferența paginilor de analiză a Execuției bugetare cu imagini plăcute care implică latura afectivă. Descoperim o pagină cu o cromatică veselă care reprezintă o icoană impresionantă, Trinitatea: Floriile, Învierea Domnului și Sfântul Gheorghe. Apoi o poezie „Șoapta unei raze”, o metaforă a speranței, atât de necesară pentru noi.

Apreciez ca foarte valoros și capitolul referitor la „Strategia de dezvoltare pe anii 2023-2028”, o adevărată terapie psihică pentru seniori, fiindcă reprezintă o gândire pozitivă, speranța de a fi încă prezenți - și în viitor - la dezbateri.

Vorbitorii au apreciat și capitolul referitor la „Lansări și publicații” care este compartimentul vieții spirituale, capitol prioritar acordat revistei „Viața noastră” și altor activități: simpozioane, conferințe, piese de teatru – toate la un loc un buchet cu parfum de speranță.

Finalul acestui moment jubiliar s-a desfășurat într-o atmosferă în care seniorii au uitat de inflație, de guvernanți și de facturi, ba chiar și-au uitat și vârsta. În fața unui meniu rafinat (dar sănătos!), pe un fond muzical cu ritmurile melodiilor care ne trezeau amintirile tinereții noastre, era și firesc ca fiecare să se simtă tânăr. Cine a cutezat s-a prins în horă, ba chiar au încercat și „Brașoveanca” (cei care încă nu au făcut cunoștință cu artoza).

Ne-au încântat melodiile interpretate de doamna Aneta Vasilache și de familia Constantin Laurențiu și Loredana, licoarea din pahare a dezlegat limbile și s-au depănat aducerile aminte ale vremurilor care abia azi le prețuim.

N-a lipsit nimic din fastul unui jubileu, surpriza a fost un *TORT ANIVERSAR*, etajat pe patru nivele, un deliciu din frișcă și căpșuni, cu lumânări și artificii, prezentat pe un fond muzical tradițional sărbătorilor aniversare.

În cinstea și spre amintirea fericitului eveniment, membrii Consiliului Director și salariații Asociației au atenționat pe toți cei prezenți cu câte o diplomă și o medalie aniversară, alături de „punga iepurașului” în care am descoperit că se aflau: ultimul număr al revistei „Viața Noastră”, emblema Sfintei Învieri (Crucea cu Răstignirea lui Iisus) și tradiționalul ou vopsit (din lemn). Surpriza absolut neașteptată a fost plicul cu bancnota a cărei valoare spirituală a depășit cu mult valoarea materială, a însemnat prețuire, ajutor, respect, recunoștință și toate la un loc – **OMENIE**.

Fiindcă am fost martorii unor realizări datorate seriozității și competenței de care au dat dovadă toți conlucrătorii Asociației, s-a propus ca acest eveniment să se desfășoare sub emblema „Un bilanț al împlinirilor”. Propunerea a fost supusă la vot de domnul președinte Nicolaie Mihai și a fost votată în unanimitate.

Dacă ar fi să tragem concluzii, cred că se cuvine să felicităm și să mulțumim tuturor salariaților Asociației, fiecăruia pentru partea sa de contribuție.

Aceleași aprecieri și felicitări Consiliului Director și domnului președinte, magistrat pensionar Nicolaie Mihai care conduce un colectiv format din cinci valori umane.

Fie ca și în anii următori Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad să se bucure de realizări la fel de frumoase și n-ar fi rău ca Bunul Dumnezeu să îngăduie ca mulți dintre noi, la viitoarea analiză să putem striga: „prezent!”...

Raportul Consiliului Director privind activitatea Asociației în anul 2022, Execuția bugetară la 31 decembrie 2022, Bilanțul pe anul 2022, Proiectul de buget pe anul 2023 și Strategia de dezvoltare pe anii 2023-2028, prezentat în Adunarea Generală Ordinară a Reprezentanților Membrii Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” din Bârlad din 22 aprilie 2023, a fost publicat în numărul 58 al revistei „Viața noastră” și poate fi accesat pe site-ul Casei (www.carpbarlad.org).

În continuare redăm cuvântul Președintelui Asociației, magistrat pensionar Nicolaie Mihai, la Adunarea Jubiliară:

„Hristos a înviat!”

Vă urez bun venit la Adunarea Generală Ordinară a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, exprimându-mi sentimentele de bucurie și recunoștință pentru faptul că avem astăzi ocazia fericită de a ne afla împreună la Bârlad, la Salonul Royal!

În primul rând sunt deosebit de emoționat și onorat să vă primesc – aș putea spune – la noi acasă, în Bârlad, locul unde se află și sediul central al Asociației noastre, locul de unde a pornit totul și care reprezintă inima tuturor sucursalelor din regiune. Din anul 2012 și până astăzi, 22 aprilie 2023, Adunările Generale Anuale Ordinare s-au desfășurat la sediul Sucursalelor Fălciu (2012), Slănic Moldova (2013), Murgeni (2014), Ivești (2015), Puiești (2016), Pogana (2017), Șuletea (2018), Zorleni (2019), Roșiești (2020), prin corespondență (2021 și 2022). Este un moment foarte prețios, deoarece este a doua oară de la investirea mea ca Președinte al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, când Adunarea Generală se desfășoară la Bârlad, ultima dată acest lucru întâmplându-se acum 12 ani (2011), fapt care ne face să ne simțim mândri, dar și recunoscători, mai ales că în acest an sărbătorim multiple personalități bârlădene istorice, care ne-au șlefuit în mod ilustru și definitoriu destinul nostru, al tuturor, ca țară și popor, precum:

- 200 de ani de la nașterea politicianului român Manolache Costache Epureanu;
- 128 de ani de la nașterea scriitorului și omului de teatru Victor Ion Popa;
- 165 de ani de la nașterea scriitorului Alexandru Vlahuță și
- 150 de ani de la moartea domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Ne aflăm, de asemenea, în încântătoarea perioadă a prăznuirii Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, îndreptându-ne cu mulțumire și speranță către serbarea Înălțării Domnului și, odată cu aceasta, a Eroilor Neamului nostru Românesc dintotdeauna – întotdeauna motiv de recunoștință și satisfacție că ne-am născut români și ortodocși.

Ultimul, dar nu cel din urmă motiv, este unul important și de suflet pentru noi, cei care alcătuim atât colectivul, cât și masa de membri și simpatizanți ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad: împlinirea la data de 24 ianuarie 2023 a 125 de ani de la înființare! Ce frumoasă și impresionantă

vârstă! Ce vis frumos – dar devenit realitate!

Ziua de 24 ianuarie 1898 a fost aleasă de un grup de pensionari pentru ctitorirea unei societăți, a unei organizații de grup, cu scopul întrajutorării. Un grup de funcționari și pensionari educați în sprijinul ordinii civice, al autogospodăririi..., s-au unit, și-au „dat mână cu mână”, pentru a fi mai puternici, pentru a se sprijini unii pe alții, pentru a avea un ajutor al bătrâneții; în ziua de 24 ianuarie 1898, datorită faptului că majoritatea funcționarilor pensionari erau din municipiul Bârlad, foști angajați la Stat, denumirea societății înființate a fost „Societatea Funcționarul”, societate care a suferit mai multe reorganizări, totodată schimbându-și și denumirea: Asociația Pensionarilor Tutoveni din orașul Bârlad (23 iunie 1932), Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Bârlad (8 octombrie 1954), Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad (2012) și Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad (2020)

Analizând cei 125 de ani rezultă că, de la înființare, Asociația, pe toate căile legale a apărut interesele pensionarilor, a seniorilor. Încă de la prima formă de organizare, s-au instituit ajutoare pentru diferite momente ale vieții: ajutoare de boală, ajutoare de înmormântare, împrumuturi cu dobânzi avantajoase, organizându-se în același timp serbări, baluri, comemorări și se colabora cu organizații similare, cu alte instituții și asociații.

Din Raportul de activitate, pe care dumneavoastră l-ați primit în termenul legal prevăzut de Statut, în perioada 13 martie-10 aprilie 2023, rezultă activitatea desfășurată de Asociație între anii 2010-31 decembrie 2022, activitate care s-a dovedit fructuoasă în ceea ce privește:

I. Înscrierea de membri (2010 – 25.148 membri la 32.396 în 2019, 30.510 în 2020, 29.192 în 2021 și 27.209

în 2022). A fost o evoluție pozitivă afectată în ultimii 3 ani de criza economico-financiară la nivel mondial și național, de afectarea stării sănătății populației la nivel global și național datorită unor cauze independente de voința noastră.

II. Ajutoare rambursabile sub formă de împrumut, de la 12.555 de contracte în anul 2010 în valoare de 24.567.009 lei la 5.876 contracte în 2022 în valoare de 36.531.298 lei. Chiar dacă din examinarea pe ani a acestui tip de ajutor rezultă scăderea numărului de contracte, se poate observa în schimb creșterea valorii totale a acestora.

III. Ajutoare nerambursabile, indiferent de natura lor, au fost în 2010 în valoare de 601.497 de lei, beneficiind un număr de 3997 de membri, iar în anul de referință 2022 au beneficiat 13.866 de membri, valoarea totală fiind de 1.305.357 lei. La acest capitol se poate observa, că în fiecare an numărul beneficiarilor, ca și valoarea ajutoarelor nerambursabile, au crescut în mod continuu. Las pe membrii delegați să facă analiza activității Asociației noastre.

Pentru faptul că ați primit cu toții Raportul privind activitatea Asociației în anul 2022, dar și strategia de dezvoltare în următorii ani, aleg ca în continuare să vă transmit câteva reflexii personale...

Personal, mă aflu în cadrul acestui colectiv ales din anul 2010 – cu funcția de Președinte al Asociației și al Consiliului Director. Ce repede s-au scurs anii și câte amintiri; câte idealuri, experiențe, bucurii – dar și tristeți, câți oameni dragi care au plecat dintre noi și alții mai tineri și plini de avânt ni s-au alăturat: toate aceste experiențe m-au îmbogățit și m-au împlinit, deoarece tot ce am făcut în cadrul asociației noastre, am făcut cu multă dedicare și suflet. Pe același criteriu mi-am ales și colaboratorii – fie că a fost vorba de voluntari, donatori sau angajați: să fie oameni verticali, dăruți, altruști, iubitori de Dumnezeu și de aproapele nostru.

Parcursul asociației noastre a fost unul înfloritor, unic în toată țara – aceasta pentru că totul a fost un proces viu, mustind de bune intenții, de dragoste de oameni și frumos. În spatele acestor realizări, mai ales la început, a fost multă muncă, mulți nervi, uneori lacrimi, ore suplimentare, sacrificii din partea întregului colectiv al Casei – dar a meritat. Nu ne-am limitat doar la facilitarea de ajutoare bănești cu dobândă mică – cu toate că le-am realizat cu prisosință și pe acestea, ba chiar am și reușit din 2010 ca absolut toți membrii Casei, prin rotație, să beneficieze de ajutoare nerambursabile! Dar ne-am dorit și mai mult – mult mai mult – am urmărit ca asociația Casei noastre să fie cu adevărat o instituție de ajutor reciproc, în mod plenar, profund și holistic: un loc în care fiecare membru să își poată găsi o mângâiere profundă în această viață, nu de puține ori grea și nedreaptă – mai ales pentru seniori! În centrul preocupărilor noastre a stat mereu omul, nu doar ca ființă consumatoare și cheltuitoare, ci în mod întreg: cu sufletul și credința sa, cu setea lui de frumos și cultură, cu idealurile și emoțiile sale! Tocmai de aceea suntem convinși că tot ceea ce am reușit nu s-ar fi putut realiza fără ajutorul lui Dumnezeu

– Căruia îi și mulțumim și ar trebui să îi mulțumim ori de câte ori avem ocazia.

Dacă ar fi să compar vremurile de acum 13 ani când am venit în colectivul Casei cu cele de acum – cu greu aș putea să nu cad în mirare! Ce vremuri, cât de mult s-a schimbat și s-a îngreunat lumea... oare și-ar fi imaginat cineva de aici vremurile pe care le trăim astăzi? Nu pot să nu simt că pe atunci eram mult mai liberi, mai fericiți, mai curați și mai plini de speranță!

Tocmai de aceea mă bucur și îi mulțumesc lui Dumnezeu că am creat o tradiție în cadrul asociației noastre – și aș numi-o o tradiție de a mângâia oamenii – prin toate evenimentele duhovnicești, patriotice și culturale pe care Casa noastră le-a realizat, le realizează și le va realiza. Am conștiința că toate acestea au contribuit și contribuie la propășirea Casei – inclusiv din punct de vedere financiar – mai mult decât am putea conștientiza noi, după cuvântul Domnului care zice: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.” Matei 6, 33

Trebuie să privim cu nădejde către Dumnezeu și să redobândim candoarea, umanitatea și valorile care ne-au consacrat ca societate și ne-au propășit ca popor până în ziua de astăzi: să alegem onoarea, demnitatea, cinstea – chiar dacă cei mulți ne vor ironiza și vor râde; așa au râs și de strămoșii noștri, dar ei ne-au dăruit țara, credința și libertatea – tot ce avem astăzi! Mulți dintre noi am avut bunici și chiar părinți care s-au jertfit pentru idealul unei vieți adevărate, inclusiv pe front! Tot ce a avut ca bază credința și dragostea de țară a stat, restul s-au năruit – chiar dacă au fost realizări mari!

Să nu-i uităm și să nu ne rușinăm a le evoca memoria.

Aceasta este calea pe care ne încapătânăm să pășim pentru că este tocmai calea care aduce mângâieri și bucurii definitive, reale – inclusiv în plan profesional. Suntem o asociație de protecție socială și ajutor reciproc al persoanelor vârstnice; astăzi tocmai aceste persoane vârstnice sunt cele mai ironizate, disprețuite și marginalizate. La vârsta noastră, după ani de muncă și sacrificii, suntem numiți înapoiști, fundamentalști, demodați și proști – pentru credința noastră, pentru educația, cinstea și decența noastră. Să nu ne temem, să nu ne descurajăm: aveam această datorie în fața lui Dumnezeu și prin Dânsul, către copii, nepoții și strănepoții noștri. Salvându-ne pe noi înșine prin altruism, jertfire de sine și cultivarea virtuților creștine și tradiționale românești, putem salva țara și întreaga lume. Celelalte drumuri străine vedem astăzi la ce au condus: dezbinare, război, nesiguranță, tulburare, sărăcie, necredință, minciună și neconținută frică.

Noi, atât ca asociație, cât și personal – vom face tot posibilul, după puterile noastre să fim neconținut la dispoziția membrilor și angajaților noștri, prin strategii financiare, dar și culturale variate, țelul nostru final fiind acela de a aduce un strop de bunătate, curaj și fericire în inima celor cu care intrăm în contact. Făcând parte din această asociație, avem sentimentul că nu suntem singuri și că împreună în Hristos, vom fi mai puternici! Vă mulțumesc frumos! Hristos a înviat!”

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Str. Nicolae Iorga Nr. 7A - Tel: 0235-421.340 - Fax: 0235-421.341 - E-mail: carphartad@carphartad.ro - Web: carphartad.ro

Împreună suntem mai puternici!

SPRIJIN

îmbunătățire
voluntariat
responsabilitate
social
dezvoltare
respect
deschidere
altruism
perseverență
acțiune

MISIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad este o asociație cu caracter neguvernamental, apolitic, civic, privat, nonprofit, o persoană juridică de binefacere, de caritate, de întraajutorare mutuală, filantropică, cu scop de ocrotire socială, medicală și juridică care nu urmărește faloase pecuniare sau patrimoniale pentru asociații săi.”

(art.1, alineat 2, Statutul de funcționare al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad)

VIZIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad este o asociație unde acțiunile voluntare și neîngrădite ale membrilor săi determină sprijinirea materială, socială, culturală a persoanelor generației a treia, cărora se încearcă a li se oferi un trai decent și o bătrânețe liniștită.

VALORILE

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad promovează responsabilitatea socială și individuală, respectul, solidaritatea, altruismul, încrederea, perseverența, deschiderea, acțiunea.

Dumitru DIMA

Omul trăiește atâta vreme cât simte că viața lui are un sens și valoare și câtă vreme are ceva pentru care să trăiască...!

Sidney Marshall Jourard (1926–1974)
psiholog, profesor și scriitor canadian

Societatea și sănătatea joacă un rol important în viața fiecăruia dintre noi. Voința liberă, puterea de a iubi, memoria, rațiunea, înțelegerea, judecata fac parte din darurile pe care omul le-a primit din naștere.

Când suntem **COPIL** exclamăm: „**Ce frumoasă e viața!**”, dar în realitate viața nu este întotdeauna frumoasă. Ne lovim de probleme care uneori sunt atât de multe și grave încât fericirea din timpul copilăriei nu pare a fi decât un vis. **Visurile copiilor de astăzi vor deveni realitățile de mâine**, dar există motive care ne îndreptățesc să dăm un răspuns afirmativ pentru viața frumoasă. Însă pentru a găsi răspunsul ne lipsește un lucru. Acest lucru este **rațiunea de a trăi**. ... Dacă sensul, valoarea și speranța dispar din viața noastră încetăm să mai trăim.

Într-adevăr dificultăți financiare există în fiecare țară. Unul dintre motive este inflația. În fiecare zi viața devine tot mai scumpă. Mulți nu își mai pot permite să cumpere nici măcar alimentele de primă necesitate, legislația este instabilă, incompletă, cu fraze interpretabile.

Dacă e să ne uităm în spate, viața nu a fost nicicând liniară – nici pentru bunicii noștri, nici pentru părinții noștri, nici pentru noi înșine. Nu va fi nici pentru copiii noștri. Cred și nu mă înșel când spun că, **„viața noastră este o provocare”**. Cred că asta e! Copiii noștri vor avea nevoie atunci când sunt mari să rezolve probleme, să răspundă adecvat la provocările pe care le va scoate viața în calea lor, **dar este necesar să le pregătim din timp un cămin în care să găsim cu toții ocrotire și liniște.**

Pentru viitorul nostru a fost concepută prin unire și Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” de către bunicii sau părinții noștri. Am progresat prin faptul că **am rămas împreună**, iar succesul este **să lucrăm împreună.**

Prioritatea mea în calitate de contabil șef este de a identifica problemele cu care ne confruntăm, cât și ce soluții putem găsi, cu scopul de a ne ajuta să funcționăm eficient.

Pentru aceasta trebuie să fim informați și să ținem cont și de ultimele modificări legislative.

În fiecare număr al revistei „Viața noastră” vă punem la dispoziție noile modificări și etapele analizei financiar-contabile ale Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad.

În perioada **01-01-2023-30.04.2023** s-au putut acorda **AJUTOARE NERAMBURSABILE** unui număr de **2577 MEMBRI**, în valoare de **492.002 lei**, după cum urmează:

- Ajutoare de deces 294 membri 280.342 lei;
- Cota parte tratament 6 membri 500 lei ;
- Ajutoare prin Ancheta socială 3 membri 520 lei;
- Ajutoare Sărbători Pascale 2023 1.979 membri 190.530 lei;
- Ajutoare activități culturale 120 membri 3.710 lei;
- Ajutoare material reviste 100 buc. 8.200 lei;
- Ajutoare ziua Casei 58 membri 5.800 lei;
- Ajutoare pentru procurat ochelari 10 membri 500 lei;
- Ajutoare cf. Statut art.15 alin.i 7 membri 1.900 lei;

De asemenea, au beneficiat de FACILITĂȚI, prin prestarea unor servicii, un număr de 2178 MEMBRI, în valoare de 53.712 lei, după cum urmează:

- Stomatologie 52 membri 8.780 lei;
- Kinetoterapie 567 membri 8.371 lei;
- Croitorie 106 membri 544 lei;
- Frizerie 1.453 membri 36.017 lei;

Nu pot să trec cu vederea faptul că am sărbătorit, pe 25 mai, **ZIUA EROILOR și ZIUA ÎNĂLȚĂRII DOMNULUI**, ca drept dovadă de respect. **Avem obligația de a-i atrage pe tineri să cunoască istoria și să aprecieze exemplul eroilor noștri care s-au jertfit pentru libertate și democrație.**

*Și dacă neamul plânge în nevoi,
Noi stăm de veghe sus neconținut
Și cerem izbăvire pentru voi,
Căci numai pentru asta ne-am
jertfit.*

*Eroi au fost, eroi sunt încă!
de Zorica Lațcu*

*Cât mai trăim să nu-i uităm
Un semn de dragoste doar să le
dăm.
Eroii nu mai au nevoie
Eroii ne mai au pe noi...*

*Eroii
Aurel Anghel*

Vă doresc din suflet viață lungă, sănătate, putere și încredere pentru a ne trăi viața cu folos.

STRATEGIA ȘI OBIECTIVELE ASOCIAȚIEI C.A.R. PENSIONARI „ELENA CUZA” BÂRLAD PENTRU PERIOADA 2023-2028

- 1. Număr de minim de membri - 30.000;**
- 2. PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE ACORDARE A AJUTOARELOR RAMBURSABILE SUB FORMĂ DE ÎMPRUMUT ȘI A AJUTOARELOR NERAMBURSABILE;**
- 3. ACORDAREA DE AJUTOARE RAMBURSABILE LA DOBÂNZI AVANTAJOASE, PRECUM ȘI DE AJUTOARE NERAMBURSABILE ÎN FUNCȚIE DE DISPONIBILITĂȚILE BĂNEȘTI ALE ASOCIAȚIEI;**
- 4. PERFECȚIONAREA ȘI ADAPTAREA PROGRAMULUI INFORMATIC CONFORM NOILOR CERINȚE ȘI REALITĂȚILOR CONCRETE ALE ASOCIAȚIEI;**
- 5. DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INSTITUȚIONALE CU ORGANISMELE LEGISLATIVE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE PENTRU PROMOVAREA ȘI SUSȚINEREA PROIECTELOR LEGISLATIVE CARE FAC REFERIRE LA DREPTURILE MEMBRILOR ASOCIAȚIEI, PERSOANE DE VÂRSTA A TREIA;**
- 6. PROMOVAREA IMAGINII ASOCIAȚIEI ȘI A DIVERSELOR ACTIVITĂȚI ORGANIZATE PRIN PUBLICAREA PE SITE-UL ASOCIAȚIEI ȘI PE REȚELELE DE SOCIALIZARE A MATERIALELOR FOTO ȘI VIDEO AFERENTE ACESTOR ACTIVITĂȚI;**
- 7. DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA IMAGINII ASOCIAȚIEI PRIN EDITAREA REVISTEI “Viața Noastră”;**
- 8. PROCURAREA DE SPAȚII PENTRU SEDIILE SUCURSALELOR LA PREȚURI REZONABILE ȘI AVANTAJOASE;**
- 9. DIVERSIFICAREA DE CĂTRE ASOCIAȚIE ȘI SUCURSALELE SALE A ACTIVITĂȚILOR CULTURAL-RECREATIVE, DE SOCIALIZARE PENTRU PERSOANELE VÂRSTNICE;**
- 10. ÎNCHEIEREA DE PARTENERIATE CU ȘCOLI ȘI GRĂDINIȚE DIN MUNICIPIUL BÂRLAD ÎN VEDEREA ORGANIZĂRII DE SIMPOZIOANE, CONFERINȚE;**
- 11. ORGANIZAREA NUNȚII DE AUR LA SEDIU ȘI LA SUCURSALELE DIN TERITORIU ;**
- 12. ORGANIZAREA DE EXCURSII PENTRU MEMBRII ASOCIAȚIEI, LA TARIFE REDUSE CU 50% DIN CONTRAVALOAREA TRANSPORTULUI;**
- 13. OBTINEREA DE DONAȚII ȘI SPONSORIZĂRI;**
- 14. CREȘTEREA APORTULUI ORGANIZAȚIEI DE FEMEI “CARUL MARE” ÎN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI;**
- 15. ÎNCHEIEREA DE CONTRACTE CULTURALE CU TEATRUL “V.I. POPA”, MUZEUL “VASILE PÂRVAN”, CENTRUL “MIHAI EMINESCU”, BIBLIOTECA “STROE BELLOESCU”.**

La data de 12.05.2023 a avut loc Congresul Național al Federației Naționale „Omenia” a C.A.R.P.-urilor din România. Redăm Raportul privind activitatea Comitetului Director al Federației pentru anii 2019-2022.

**FEDERAȚIA NAȚIONALĂ „OMENIA”
a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România**

Str. Amurgului 53, Sector 5, Bucuresti, cod poștal 051983

Tel/Fax:021/423.1749; 021/456.3699

E-mail: fn.omenia@yahoo.com; www.fn-omenia.ro

Persoană juridică non profit; cod fiscal 12437816

CEC BANK Ag. Alexandria, Bucuresti - RO72 CECE B502 30RO N254 6991

Nr. 272 din 03.05.2023

RAPORT

privind activitatea Comitetului Director
al Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România
pentru anii 2019 - 2022

Congresul Național al Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România analizează activitatea desfășurată în ultimii 4 ani, activitate marcată de o criză sanitară mondială, o criză energetică și o criză economico-financiară, determinate de resetarea paradigmei dezvoltării întregii omeniri, de noua revoluție tehnologică și, în primul rând, digitală.

I. PREZENTARE GENERALĂ

Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România a luat ființă la data de 24 septembrie 1990 în baza art. 37 din Constituția României și are personalitate juridică prin Sentința Civilă nr. 2230/1990 a Judecătoriei Sectorului 1 București și funcționează în baza prevederilor O.G. nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, aprobată prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor și Legea nr. 502/2004 privind asociațiile de pensionari.

Din anul 2014, Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România este membră cu drepturi depline a AGE Platform Europe (Platforma Vârșnicilor Europeni), cu sediul la Bruxelles.

Misiunea, viziunea și valorile Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România, aprobate la Congresul din anul 2015, continuă să ne călăuzească activitatea.

Structura organizatorică: Structura organizatorică este cea statutară privind conducerea executivă, deliberativă și de control. Structura teritorială este formată din 120 de C.A.R.P.-uri afiliate și 4 parteneri, cu membri în peste 9.473 de localități (municipii, orase, comune și sate).

Peste 31,5% dintre membri sunt înregistrați în mediul rural. C.A.R.P.-urile sunt unitățile de bază ale Federației, funcționează pe bază de statut propriu, sunt înregistrate ca persoane juridice în Registrul Național al Asociațiilor și Fundațiilor și sunt înscrise în Registrul de Evidență al Băncii Naționale a României, potrivit Legii

II. MODUL DE ÎNDEPLINIRE A OBIECTIVELOR:

1. Întărirea capacității de management în toate domeniile de activitate

În perioada analizată, Biroul Permanent, Comitetul Director și Secretariatul General și-au desfășurat activitatea în condițiile unor restricții administrative cauzate de pandemie, crizei prețurilor la energie, spiralei inflaționiste și perspectivei unei recesiuni globale și a unor fenomene naturale extreme care ne-au pus la încercare capacitatea de a ne mobiliza, adapta și a ne reinventa.

În aceste condiții vitrege, noi C.A.R.P.-urile ne-am asumat rolul de a fi parte a soluției și nu a problemei. Noile provocări ne-au determinat să lucrăm mai bine în echipă, ne-au învățat să ne pese mai mult unii de alții, să empatizăm și să nu stăm deo parte, și să ne implicăm în a face lucrurile mai bine pentru membrii noștri.

Am învățat că provocările vin atunci când te aștepti mai puțin și chiar dacă ești la o vârstă înaintată și crezi că ai experimentat totul, neașteptatul apare de oriunde.

Provocările prin care am trecut au adus și părți bune. Am învățat să lucrăm de la distanță, ne-am reinventat serviciile cu ajutorul tehnologiei, am devenit mai empatici și am învățat să ne gestionăm mai bine cheltuielile și economiile.

În marea majoritate a asociațiilor membre, din cauza pandemiei Covid-19, s-a constatat o scădere a numărului de membri, persoanele vârstnice suportând cu greu restricțiile generale impuse.

La sfârșitul anului 2022, numărul total al membrilor a fost de 901.321 de membri, în scădere cu aproximativ 13% față de anul 2019, printre motive numărându-se prudența crescută, criza economică și energetică profunde, inflația ridicată, aprecierile nerealiste ale politicianilor privind creșterea pensiilor, precum și perspectiva elaborării unei noi legi a pensiilor în noile condiții restrictive impuse de PNNR.

Ca urmare a situației pandemice și pentru o mai mare eficiență, Biroul Permanent și Comitetul Director au desfășurat în perioada 2020 - 2021 ședințele prin corespondență, pregătind trecerea la ședințe online.

În anii 2021 - 2022, președintele Federației, membrii Comitetului Director și Secretariatul general au fost în contact permanent prin corespondență, dar și prin mijloace de comunicare electronică cu C.A.R.P.-urile din zona de responsabilitate pentru a cunoaște în detaliu problemele locale și pentru a sprijini vârstnicii aflați în situații critice. Astfel, am reușit să colectăm și să centralizăm propunerile venite din partea asociațiilor membre cu privire la perfecționarea cadrului legislativ în care ne desfășurăm activitatea.

În același timp, pentru protecția seniorilor și a salariaților care sunt în slujba lor, Consiliile Directoare au continuat, dar au și adoptat măsuri restrictive privind rotația sau lucrul alternativ, trecerea în șomaj sau în șomaj tehnic a unor angajați, telemunca pentru anumite categorii de personal. Unele dintre asociațiile membre au restructurat semnificativ anumite activități disponibilizând o parte din salariați.

După cum știți, în anii anteriori, începând de fapt cu anul 2007, am avut o colaborare constructivă permanentă cu Ministerul Muncii, cu legislativul, cu instituțiile publice centrale și locale.

Din anul 2015, ca urmare a modificării Legii nr. 16/2000 privind organizarea și funcționarea CNPV și a Regulamentului intern al acestuia nu mai suntem membri în conducerea acestui organism, activitatea principală a C.A.R.P.-urilor - creditarea, determinând o relație profesională cu Banca Națională a României și Ministerul Finanțelor Publice, iar prin activitățile sociale cu autoritățile publice centrale și locale de resort.

În acest context, în perioada 2017-2020, Federația și C.A.R.P.-urile au parcurs un proces de evaluare de către Banca Mondială și Banca Națională a României. Evaluarea, în ansamblu, a urmărit cadrul legislativ de organizare și funcționare al C.A.R.P.-urilor, comparat cu cel european, modul de exercitare a managementului de către Federație prin structuri de supraveghere, control, reglementare și avizare a funcționării C.A.R.P.-urilor, modul în care sunt respectate și garantate drepturile membrilor în calitate de consumatori de servicii de creditare, și posibilitatea diversificării serviciilor financiare oferite.

Rezultatele evaluării au fost publicate pe site-ul Băncii Mondiale și transmise Ministerului Finanțelor Publice care au competențe privind inițiativa legislativă.

Managementul Federației și al C.A.R.P.-urilor realizat în condiții de pandemie și sub stare de alertă îl apreciez și în această perioadă ca fiind unul corespunzător, raportat la prevederile Legii nr. 540/2002, OG nr. 26/2000, Statutului Federației și Statutelor C.A.R.P.-urilor, din punct de vedere al formei de organizare și funcționare. Amânarea unor adunări generale ordinare, inclusiv adunări pentru alegeri, din cauza restricțiilor impuse de criza sanitară, nu a afectat major activitățile asociațiilor membre.

Sunt de menționat și lucruri pozitive. Schimburile de experiență de la C.A.R.P. Ploiești, C.A.R.P. Arad, C.A.R.P. Reghin și cele online organizate de C.A.R.P. Timișoara au reliefat cu prisosință disponibilitatea de perfecționare a managementului pe bază de indicatori de evaluare și performanță și de digitalizare a activității. Publicarea unor articole trimise de C.A.R.P. Timișoara și C.A.R.P. Galați în paginile revistei „OMENIA” pe aceste teme au rezonat cu așteptările celorlalte C.A.R.P.-uri din Federația Națională „OMENIA”.

Comunicarea internă s-a îmbunătățit considerabil,

conducerea Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România trimițând C.A.R.P.-urilor afiliate numai în anul 2022, 184 de pagini de documente, unele C.A.R.P.-uri primind și peste 200 de pagini. Minusurile activității noastre, acolo unde au fost, evidențiate și de mass-media, prin sesizarea unor deficiențe sau chiar delapidări și-au avut cauza, de foarte multe ori, în lacunele legislative privind supravegherea și controlul, precum și garantarea drepturilor consumatorilor.

Controalele efectuate de Oficiul Național de Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului au evidențiat faptul că după apariția Legii nr. 129/2019, care reglementează domeniul, documentele noastre nu au fost actualizate și a fost nevoie de completarea lor și ulterior trimiterea de către Secretariatul General, C.A.R.P.-urilor afiliate și cu obligațiile achitate la zi către Federația Națională "OMENIA" (curs, proceduri, norme, tematici și teste de instruire a personalului totalizând 112 pagini).

Federația își va manifesta și în viitor rolul său activ și va susține interesele legitime ale C.A.R.P.-urilor și ale celor aproximativ 900.000 de membri și 1.753 de salariați din rândul pensionarilor și asimilați (organe alese), 1.409 salariați mai tineri și chiar al voluntarilor permanenți și ocazionali care ne-au susținut munca.

Susținerea intereselor legitime derivă și din obligația și respectul pe care îl manifestăm pentru munca tuturor înaintașilor noștri în Federație și asociațiile membre indiferent de funcție sau poziție, și nu în ultimul rând, pentru cei 50.919 de membri care pe parcursul anului 2022 au plecat dintre noi. Pentru cei trecuți în neființă ne exprimăm un pios omagiu.

2. Perfecționarea activității de creditare, de acordare a ajutoarelor nerambursabile și a ajutoarelor de deces

Apreciem că, și în perioada analizată, C.A.R.P.-urile afiliate și-au îndeplinit cu responsabilitate datoria față de membrii lor, identificând soluțiile cele mai viabile pentru a-i ajuta în condițiile nefavorabile impuse de pandemia de coronavirus (Covid-19), în contextul în care vârstnicii reprezintă categoria cea mai afectată din punct de vedere medical și cu cele mai mari pierderi.

Ratele dobânzilor moderate practicate, cuprinse între 1%-14%/an, diminuate în anii 2020 - 2022, și ca urmare a renunțării în majoritatea C.A.R.P.-urilor afiliate la dobânda anticipată, au constituit cele mai concrete forme de ajutorare a membrilor noștri, pe care indiscutabil nu le-ar găsi în nicio instituție financiar bancară sau nebanară.

Este bine cunoscut faptul că, majoritatea covârșitoare a vârstnicilor este în continuare victima excluziunii financiare și nu se califică pentru împrumuturile la băncile comerciale din cauza vârstei înaintate și a veniturilor mici. În același timp, seniorii au

manifestat multă reținerere față de ofertele care folosesc mediul online. Acolo unde, însă, vârstnicii au apelat la oferte de creditare ale unor IFN-uri, au fost semnalate dobânzi exorbitante și o serie de cazuri de abuz, de aceea, incluziunea financiară rămâne o prioritate pentru asociațiile membre și am elaborat recent un ghid de educație financiară în cadrul Centrului de Management și Advocacy al Federației Naționale "OMENIA" care va precede cursul de educație financiară.

Astfel, din datele colectate, în anul 2022 au fost în derulare 361.127 de împrumuturi, cu 30% mai puține decât în anul 2019, dar cu o valoare totală de 2.237.641.400 de lei, mai mare cu 7% decât în anul 2019, din care 237.148 împrumuturi noi, în valoare de 1.661.223.118 lei, constituind, în continuare singura șansă pentru vârstnicii cu nevoi stringente de medicamente, combustibil pentru încălzire și energie, precum și bunuri de folosință medie.

Împrumutul minim a fost în valoare de 100 de lei, iar împrumutul maxim de 100.000 de lei (C.A.R.P. Suceava).

Media împrumuturilor a crescut de la 3.246 de lei în anul 2021 la 3.621 de lei în anul 2022, la unele C.A.R.P.-uri depășind valoarea de 8.000 de lei (C.A.R.P. Zalău).

Și în anul 2022, un număr din ce în ce mai mare de C.A.R.P.-uri s-a confruntat cu un excedent de lichidități, trecând de la împrumutul tradițional de 3 ori cotizația, la împrumutul de 4 până la de 10 ori cotizația, cu plata în aceeași zi sau într-un termen foarte scurt și promovând oferte de sezon, aniversare sau pentru diferite evenimente.

Trendul ultimilor ani, de scădere a numărului de contracte de împrumut, s-a menținut și în anul 2022 în majoritatea covârșitoare a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor, dar totodată și de creștere substanțială a sumelor împrumutate. Faptul că valoarea împrumuturilor este în creștere ne bucură, dar scăderea numărului de membri împrumutați ne îngrijorează puternic și duce la concluzia că oferta noastră nu a fost întotdeauna suficient de atractivă, paleta de forme de creditare a fost încă modestă, iar publicitatea în "starea de alertă" nu și-a putut atinge scopul.

Creșterea valorii punctului de pensie cu 10% în anul 2022 și 12,5% în ianuarie 2023, precum și acordarea de diferite forme de ajutoare precedate, dar și urmate de creșterea prețurilor la energie, gaze, carburanți și la bunurile de consum zilnic, și-au pus amprenta negativ asupra vieții pensionarilor și familiilor acestora, determinând creșterea numărului de „rău-platnici”.

Anularea în anul 2021 a prevederii legii privind Registrul Național de Publicitate Mobiliară a determinat diminuarea cheltuielilor aferente împrumuturilor restante, acolo unde s-a aplica.

S-au înmulțit situațiile dramatice în care vârstnicii nedeplasabili sau aflați în localitățile rurale, la distanțe

mari de sediul C.A.R.P.-urilor, fără acces la mijloacele de transport în comun, diminuate ca număr din cauza pandemiei și prețurilor la carburanți, să ajungă să aibă cheltuielile de executare a poprii comparabile cu sumele restante.

Pe de altă parte, este important de reamintit că anii 2010 - 2022 au fost anii unor puternice restructurări operaționale în sistemul financiar bancar și nebanca european care și-au pus amprenta și în România.

Aceste schimbări, precum și activitatea de evaluare a Băncii Mondiale și a BNR, desfășurată la entitățile financiare nebanca din Registrul de evidență nu trebuie neglijate de asociațiile noastre care, de altfel, sunt recunoscute pentru stabilitatea lor, dar unele dintre ele sunt, încă, insuficient capitalizate și nu sunt digitalizate și manageriate vizionar, dacă ne raportăm la standardele actuale, privind fondurile de rezervă, de risc și garanțiile pentru deponenții de cotizație.

Agresivitatea instituțiilor financiare nebanca cu capital preponderent extern care acordă împrumuturi vârstnicilor, deși au dobânzi foarte mari, s-a produs parțial și din cauza lipsei de capitalizare a celor autohtone, C.A.R.P.-uri, C.A.R.-uri și Cooperative de Credit în primele decenii postdecembriste, iar acum, ca urmare a unei legislații financiare lacunare, publicității reduse și a lipsei de deschidere către unele segmente de populație precum producătorii agricoli, persoanele fizice autorizate, deținătorii de întreprinderi individuale, practicanții unor profesii liberale.

Încercările de interferență în activitatea de creditare a C.A.R.P.-urilor a unor structuri de genul platformei "reciproc.ro" au fost descurajate, fiind motive întemeiate să ne împotrivim în special din cauza lipsei de transparență în funcționarea lor.

Dezvoltarea capacității de creditare a C.A.R.P.-urilor se poate face prin: creșterea numărului de membri nou înscrși, a celor recent pensionați, dar și din zonele insuficient acoperite și mărirea fondului social aferent, cheltuieli eficiente producătoare de venit, diversificarea ofertei de împrumuturi. Introducerea urgentă a digitalizării care este soluția cea mai des folosită de cei mai tineri este prioritatea indiscutabilă.

În același timp, atenția trebuie îndreptată și asupra celor aproximativ 611.500 de pensionari cu pensie socială minimă care în mare parte nu mai sunt eligibili la unele C.A.R.P.-uri.

Alături de acestea, în analiza evoluției creditării, C.A.R.P.-urile trebuie să țină seama în mod deosebit de prevederile OUG nr. 50/2010 cu modificările și completările ulterioare prin Legea nr. 288/2010 și OUG nr. 52/2016 în ceea ce privește formula de calcul a dobânzilor și publicitatea pentru informațiile precontractuale, precum și de prevederile art. 7 din OUG nr. 13/2011 și art. 2170 Cod Civil privind dobânda anticipată.

Controalele efectuate de ANPC și comisariatele

județene pentru protecția consumatorilor au scos în evidență în anul 2022, deficiențe sancționate prin avertismente și chiar cu amenzi, deși scopul a fost de evaluare, de ajutorare.

Deficiențele constatate de ANPC și alte instituții abilitate ori semnalate de presă, inclusiv în anii anteriori, trebuie să ne mențină vigilenți, în scopul prevenirii sustragerilor din fondul social al membrilor, prin contracte oneroase sau alte practici nelegale. Sunt Asociații C.A.R.P. în Federația Națională "OMENIA" care, acum, fac eforturi deosebite pentru a se reechilibra financiar, după fapte reprobabile sau nelegale săvârșite cu ani în urmă.

În același timp, protejarea depozitelor bancare create din fondul social al membrilor noștri, în condițiile negarantării acestora prin lege, trebuie să constituie o prioritate și menținem recomandările făcute, anual, începând cu anul 2015, de depunere la cât mai multe bănci. De asemenea, menținem recomandarea de reintroducere a disponibilităților în circuitul împrumuturilor acordate membrilor, în condițiile în care unele bănci, cooperative de credit devenite instituții de credit și IFN-uri au oferte pentru segmentul nostru de piață, persoanele vârstnice.

Apreciem că anul 2023, ca urmare a menținerii efectelor pandemiei și crizei economico-financiare în care am intrat, trebuie să fie un an al prudenței, al menținerii și creșterii fondurilor de rezervă și de risc. Totodată, acest an trebuie să fie important și din perspectiva amplificării educației financiare în rândurile membrilor noștri. Ei trebuie să aleagă pe deplin conștiința informația corectă, să nu fie victimele ofertelor înșelătoare.

Editarea unor broșuri, pliante, publicarea de articole, utilizarea site-urilor și publicațiilor proprii va fi o prioritate.

3. Dezvoltarea activităților și serviciilor specifice economiei sociale prin care se asigură incluziunea socială a persoanelor vârstnice prin accesul la servicii socio-medicale și se încurajează solidaritatea între generații

Ca entități de economie socială și asociații furnizoare de servicii de incluziune socială, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor au menținut în perioada analizată și îmbunătățit calitativ prestările de servicii la tarife reduse ori subvenționate.

Dar, criza sanitară din anii 2020 - 2022, a determinat ca unele activități prestatoare de servicii de reparații, a saloanelor de înfrumusețare și întreținere corporală să fie întrerupte sau diminuate drastic, iar o mare parte din C.A.R.P.-urile membre să le externalizeze și să recurgă la parteneriate cu agenți economici privați.

Programele de asistență socială și medicală puse la dispoziție în spațiile C.A.R.P.-urilor sau prin parteneriate,

concomitent cu asistența socială la domiciliul membrilor, au continuat cu restricțiile impuse de lege, prin parteneriatele cu Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Fundația United Way România, InfoCons, Băncile pentru colectarea și distribuția alimentelor și alte entități nonprofit naționale și locale.

Alte tipuri de servicii socio-medice și de recuperare oferite de C.A.R.P.-uri au fost adaptate la noile condiții de criză.

4. Extinderea și diversificarea activităților cultural-recreative, de socializare și a terapiilor ocupaționale pentru persoanele vârstnice

Printre cele mai numeroase, diversificate și agreate servicii în cadrul caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor s-au menținut activitățile cultural-recreative, de socializare și terapiile ocupaționale pentru membrii noștri persoane vârstnice, cu restricții severe în anumite perioade pentru activitățile în grupuri mari.

Activitățile cultural-recreative au permis de-a lungul anilor o mai bună cunoaștere a profilului membrilor noștri și a nevoilor acestora, folosind instrumente moderne din domeniul asistenței sociale, precum anchete sociale realizate de echipe multidisciplinare. Pe bază a nevoilor individuale identificate, seniorii au fost incluși în programele sociale ale caselor de ajutor reciproc.

În perioada analizată, majoritatea caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor afiliate Federației au oferit membrilor astfel de servicii, prin cele peste 47 de centre de zi/cluburi ale seniorilor aflate în evidența Federației, cele peste 31 de biblioteci cu programe reduse, adaptate noilor condiții sau chiar suspendate pe anumite perioade.

În unele asociații membre s-au organizat online o parte din evenimente care au pus în centrul lor seniorii, printre care amintim sărbătoarea Mărțișorului, Ziua Femeii, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, Nunta de aur etc. Aceste momente au fost redată în publicațiile proprii ale C.A.R.P.-urilor, în presa locală și națională, precum și, mai nou, pe rețelele de socializare.

Cercurile tematice de pictură, grafică, grupurile vocale, cercurile de dezvoltare a abilităților digitale, "Seniorii ecologiști", cercurile de mâini îndemânatice, cenaclurile literare, cercurile de limbi străine au trebuit să se adapteze la criza sanitară, să funcționeze pe grupuri mici în funcție de spațiu, iar unele dintre ele cu utilizarea spațiului virtual, cu reluarea activității normale în anul 2022.

5. Comunicarea cu organizațiile de pensionari din țară și din străinătate, cu societatea civilă și mass-media

În perioada analizată, comunicarea cu organizațiile de pensionari din țară și din străinătate, cu societatea civilă și promovarea C.A.R.P.-urilor și a drepturilor persoanelor vârstnice în mass-media a constituit o prioritate pentru Comitetul Director, în special prin utilizarea mediului virtual.

În acest sens, am continuat colaborarea cu Federația Caselor de Ajutor Reciproc (FEDCAR) cu care avem un protocol încheiat în anul 2012, cu InfoCons - un protocol încheiat în anul 2008, cu Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România (UNCAR) în domeniul legislativ, cu Federația SenioriNet (pentru furnizarea de servicii sociale) și cu Asociația Banca pentru Colectarea și Distribuția Alimentelor.

Pe plan european, prin apartenența la Platforma Europeană AGE, Federația Națională „OMENIA” a continuat consolidarea rolului său de organizație națională.

Federația Națională „OMENIA” s-a alăturat Platformei Europene AGE în anul 2014, rețea care dă voce și promovează interesele a peste 200 de milioane de persoane peste 50 de ani din UE. Ne-am asumat astfel o participare activă și susținută la dezbaterile internaționale care vizează multitudinea de subiecte relevante pentru persoanele vârstnice, având tot timpul în minte îmbunătățirea situației pensionarilor și vârstnicilor membri ai Federației, și a celor peste 5 milioane de pensionari din țară.

În ceea ce privește colaborarea cu mass-media, apreciem că în perioada analizată, Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România, implicit asociațiile membre, au fost promovate constant în cadrul unor emisiuni realizate de posturile de televiziune naționale precum Pro TV, Antena 3, Realitatea Plus, România TV. Implicarea Federației și a C.A.R.P.-urilor în problematica vârstnicilor, atât pe plan național, cât și internațional, este surprinsă și redată în cadrul acestor materiale realizate de televiziunile centrale. Cu siguranță ați remarcat că Revista OMENIA, pentru o mai bună informare a organizațiilor membre, a continuat proiectul de promovare a celor mai semnificative activități ale C.A.R.P.-urilor, în fiecare număr alocându-se spații materialelor și imaginilor primite din teritoriu, pe lângă prezentarea constantă a publicațiilor pe care C.A.R.P.-urile membre ale Federației le editează.

6. Modul de îndeplinire a obiectivelor asumate:

Prin Strategia de dezvoltare pentru perioada 2019-2023, Federația și-a propus obiective și acțiuni realiste care să contribuie la îndeplinirea misiunii sale.

Acestea au fost corelate cu posibilitățile financiare proprii, capacitatea noastră de a identifica și atrage fonduri din surse externe și în limita cadrului legislativ lacunar existent.

Deși direcția strategică este clar definită, iar

obiectivele strategice și specifice au fost stabilite cu responsabilitate, trebuie să recunoaștem deschis că în activitatea noastră s-au manifestat și neajunsuri, astfel că:

- Unele C.A.R.P.-uri nu au trecut la aplicarea prevederilor OUG nr. 50/2010 și OUG nr. 52/2016 privind creditarea, neaplicând legislația în domeniu.
- Câteva C.A.R.P.-uri din Federație au pe rol și în prezent procese din cauza nerespectării legislației în vigoare, a OG nr. 26/2000 sau a prevederilor propriilor statute, încălcând normele democratice, dar și din cauza orgoliilor nemăsurate ale unor membri (ex. C.A.R.P. Roman).
- Nu am reușit să colectăm contribuțiile anuale obligatorii, 37 de C.A.R.P.-uri mijlocii și mici fiind trecute în poziția "inactiv" și nici să atragem venituri suplimentare consistente, cu excepția celor obținute din vânzarea revistei și publicitate în paginile acesteia.
- O parte din C.A.R.P.-urile din Federație nu au înregistrat, în termen, modificările intervenite în conducerea lor la Banca Națională a României.
- Un număr de C.A.R.P.-uri au încălcat prevederile Legii nr. 540/2002 și ale statutului cadru transmis de Federație, admitând ca membri cu drepturi depline salariați, inclusiv ca membri ai Consiliului Director, atacând fundamentele acestui tip de asociație a pensionarilor, singurul angajator din România care utilizează cu preponderență munca seniorilor.
- Un C.A.R.P. și-a încetat activitatea, altul a fost absorbit de un C.A.R.P. mai mare și alte cinci C.A.R.P.-uri sunt în situații financiare precare aproape de încetarea activității în acest an.
- Unele C.A.R.P.-uri, prin interpretarea greșită a GDPR-ului și a confidențialității nu au transmis datele solicitate (documentarele) de Federația Națională "OMENIA" și nu am putut să adresăm autorităților îndrituite propunerile noastre pentru garantarea depozitelor în bănci ale C.A.R.P.-urilor, constituite din cotizațiile membrilor.

Dar doamnelor și domnilor, analizând activitatea desfășurată trebuie să recunoaștem și realizările importante:

- Creșterea fondului total de cotizație al membrilor, având patru C.A.R.P.-uri cu peste 100.000.000 de lei (C.A.R.P. Vălenii de Munte, C.A.R.P. Moinești, C.A.R.P. Ploiești, C.A.R.P. Brăila) unul din ele depășind 135.000.000 de lei (C.A.R.P. Vălenii de Munte), iar C.A.R.P. "OMENIA" Târgoviște apropiindu-se de acest prag;

- Înființarea de sucursale și înregistrarea la judecătoria potrivit prevederilor OG nr. 26/2000 modificată și completată prin Legea nr. 129/2019;
- Realizarea de plasamente din disponibilități în titluri de stat și obligațiuni, unități de fond și alte instrumente financiare;
- Restructurarea responsabilă a activităților și personalului, reducerea cheltuielilor operaționale și adaptarea la noile condiționalități din piața economico-financiară.
- Adaptarea cu succes a activității la condițiile definite de starea de urgență, de alertă și acum de criza economico - financiară și energetică.
- Organizarea în premieră la Asociația C.A.R.P. Timișoara a primelor adunări generale online, organizarea AGR prin corespondență la Asociația C.A.R.P. "OMENIA" București și de asemenea a unora dintre ședințele Consiliului Director, online, la Asociația C.A.R.P. "OMENIA" București, desfășurarea Consiliului Național al Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România și a unor ședințe ale Comitetului Director prin corespondență scrisă sau mediul electronic.
- Îmbunătățirea calității documentelor de creditare (regulamente, proceduri, norme) și luarea unor măsuri legale, adecvate, pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

III. PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU ANUL 2023:

- Întărirea capacității de management în toate domeniile de activitate ale Federației Naționale „OMENIA”, participarea la elaborarea noului cadru legislativ, respectiv la viitoarea lege a caselor de ajutor reciproc;
- Consolidarea și adaptarea la noul cadru legislativ a activității de creditare, economisire și educație financiară a seniorilor în cadrul asociațiilor membre;
- Promovarea și susținerea drepturilor membrilor persoane vârstnice la pensie, venit minim garantat, la asistență socială și medicală, securitate sanitară, integritate și securitate fizică potrivit standardelor europene.
- Susținerea prin semnături pentru depunerea în Parlament a Cartei Albe a Drepturilor Persoanelor Vârstnice din România;
- Digitalizarea activităților desfășurate în asociațiile membre și îmbunătățirea comunicării electronice între acestea și Federație. Pregătirea pentru utilizarea fișierului standard de control fiscal (SAF-T), declarația

- informativă D406;
- Promovarea diversificării și dezvoltării activităților de socializare, consiliere psihosocială și a terapiilor ocupaționale pentru persoanele vârstnice pe grupuri mici individualizate cu utilizarea mult mai intensă a voluntariatului;
 - Dezvoltarea în mediul virtual a relațiilor de cooperare cu structuri federative și rețele ale instituțiilor financiare nebankare care oferă incluziune financiară, organizații ale vârstnicilor membre AGE Platform Europe, alte asociații internaționale și naționale; Dezvoltarea activităților de advocacy inclusiv prin mijloace virtuale, la nivel parlamentar, guvernamental și local pentru promovarea unei vieți decente pentru persoanele vârstnice, a îmbătrânirii active, a solidarității între generații, a cetățeniei participative și a incluziunii socio-financiare.
 - Susținerea demersului pentru înființarea în subordinea Ministerului Muncii a unei Agenții Naționale pentru Persoanele Vârstnice Vulnerabile;
 - Controlul, evaluarea și consolidarea activității economico-financiare a Federației și asociațiilor membre;
 - Asigurarea unei evaluări eficiente a activității asociațiilor membre ale Federației și prin introducerea sistemului de indicatori unici de evaluare la nivelul Federației;
 - Pregătirea pentru introducerea indicatorilor de

prudențialitate cu scopul de a sugera în timp util măsuri de îmbunătățire a performanțelor asociațiilor membre sau de redresare în domeniile deficitare;

- Pregătirea Federației pentru emiterea de reglementări interne și supravegherea activității după apariția cadrului legislativ.

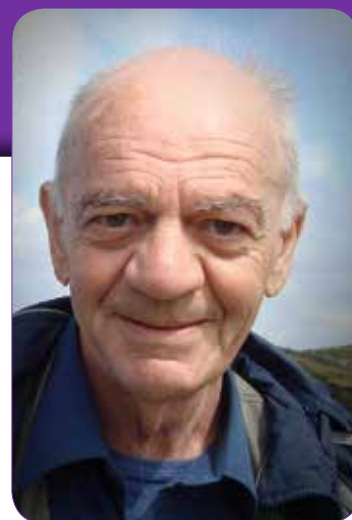
*

În încheiere, aș vrea să-mi permiteți să exprim deosebita apreciere și satisfacție de a lucra împreună și să mulțumesc tuturor reprezentanților prezenți la Congresul Național, împreună cu care Comitetul Director își asumă, atât realizările cât și neîmplinirile. Adresez sincere mulțumiri pentru participarea invitaților noștri, în baza mandatului încredințat la Congresul Național din anul 2019 Comitetul Director a acționat pentru respectarea drepturilor legitime ale vârstnicilor, într-o societate pe care o dorim a tuturor generațiilor, pentru promovarea unui trai decent, pe cât posibil lipsit de griji, pentru cât mai multă siguranță și mai puțină incertitudine, într-un context mondial și național nefavorabil afectat de pandemie, război și criza economico-financiară și energetică.

Vă urez multă sănătate, viață lungă, activă, să îmbătrânim frumos și sănătos, și să dăm permanent dovadă de înțelegere reciprocă și solidaritate! Și să nu uităm niciodată deviza care ne călăuzește pașii: „Prin noi- Omenia există!”

MEDALION: EUGEN DEUTSCH

Colaboratorul din Iași al revistelor *Viața noastră* și *Crypto*, dar și al *Academiei Bârlădene* și *Labirint* a devenit nonagenar la 26 aprilie a.c. Este un maestru al acrostihurilor, al sonetelor și rondelurilor, talentat epigramist și enigmist în versuri, autor de cărți de umor și nu numai.

Conducerea Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad i-a acordat cu acest prilej **DIPLOMA ANIVERSARĂ** și medalia jubiliară.

Serghei Coloșenco i-a dedicat o plachetă de rebus, numărul 182 în „Biblioteca Rebus” și prezentată pe larg de prof. Aristotel Pilipăuțeanu în revista „Crypto”, nr. 3 (27), august, 2022, intitulat „Sonete cu dichis”, concluzionând: „*Jonglând cu poante și cu rime reușite, simultan polemic și cordial, poet și rebusist, Eugen Deutsch dăscălește și delectează cititorul cu grație și superlativă competență*”.

Recent, am primit la redacție volumul cu poeme ironice intitulat *Zbor deasupra unor timpuri regăsite*, apărut la Editura Pim, din Iași, în anul 2023, în 126 de pagini, cu dedicația: „*Pentru prietenii din redacția excelentei reviste **Viața noastră***”.

Reproducem din volum un *Sonet necanonice cu acrostih*.

Evu-aceasta e inovator:
Uită de tabuuri și canoane,
Gravitând în jurul altor toane,
Evocând și-un risc de cascador.

Nu refuză alte ecusoane,
Dornic să găsească-un nou decor,
Este, cert, deschis și la umor
Urmărind să-nalțe noi jaloane.

Timpu-oferă insolite rute,
Schimbă poze dintr-un vechi album
Căci găsește azi pe noul drum

Hoinărind din amintiri pierdute,
9 flori de stil sofisticate,
O grămadă de visări uitate.

ÎN LOC DE MULȚUMIRI

Primind medalia jubiliară
– Frumoasă ca o zi de primăvară –
A Casei cu Ajutorul Reciproc
– Căreia-i doresc mereu noroc!
A celor ce-s la Pensie acuma
– Și sper să aibă cât mai mare suma!
Purtând un nume drag: Elena Cuza
Las să vorbească pentru mine muza...

SILUETE CU (D)EFECTE

Campion al rebusiştilor noştri la proba de longevitate, cu un avans de aproape un deceniu faţă de următorii care gâfâie tot mai îngrijorător şi cărora le promite încurajator şi ghiduş că-i aşteaptă, **Eugen Deutsch** (n. 1933) prinde în „Siluete literare cu acrostihuri şi cu sare” fizionomiile a 35 de creatori ai catrenelor cu dichis. *Cei care trec prin ascuţişul lamei/ Defecte mari, lovindu-le cu sete* sunt luaţi ei înşişi la refec. Chiar dacă un vers mai corosiv ar putea supăra, autorul dă asigurări că intenţia este de amuzament. Totuşi, preventiv, îşi rezervă un loc în *ascunzişul cramei/ Hotarul dintre visuri şi regrete*.

Pretenţios cu sine, Eugen Deutsch optează pentru poezia cu formă fixă. Rondelurile îşi reglează tirurile în funcţie de titlurile şi isprăvile scriitorilor uşor parodiaţi. „Rondelul bocancilor comozi”, lăudaţi de Ion Bolocan, devine prin antiteză o reclamaţie în versuri inculpând bocancii incomozi. „Rondelul întors ca la Ploieşti” îl fixează în acrostih pe Mircea Dinescu (altul decât poetul) care *iscând teribile dileme/ Redă în stihuri haiduceşti/ Catrene bune-n în orice vreme*. Alt ploieştean, tot Mircea, dar Ionescu-Quintus beneficiază, cum merită, de un „Rondel senatorial”. Elegiacul Vasile Larco este *cuprins de fantezii/ Într-un fundal de versuri fistichii*. Valerian Lică se arată *vrăjit de poante magistrale*, iar Elis Râpeanu, deţinătoarea primului şi singurului doctorat în materie de epigrame, este în căutarea de noi recorduri. Gheorghe Zarafu are merite de colecţionar fondând cea mai completă „bancă” de epigrame. De rondeluri vivace beneficiază şi *braşoavele rimate, buturuga mică ori lupul singuratic*. Câte o strofă realizată mişal aminteşte de Topîrceanu: *Năstruşnic, fin ca un geamgiu,/ Eroul, ţanţoş ca o... floare,/ Se-arată-n lupte pirpiriu,/ Căci foarte rar mai are sare*.

În sonete sunt evocate *anotimpuri fără Vivaldi*, floretiste şi spadasini de temut, bunătatea (dar nu multă) a lui Nicolae Bunduri şi chiar elemente de funestă legendă, precum colţii lui Dracula. Superlativul este atins de „Sonetul şahului etern” prevăzut cu un dublu acrostih. Cum imaginaţia epigramiştilor n-are limite, Nicolae-Paul Mihail a inventat ronsonetul, deci este ronsonetist. Nici pe sine însuşi nu se iartă Eugen Deutsch privindu-se critic în oglindă. Este nevoit să recunoască, totuşi, abilitatea prin care obţine din rime *un context subtil şi că umorul (său) nu-i totuşi prea facil...*

Aristotel PILIPĂUŢEANU

Jonglerii surăzătoare

BROASCA (NEŢESTOASĂ) CU ŞAPTE ARCURI

- roman poliţist -

Eugen DEUTSCH

Personaje principale:

VIRUS AGRIPPA – poliţist român detaşat disciplinar în vechea Eladă.

PAN DORA – viitorul pilot de încercare al carului de curse ce va inventa peste două milenii sub denumirea LADA. Lada ei de zestre e vestită în toată Elada.

VALAS ANTENA – specialistă în teleghidarea carelor de curse tip LADA. Este fina şi protejata zeiţei PALLAS ATENA.

Rezumat sumar:

PROLOG

Se anunţă prin El.alert dispariţia subită a lăzii de zestre a Pandorei. Este convocat de urgenţă poliţistul Virus, care începe imediat ancheta. Din primele cercetări rezultă că vinovatul ar fi unul din cele şapte arcuri din broasca lăzii. Virus porneşte pe urmele lor. Zmeiţa Valas Antena îl secondează...

CAPITOLUL I

Primul arc este descoperit în arcada dreaptă a curtezanei Ada, o militantă de stânga din cetatea Arcadieii. Fiind ocupată cu satisfacerea numeroşilor ei curtezani, este scoasă din cauză.

CAPITOLUL II

Arcul numărul doi este descoperit în Arca lui Noe, care tocmai eşuase pe vârful Arcarmat, unde Noe

începuse amenajarea unui zoo-parc. Fiind prea ocupat, este scos din cauză.

CAPITOLUL III

Al treilea arc este descoperit în pernele lui Carcalete; întrucât toţi sunt ameţiţi, sunt scoşi din cauză.

CAPITOLUL IV

Arcul numărul patru este găsit în noul Luna Park, organizat pe faţa nevăzută a satelitului nostru. Fiind prea îndepărtat, nu se pune problema de a fi vinovat.

CAPITOLUL V

Al cincilea arc este amplasat în parcare supraaterană din Oceanul Arctic; fiind prea îngheţat este imediat absolvit.

CAPITOLUL VI

Arcul numărul şase este găsit în sarcofagul faraonului Tutarcamon din Egiptul antic. Din cauza distanţei pista este abandonată.

CAPITOLUL VII

Ultimul arc se afla în marca poştală Cap-de-bour, una din cele mai scumpe din viitoarea lume. Întrucât bourul va dispărea cât de curând, nu poate fi implicat în anchetă.

EPILOG

În urma anchetei se stabileşte că nimeni nu este vinovat. De altfel, Pandora plecase între timp cu maşina ei LADA în călătorie de nuntă în Andorra.

Ghidați de raze suple de lumină...

Eugen DEUTSCH

DIN LUMEA COPILOR

Un brav copil destul de măricel
Dând teză a fost prins la copiat
Dar proful cel cuprins de-un zel
Chiar foarte prompt l-a descalificat.

Elevul însă bun de gură
Îi spune: Dom'le, sigur n-am furat!
Și-așa, ca ștabii cei de anvergură,
Eu cursul lor de fapt l-am plagiat.

Așa că astăzi eu vă spun, cu rost,
Un Boss ar fi acum aplaudat,
De plagiatu-acela ar fi fost
Vestita teză-a lui de doctorat!

VARA...

...trimite porumbeii voiajori
ghidați de raze suple de lumină
s-adune de prin bolta cea senină
...splendori.

...lansează într-un iureș căișori
dar, cum se arată cam abrași,
copiii vor să fie – că-s poznași! –
...dresori.

...dansează-n cântec de privighetori,
cu stropii unor valuri înspumate
în timp ce ritmu-l țin, înfierbântate,
...viori.

...invită zeci de mii de-notători
să intre-n mare, dincolo de maluri
iar ei se vor simți, dansând în valuri,
...ușori.

...își machiază purii obrăjori
c-un roșu furnizat gentil de soare
ce-l asortează-având la cheotoare
...bujori.

...respectă, categoric, eticheta
lăsându-i locul, cum se cere, doamnei
ce știe că va deveni vedeta
...deci toamnei!

AMINTIRI DIN GRĂDINIȚĂ

Ajungând la grădiniță,
Mă jucam cu o fetiță,
Blondă, suplă, cu costiță
Și-o simpatică bluziță.

O trăgeam (des!) de codiță,
Uneori și de fustiță,
Când, ajuns la grădiniță,
Mă jucam cu-acea fetiță.

Ea, fiind o ștregăriță,
Nu făcea deloc vreo fiță,
Nu scotea o vorbuliță,
Ba-mi dădea chiar și-o guriță.

Când eram la grădiniță.

ORA DE CALIGRAFIE

La ora de caligrafie
Făceam doar linii, în prostie
Și bastonașe, peste-o mie,
Lipsit complet de fantezie.

Mi se părea că, pe vecie,
Aproape pân'la nebulie,
La ora de caligrafie
Voi face linii în prostie.

Luptând c-o grea monotonie,
Am învățat de fapt a scrie...
Din fericire, cum se știe
Pe-atunci nu mâzgăleam hârtie

La ora de caligrafie.

LECȚII DE CITIRE

Eram întâiul la citit,
Ca unul bine pregătit,
Precum se pare iscusit
Și... nu trăgeam de loc la fit!

Colegii nu mi-am păcălit,
Când le spuneam că-s fericit,
Fiind întâiul la citit,
Ca unul bine pregătit.

Pe urmă însă-a trebuit
La o serbare să recit;
Timid fiind m-am fâstăcit,
De toți credeau că-s bălbăit...

Doar nu puteam să fi citit!

ÎNVĂȚÂND SĂ SCRUI

La prima lecție de scris,
Un dascăl inventiv mi-a zis:
„De-nveți – dar fără compromis –
Te poți simți ca-n Paradis”.

„Păcerea e de nedescris
De-nveți, căci eu voi fi concis
La prima lecție de scris”,
Un dascăl inventiv mi-a zis.

Așa că eu m-am și decis
S-ajung pe un tărâm de vis,
Săriind oricare-adânc abis
Cu un fantastic manuscris...

Din prima lecție de scris.

ÎNVĂȚÂND SĂ DESENĂM

Închipuiam din liniuțe,
Ce nu erau deloc grosuțe,
Căței lățoși și pisicuțe,
Măgari, oițe, ori vacuțe.

Găini moțate, vrăbiuțe,
Rățuște găște mai grăsuțe,
Închipuiam din liniuțe,
Ce nu erau deloc grosuțe.

Topind zăpada, omătuțe,
Apoi, în straturi, panseluțe,
Mici copăcei sau părăluțe,
Ba, uneori chiar și broscuțe,

Închipuiam din liniuțe.

Mihai BATOȘ-BUJENIȚĂ

UMBRELE AȘTERNUTE PESTE PROZA EMINESCIANĂ

Am convingerea că există zeci de mii de scrieri referitoare la viața și opera Poetului. Este și firesc să fie așa, deoarece este considerat, pe bună dreptate, cea mai cunoscută și influentă personalitate a literaturii române, poezia sa conținând înalte noțiuni de filozofie, metafizică și istorie, iar proza, pe lângă toate acestea, face deseori referiri la elemente de mistică și sociologie.

Scrierile: studii, analize, eseuri, comentarii sau volume, exceptându-le pe cele demne de toată admirația sunt, din păcate, de multe ori pur și simplu conjuncturale, de o revoltătoare banalitate sau chiar preluări non-creative din altele mai vechi. Nu fac o vină numai celor care le-au produs fiind justificate parțial de dorința autorilor de a se vedea publicați în legătură cu subiectul, ci și celor care publică aceste inutilități uneori foarte bombastice deoarece nici ei nu dovedesc mai mult simț critic. Nici nu mai amintesc de faptul că printre acest gen de scrieri s-au rătăcit nu de puține ori și condeie cu pretenții universitare.

Trebuie să mai observăm un lucru! Aceste creații, indiferent de calitatea lor, au ca obiectiv prioritar viața lui Eminescu, opera sa poetică, cea publicistică și chiar cea epistolară, deși eu unul consider că pătrunderea în spațiul de maximă intimitate a Poetului nu este chiar cel mai bun lucru, mai ales atunci când aceste imixtiuni ajung în fața publicului larg. În lucrări de mare prestigiu viața omului Eminescu este prezentată aproape zi cu zi și chiar ne putem minuna de câte enigme au fost parțial elucidate, deși această viață a fost trăită la vremea ei, aparent, în lumina cunoașterii publice și a unor observatori care au scris mult, din ce știau ei atunci despre el. Cu toate acestea, rămân încă unele posibile întrebări fundamentale: a fost el bolnav și dacă da, oare ce boală a avut? Care este adevărul despre moartea sa ori ce s-a întâmplat la momentul inaugural prilejuit de dezvelirea statuii ecvestre a lui Ștefan cel Mare la Iași în ziua de 5 iunie 1883, când prezent a fost și Regele Carol I? Dar și multe altele... Cum strădania unor oameni de mare calibrul intelectual continuă pe aceste teme, deseori controversate, am convingerea că vor mai apărea și alte lucrări care să lămurească parcursul terestru al acestui

adevărat apostol al neamului.

În context, pare destul de interesant și oarecum frustrant pentru cei doritori de a afla mai multe despre opera Poetului, faptul că scrierile sale în proză sunt oarecum lăsate, în mod deliberat, într-o oarecare nedreaptă umbră și ne putem pune întrebarea: oare de ce?

Să fie de vină faptul că la vremea lor unii critici precum Garabet Ibrăileanu sau Eugen Lovinescu au promovat prejudecata că proza lui Eminescu nu s-ar ridica la înălțimea poeziei sau a operei publicistice și atunci, dintr-un sentiment de respect, aceasta a fost trecută în plan secund? Știm însă bine că George Călinescu în monumentală sa lucrare **Opera lui Mihai Eminescu** demonstrează perfect argumentat că Eminescu este egal cu sine însuși în toate compartimentele operei sale, că același geniu se manifestă în întreaga creație eminesciană.

Așadar, rămâne ca o ipoteză de lucru capacitatea noastră, a cititorilor, de a mai înțelege genul de proză scris de Eminescu în primul rând, cel mai probabil, datorată faptului că am luat prea în serios zicerea cu românul născut poet, dar și pentru faptul că avem alte pretenții de la proză, unele mai ales de tip informativ și, în consecință, înțelegem puțin sau poate chiar deloc genul romantic definit în cele două direcții importante enunțate tot de George Călinescu: cea realistă, numită „sociologică și evocativă” și cea fantastică, numită la rândul ei „romantică și imaginativă”.

Nu se poate spune nici că proza eminesciană ar fi, cantitativ vorbind, nesemnificativă! Desigur, gândindu-ne doar la proza antumă, lucrurile par relativ simple: basmul **Făt Frumos din lacrimă**, publicat în revista **Convorbiri Literare** (1870), nuvela metafizică **Sărmanul Dionis** în 1872 și nuvela **La aniversară** publicată în **Curierul de Iași** (1876) sunt singurele opere despre care se poate vorbi. Cu totul altfel se prezintă situația când luăm în calcul proza postumă! Romanul **Geniul pustiu** a fost editat de Ioan Scurtu în 1904, iar apoi George Călinescu a reluat proza eminesciană rămasă în manuscrise și a publicat fragmente în revista **Adevărul literar și artistic** (1939) sub diferite titluri: „**Aur, mărire și**

amor”, „*La curtea cuconului Vasile Creangă (boierimea de altădată)*”, „*Părintele Ermolachie Chisăliță*”, „*Avatarii faraonului Tlá*” (care a fost și subiectul tezei de doctorat a lui Călinescu), „*Archaeus*”, „*Umbra mea*”, „*Moartea Cezarei*”, „*Toma Nour în ghețurile siberiene*”, „*Iconostas și fragmentariu*”, „*Visul unei nopți de iarnă*”, „*Poveste indică*”, „*Amalia*”, „*Falsificatorii de bani*”, „*Contrapagina*” etc...

Putem vorbi deci despre o operă impresionantă care ar face cinste și unui prozator consacrat. Atunci de ce acest con de umbră peste o parte importantă din opera Poetului?

Aș îndrăzni să cred că mediul cultural contemporan ne-a modificat în așa fel încât posedăm încă din copilărie incapacitatea de a mai recepta corect scrierile înaintașilor și mă refer în primul rând la basmele care făceau deliciul serilor în care adormeam ascultând basme citite de unul dintre părinți. Le-am înlocuit, din varii motive, cu stupiditatea desenelor animate japoneze cele care, ce-i drept, i-au scutit în primul rând pe părinți de eforturile lecturii. Cu ce preț? Simplu! Cu prețul inculturii! Acum nu mai putem nici măcar să recunoaștem că basmul, departe de a fi doar produsul fanteziilor unor oameni aflați într-o stare economică precară total neadevătată creației, este un tezaur de informație inițiativă, dar și științifică pe care o putem descifra doar atunci când vom putea înțelege cu adevărat ce ne transmite basmul.

Mai știe oare cineva că ***Făt Frumos din lacrimă*** este primul basm cult din literatura română!? Și nici nu prea avem motive de mândrie în acest domeniu unde mai aflăm ca opere de gen doar ***Povestea lui Arap Alb*** scrisă de Creangă și ***Zâna Zorilor*** de Ioan Slavici. Ambii au scris aceste basme culte nu numai influențați de Eminescu, ci chiar încurajați de acesta să le scrie. Mai înțelege oare cineva complexitatea basmului eminescian, cel care dincolo de barocul narativ implică elementele definitorii ale genului precum obiectele magice, dar mai mult decât atât aduce în creație personaje absolut inedite precum Genarul definit ca: ***om mândru și sălbatic ce își petrece viața vânând prin păduri bătrâne*** ceea ce ne duce cu gândul la o legendă românească, cea a lui Gruu Sânger, prelucrată magistral de Vasile Alecsandri, cel atât de apreciat de Eminescu? Sau modul extrem de interesant în care este pusă în legătură narațiunea acestui basm cu străvechile mituri ale omenirii (*iepele vrăjitoarei vs. iepele antropofage ale lui Diomede, regele trac din cea de 8-a muncă a lui Hercule*). Merită subliniată și similitudinea personajului Făt Frumos din Lacrimă, cel care *doinea și horea* din cele două fluiere ale sale, cu Orfeu, trac de origine, arhetip al cântărețului inspirat, una din cele mai semnificative figuri ale mitologiei clasice, cel care prin tragismul existenței sale devine o personificare a durerii și a sacrificiului din și pentru iubire.

Mai avem oare idee că fie și numai prin această creație Eminescu se impune ca unul dintre marii creatori ai literaturii fantastice universale, comparabil cu clasicii romantismului francez precum: Theophile Gautier și Gerard de Nerval sau cu cei germani: Novalis, Jean Paul Richter, E.T.A. Hoffmann, Adelbert von Chamisso, dar

și cu inegalabilul Edgar Allen Poe? Mă tem că nu, iar prin aceasta, de pierdut, pierdem noi toți și, din păcate, această pierdere ni se cam vede în suflet!

Fără îndoială proza eminesciană are unele dificultăți de lecturare. Cititorul, vorbim de omul care se dedică lecturii din necesitatea firească de a se instrui și de a cunoaște mai mult decât ceea ce vede în jurul său, are tendința de a rămâne la suprafața textului abordat sau, mai nou, chiar de a citi pe diagonală, convins fiind că va înțelege tot ce este de înțeles după acest superficial exercițiu cultural. Să presupunem că acest cititor lecturează nuvela ***Sărmanul Dionis*** cea despre care și junimiștii aveau păreri rezervate considerând-o ciudată, bizară, greoaie și încurcată, deoarece nu reușiseră nici ei, oameni luminați totuși, să-i descifreze sensurile adânci, cele care reiterau de fapt mitul lui Lucifer, al îngerului răzvrătit împotriva autorității divine și pedepsit pentru păcatul trufiei. Deslușirea mesajului este dificilă, iar Eminescu însuși complică situația aducând în pagină și figura înțeleptului Ruben, călăuza spirituală a lui Dionis, devenit acum călugărul Dan. El este cel care îl inițiază pe Dan în tainele „*Cărții lui Zoroastru*” (numele grec al profetului iranian Zarathustra), sfătuindu-l să o citească din șapte în șapte pagini pentru a-i descifra adevăratele înțelesuri. Șapte este cifra magică în kaballa, doctrina ezoterică medievală a Vechiului Testament, calea spre cunoașterea supremă și, implicit, puterea dată de acest tip de cunoaștere, așa cum spune Ruben.

O tentație imposibil de refuzat numai că ea aduce cu sine și trufia noastră profund omenească, iar cel cu adevărat Atotputernic va sancționa sever abaterea aducând lucrurile în firescul lor omenesc. Poate fi aceasta o lecție pentru noi cei de astăzi care, orbiți de puterea pe care științele pozitive ne-o oferă, suntem la fel de tentați să ne uităm propriile noastre limite?

Din păcate, da, iar osânda va fi la fel de drastică. Numai că nu înțelegem, așa cum nu mai înțelegem nici sensurile adânci ale unei povestiri chiar dacă, sau mai ales din această cauză, este construită în cel mai pur stil schopenhauerian, așa cum tot Călinescu afirma.

Cezara, o nuvelă aparent simplă, sentimentală, se transformă în cu totul altceva atunci când personajele, Ieronim și Cezara, refac în modul cel mai concret cu putință cuplul primordial, edenic, reintegrându-se arhetipal acestuia. O parabolă despre puterea iubirii, așa cum o vedea Eminescu, atotbiruitoare dacă este profundă, desprinsă de cotidian și nimicniciile acestuia.

Tema metempsihozei, una foarte îndrăgită de Poet, prezentă în foarte multe din creațiile sale, o regăsim și în ***Avatarii faraonului Tlá***, aici apărând pentru prima oară și conceptul de avatar, provenit din tradiția indiană a celor zece reîncarnări ale zeului Vishnu, așa cum în fragmentul ***Archaeus*** vom întâlni conceptul necunoscut până atunci al ***arheilor***, agentul seminal din care se nasc toate speciile și formele, principiul fundamental al vieții, cel imaginat de medicul și alchimistul Paracelsus și, mai apoi, preluat de Dimitrie Cantemir sub denumirea de „artizan al spețelor”. La rândul său, Eminescu se referă la acest concept cu termenul de: ***ahazver al formelor***,

specificând prin gura bătrânului înțelept că: „*Arheus este singura realitate pe lume. Toate celelalte sunt fleacuri. Arheus este tot.*”

Pare din ce în ce mai dificil să înțelegem profunzimea prozei eminesciene fără un solid suport de cultură universală și trebuie să recunoaștem că ne este mult mai la îndemână să o ignorăm, ceea ce, din păcate, chiar facem!

Considerat a fi prima încercare de roman total din literatura noastră, **Geniul pustiu** se plasează ca gen de abordare la intersecția realismului cu fantasticul, iar personajul principal, Toma Nour, tribun în oastea lui Avram Iancu, va reitiera într-un fel dramatismul vieții marelui erou al anului de cumpănă 1848, cel care își va sfârși zilele într-o Siberie metaforică, unde a și murit cu

mințile pierdute, uitat și hătuit. Toma Nour, personajul ficțional al romanului, urmărit prin toată lumea este la sfârșit deportat în Siberia geografică, un fel de infern în varianță pământeană în care se pierd, în primul rând, speranțele.

În concluzie pot afirma că proza eminesciană se află într-un con de umbră nu datorită creatorului, ci datorită nouă, contemporanilor, cei care suntem din ce în ce mai puțin apti de a înțelege complexitatea și profunzimea acestei opere. Și nu cred că lucrurile se vor schimba în viitor deoarece vorbim din ce în ce mai mult despre analfabetismul funcțional, o formă elegantă de exprimare pentru a sublinia incultura unui sistem trăirist care a cuprins de fapt întreaga planetă, desigur în mod dirijat, adoptat însă cu un entuziasm îngrijorător.

Florian PRICOP

OMAGIU ADUS POETULUI

În calendarul literaturii române ziua de 15 iunie este trecută în chenar negru. E ziua când, în 1889, Mihai Eminescu a părăsit pământul ducându-se spre cer devenind un Luceafăr.

La Bârlad, acolo unde se află un Centru Eminescu, al treilea din Moldova, după Ipotești și Iași, la Editura „Sfera” Serghei Coloșenco a tipărit o carte și două plachete de rebus omagiindu-l astfel pe Mihai Eminescu.

Eminescu 39, volumul XII, 100 de pagini, cuprinde texte ce aparțin celor 39 de autori îngrijați în careuri: Artur Enășescu, Grigore Vieru, Tudor Arghezi, Alexandru Vlahuță, Mihai Cimpoi, Martha Bibescu, Sextil Pușcariu ș. a. Volumul mai cuprinde și prezentarea copertilor 4 ale volumelor anterioare: Casa de la Ipotești, statuile și busturile Poetului amplasate în diferite orașe din țară și din Canada. La 50 de ani de la plecarea lui Eminescu dintre noi, la Academia Română a fost comemorat (1939). Este prezentat discursul Regelui Carol al II-lea și un fragment din alocuțiunea Președintelui Academiei, C. Rădulescu-Motru.

În colecția „Biblioteca Rebus”, nr. 196, Serghei Coloșenco include în cele 24 de pagini careuri cu MIHAI și cu EMINESCU, adăugând titluri din creația eminesciană. La fel și enigmele ilustrate și literale, inspirate, atractive care dau un aspect elevat paginilor.

Placheta cu numărul 197 îl evidențiază pe autor ca iubitor de literatură și de ... pisici! Motanul familiei, Mițu, a împlinit o vârstă rotundă (20 de ani) și i-a fost dedicată placheta, ce conține texte îngriolate din poezia și proza eminesciană în care sunt prezenți motani, în special cei negri. Sugestive sunt cele două poezii: *Cugetările sărmanului Dionis* și *Copii eram noi amândoi...* Enigmele și fotografiile dau culoare acestui „album” de familie.

Antrenante, plăcute la lectură și la desfătare, cele trei titluri îndeamnă pe cititori și pe dezlegători la un regal rebusist.

Legenda Sânzienelor

Provine din străbuna Bucovină!!

„Conform legendei, odată, de mult, pe plaiurile bucovinene a trăit o fată extrem de frumoasă, dar foarte săracă. Fiind și orfană de ambii părinți, Sânziana suferea extrem de mult datorită marginalizării celorlalți, tânjind după dragostea și liniștea unei familii.

Singurele momente de alinare erau clipele petrecute în casa sa sărăcăcioasă când se ruga la Dumnezeu nu doar pentru a primi ea însăși o șansă la viață mai bună, ci și pentru ca sufletele semenilor săi să fie îmbunate, pentru a cunoaște sentimentele de liniște și milostivire.

Având sufletul atât de bun, Sânziana era prietenă bună cu păsările și animalele pădurii, cu ele petrecându-și foarte mult timp. Cu ele frumoasa fată împărțea adesea puțină hrana de care făcea rost, și uneori dormea împreună cu ele în mijlocul naturii.

Într-o zi Sânziana căzu bolnavă și în zadar încercară păsările și animalele să îi aducă hrană și apă - nimic nu funcționa. La un moment dat, în sărăcăcioasa colibă a fetei intră Sfânta Vineri, cu chipul său luminos, și cu bândețe în glas îi spuse fetei:

- Duiosă și frumoasă ai fost ca o floare - floare vei fi și de acum înainte. Alungată și disprețuită ai fost până acum - căutată și îndrăgită vei fi de acum încolo. Florile tale vor fi coronițe puse la icoane, iar parfumul tău va umple văile și aerul cu mireasma lor, iar sufletele oamenilor cu pace și bunătate.

De atunci florile de zânziene sunt căutate pentru puterile lor tămăduitoare, fiind considerate flori magice.

În cultura creștin-ortodoxă, ziua de Sânzienne coincide cu sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. De asemenea, alături de noaptea de Sfântul Andrei, celei de 23-24 iunie îi este atribuită o încărcătură spirituală majoră. În lucrarea sa, „Noaptea de Sânzienne”, Mircea Eliade afirmă că dansul lor deschid cerurile „pentru cei care știu să le privească”.

Sânzienne... flori frumoase

Într-o zi așa frumoasă
dorul nostru se revarsă,
în jocul de Sânzienne
cu flori multe ca pe scene.

Flori de câmp ce ne sunt dragi
în horă cu oameni dragi,
cerul s-a deschis puțin
ne așteptă să venim.

Mireasma de flori pătrunde,
izvoare și flori mărunte
plutind în părul lor bălai,
cu armonie într-un dulce plai.

Jocu-i lung în seară târzie
și multe fete au să vie,
iar pe cerul plin de stele
cele rele să se spele.

Cerul are luna plină
o boare pe frunte m-alină
și mă-ndeamnă să privesc
din vis, să nu mă trezesc.

Eugenia CALANCEA

Viața noastră

AVOCAT AL APĂRĂRII – DE ZIUA LIMBII ROMÂNE

(Fantezie bazată pe fapte reale)

Prof. Alexandrina PASCAL

Moto:

„Ca să vorbești și să scrieți bine, citiți!” –

Ion Roman

Cu toate că pregătirea mea profesională nu este de factură juridică, aș vrea ca în ziua de 31 august (*ZIUA LIMBII ROMÂNE*) să vin în fața dumneavoastră drept *AVOCAT* al apărării și să pledez pentru apărarea unui *VINOVAT FĂRĂ VINĂ*, condamnat la biciuire, mutilare și dispreț. Cel supus la acest supliciu este cel mai frumos dar moștenit din străbuni: *LIMBA ROMÂNEASCĂ*.

Eu am slujit la catedră peste patru decenii, am predat o disciplină cu caracter umanist, *Limba română*, și am avut datoria de a-i face pe elevi să conștientizeze și să aprecieze cea mai de preț valoare națională: *limba noastră*. Așa m-au învățat dascălii mei în școală, așa am făcut și eu mai târziu la catedră, dar azi, valorile au alte criterii de apreciere și cea căreia ar trebui să-i închinăm ode este condamnată la practici care o umilesc, a devenit un „vinovat fără vină”.

Acesta este motivul pentru care doresc să vin în fața dumneavoastră drept avocat al apărării și să vă prezint argumente care nu vor fi legi și articole cu caracter juridic, vor fi fapte de viață care ar trebui să declanșeze un semnal de alarmă.

COMPLETUL DE JUDECATĂ – sunteți dumneavoastră, stimați cititori. Și fiindcă în instanță trebuie aduse probe, voi veni cu dovezi și mărturii.

Martorii – sunt călători în timp – cei care au cunoscut-o atât de bine, au slujit-o și au înțeles valoarea cuvântului drept material de construcție în comunicație și în relațiile interumane. Îi cunoașteți foarte bine, știți că sunt oameni de încredere și se numesc: *EMINESCU, CARAGIALE, ALECSANDRI, COȘBUC, ALEXEI MATEEVICI, GHEORGHE ȘION, ...* și lista este mult mai lungă, s-au mai oferit și alții.

Ca să judeci pe cineva trebuie mai întâi să-l cunoști bine. Și martorii, care au cunoscut bine *limba română*, știu că ea este precum sufletul celor care o vorbesc: bogată în sentimente, generoasă și sensibilă.

Profilul moral al „inculpatului” se conturează cu un trecut în lungul căruia s-au dus bătălii pentru a-și stabili identitatea. Polemica pe baza acestui subiect, după lingvistul Ion Roman, a avut la bază trei poziții:

1. Un curent care susținea împrumuturi mari din limbile străine pentru a „lustrui”;
2. Ideea că trebuie păstrată „pură”, ba chiar să fie înlăturate cuvintele de altă origine decât latină;
3. *Limba* este un proces de continuă dezvoltare

firească, dar nici nu trebuie să fie împetrișată cu cuvinte străine, dacă pentru ele există termeni românești. Scriitorii noștri, călăuziți de bun-simț, au adoptat această poziție.

Calitățile enumerate au făcut posibil fenomenul generat în literatură odată cu tezele lui Eugen Lovinescu lansate în „Istoria literaturii române moderne” – un îndemn la sincronizarea literaturii române cu cea europeană. Era un factor benefic, bineînțeles, dar fără a se exagera și fără a renunța la elementul autohton.

JURAȚII – trebuie să știe că „vinovatul” nostru n-a fost niciodată recalitrant la înnoire, dovadă fiind faptul că s-a adaptat și a avut deschidere spre toate curentele literare și spre neologisme. În artă, ca și în viață, totul trebuie făcut cu măsură, de multe ori ceea ce e prea mult, chiar dacă e bun, nu face bine. Așa s-a întâmplat și cu neologismele menite s-o îmbogățească și sfârșind prin a-i știrbi personalitatea și originalitatea. *Limba noastră*, prin bogăția vocabularului, a dovedit că are resurse proprii pentru a se exprima cu subtilitate și nuanțat, începând chiar cu cronicarii.

Respectul datorat limbii române îl vom regăsi oare în cuvântul celor chemați la bară pentru a depune mărturie?

Să auzim ce declară **MARTORII**:

- **Mihai Eminescu**: „*Limba română* la sine acasă e o împărăteasă bogată căreia multe popoare i-au plătit banii în metal de aur. A o dezbrăca de valorile pe care ea le-a adunat în mai bine de o mie de ani, însemnează a o face din împărăteasă, cerșetoare”. Și un vers din poezia „Epigonii” pare a fi chiar concluzia: „Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere.”

- **Vasile Alecsandri**: „Simțul estetic al românului a făcut ca exagerările „puriștilor” și ale „franțușiștilor” să nu prindă” – mărturie care ne arată cât este de stabilă și nuanțată. Concluzia noastră ar fi aceea că din respect pentru valoarea pe care o are, să apelăm la cuvinte autohtone, observație evidențiată și de alt martor:

- **Mihail Sadoveanu**: Neologismele să le folosim numai în măsura trebuinții și atunci când sinonimul românesc s-a diferențiat.”

Alte mărturii cuprind și sfaturi cum ar fi spusele lui:

- **George Coșbuc**: „Să cetim mai mult, să fim români cu sufletul, nu cu vorba, să iubim ce-i al nostru

și să-l păzim ca ochii din cap. Dacă toate acestea s-ar întrupa...fără îndoială am duce limba română la mai multă perfecțiune."

Și cu cât martorii vin mai de departe din negura timpului, sesizăm tot mai mult prăpastia dintre contemporani și strămoși, în ceea ce privește respectul față de limbă, fiindcă nimic nu se poate compara cu mărturia lui

- **Alexei Mateevici** – glasul Părintelui vine ca o litanie, o rugăciune, o odă, tot ce poate fi mai înălțător și mai de suflet, este răspunsul la întrebarea: „Ce este limba noastră?” – În liniștea sălii de judecată (virtuală), încercați să-i „auziți” mărturia:

„Limba noastră-i o comoară

În adâncuri înfundată

Un șirag de piatră rară

Pe moșie revărsată,

ba și mai mult:

Limba noastră-i numai cântec”, este „glasul pâinii”, dar și:

„...limba vechilor cazanii

Care-o plâng și care-o cântă

Pe la poarta lor, țărani.”

La fel de emoționant este și mesajul transmis prin mărturia unui membru al Academiei Române, care în a doua jumătate a secolului al XIX-lea omagia virtuțile graiului strămoșesc. Este

- **Gheorghe Sion**. Tinerii, în special, ar trebui să fie receptivi, mai ales la îndemnul pe care ni-l adresează:

„Mult e dulce și frumoasă

Limba ce-o vorbim,

Altă limbă armonioasă

Ca ea, nu găsim.

Românașul o iubește

Ca sufletul său,

Vorbiți, scrieți românește

Pentru Dumnezeu!”

Timpul nu permite ca într-o singură ședință să fie audiați toți martorii care vin din trecut, indignați de mascarada lingvistică practică în vorbirea curentă contemporană. S-au înscris pe lista de așteptare pentru a fi audiați la un alt termen și pentru a depune mărturie: *Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alexandru Odobescu, Alexandru Vlahuță, Grigore Vieru...* și lista rămâne deschisă.

ASISTENȚA DIN SALĂ: Cei care au asistat la dezbateri, se întreabă: Cine sunt oare cei care au nesăbuița de a denigra, de a mutila și de a nu avea respect pentru această valoare? Răspunsul este unul singur: este comportamentul celor lipsiți de cultură și de educație civică, incapabili de a se implica emoțional și responsabil. Sunt cei care nu au trecut niciodată pragul unei librării, n-au poposit niciodată într-o sală

de lectură și în propria lor locuință nu există o cât de mică bibliotecă. Aceste motive poate lor le-ar scuza, oarecum, ignoranța, dar ce te faci când vezi în ziarele și revistele redactate de oameni de meserie, sau auzi la radio și la televiziune, unde colaborează profesioniști, „gafe” care nu au nici o scuză?

Ne confruntăm tot mai des cu dezacorduri, neologisme necorespunzătoare, trunchieri de cuvânt fără nici o motivație, toate un adevărat „atac” asupra limbii.

Comunicarea devine un adevărat spectacol de circ, când părțile de vorbire își pierd adevărata lor valoare. Găsește cineva o explicație pentru emisiunea intitulată: „ROMÂNIA 9” ? Cifra 9 nu face decât să-l încurce pe micul școlar care pătrunde în tainele gramaticii, fiindcă nu este vorba de o cifră, de un numeral, este de fapt adjectivul „nouă”. Și mai nefiresc este acel „I” englezesc pentru genericul emisiunii „IUMOR” sau prescurtarea greșită a cuvintelor. Pe cine să creadă copilul, pe profesor sau ce vede și aude zilnic în mass-media?

Doar cu câteva decenii în urmă copiii erau învățați nu numai să vorbească frumos, li se cultiva și deprinderea de a scrie frumos. **Caligrafia** era o disciplină obligatorie, elevul era instruit metodic pentru a și-o însuși. Actele oficiale existente în arhive și scrise manual, au estetica unor adevărate opere de artă. Acest obiect a devenit astăzi istorie și elevii „scriu” doar apăsând pe taste, stângaci și cu greșeli care li se permit, devenind apoi subiecte pentru „Cronica cărcotașilor”.

Depozițiile martorilor au evidențiat valoarea limbii române, dar eu, care mi-am asumat calitatea de apărător, vreau să mai evidențiez încă două motive pentru care limba noastră se ridică în topul valorilor:

1. Este înscrisă ca valoare imaterială în patrimoniul UNESCO;

2. Este recunoscută ca limbă oficială la slujbele monahale în mănăstire, pe Muntele Athos (Grecia).

Răbdătoare și blajină, așa cum este și firea românului, limba noastră suferă ca o martiră și jelește, așa cum a făcut-o și românul, de veacuri:

„Jelui-m-aș și n-am cui

Jelui-m-aș codrului.”

Glasul durerii ei ar trebui să fie auzit de toți românii, să-i mustre conștiința, și să nu permită păcatul de a umili tocmai motivul nostru de mândrie națională, cel care ne dovedește noblețea originii. Durerea pentru nedreptatea care i se face și jelană care-i mistuie sufletul a fost auzită de un român generos, poeta **Petronela Slavu Vali**, care s-a făcut purtătoarea de cuvânt a acestui „vinovat fără vină” în extraordinara sa poezie:

JELUIREA LIMBII ROMÂNE

*Mateevici spunea că sunt comoară,
Că m-au doinit, în vatra lor, străbunii,
Spunea că-s un șirag de piatră rară...
Dar ce însemn eu, astăzi, pentru unii?*

Sunt hotărâtă să mă jeluiesc,
Să spun cât sunt, acum, de compromisă
De cei ce, în vorbire, mă stâlcesc
Și-s mutilată-atuncea când sunt scrisă.

Spun toți cei ce vorbesc și scriu greșit
Că aș fi nașpa, n-aș mai fi în trend,
Vocabularul meu cel... ponosit
E-mprospătat cu „hobby”, „happy-end”,

Cu englezisme și jargoane – Of! –
Cu inovații, prescurtări, ades,
Frumos e „frumi”, dascălul e „prof”,
Salutu-i „bye” și da-ul este „yes”.

Iar cei ce merg, în alte țări, la muncă,
Deși nu știu nici limbi străine bine,
Când se întorc în România, spun că,
De-atâta timp, au cam uitat de mine.

Au nume elegante, de bonton,
Că doar nu s-or numi precum oierii,
Copiii lor sunt Michael, Brad sau John,
Iar fata Mărioarei este Mary.

Doinită, în refren cu „foaie verde”,
Eram elogiată pân' la stele,
Dar, tot mai mult, tradiția se pierde
Și sufăr, azi, pe ritmuri de manele.

Eu, Limba românească, o comoară,
Melodioasă ca un tril de mierle,
Mă tem că, din „șirag de piatră rară”,
O să ajung un biet șirag de... perle!

Judecați singuri, ce i se cuvine? Nepăsare sau implicare?

Pentru **CONCLUZII** avem onoarea de a da cuvântul celui mai îndreptățit vorbitor de limbă românească, cel care a cunoscut-o nu în saloane, a văzut-o înflorind la ea acasă, așa cum era vorbită de străbuni: simplu și curat. Este *Tudor Arghezi*, cel care a știut să-i șlefuiască diamantele și să dea strălucire cuvântului, ca în final:

„Din bube, mucegaiuri și noroi
Iscat-am frumuseți și prețuri noi.
fiindcă

Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite – care au devenit apoi
„leagăn urmașilor stăpâni.”

„TESTAMENT”

În urma dezbaterilor, aștept cu emoții **PRONUNȚAREA** și sper (ca și dumneavoastră, probabil) să nu fie cazul de **RECURS**.

Până atunci să ne alăturăm îndemnului lui Alexandru Vlahuță: „**Ca să vă faceți o frumoasă**

limbă literară citește pe Eminescu, pe Creangă, pe Delavrancea și pe Caragiale. Și după ce-i veți citi, recitiți-i!”

P.S. Stimați cititori,

Dacă printre dumneavoastră vor fi și persoane cu pregătire de specialitate pentru „Sala pașilor pierduți” și dacă după lectura eseului vor constata, așa cum zic juriștii, **VICII DE PROCEDURĂ**, le rog să fie indulgente și să nu mă amendați prea sever.

Intenția a fost de a transmite un dublu mesaj, care sper că a fost recepționat:

1. Legătura dintre generații și responsabilitatea față de valorile moștenite;

2. S.O.S. – **Limba românească în pericol!**

Constatați personal dacă expunerea este doar o fantezie virtuală sau o ironie amară.

Mulțumesc, dacă ați făcut lectura și sunt deschisă să primesc criticile dumneavoastră!

Ionel DORIN

DURERE DE MAMĂ

Într-un sat uitat de lume
O mamă avea cinci copii
Ce-i creștea ca pe-o minune
Mândră, grijulie pentru ei.
Se ruga mai zi și noapte
Să-i vadă mari, cu nepoței,
Dar plecară prea departe
Și încet plecară toți cu ei.

Val de tristețe și amintiri
Cuprinse scumpa mamă,
Cum vor trăi ai ei copii
Străini în altă țară?
Dar la un semn veniă acasă,
Veniseră și cu micii copii
O mare bucurie se revarsă
Peste părinții grijulii.

Și mama tot sorbind din ochi
Punând pe masă tot merinde
Îi întrebă: „voi sunteți toți?”
Și-o lacrimă obrazul îi cuprinde.
Plecară iară-n țări străine
În mașini luxoase cu zeci de cai,
Dar mama o candelă aprinde
Rugându-se să ajungă bine
Și să trăiască-n colț de Rai.

Marcel PROCA

Bârladul de odinioară...

Grădinile, în special, erau locurile în care bârlădenii petreceau de Sfântul Gheorghe, Florii, Paști, Sfinții Constantin și Elena, Sfânta Maria ori Sfântul Dumitru. Timpul liber putea fi petrecut, de asemenea, prin intermediul plimbărilor în diferitele parcuri ale orașului: Grădina publică (unde Duminică și de sărbători concerta fanfara militară și conex se organizau diferite serate, spectacole, teatru, cinematograful și alte manifestări având caracter distractiv), Parcul Domneasca, din centrul urbei, și Parcul Primăriei situat pe locul unde se află acum Casa Națională "Stroe S. Belloescu".

Dintre toate acestea cea mai importantă și cu rezonanțele cele mai adânci în mentalul colectiv era desigur Grădina publică. În centrul acesteia, atestând persistența modelului oriental, potrivit unei relatări din 1857, se afla "un havuz înconjurat de bănci și grilaje de lemn". Aici în zilele de sărbătoare sau la sfârșit de săptămână, pe lângă "dulcele vers" al păsărilor, puteau fi audiate reprezentații ale tarafurilor formate din lăutari, nelipsiții lăutari țigani, care "cântau la ureche, de inimă albastră", mulțumindu-se cu bacșișurile ce li

se dădeau, sau ale fanfarei militare.

Conform calendarului popular, ziua de Constantin și Elena corespunde sărbătorii numite Constandinu Puilor sau Constantin Graur (patronul păsărilor din păduri). Se crede că în această zi păsările își învață puii să zboare, iar recoltele vor fi mâncate de păsări, dacă se muncește la câmp. De asemenea, se considera că este ultima zi în care se mai poate semăna porumb, ovăz și mei, altfel acestea se vor usca. Este ziua în care păstorii își aleg baciul și locul stânelor, femeile alungă duhurile rele cu tămâie și agheasma, iar bărbații aprind Focul Viu, în jurul căruia stau și se afumă împreună cu oile, ca să fie ferite de rele cât timp vor sta la stână, în timp ce, prin zgomote și strigăte, alungau vrajitoarele care furau sporul laptelui.

La Bârlad însă, în secolul al XIX-lea în mediul citadin și chiar periferic acestuia, boierii deschideau grădinile lor particulare mulțimii, indiferent de starea socială, ba chiar încurajau frecventarea acestor spații pentru a întreține, în acest mod, dimensiunea festivă a petrecerilor desfășurate acolo. Pe de o parte,

petrecerea trebuia să fie colectivă pentru a se împărtăși acele valori, trăiri și plăceri comune, care transcend ierarhia socială. Pe de altă parte, orice acțiune de creare sau gestionare a unui capital simbolic, cum este, de exemplu, imaginea publică, nu se poate realiza decât în prezența publicului. O interesantă și inedită prezentare a unui asemenea mod de a sărbători în urbea noastră această zi o avem datorită memoriilor lui Ioan Vasiliu (cca. 1830-1850, n. ns.): Moșia Simila, ce este astăzi proprietatea orașului, era pe atunci proprietatea lui Nicolae Greceanu (ca și actuala clădire a Protopopiatului): „La Sfinții Împărați, Constantin și Elena, ce cad la 21 mai, grădina era dichisită și deschisă publicului. Era obiceiul ca, în acea zi, să plece din oraș familia întregi cu miei fripți, cu clondiruri de vin, cu fel de fel de mezelicuri și zimbele pline de jemme. După ce se sfârșea slujba bisericească, ieșea toată lumea din biserică și mergeau de se așezau pe iarbă, întinzând mese mari și apoi începea gustarea și cheful, aseasonat de taraful de lăutari al boierului Greceanu”.

Datorită amintirilor unui orășean, surprindem astfel un moment de viață și de mentalitate românească. Putem astfel generaliza că spațiul vegetal amenajat sau natural a fost altfel perceput și conceput de români față de occidentali, acest fapt nefiind valabil doar în cazul unor importante concentrări urbane, cum era Iașul sau Bucureștiul, ci și în cazul unor mici târguri moldovenești, cum era Bârladul. Comparând paradigma civilizatoare a Occidentului cu cea autohtonă, constatăm la noi o vocație de socializare populară, de estompere a diferențelor sociale în spațiul grădinilor înflorite, amintind de negura vremurilor, când pentru toți, „de la vlădică la opincă, codrul era frate cu românul”.

Un alt loc extrem de popular, în care sărbătorile indiferent de gen și inclusiv cele religioase erau percepute și resimțite *in corpore*, era Grădina publică. La jumătatea secolului al XIX-lea, parcul public era o adevărată pădure, cu arbori bătrâni și tineri, cu pajiști frumoase și cu mult tufiș, care de la an la an era mai des și mai mare. Având în vecinătate și „marele iaz” de la Simila, se înțelege că acesta era foarte căutat în zilele călduroase. Aglomerația era mare de: Dragobete, Paști, Sf. Gheorghe, 1 Mai (Arminden), Sfinții Împărați, Constantin și Elena și alte sărbători, populația orașului și a mahalalelor venind să se răcorească și să petreacă. Unii veneau cu mâncarea și băutura de acasă, dar mulți o cumpărau de aici, de la neguțatori, care în aceste zile făceau un bun „alișveriș”.

Sărbătorile ca Sf. Gheorghe, Mihail și Gavril, Petru și Pavel „erau manifestări ale cultului sfinților protectori” și importante prilejuri de socializare.

Grădina Publică

Cea mai veche zonă verde din orașul Bârlad este Grădina Publică. Potrivit legendei ea a fost întemeiată la 1834. Pentru farmecul povestirii o redăm în continuare:

La 1834, viind de la Constantinopol domnul Moldovei, Mihail Grigoriu Sturdza voevod, la masa domnească au azistat boierii cu soțiile lor, între care era și eruditul boier lordache lamandi cu soția sa Marghioala, această femeie de o frumusețe rară și foarte spirituală, au plăcut atâta lui vodă, încât au dat ordin Ispravnicului de atunci ca să facă apel la toți proprietarii din Tutova ca să trimeată cu cară de beilic pui de copaci din esenția cea mai frumoasă, care, sub direcțiunea grădinarului Schteiner de la Epurenii, au fost sădita grădina pe 10 fălci de loc, în partea de nord a orașului Bârladu, căci în această parte domiciliu partea boierească. Astfel că din cauza acestei frumoasă cucoană avem noi una din cele mai frumoase grădini din țară.

Parcul a fost sistematizat la 1875 de primarul Andrei V. Ionescu lucru pe care îl relatează el însuși într-un memoriu datat 7 iunie 1907:

Atuncea am înmulțit fanărele și iluminările cu gaz petroleu, ridicându-le până la aproape 500; atuncea s-au început construcțiunea podurilor de lemn după un sistem american; înmulțirea stradelor cu pavaje noi și altele care-mi scapă din memorie. La 1875 s-au început și înfrumusețarea Grădinii Publice, construind bănci de fier, fanăre de iluminat care nu erau; aranjând drumurile într-un mod sistematic; căci am tăiat multă pădure din ea; numai ca să o aranjeze cât s-au putut mai bine; atuncea am construit Pavilionul cel mare ca în caz de ploaie vizitatorii grădinei să aibă unde a se adăposti; atuncea am construit sere pentru păstrarea florilor tropicale, prevăzându-le cu cuptoare care le încălzeau; atuncea am adus apă construind un bazin, unde azi este așezat bustul lui G. Pallade; ceva ce te revoltă că în loc de apă ce are nevoie grădina, să se puie un monument; nimic mai greșit decât aceasta, căci în oraș sunt destule piețe publice unde ar fi stat mai bine și unde era mult mai admirat de numerosul public, ce furnică pe acolo.

Prin Grădina Publică s-au plimbat personalități: T. Pamfil, V. Voiculescu, Al. Vlahuță, Eremia Grigorescu, Al. Averescu, G. Enescu, G. Ibrăileanu, G. Tutoveanu, E. Gîrleanu, V. I. Popa, Constantin Chiriță, Ion Hobana.

Prof. Ion DOBRIN

PROZĂ SCURTĂ

Casă de vânzare

Cine nu-și dorește în ziua de azi să aibă o locuință la țară? Păi, unde găsești liniștea atât de mult dorită de cei care locuiesc la blocuri, în aglomerațiile urbane, decât la sat, unde aerul e mai curat, oamenii mai omenoși, unde se poate trăi în comuniune totală cu natura? Vă vom prezenta aventura familiei Cristescu din Bârlad, care, sătulă peste cap de aglomerația și gălăgia orășenească, dorește să-și găsească liniștea și decide să-și cumpere o casă la țară. Și-apoi, unde găsești mai multă liniște și relaxare decât la Măscurei, nu?

Haideți să vedem împreună dacă au reușit să-și găsească locuința ideală!

Soțul citește ziarul pe canapeaua din bucătărie și soția spală niște farfurii. La un moment dat soțul găsește anunțul de vânzare a unei case.

Soțul: Ce zici, dragă, nu ar fi bine să ne cumpărăm o casă la țară? Liniște, aer curat, relaxare, vorba poetului „Veșnicia s-a născut la sat”.

Soția: Nu-i o idee rea. Dar cum de te-ai gândit la asta, fiindcă știu că ție îți plăcea aglomerația, strada-ngustă unde gustă omul... viața mai din plin... terasele...

Soțul: Lasă, că pot gusta oriunde. Am găsit aici un anunț: Vând casă în Măscurei- sat liniștit, lângă pădure, cu oameni de treabă, nu se bate, nu se-njură, nu s-ating de băutură, o adevărată oază de liniște... preț negociabil.

Soția: Are adresa?

Soțul: Da, strada Emancipării nr. 2.

Soția: Emancipării!!! Ce minunat! Ce-o să ne relaxăm!

Soțul: Să mergem să vedem, să discutăm cu proprietarii, să vedem unde este așezată....

Soția: Să mergem!

În strada Emancipării la nr. 2 doamna și domnul Vasiliu stau afară la masă. Soții Cristescu ajung la poartă și strigă.

Cristescu: Alo, familia Vasiliu?

Vasiliu: Da!

Cristescu: În legătură cu anunțul de vânzare a casei.

Vasiliu: Da, vă rog să poftiți în curte!

Cristescu: Ce frumos! Flori, verdeață.

Soția(C): Da, e frumos. Este chiar așa cum mi-am imaginat.

Cristescu: Dimineața e mereu așa de liniște ca acum?

Vasiliu: Daaaaa!

(deodată se aude pe stradă: Fiare vechi cumpărăm, aragaze, frigidere, televizoare, baterii cumpărăăăăăm).

Cristescu: Ei, se mai întâmplă. N-o fi mereu așa.

Soția(C): Așa e dimineața, na, se scoală oamenii la treabă... mai ales la treaba asta care ne-a mai rămas... cu fierul, cu aluminiul, cuprul și alte tigăi...

Cristescu: Ei, poate la prânz e liniște, cum e acum, putem să ne relaxăm un pic, la umbră...(iar se aude: pui porumbac avem, pui de carne avem, găini ouătoare avem, haideți la pui porumbac!)

Cristescu -cătrec gazde: Seara cum e?

Vasiliu: Frumos, liniște, păsările cântă, uite, se vede, că acuș se înserează...(se aude în stradă: răsaduri avem, roșii, castraveți, pepeni avem, ardei gras, varză, ulei, porumb boabe avem!).

Soția(C): Ce să zic, așa e la țară acum, vorba dumneavoastră. Asta doar nu e în fiecare zi. Dar vecinii cum sunt?

Vasiliu: Pâinea lui Dumnezeu. Nu se bate, nu se-njură, (Cristescu-nu s-ating de băutură), da, oameni credincioși, cumiți, la locul lor. (Trec în viteză doi - soț și soție, soțul cu un par în mână o fugărește pe soție).

Cristescu: ????????????

Vasiliu: Vecinii! Divergențe de opinie. Opoziție doctrinară. Lipsă de consens.

Cristescu: Ei, așa este arta conversației. Presupune să fii persuasiv. Vorba aia: Bate fierul cât e cald. Dar cu autoritățile cum e? Oameni capabili, hotărâți?

Vasiliu: Ca lumea, domle! De treabă toți, mai ales primarul. Adineauri era pe aici.

Primarul: Bună ziua! Nea Vasile, ia de-aici asta (punga de orez) și ai grijă cum votezi ca să fie bine pentru toată lumea. Dumnealor?

Vasiliu: Viitorii proprietari.

Primarul: Vai, vindeți casa? Atunci trebuie să cunoaștem mai bine pe domnii, să vorbim cu ei frumos, (la pachetul de orez de la Vasiliu și-l dă doamnei Cristescu),... să le promitem, domle, eu vă dau gaze, apă, curent, orez, zahăr, ulei, orice. Dumneavoastră, cu ștampiluța, pac-pac- votați pe Mandea.

Doamna Cristescu: Ce om de treabă, o bomboană, nu alta. Și orezul e cu bob ales.

Primarul: Exact. Ales.(și face semn spre el)

(Se aude muzică tare)

Cistescu: Asta ce mai e?

Doamna Vasiliu: Ei, a venit vecinul Gheorghe din „Italea” și dă petrecere că fiul cel mare- Giuseppe, face majoratul, iar ăla mic - Luis-Fernando-Las Vegas face 6 anișori. Trebuie să-i credem și pe ei.

Cristescu: Dar peste drum ce este, că se aude muzică de manele?

Vasiliu: E cârciuma. Adică magazin mixt. Cu de toate. Are și cuie și nasturi. Ieri au intrat alocațiile și ajutorul social și acum își mai fac și ei dedicații: „Dușmanii-mi poartă pică că n-au valoarea mea... Și toată viața lor nu calcă-n urma mea”. Dar nu mereu, ocazional: Pe întâi și pe 5 intră pensiile, pe 10, alocațiile, pe 14 bursele elevilor, pe 20 ajutorul social, pe 25 cardurile de alimente, pe 30 bagă banii de la APIA. Doar atunci mai cântă muzica, în rest e liniște ... Nu sunt probleme, domnule!

Doamna Cristescu: Ne mai gândim, mai reflectăm... (Din spate apare o bătrână)

Cristescu: Cine e doamna?

Vasiliu: E soacră-mea. Nu prea aude, dar e de treabă. Uitasem: Vindem mai ieftin, dar cu totul. (Și face semn către soacră)

Cristescu: Cu totul? (și arată indignat către bătrâna ivită care se uită mirată)

Vasiliu: Da, lăsăm mai jos prețul și aveți grijă de ea. Către soacră: - Mamă, ei sunt viitorii proprietari. Cu ei vei sta, daaa?

Soacra: Fasole prăjite?

Vasiliu: Spuneam că vând casa cu tot cu matale, și vei sta cu ei a-lă-turi. (ridică tonul ginerele silabisând)

Soacra: Cu murături?

Vasiliu: Veți locui-mpreună?

Soacra: Rachiu de prună?

Cristescu: Cam dificil... și cu soacra... și nu prea aude... și vrea și de prună... N-am de unde nici pentru mine, darămite pentru... (arată indignat către bătrână). Auzi la ea, de pruuuună!

Doamna Cristescu: Complicat. Mai reflectăm. (trece o tânără frumoasă uitându-se în telefon aranjându-și părul)

Cristescu: Asta cine mai e?

Vasiliu: E vecina din dreapta. Singură săraca. N-are noroc, ce să-i faci? Mai vine pe la mine, mă mai ajută... la... treabă, o ajută pe soacră-mea prin casă, îi ține companie... va sta mai mult pe-aici că s-a învățat cu... soacră-mea.

Cristescu: (către soție): Eu zic să nu mai reflectăm. Cât costă casa?

Vasiliu: Două miliarde.

Cristescu: Nu mai contează. Gata, s-a făcut!

Săptămâna verde

- Domnule ministru, ce soluții aveți pentru combaterea poluării mediului?

- Introducem în școli „Săptămâna verde”.

- Da? Și oferiți vreun sprijin logistic sau material în

sensul acesta?

- A, nu. Nu ne-am gândit, dar am toată convingerea că părinții și cadrele didactice vor găsi soluții diverse pentru a rezolva problema. Vor face o mică tombolă, o chetă, vor găsi niște sponsori ca să le cumpere niște saci de gunoi și niște mănuși să mai strângă din gunoaiile astea „care este”, și niște puieti, în cazul în care vor să planteze ceva.

- Mai aveți și alte măsuri? Alte planuri pentru un aer mai curat, mai proaspăt?

- Avem, avem. Cum să nu. Vom achiziționa avioane de luptă, „suptmarine”, drone „Bairam Qatar” și niște F16 model din 1980, bazate, stabile, doar 2 tone de „hersonkeron” pe oră consumă. Sunt aproape ecologice.

- Foarte bine. Dar cine conduce aceste mașinării sofisticate?

- Militarul român, dom’le, care are șapte vieți în pieptu-i de aramă. Atunci când nu-l atacă nimeni în post să-l depozedeze de Kalasnikov, se antrenează pe submarine și avioane de luptă.

- Și cu mediul cum rămâne?

- Am toată baza în școală. Preșcolarii vor rezolva

situația punând hârtiuțele în coșuleț. Ei sunt viitorul patriei. Sus nația! Trăiască Greta și Fane de la Bărbulești!

- Știți cum vedem noi, elevii, lumea viitorului, lumea ideală fără poluare și, bineînțeles, fără minciuni?

- La asta nici nu mă pot gândi măcar, dar aș putea să te ascult un pic înainte de a intra în ședința promisiunilor de azi.

- Bine. Vă rog să citiți și să înțelegeți! (cât puteți și dumneavoastră).

Pregătiri pentru vacanță

De 23 de ani, mașinile au dispărut, plasticul nu mai există de mult timp, de când orice sursă de petrol s-a epuizat, omul nu mai produce deșeuri, fiindcă alimentele și alimentația au devenit istorie.

Este miercuri, 12 iunie 2356. Mă grăbesc să ajung în stația de teleportare unde mă așteaptă mama, că trebuie să mergem să facem câteva cumpărături din piață de la Buenos Aires, pentru că abia aștept să plecăm în vacanță pe Jupiter. Cum am ajuns, am și apăsat butonul pentru America de Sud, alegând opțiunea „Buenos Aires-Piața”, și într-o clipă eram în fața automatului de pilule de tot felul.

Am selectat opțiunea „Proteine” și am cumpărat 8 pastile, să ne ajungă pentru patru zile, apoi câte două de glucide și lipide. Mama a luat de alături niște pliculețe de Magneziu, Calciu, Fier, Zinc și Vitamina B6 și câte un plasture natural pentru hidratare, ca să avem pentru fiecare zi de vacanță.

După ce am plătit cu amprenta digitală, am selectat butonul „Revenire la bază”, și, imediat, am ajuns în

modulul magnetic suspendat de la Măscurei. Am pus pastilele într-o eprubetă, iar după ce s-au amestecat, am inhalat conținutul, și am intrat în camera pentru excursii, mi-am lipit plasturele pentru hidratare, și am apăsat pe comutatorul „Excursii”, am selectat „Jupiter”, apoi, după ce am făcut un tur al Pământului admirând și simțind verdele pădurilor, limpezimea apelor și parfumul florilor, timp de patru zile ne-am conectat la mirificul peisaj al acelei planete atât de misterioase.

În liniștea aceea, mă gândeam la strămoșii mei de acum 333 de ani, cât de barbari erau, consumând carnea tuturor animalelor de pe uscat și din apă, producând milioane de tone de reziduri, bătându-și joc de o planetă care le-a oferit totul, și, în loc să trăiască în armonie și iubire, construiau bombe, avioane supersonice, submarine și arme nucleare, care, până la urmă, le-a adus sfârșitul, într-un carambol al propriului gunoi.

Azi, nu mai există mâncare, nici mașini, nici trenuri, vapoare și avioane, nici dorința de supremație și subjugare. Azi, când lumea a descoperit teleportarea, a înțeles că iubirea și gândurile pozitive reprezintă alimentația ideală a omului modern.

- Ce părere aveți, domnule ministru?

- Pare interesantă povestea, dar cam tristă și lipsește esențialul.

- Adică?

- Micii, berea, grătarele, manelele și noi. Unde suntem noi? Cine vă mai spune cum să faceți și cum să dregeți?

- Noi vorbeam de lumea ideală...

- Vorbiți, vorbiți!

Proverbe românești despre ÎNVĂȚĂTURĂ

- Banii nu aduc învățătură, dar învățătura aduce bani.
- Cât trăiești, înveți.
- Cel ce învață continuu este un om deștept.
- Învață plângând și vei câștiga râzând...
- Învățătura la tinerețe e ca o dantelă săpată în piatră.
- Învățătura dată rău se sparge în capul tău.
- La o mână de învățătură se cere un car de purtare bună.
- Nimeni nu se naște învățat.
- Nu e orfan cel fără mamă și tată, ci cel fără învățătură.
- Omului cu învățătură îi curge miere din gură.
- Omul fără învățătură, e ca pământul fără udătură.
- Omul învățat și necinstit e ca belciugul de aur la râțul porcului.
- Omul neînvățat, ca un lemn neîndreptat.
- Omul neînvățat e bou încălțat.
- Precum apa inima ți-o răcorește, așa și învățătura mintea ți-o înveselește.

Culese de **Lăcrămioara-Iolandina Ivan**

Preotul-poet ALECU DUMITRAȘCU TĂUNE – COMORI ALE SUFLETULUI

Petruș ANDREI

În AUSTRALIA, destul de recent, un căutător de comori, cu un detector de metale a descoperit un bolovan de aur, o pepită, având o greutate de peste un kilogram și jumătate.

Dar sunt comori cu mult mai mari, cele descoperite și aduse la lumină de profesorul Ghiță Cristian, și anume comori ale sufletului descoperite în persoana învățătorului, preotului și poetului ALECU DUMITRAȘCU TĂUNE.

Comoara de care vorbeam o reprezintă antologia „Vis de vâslaș” (Editura „Sfera”, Bârlad, 2022), ediție îngrijită de profesorul Ghiță Cristian.

Preotul-poet s-a născut la Posada – Cavadinești la 1 aprilie 1900 și a decedat la Balotești – Ilfov la 28 august 1978.

Cu acribie de cercetător, cu un „calm olimpiu” dar și cu talent de literat, îngrijitorul ediției petrece ore, zile, săptămâni la DJAN Bacău consultând „Cartea dragostei” a preotului Constantin R. Crișan, carte prilejuită de împlinirea a 50 de ani de la terminarea studiilor Seminarului Teologic din Huși, prima promoție a anului 1923, dar și „Cartea dragostei creștine” a scriitoarei Livia Ciupercă (Editura „DOXOLOGIA”, Iași, 2015).

Din biografia preotului – poet aflăm că Alecu Dumitrașcu Tăune a fost „un suflet vesel și trist”.

Din descrierea părintelui Constantin R. Crișan, și din fotografii, înțelegem că învățătorul și preotul Alecu Dumitrașcu Tăune era un om „frumos și blond ca un Cupidon”, că avea o voce plăcută „de tenor sopran și alto” iar profesorul Ghiță Cristian adaugă încă o trăsătură prin care îl caracterizează, aceea de a fi un poet romantic.

Din cele 17 pagini de autobiografie, părintele-scriitor Constantin R. Crișan alege datele referitoare la locurile natale ale preotului-poet, la părinți, frați și surori, la amintirile din copilărie și la anii de școală.

Din perioada seminarului de la Huși datează primele încercări poetice, printre care și poezia „Vis de vâslaș”, care dă titlul volumului de față.

În această poezie adolescentină descoperim filonul de aur care va traversa toată lirica sa, simbolurile în primul rând: mare, valuri, vâslaș, luntre, curcubeu ș.a.

Sintagma „ale vieții valuri” ne determină să facem câteva analogii: viața este văzută ca o mare calmă sau bântuită de furtună iar cel aflat în floarea vieții, poetul, văzut ca un vâslaș, barcagiu, luntraș...

Undele aurite sunt visurile care îl ademenesc asemeni nimfelor: „Divinități ale apelor limpezi, ale izvoarelor, ale fântânilor, (nereide, naiade, oceanide), surori ale zeiței Thetis” (conform „Dicționarului de simboluri”, Editura „Artemis”, București, 1994)

Ca și ielele, zeițele terestre, nimfele tulbură mințile celor cărora li se arată, ispita nebuniei amenințând orice poet. O zicală englezească ne avertizează că orice poet este nebun dar nu orice nebun este poet.

Prima strofă a poeziei „Vis de vâslaș” înfățișează un întreg destin:

„În raza blândeii dimineții,
Pe valul albastrei mări
Porni vâslașul de la țarm
Pierzându-se în zări” (p.

17)

Remarcăm ușurința versificației și preferința pentru podoabele stilistice: „raza blândeii dimineții”, „mii

de unde aurite”, „gingașe împletituri” (epitete); „ca niște gingașe împletiri de vise fericite”, „și-n mersul lor făceau un vânt/ Ca al zefirului”, „ca un poet înamorat” (comparații); „stropi mari de diamant”, „Ingerii din vis” (metafore)

Poezia este și ea o femeie frumoasă, aceste bijuterii care sunt figurile de stil, mărindu-i frumusețea.

Editorul Ghiță Cristian citează și alte creații, însoțite de succinte și persuasive comentarii. Unele dintre acestea propăvăduiesc întoarcerea la natură, la frumusețea locurilor natale, de exemplu poezia „Când”.

Tânărul teolog Alecu Dumitrașcu Tăune se căsătorește „din dragoste” cu Dora Lichiardopol, ciclul de poezii „Cântece pentru Dora” fiind dovada vie a acestui sentiment etern-uman.

Dintre imaginile iconice o desprindem pe aceea a bisericii din Gănești-Cristești ctitorie a preotului-poet, zidită între 1934-1963.

Alecu Dumitrașcu Tăune trece prin câteva parohii, peste tot sfințind locul, pe lângă harul preoției având două pasiuni: poezia și vânătoarea.

Unele creații ale începuturilor sunt inspirate de „Dimineața poezilor” (Eugen Simion), mai ales de cele ale lui Ienăchiță Văcărescu: „Sărmănică turturea”, de pildă, este inspirată de „Amărită turturea/ Când rămâne singurea/ Căci soția și-a răpus/ Jalea ei nu e de spus”.

Altele sunt inspirate din creația populară, cum de altfel singur mărturisește:

„Eu spun cucului să tacă
El se suie pe altă cracă,
Cântă hoțul de mă seacă
Tot în ciuda mea să facă”
(„Cântec popular”)

Creația care dă măsura talentului său este aceea intitulată „Fluturii de seară”, apărută în „Colinda”, nr. 5, 15 mai, p. 14, semnată A. T. Horincea, pe care o reproducem și noi:

„Fluturii de seară,
Gândurile mele,
Au pornit colinda
Pe cărări rebele

lese luna albă
Lunca argintând-o,
Plânge blând cavalul
Jalea-și picurând-o.

Bufnița de noapte,
Doruri răzlețite
Cântă suspinarea
Inimii robite”.

Metafora „Fluturii de seară,/ Gândurile mele”, simbolurile fluturului și al bufniței, imaginile artistice, sentimentul nostalgic dominant, armonia și muzicalitatea versurilor. Fac din această poezie una dintre cele mai bine realizate din întregul volum.

Antologia cuprinde 8 capitole dedicate poeziei: „Cântece pentru Dora”, „Diverse”, „Din adolescență”, „Din clipe de la schit”, „Cântece târzii”, „Dintr-o iubire târzie”, „Culegere de cântece populare”, „Variante”, „Vis de vâslaş sau goana după ideal”, și al noulea capitol dedicat prozei.

Când întreaga natură se trezește la viață, sărbătorind primăvara, preotul-poet este trist pentru că e „Singur”:

„Se arată albele
Zări la răsărit,
Își încinge salbele
Mărul înflorit.

Și-și dezmierd aripile
Doi sticleți pe ram,
Singur număr clipele,
Trist privind pe geam”.

Poezia sa de dragoste înfățișează o „donna angelică”, cântată de Dante, Petrarca sau Eminescu:

„O, chip bălai cu ochi albaștri,
Izvor de vrajă neseecat.
Reverși atâta alinare
În sufletu-mi îndurerat!” (p. 39)

Unele drumeții îl duc la Cârja, acolo unde sălățluiește sadovenian „nimfa Lacului”.

Capitolul al II-lea, intitulat „Cântece pentru Dora”, cuprinde scrisori cu adresă, versificate, ocazionale, având o deosebită valoare emoțională, dar nu lipsite de valoare estetică.

Îndrăgostit fiind până peste cap, poetul are „Dorinți” și „Visări de om lunatic” (p. 67), inspirate de „Prima iubire”, dorind cu ardoare ca ființa dragă să fie alături de el „La nuntă”.

Este o „Cântare a cântărilor” de pe plaiuri mioritice, din care dorul, (de la Dora), este nelipsit, însoțindu-l până și „Prin Cișmigiu” (pe „Aleea trandafirilor”, p. 75)

Mireasa este fără îndoială :

„Cea mai mândră, mai frumoasă
Și mai chipeșă-ntre fete,
C-un surâs atât de dulce
Plin de farmec să mă-mbete” (p. 91)

Din capitolul al III-lea intitulat „Diverse”, piatra de rezistență o constituie poeziile inspirate și dedicate „arheului spiritualității românești, centrul canonic al culturii române” Mihai Eminescu (după Theodor Codreanu): „Lui Eminescu”, „Sub teiul lui Eminescu”, „Glossă”:

„Și un geniu în viață trece-ades necunoscut
Iar lumina lui răsare când în lume-i dispărut”.

Necunoscut în timpul vieții nu a fost Eminescu: Maiorescu dar și marele său prieten Ion Creangă îl considerau pe bună dreptate geniu, așa cum el însuși spunea despre sine:

„Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar”, iar Veronica Micle îl considera și ea „Dumnezeul poeziei românești”.

Capitolul al IV-lea cuprinde creații ocazionale, valoarea lor afectivă depășind-o pe cea estetică.

Ele sunt de genul celor pe care poezii le scriau pe albumele frumoaselor din saloanele literare, altele sunt închinare celor de „dincolo de mormânt”.

O bucolică intitulată „Seara” amintește de „Bucolicele” lui Vergiliu dar și de cele ale lui Alecsandri și Coșbuc, reflectând în mod idilic viața de la țară. Cadrul natural este unul ideal:

„Trudit soarele alene
Privește de sub deal
Zvârlind o dungă roză
Pe cerul de cristal

Vin de la câmp în grupuri
Voioșii muncitori,
De la fântână fete
Cu părul plin de flori”

Când soarele apune, orice zgomot încetează însă nu și sunetul de tălângi și de bucium:

„Adie dinspre codru
Miros de tei în floare
Talanga de la stână
Mai sună prea arare

Din brazi apare luna
Cu zâmbet răpitor,
Din depărtare-un buciom
Răsună plin de dor” (p. 120)

Observăm că „La poarta sufletului” său generos bat și necunoscute pe care le immortalizează în versuri adolescente.

Capitolul al V-lea intitulat „Din clipe de la schit”, cuprinde versuri încărcate de sunuri și imagini eminesciene:

„Al clopotelor glas de aramă”,
„Vino-n codru fără teamă”,
„Atât farmec e-n pădure” etc.

Preotul-poet îi spune clipei „Mai stai”, rugămintea sa transformându-se în romanță:

„Mai stai, o, dulcea mea iubire !
Și lasă-mă la sânul tău
Să râd, să plâng de fericire
Că mă mai văd iar lângă tine,
Un chip dorit din vremi senine” (p. 149)

Alte creații sunt variațiuni pe tema dorului care în capitolul al VI-lea va deveni dominantă. În „Cântece târzii? Dintr-o iubire târzie” dorul se transformă în dorință:

„O, cât aș vrea să-ți fiu aproape,
S-alint obrazul tău plăpând
Și ochii cu-adânciri de ape,
Să fim o inimă și-un gând”
(„De ziua ta”)

Din cenușa uitării, preotul-poet Alecu Dumitrașcu Tăune vrea să reînvie pasărea Phoenix a iubirii iar „Din tainele nopții” desprinde „O dimineață de neuitat”. Sentimentul este cel de nostalgie:

„Mă dor adânc aducerile-aminte
Din clipe dragi ce am trăit,
La sânu-ți cald, parfumuri sfinte
Ce-atât de repede-au pierit” (p. 172)

Nu chiar totul este „Zadarnic” atâta vreme cât din durerile inimii se nasc florile aducerilor aminte:

„Din fericirea ce-am trăit,
La sânul tău, neîndurătoare,
Azi n-a rămas decât o floare
Cu trup de brumă ofilit.

Mă bat în suflet adieri
Din cântecul de altădată,
Dar sună trist ca niciodată
Ecol grelelor dureri” (p. 173)

„Retrospectivă” (La 50 de ani – Gănești 1950) este o meditație de sorginte eminesciană: „Trecut-au anii ca negura pe creste”. La Eminescu: „Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri”; o meditație asupra vieții, asupra vicisitudinilor soartei și asupra timpului care fuge și nu se mai întoarce:

„Și așa-i povestea vieții (cu rost sau fără rost)
C-abia am fost o clipă, pe când încă n-am fost”
(p. 183)

Împăcarea cu sine și cu lumea, cu trecutul și cu durerile inimii are loc „În noaptea Învierii” și aceasta lângă cele mai reușite creații:

„Răsună clopote pe dealuri
Și zarea neagră se-nsenină
E noaptea sfântă a învierii
„Luați lumină din lumină”.

Capitolul al VII-lea este o „Culegere de cântece populare”

Farmecul acestor creații este de netăgăduit atât în ceea ce privește forma versurilor, în ritm trohaic, specific liricii populare, cât și puterea sentimentului și gândurilor:

„Dimineața când mă scol
Și văd așternutul gol,
Mă mir, Doamne cum nu mor
De atâta chin și dor”
(„Foaie verde dedițel”)

Unele creații sunt construite și ele pe tema „Fugit irreparabile tempus”:

„Stau în loc, nu-s cum să fac,
Cu traiul să mă împac,
Ca să vând din bătrânețe
Să mai cumpăr tinerețe”
(„Foaie verde lemn domnesc”)

Unele poezii au devenit cântece de largă circulație, interpretate de mari artiste și îndrăgite de marele public:

„Măi bădiță, bădișor”,
„Ușor puiule ușor”,
„Mierlița când e bolnavă” ș. a.

Capitolul al VIII-lea cuprinde „Variante” iar al IX-lea este dedicat prozei,

„Spre Crăciun”, „Dimineața”, „Din război”, „Pe malul Prutului”.

Cu datele biografice și cu imagini iconice se încheie această carte care s-a vrut a fi „Un pios omagiu adus preotului Alecu Dumitrașcu Tăune, care a slujit cu patos, credința ortodoxă, la biserica veche „Sfântul Nicolae” din deal, și a pus temelie pentru una nouă în sat la Cristești”, preotul-poet, mărturisește profesorul Ghiță Cristian, este „Preotul care m-a botezat și încreștinat” și căruia i se cuvin, cu asupra de măsură, sincerele felicitări și mulțumiri din partea cititorilor.

PELERINI VASLUIENI ÎN ȚARA SFÂNTĂ ȘI IORDANIA

Prof. dr. Nicolae IONESCU

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”
Iisus Hristos

Pământul lui Iisus, îndeobște cunoscut ca Țara Sfântă, ocupă un loc important în inima fiecărui creștin. Vizita în această zonă extraordinară, de profundă spiritualitate, se realizează în special prin intermediul pelerinajului, care a existat dintotdeauna. Dacă pentru un musulman acesta face parte din cei cinci stâlpi ai Islamului, pentru creștini este o dorință care cu voință, evlavie și răbdare se poate îndeplini.

Astfel, în perioada 2-9 mai 2023, două grupuri de vasluieni, majoritatea enoriași ai Bisericii Sfânta „Paraschiva” și ai Bisericii Sfinții Împărați „Constantin și Elena” din Vaslui, în frunte cu vrednicii preoți ai acestor parohii, Nicolae Bădărău și Constantin Părcălabu, au fost în pelerinaj în Israel și Iordania, dovedind încă o dată că membrii acestei comunități spirituale sunt alături de păstorii lor.

Acest pelerinaj are o semnificație deosebită, întrucât cei mai mulți dintre noi eram în prima vizită în Israel, țară iudaică, în care coexistă și alte confesiuni. Mulți evrei din diaspora au trăit și în spațiul românesc, în secolele XIX–XX, fiind sprijiniți de statul român în procesul de emigrare de la mijlocul secolului trecut. De aceea, această călătorie în Țara Sfântă are pentru noi multiple reverberații religioase, culturale, istorice, spirituale etc.

Plecarea noastră a avut loc în ziua de 2 mai, de pe Aeroportul Internațional din „dulcele târg al leșilor”. Călătoria a fost binecuvântată de preotul paroh Nicolae

Bădărău și părintele Cioacă Benone, ghidul și însoțitorul nostru, din partea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, care au fost la înălțimea misiunii asumate. Ne-am rugat cu toții la Bunul Dumnezeu, ca acest pelerinaj să fie împlinit cu bogate roade duhovnicești, să aducă încredere în inimi și liniște sufletească celor care plecam în această inedită călătorie. După îndeplinirea formalităților vamale, am urcat în avionul unei companii Wizz Air, unde ne-am întâlnit cu alte grupuri de pelerini din Moldova. Personalul însoțitor a manifestat amabilitate, dăruitoare de încredere și de curaj în asemenea situație. Aceeași atmosferă s-a manifestat pe tot parcursul călătoriei până la Tel Aviv.

Survolaând partea răsăriteană a Mării Negre, a Turciei și Mării Mediterane, ne-am îndreptat spre Pământul Făgăduinței. Cu avionul, distanțele sunt scurte, iar timpul trece repede, mai ales atunci când ai și posibilitatea reperării unor puncte de la sol, bineînțeles, destul de aproximativ. Este o modalitate de a uita de gândurile pesimiste și a trece timpul mai repede. După cerul senin ce ne înconjoară din toate părțile, se zăresc țărmurile Africii de Nord și ale Orientului Mijlociu, cu orașele și satele de un alb imaculat. Ni se comunică să punem centurile de siguranță și simțim cum avionul încetinește și începe cu unele smucituri, să coboare. Ne apropiem de pământul sfânt, zărind blocurile zvelte ale orașului Tel Aviv și aeroportul Ben Gurion, unde aterizăm după un zbor de

aproape trei ore. Acest aeroport ultramodern, poartă numele unuia dintre fondatorii statului israelian. Înainte de aterizare, se văd autostrăzile din zona aeroportului, cu o circulație intensă. Luăm contact cu pământul, cu un scrâșnet de frâne puternic.

Trecem prin diferite spații ale aeroportului și prin mai multe filtre vamale, Israelul, fiind o țară cu un sistem de securitate performant, înconjurată de țări arabe, cu regimuri politice instabile, neprietene. De altminteri, această zonă din Orientul Mijlociu este bogată în petrol, disputată și cunoscută ca „butoiul de pulbere al lumii”.

După îndeplinirea formalităților ne-am urcat într-un autocar modern, cu aer condiționat, extrem de necesar în această zonă calduroasă. Deplasându-ne spre orașul Nazaret, am văzut infrastructura modernă a orașului Tel Aviv, cu plantațiile de citrice și măslini, din împrejurimi. Statul Israel este o țară în Orientul Mijlociu, situată pe coasta estică a Mării Mediterane. Are o suprafață mică, cu o populație de peste 9 milioane locuitori, având ca monedă națională shekelul. Cuprinde trei regiuni importante: Galileea în Nord, Samaria în centru, și Iudeea în Sud, cu „Orașul Sfânt” - Ierusalim. Conform Proclamației de Independență din 14 mai 1948 este un stat evreiesc, o democrație parlamentară, Knessetul (Parlamentul), având un rol important în conducerea țării. Populația Israelului este predominant evreiască, cu o minoritate arabă consistentă, de confesiune musulmană sunită și grupuri de confesiuni creștine sau druzi.

Israelul se învecinează, de la nord la sud, cu Libanul, Siria, Iordania și Egiptul. Are ieșire la Marea Mediterană, la golful Eilat (Akaba) și la Marea Moartă. De-a lungul istoriei, străvechiul teritoriu al lui Avraam, unde „curge lapte și miere”, a fost cucerit succesiv de mesopotamieni, egipteni, perși și macedoneni, înaintea erei creștine și după Hristos, de romani, bizantini, turci și englezi. Din punct de vedere militar acest stat are o armată performantă, fiind o mare exportatoare de arme convenționale. Serviciul militar se exercită de tineri timp de trei ani. Israelul are o economie modernă, fiind unul dintre statele dezvoltate, exportatoare de calculatoare, de produse farmaceutice și cosmetice.

Un domeniu industrial deosebit îl reprezintă prelucrarea diamantelor. Deși dispune de terenuri agricole reduse, agricultura are un înalt randament datorită mecanizării și irigațiilor. Produsele agricole principale sunt citricele, măslinile, vița de vie și cerealele. Se cresc intensiv ovine, bovine și caprine. Turismul este centrat pe vizitarea monumentelor istorice, a teritoriilor biblice și îndeosebi a „Orașului Sfânt” - Ierusalim. Acesta aduce venituri consistente statului israelian.

După o călătorie de două ore, ajungem în orașul Nazaret, din Galilea. Așezarea are o istorie frământată, fiind sub dominația mai multor stăpâniri străine, cu un conglomerat de etnii și credințe religioase, cu lăcașuri de cult specifice. Pe autostrăzi era arborat drapelul statului, cu steaua lui David, de culoare albastră, pe un fond alb, țara pregătindu-se de sărbătoarea națională de la 14 mai. În aceste locuri, astăzi, animate de tarabe cu diferite mărfuri, acum două mii de ani, s-a jucat copilul Iisus.

Suntem cazați la un hotel, unde camerele orientate

spre Marea Galileii, ne oferă o priveliște extraordinară. După cină, a urmat o binemeritată noapte de odihnă, în Țara Făgăduinței.

A doua zi, 3 mai, după micul dejun, cu autocarul, care ne aștepta întotdeauna în fața hotelului, ne îndreptăm spre Biserica Maicii Domnului, situată în apropierea izvorului Bunei Vestiri, pictată de frații Moroșanu, în anul 1977, care au repictat recent și Biserica mănăstirii Putna, numită și Ierusalimul neamului românesc.

Vizităm apoi biserica grandioasă de rit catolic, construită pe locul casei Maicii Domnului și a Dreptului Iosif. Are o cupolă imensă, în formă de crin, așezată pe un tambur poligonal, fiind înfrumusețată cu o logie, deasupra căreia se înalță simbolul Crucii. Biserica este amplasată deasupra unei Cripte, în care se află Grota Sfintei Fecioare, unde Maica Vieții a primit de la Arhanghelul Gavriil, îngerul bucuriei, vestea nașterii Mântuitorului. Aici, se află o coloană cu inscripția „Ave Maria”, fiind de remarcat altarul bisericii cu un grandios mozaic, reprezentând Triumful Bisericii Universale.

În apropiere de Nazaret se află satul Cana Galileii, cu o Biserică situată pe locul unde s-a săvârșit prima minune din Galileea, când Iisus a schimbat apa în vin, după ce a postit pe Muntele Ispitelor.

Ne deplasăm, la amiază, pe Muntele Taborului (Muntele Schimbării la Față a Mântuitorului Hristos), care se zărește în depărtare, cu numeroase livezi de măslini, citrice, plante mediteraneene și clădiri albe, din piatră, specifice lumii orientale. Pe traseu, ghidul ne prezintă cele trei minuni, care au loc și astăzi, după două mii de ani, în Țara Sfântă, anume: la Bobotează, pe 6 ianuarie, când Iordanul își schimbă cursul firesc, de la vărsare spre izvor, a doua minune are loc în Sâmbăta Mare din Săptămâna Patimilor, când se coboară Sfânta Lumină între orele 12-14, prin rugăciuni speciale ale Patriarhului Ortodox de Ierusalim și a treia, de Ziua Schimbării la Față, când la slujba din dimineața zilei de 6 august, pe muntele Taborului, credincioșii, sunt acoperiți de un nor ca pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos.

Ajungem cu autocarul până la poalele muntelui și cu ajutorul unor microbuze speciale urcăm pe munte. Profilul rotund al muntelui Tabor domină întinderea frumoasă și împrejurimile Nazaretului. Amintit de mai multe ori în Vechiul Testament, numele acestui munte este cunoscut datorită episodului evanghelic care povestește despre schimbarea la față a lui Hristos. În Biserica greacă ortodoxă, cu hramul Schimbarea la Față, am cântat cu toții, Troparul Învierii Domnului, alături de alte grupuri de pelerini, veniți din diferite zone ale țării noastre. Aici viețuiesc și câteva măicuțe din România. După amiază, timp de o oră, are loc o croazieră pe Marea Galileii, amintindu-ne de „Umblarea pe mare a Mântuitorului Iisus Hristos și Potolirea furtunii” din cunoscuta pericopă evanghelică, din postul Sfintei Marii. Admirăm panorama orașelor Nazaret și Tiberias. La începutul croazierii a fost un moment emoționant, patriotic, prin ridicarea tricolorului României pe catarg, alături de steagul Israelului și s-au cântat piese muzicale românești și israeliene.

După croazieră, ne îndreptăm spre râul sfânt Iordan, la Iardenit. Puțin important din punct de vedere economic

în antichitate, râul Iordan are o mare semnificație religioasă. Izvorăște din muntele Hermon, râul servind ca hotar al Țării Făgăduinței cu Iordania. Pe malurile acestuia, a predicat Ioan Botezătorul, iar tradiția spune că aici a fost botezat Iisus. La Iardenit, în ultimul timp, a fost construit un ansamblu de primire a numeroșilor pelerini din lume, care reînnoiesc simbolic ritualul de acum două mii de ani. Sunt versete biblice în mai toate limbile popoarelor Terrei, inclusiv în limba română.

În continuare, ne deplasăm spre granița cu Iordania, pe podul Sheikh Hussein, pentru a îndeplini formalitățile complexe de trecere a frontierei. Fiind o zonă de mare securitate între două state, aflate deseori în conflict, coborâm din autocarul din Țara Sfântă și după un control vamal riguros la granița israeliană, traversăm pe jos granița și îndeplinim formalitățile de la frontiera iordaniană. Ne urcăm în autocarul noii țări pe care o vizităm. La vamă ne așteaptă ghidul agenției de turism din Iordania. Nu mică ne-a fost surpriza să aflăm că ghidul care ne va însoți timp de două zile în această țară, este o româncă pe nume Georgeta Zlatan, născută pe meleagurile vasluiene, în satul Valea lui Darie, comuna Roșiești, județul Vaslui. A absolvit renumitul Liceu Pedagogic din Bârlad, promoția 1978, fiind câțiva ani învățător și chiar director de școală, într-un sat din comuna Laza.

Stabilită în Iordania prin căsătorie, actualmente se numește *Georgeta Yonnes*, locuiește în capitala Amman, având dublă cetățenie. Are trei copii cu studii superioare, angajați în turism, vorbitori și de limba română. A absolvit cursurile de limba arabă, obținând Certificatul de traducător autorizat și Autorizația de ghid turistic. A fost mulți ani angajatul local al Ambasadei României din Amman, fiind profund implicată în viața comunității românești din Iordania. Are talent literar, publicând mai multe cărți de poezii. Nouă chiar ne-a înmănat ultima sa carte, intitulată sugestiv „Zâmbete peste timp”, apreciată de critica de specialitate. În România a colaborat la diferite reviste și a tradus poeme ale unor scriitori arabi. În timpul celor trei ore pe care le-am făcut cu autocarul până în capitala Amman, ne-a vorbit cu mult patos de meleagurile natale și despre frumusețile Iordaniei, noua sa patrie. Această țară este o monarhie islamică din Orientul Apropiat. Este un muzeu în aer liber, numită și „Elveția Orientului Apropiat”, fiind o țară încărcată de istorie, cu peisaje impresionante. Simbolul național al țării este Irisul negru, care crește în deșertul Wadi Rum, numai primăvara. Împreună cu Israelul împarte țărmurile Mării Moarte și ale Golfului Akaba la Marea Roșie.

Mergem pe autostradă și vedem transformările tânărului stat de pe harta lumii, din timpul domniei regelui Hussein, care s-a aflat la conducerea țării timp de 47 de ani. Un rol important în dezvoltarea infrastructurii acestei țări, într-o zonă semideșertică,

I-au avut specialiștii români, care au lucrat aici în vremea lui Nicolae Ceaușescu, fapt apreciat de localnici. Are puține resurse, mai mult fosfați și spre deosebire de alte țări arabe, nu are petrol. Datorită climei, se obțin două recolte pe an pe pământul fertil din valea Iordanului.

În a treia zi a pelerinajului, părăsim hotelul din centrul orașului Amman și ne îndreptăm spre *Petra*-capitala

Nabateenilor, mergând pe autostradă peste 200 km, întâlnind rareori așezări rurale modeste, în care se observă viața aspră a beduinilor, buni păstori de oi și crescători de cămile. Petra este unul din cele mai renumite situri arheologice din lume, datorită templelor săpate în stâncă. Este vizitată de milioane de turiști din lumea întreagă, fiind obiectivul turistic reprezentativ al Iordaniei. Pe jos, ori cu mașinuțe electrice sau cămile ale beduinilor, se ajunge printr-o vale îngustă și munți golași, selenari, la templul numit „Trezoreria”, în stil grecesc, cu o înălțime de 42 m, unde s-a turnat partea finală a filmului *Indiana Jones*.

Peisajul este mirific și Petra este una din Cele șapte noi minuni ale lumii moderne, fiind din 1985 inclusă pe lista UNESCO a locurilor din patrimoniul mondial. Mai departe se ajunge în zona Amfiteatru cu 11.000 de locuri. Aici a avut loc în 2020 un concert extraordinar în amintirea lui Luciano Pavarotti, la care a cântat și celebra soprană Angela Gheorghiu. Pe unul din vârfulurile munților se află un altar și o biserică ce marchează locul unde a fost așezat trupul lui Aaron, fratele lui Moise. Sunt aici defilee înguste, fațade săpate în stâncă, temple, monumente funerare, unele din perioada bizantină. Orașul Petra cu clădiri roz, a cunoscut o dezvoltare rapidă în ultimii ani datorită turismului, având multe magazine cu suveniruri din zonă. Spre seară, revenim în capitala Amman, numită în antichitate și Philadelphia, oraș cu peste două milioane de suflete, cu multe moschei și blocuri moderne, de un alb imaculat, specific lumii musulmane.

În ultima zi a pelerinajului în această țară, plecăm din capitala Iordaniei și ne îndreptăm spre orașul mozaicurilor Madaba, închinându-ne la Biserica Ortodoxă „Sfântul Gheorghe”, unde se află un mozaic cu cea mai veche hartă a Țării Sfinte, cu centrul la Ierusalim. Vizităm apoi Muntele Nebo (un vârf din lanțul munților Moab, locuit de moabiteni), de unde Moise a văzut Pământul Făgăduinței, înainte de moarte. Este al doilea obiectiv turistic important al Iordaniei. Aici se află o biserică catolică și o statuie a lui Moise cu toiagul. Este o imagine frumoasă asupra Cisiordaniei, peste valea râului Iordan și a Țării Sfinte. În zilele senine se văd orașele Ierihon și Ierusalimul. Monumentul de pe muntele Nebo amintește de moartea lui Moise, după ce a văzut Țara Canaanului, peste valea Iordanului. O sculptură în formă de cruce de pe muntele Nebo a fost realizată de artistul italian Giovanni Fantoni și este un simbol al miracolului șarpelui de aramă, invocat de Moise, în pustiu. La 20 martie 2000, Papa Ioan Paul al II-lea a vizitat vârful Muntelui Nebo, în timpul pelerinajului său în Țara Sfântă și a plantat un măslin lângă capela bizantină, ca simbol al păcii. De asemenea, Papa Benedict al XVI-lea a vizitat situl în 2009 și a ținut un discurs din vârful muntelui în direcția Ierusalimului.

De pe muntele Nebo, coborâm spre Valea Iordanului și trecem granița în Israel, după un filtru riguros, unde ne așteaptă autocarul țării gazdă. Ne deplasăm la râul Iordan, locul unde potrivit tradiției, a fost botezat Mântuitorul Iisus Hristos, întâlnindu-ne cu pelerini din toată lumea, săvârșind ritualul creștin în apa miraculoasă de aici. Apoi, ne îndreptăm spre Ierihon, admirând serele cu diferite plantații și legume într-o zonă deșertică, unde se folosește

apa desalinizată din Marea Moartă și cea dulce din râul Iordan. De altminteri, în această țară au fost acclimatizate plante de pe tot globul, aducându-se eucalipti chiar din Australia. Plantele sunt udate noaptea, în deșert, cu furtunașe prin picături la rădăcina plantei, apa și pământul fertil, fiind la mare căutare, în această țară.

Nu după mult timp, intrăm în cel mai vechi oraș din lume, Ierihon, atestat acum, 5000 de ani. Ajungem la locul întâlnirii lui Zahau cu Mântuitorul Iisus Hristos, unde după tradiție se păstrează un sicomor (dud) din rădăcina căruia s-a construit o biserică greacă închinată acestui eveniment. Sicomorul se află în curtea bisericii, fiind loc de pelerinaj pentru creștinii care trec prin oraș. Pe locul casei lui Zahau, în care a cinat Mântuitorul, s-a construit o biserică coptă ortodoxă. În apropiere, se află Biserica Așezământului românesc de la Ierihon, unde întâlnim pelerini români din toată țara. Este un colț de rai, cu viță de vie, lămâi și portocali, la trei mii de kilometri depărtare de țară, unde viețuiesc monahi români, în chilii bine îngrijite. Sunt veniți, din diferite zone ale țării noastre, îndeosebi din Moldova. Biserica românească ortodoxă este foarte frumoasă și recent pictată, potrivit tradiției bizantine.

Spre seară, ajungem la Ierusalim și ne îndreptăm spre Bethleem, reședința statului palestinian, despărțit cu un zid de Ierusalim, fiind o zonă puternic securizată, unde au loc deseori conflicte între evrei și arabi.

În ziua a cincea a pelerinajului mergem la Hozeva, pe valea pârâului Cherit, la Mănăstirea Sfântul Gheorghe, pentru a ne închina la moaștele Sfântului Ioan Iacob Hozevitul sau de la Neamț și în Paraclisul Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul din cadrul aceleiași mănăstiri. Coborâm și mergem pe jos pe valea Hozevei, cu un peisaj muntos, selenar. Pe drum întâlnim beduini cu măgăruși și observăm viața lor austeră. Urcăm spre biserică, unde este o atmosferă de mare sfințenie, cu mireasmă de smirnă și tămâie. Sunt icoane bizantine de o mare frumusețe. Admirăm chipul Cuviosului Gheorghe de pe un epitaf și ne închinăm la moaștele cuviosului „Sfântului cel Nou Român”. Este ora 10, 30 și urcăm spre autocar pe o căldură de peste 32 de grade.

Mergem de aici pe autostradă, pe lângă țărmul Mării Moarte și vizităm o stațiune luxoasă, cu hoteluri moderne, unde turiștii făceau plajă pe un nisip cărămiziu și o căldură de peste 36 de grade. Pe lângă țărm sunt instalații de desalinizare și grămezi de sare, aceasta fiind folosită în industria farmaceutică și a parfumurilor.

Vizităm la întoarcere, Mănăstirea Sfântul Gherasim, o adevărată cetate ecleziastică, cu ziduri înalte de rezistență împotriva beduinilor nomazi, situată în apropierea Iordanului, zonă unde a propovăduit botezul pocăinței, Sfântul Ioan Botezătorul. În această mănăstire călugărul Gherasim s-a nevoit în pustie, având ca prieteni un măgar și un leu, care îi aduceau apă din Iordan. Aceștia sunt reprezentați pe pictura din incinta lăcașului de cult. Tot aici se află și o icoană făcătoare de minuni, cu Maica Domnului alăptând pruncul, singura pe această temă din iconografia ortodoxă. Sfântul Gherasim de la Iordan este sărbătorit de Biserica Ortodoxă Română la 4 martie. În această mănăstire greacă s-au nevoit și monahi români.

Ajungem seara în orașul sfânt, Ierusalim, admirând

cetatea, autostrăzile, bisericile și moscheile în luminile multicolore. Intrăm în Biserica Sfântului Mormânt și ne închinăm la Crucea de pe Golgota și la Piatra Mirungerii. Traversăm orașul cu cele trei cartiere principale: evreiesc, armean și arab, trecând în orașul Bethleem, stăpânit de palestinieni, după un control sumar, repetat zilnic. Acest oraș cu peste 25.000 de locuitori, este despărțit de Ierusalim de un zid înalt de 5-6 m. Este capitala statului palestinian, cu suveranitate limitată, recunoscut de ONU din 2012. Orașul este un important centru religios pentru iudei și creștini. Vechiul Testament identifică Bethleemul ca orașul în care s-a născut regele David. În Noul Testament, Bethleemul este locul de naștere al lui Iisus. Orașul este locuit de una din cele mai vechi comunități de creștini din lume, deși mărimea comunității s-a micșorat datorită emigrației. În zilele noastre, populația este în majoritate musulmană. Cel mai dezvoltat sector economic al orașului este turismul, care cunoaște apogeul în preajma Crăciunului, când pelerinii creștini vizitează Biserica Nașterii Domnului.

Revenim la hotel și servim cina cu produse culinare arabe variate. La ora 1, 00, în dimineața zilei de Duminică, participăm la Slujba Sfintei Liturghii și ne împărtășim, într-o atmosferă de înaltă trăire duhovnicească. Vizităm în aceeași zi orașul Bethleem („Casa Pâinii”) care are ca patron spiritual pe Sfântul Gheorghe, imaginea acestuia omorând cu sulita balaurul, este omniprezentă pe clădirile și porțile orașului. Mulți dintre locuitori trăiesc din comerțul turistic. Principala sursă de venit o reprezintă atelierele manufacturiere și vânzarea de suveniruri, textile, icoane, sculpturi felurite din lemn de măslin, piatră și scoici de la Marea Moartă etc. Palestinienii se ocupă cu oieritul, meșteșugurile și agricultura.

În prima parte a zilei mergem pe drumul Magilor de la Răsărit și ne îndreptăm spre pustiul Iudeii, cu dealuri pietroase, gri-cenușii, fără verdeață, cu văi abrupte și pline de peșteri pustii, căutate cândva de călugării iubitori de liniște. Suntem în deșert cu mici corturi locuite de beduinii nomazi. În zare se vede Mănăstirea Sfântul Sava, care privită din depărtare, pare ca o cetate din epoca de glorie a Bizanțului, cu ziduri înalte și groase, cu porți mici ferecate și chilii suprapuse. Coborâm zeci de trepte și ajungem în curtea mănăstirii, care este extrem de mică, din cauza stâncilor din jur. Este așezată în adâncul unei văi prăpăstioase, în mijlocul pustiului, departe de oameni, dar aproape de sfinții îngeri. Mănăstirea, o cetate a Ortodoxiei, n-a fost niciodată cucerită. Suntem conduși în biserica greacă la moaștele Sfântului Sava cel Sfințit. Mănăstirea Sfântul Sava are o viață ascetică, aspră, cu regim atonit, unde nu au acces femeile, singura mănăstire cu această rânduială din Țara Sfântă. Aici s-a nevoit, ca bibliotecar, timp de zece ani și Ioan Iacob de la Neamț. În continuare, vizităm mormântul și peștera Sfântului Ioan Damaschin, mare apărător al Ortodoxiei din secolul al VIII-lea.

Ne îndreptăm spre Bethleem și la 5 km de oraș se află Mănăstirea Sfântul Teodosie, întemeietorul vieții de obște, sărbătorit la 11 ianuarie. Mănăstirea este așezată pe un câmp însorit, aproape de Câmpul Păstorilor. Biserica mănăstirii este o adevărată catedrală în marmură și mozaic de o frumusețe aparte, dar cu puțini călugări.

Ne închinăm la moaștele Sfântului Teodosie cel Mare și ale altor sfinți.

De la Mănăstirea Sfântul Teodosie pornim spre Ierusalim, lăsând în stânga Bethleemul, pentru a ne închina la mormântul Mântuitorului.

Vizităm în ziua următoare Biserica Sfintei Nașteri, ridicată pe locul venerat de pelerini din cele mai vechi timpuri. Lăcașul datează de pe vremea împăratului Constantin cel Mare și reconstruită de Iustinian în stil bizantin. Aici se află Grota Sfintei Nașteri. În micuța biserică se intră prin Ușa Umilinței (1,20 m) prin care se pătrunde în interior numai aplecat, ca într-o peșteră adevărată. Prin secolul al XVII-lea dimensiunile ușii au fost micșorate, pentru ca musulmanii să nu poată intra călare să o profaneze. Interiorul bisericii impresionează prin monumentalitatea celor cinci naosuri, separate de patru șiruri de câte 11 coloane masive, în stil corintic, din calcar roșu. Pe sub traversele din lemn se observă vechile mozaicuri romane și bizantine. Ele reprezintă pe strămoșii lui Hristos și primele șapte Concilii Ecumenice. Partea cea mai semnificativă, din punct de vedere religios și istoric, rămâne Grota Sfintei Nașteri. Această mică încăpere, decorată parțial în marmură, cuprinde Altarul Nașterii lui Hristos: o stea de argint, luminată de 15 candelor argintate. El indică locul tradițional al nașterii lui Iisus. Alte două altare se află în peșteră. Este Altarul Sfintei Iesle, locul unde a fost așezat Copilul Iisus după naștere. Ieslea de argilă, descoperită de Sfânta Elena, a fost înlocuită de către aceasta cu o iesle de argint. În fața acestui altar se află și Altarul Regilor Magi, așezat în locul în care ei au adus omagiu nou născutului Fiul al lui Dumnezeu.

Ne îndreptăm din nou spre orașul Ierusalim, atât de disputat în istorie, fiind un teritoriu al păcii, dar și al frământărilor etnice, religioase și politice. Într-adevăr, în acest oraș a fost sfârșitul tragic al epopeii istorice a lui Iisus Hristos, de la primirea triumfală ca un împărat, în Duminica Floriilor, la patimile suferite peste câteva zile, dovedindu-se slăbiciunile firii umane. Este oraș frumos, al celor trei religii mondiale: mozaismul, creștinismul și islamismul. Se află la o înălțime de 745 metri, pe cele 14 coline ale munților Iudeii, cu o populație de peste un milion de locuitori. Este capitala de fapt a statului Israel, unde se află Knessetul, Guvernul și alte instituții centrale ale țării. Este o zonă de maximă securitate, cu o istorie zbuciumată, aflată secole de-a rândul sub diferite stăpâniri, unde vin oameni din toate colțurile lumii.

Mergem pe urmele ultimelor șapte zile terestre ale Mântuitorului, în cetatea Ierusalimului. Magnifica centură de ziduri fortificate care înconjoară orașul este deschisă de șapte mari și faimoase porți. Zidurile de piatră albe, înalte până la 20 de metri, se întind pe o lungime de aproape patru kilometri, înconjurând vechiul oraș. Construirea lor datează din prima jumătate a secolului al XVI-lea, când Țara Sfântă se afla sub dominația turcilor. Menționăm câteva din cele mai renumite porți ale Cetății Sfinte: Poarta Damascului, apoi poarta lui Irod sau a Floriilor, prin care se intră în cartierul musulman, continuând cu Poarta Leilor sau a Sfântului Ștefan, deoarece acolo a fost martiriul său, din cartierul creștin. Alte intrări importante sunt Poarta Aurită (a Milei), iar în zona în care se află Zidul

Plângerii, se intră prin Poarta Gunoiiului, denumirea dată pentru că în perioada bizantină, creștinii obișnuiau să arunce gunoiul pe ruinele de lângă Templu. Prin Poarta Sionului se pătrunde în cartierul ebraic. Această poartă a fost ridicată în prima jumătate a secolului al XVI-lea de către sultanul Soliman Magnificul. Arabii obișnuiesc să o numească Poarta lui David, dat fiind că este așezată în fața Muntelui Sion, considerat a fi locul de înmormântare a regelui David.

Vizităm obiectivele religioase de pe Muntele Măslinilor: Mănăstirea rusească de pe Muntele Înălțării-Eleon și Biserica Sfânta Magdalena, în stil rusesc cu cupole în forma bulbului de ceapă și picturi bizantine, apoi Biserica Pater Noster (Tatăl Nostru) și Biserica Domnus Fleuit (Domnul a plâns). Trecem în Grădina Ghetsimani, cu măslinii săi multisecolari, cu forme contorsionate de bătrânețe, alimentând convingerea că aceștia au fost martori ai ultimei nopți a lui Iisus înainte de a fi prins și vizităm Biserica Tuturor Națiunilor sau Biserica Patimilor, construită în secolul XX, unde se combină liniile clasice ale bisericii creștine (fațada) cu trăsăturile tipice edificiilor islamice (laturile), iar acoperișul are numeroase mici cupole. Denumirea de Biserica Tuturor Națiunilor este dată în amintirea contribuției pe care au avut-o numeroase țări la construirea sa. Drapelele națiunilor figurează în interiorul cupolelor cu aspect oriental.

Ajungem la Cetatea Ierusalimului și intrăm prin poarta Sfântului Arhidiacon Ștefan, vizitând casa Maicii Domnului. Se parcurge Via Dolorosa sau Drumul Crucii, cu cele 14 opriri, trecând pe lângă scaldătoarea Vitezda. Pe Drumul Crucii ne întâlnim cu pelerini conștanțeni conduși de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Teodosie al Tomisului. Denumirea de Via Dolorosa este relativ recentă, din secolul al XVI-lea, care ne arată drumul parcurs de Hristos sub povara crucii, de la Fortăreața Antonia, până la Golgota. Primul popas este la Mănăstirea Flagelării unde a avut loc interogatoriul lui Pilat și condamnarea lui Iisus. Aici, i s-a pus o coroană de spini pe cap și a fost îmbrăcat cu o mantie purpurie. În această biserică franciscană sunt mai multe vitralii, care sugerează aceste momente, iar deasupra altarului mare, în cupola centrală, este un mozaic, pe fond de aur, cu Coroana de spini plină de stele.

Al doilea popas îl facem în apropierea vestigiilor unei vechi construcții romane, cu numele de *Arcul Ecce Homo*, în amintirea faimoaselor cuvinte pronunțate de Pilat, când l-a prezentat pe Iisus mulțimilor. În zilele noastre se mai vede numai o parte din Arcul de triumf ridicat de împăratul Hadrian în anul 135, pentru celebrarea cuceririi Ierusalimului de romani. Pe unele pietre din pavaj sunt imprimare semnele vechiului joc de zaruri specific romanilor, simbolizând locul în care soldații au jucat la zaruri hainele lui Iisus.

Al treilea popas ne amintește de prima cădere a lui Hristos pe Calea Durerii. Locul este indicat de o capelă aflată în proprietatea Patriarhului Armean Catolic. Urmează locul întâlnirii dintre Iisus și Maica Domnului, care este amintită de un mic paraclis cu un basoreliev sugestiv. A cincea oprire este prezentată de o scriere epigrafică, care amintește de întâlnirea dintre Iisus și Simion Cirineul, căruia i s-a dat să poarte crucea cea grea

a lui Hristos, până la Golgota, locul Răstignirii.

Următorul popas amintește de întâlnirea dintre Iisus și Veronica. Se știe că această femeie a șters fața lui Hristos cu un văl de mătase pe care chipul lui a rămas imprimat. Al șaptelea popas prezintă locul celei de a doua căderi a lui Iisus, amintit de o coloană, așezată pe Via Dolorosa. A opta oprire este redată de o cruce mică înnegrită de timp, aflată pe perețele exterior al unei mănăstiri grecești. În acel loc a avut loc întâlnirea dintre Iisus și femeile credincioase. Al nouălea popas ne redă a treia cădere a lui Iisus, reprezentată de o coloană din epoca romană, așezată la intrarea în mănăstirea coptă. Astăzi, pe Via Dolorosa sunt numeroase magazine evreiești și arabe care vând diferite suveniruri religioase din Țara Sfântă. Ultimile cinci popasuri de pe Calea Durerii se află în interiorul Sfântului Mormânt.

După ce parcurgem acest ultim drum al Mântuitorului, asemănător cu al oricărei ființe umane din viața pământească, ajungem la Biserica Sfântului Mormânt, care reprezintă punctul culminant al pelerinajului nostru. Această impunătoare biserică din Ierusalim este un simbol al creștinismului din lumea întreagă, unde vin pelerini de toate neamurile, fiind un Axis Mundi. Ea are o arhitectură eclectică și este un loc sacru al conștiinței civile și religioase a umanității, depășind disensiunile etnice, rasiale sau religioase. Locul în care este acum biserica era pe timpuri sediul execuțiilor capitale și din acest motiv se afla în afara centurii fortificate a orașului, pe dealul Căpățanei, pe evreiește Golgota, confirmând legenda că aici ar fi fost îngropat capul lui Adam. Pe colina unde se află mormântul lui Hristos, în anul 135 d. Hr., împăratul Romei, Hadrian, a construit Forul și Capitoliul consacrat cultului lui Jupiter, al Junonei și a lui Venus. În anul 325, săpăturile făcute din porunca Elenei, mama împăratului Constantin cel Mare, au scos la iveală, locul îngropării lui Iisus și crucea folosită pentru răstignirea sa. Acolo s-a construit o biserică în anii 326-335, cu cinci naosuri și o criptă care a fost distrusă de perși în anul 614. La sfârșitul secolului al XI-lea, după cucerirea Ierusalimului de cruciați, aceștia au mărit și îmbogățit biserica Sfântului Mormânt. Fiind grav afectată de un incendiu, a fost restaurată de ortodocși care i-au modificat profund înfățișarea..

În prezent, Sfântul Mormânt este împărțit între comunitățile romano-catolică, greco-ortodoxă, armeană, coptă, siriană și etiopiană. La intrarea în Sfântul Mormânt se află o Piatră a Mirungerii din calcar roz, înconjurată de sfeșnice cu opt candelă. După datină, acesta ar fi locul în care Iisus, după ce a fost dat jos de pe cruce, a fost uns cu miruri și a fost plâns de Maica Domnului. În apropiere, se află Golgota, locul răstignirii lui Iisus unde azi se află două capele, separate de Fecioara Maria îndurerată, în momentul coborârii lui Iisus de pe cruce. În prima capelă, catolico-romană, se află Altarul Cuielor Sfintei Cruci, un mozaic care îl reprezintă pe Iisus în timp ce este dezbrăcat de veșmintele sale (al X-lea popas) și pe Iisus răstignit cu cuie pe cruce (al XI-lea popas). A doua capelă, de rit greco-ortodox, este împodobită cu valoroase icoane de mărime naturală, reprezentând pe Hristos, Sfânta Fecioară și pe Sfântul Ioan. Sub imaginea lui Hristos răstignit, care atârna inert pe cruce, se vede un inel de argint care

indică locul unde a fost înfiptă crucea (al XII-lea popas). Altarul Sfântului Mormânt (al XIV-lea și ultimul popas de pe Calea Crucii) e așezat în mijlocul Bisericii Învierii. A cunoscut modificări succesive, în decursul secolelor. Se intră într-o primă încăpere, cunoscută sub numele de Capela Îngerului. Un fragment de piatră indică locul pe care a stat îngerul când a anunțat femeile mironosițe de Învierea Domnului.

Camera mortuară propriu-zisă, este o nișă cu arcadă, mică, dar sugestivă, plină de simboluri și de o intensă încărcătură emoțională. Acest spațiu intim, vizitat de mii de pelerini zilnic, luminat de flacăra lumânărilor, este de fapt ultimul popas pe calea Crucii și reprezintă locul unde s-a încheiat istoria vieții pământești a lui Iisus Hristos, înainte de glorioasa Înviere, așa cum fusese proorocit de Sfintele Scripturi. O piatră de marmură acoperă stânca mormântului, care se afla în grădina lui Iosif din Arimateea. Deasupra mormântului se află un mare număr de candelă de argint, aparținând celor patru confesiuni creștine. Deasupra pietrei de mormânt, sunt trei reprezentări iconografice care înfățișează Învierea în versiunile greacă, latină și armeană. În ultimele zile ale pelerinajului am fost de trei ori la Sfântul Mormânt, stând la rând două-trei ore și am participat la o slujbă arhierască oficiată în limba greacă, în noaptea zilei de Duminică. În incinta Mormântului Sfânt se află Cripta Sfintei Elena, unde a fost descoperită crucea și mormântul Mântuitorului. Cripta are o cupolă din epoca cruciaților sprijinită pe patru coloane. În prezent cripta este proprietatea comunității armenilor. Tot în interior se află și mormântul lui Iosif din Arimateea, săpat în stâncă, fiind singura proprietate a bisericii etiopiene.

În ultima zi a pelerinajului, ne închinăm încă o dată la Sfântul Mormânt și ne deplasăm spre localitatea Ein Karem, de lângă Ierusalim-patria Sfântului Ioan Botezătorul și vizităm fântâna de unde lua apă Fecioara Maria. Aici se află și biserica nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, ce aparține franciscanilor. Părăsim Orașul Sfânt, îndreptându-ne spre Tel Aviv. Pelerinajul nostru se încheie cu o plimbare pe litoralul Mării Mediterane. Ne deplasăm spre aeroportul din Tel Aviv și după îndeplinirea formalităților de îmbarcare, decolăm la ora 20, 30 spre Iași, unde ajungem aproape de miezul nopții.

Așadar, după un pelerinaj de suflet și de vis, despre care ne vom aduce mereu aminte, enoriașii Bisericii Sfintei Cuvioase Paraschiva, împreună cu părintele Nicolae Bădărău au revenit în orașul Vaslui. Desigur, mai bogăți sufletește, întrucât această vizită ne-a împlinit spiritual și cultural. Înțelegem mai bine istoria omenirii în general, a Țării Sfinte în special, a acestei zone disputate, de convergență, între Europa, Asia și Africa, unde este inima Lumii. Locurile Sfinte ne face să fim mai înțelepți și generoși, într-o lume agitată, secularizată, în schimbare, în care sunt pervertite valorile moral-creștine, credința, nădejdea și iubirea. De aceea, acest pelerinaj, cu alese trăiri spirituale, constituie o experiență deosebită care ne va marca toată viața.

Col.(r) PAVEL PAVELESCU

AM FOST ODATA...

Moment „ASTRAL” la începutul liceului!

M-am născut și am locuit în satul Trușești, județul Botoșani, unde era un liceu teoretic. În urma examenului am fost admis, singurul din localitate, la acest liceu. Dirigintă a fost numită doamna profesoară Grigoraș Ecaterina, poreclită „Păpușica”. După o perioadă de verificare, testare și evaluare, profesorul de mate, Pricope Vasile selecționează 4 elevi (din 28) pentru rezolvarea problemelor din Gazeta Matematică; exista frica după publicarea acestora, oare rezolvarea era corectă? Prima condiție era ca pe 17 ale lunii să prezentăm recipisa de la poștă că am trimis plicul. Dacă nu o prezentăm ne pune nota 2 în catalog. La publicarea rezultatului ne pune notă în funcție de câte rezultate au fost validate corect. La primul 17 al lunii cei 3 care stăteau la internat s-au conformat cerinței predând recipisa. Eu am justificat că nu am avut timp și că viața este grea acasă. Domnul profesor se ține de promisiune și zice:

– Păvălucă, 2 în catalog!

După orele de curs domnul profesor iese în localitate pentru „socializare” și întâlnindu-l pe tata îl informează că Păvălucă a încasat un 2 la matematică. Tata se miră de această veste și îi amintește că în urmă cu puțin timp m-a lăudat. După informarea corectă a situației, tata înțelege fenomenul și vine acasă cu morala cuvenită:

– M-ai făcut de râs în localitate și nu mă așteptam la așa ceva de la tine. Eu, spășit:

– Recunosc că am fost neglijent și nu am luat în serios această misiune, dar mă angajez că voi rezolva „problema”.

Rezultatele s-au văzut în timp. Am reparat acel 2 din catalog, iar la Olimpiada de matematică m-am calificat să particip pe regiunea Suceava (o treaptă superioară). Acum realizez că acel imbold m-a ajutat să iau examenul la Sibiu la arma artilerie și să-mi vină mai ușor să mânuiesc traiectoria artileriei moderne ajungând colonel în Armata Română. Le mulțumesc părinților că m-au înțeles și sprijinit în acel moment de cumpănă și de asemenea profului de mate care a avut încredere în mine. În viață sunt momente Astrale care îți pot schimba cursul vieții. Trebuie să fim atenți să nu le pierdem sau să trecem pe lângă ele.

Amintiri din ultimele zile de liceu

Anii au trecut și am ajuns în ultimile zile de liceu. Momente de nostalgie, momente de regrete și de bucurii. Era normal să ne gândim și la profesorii noștri care s-au străduit 4 ani ca să ne „facă oameni”. Pe atunci nu aveam multe posibilități, ca acum, dar un buchet de flori musai trebuia. De unde să cumpărăm flori în comuna Trușești? În grădinile gospodarilor erau totuși multe flori frumoase. Ideile bune „vin repede” și am hotărât să împrumutăm acele frumuseți pentru a le face cadou iubiților noștri profesori. Fiind singurul din localitate în liceu am hotărât să organizăm o „vizită nocturnă” la acei gospodari cu dragoste pentru flori. Am format echipe de câte doi, i-am repartizat pe străzi ca să încerce vigilența câinilor și a gospodarilor. Florile „împrumutate” erau depozitate în pivniță, în balia de spălat rufe. După ce s-a umplut balia, am încheiat activitatea și ne-am dus fiecare la casele noastre.

Dimineața, înainte de ora de deșteptare a mea, mă scoală tata, nervos și mă înștiințează că un vecin a venit pe urma petalelor căzute de la bujori până la balia cu pricina și că se duce la miliție ca să declare furtul. Când ajung la școală nenorocire mare! Cei care nu participaseră la furtul nocturn, ne-au informat că a venit miliția și că s-ar putea să plătim daune, să ne dea și câte 2-3 ani de pușcărie pentru furt organizat pe timp de noapte. Nu trece mult timp și elevul de serviciu mă invită la director.

Tata cu șapca în mână (lucra la CFR), milițianul în picioare lângă director, lângă masă secretara la locul ei, iar păgubașul nervos la ușă. Încep întrebările, acuzele, explicațiile; concluzia este că va trebui să plătim daune, iar proprietarul bujorilor ne va da în judecată pentru furt cu agravare.

Între timp, intră tovarășa profesoară care era și președinta UTC a clasei mele, bineînțeles. Terminase facultatea la Iași și fusese repartizată la Trușești. Când mă vede mă întreabă de ce nu sunt în clasă?

Atunci milițianul îi expune fapta mea și consecințele ei. Gospodarul își prezintă și el pretențiile cu morala de rigoare. Directorul se miră că am putut săvârși asemenea nelegiuire și că nu se aștepta de la noi la așa ceva. Tata... tace! Secretara consemnează în procesul verbal, totul. Tovarășa profesoară, președinta

UTC pe clasă, mă întrebă ce voiam să facem cu florile și unde sunt. Bucuros că mă lasă să vorbesc i-am explicat că am hotărât ca la sfârșitul liceului să le facem cadou profesorilor noștri măcar o floare pentru tot ce au făcut pentru noi. Să rămână o amintire pentru munca depusă cu noi. În Trușești, de unde flori? Tovarășa îi întrebă dacă au copii și dacă sunt de acord ca un profesor să primească o floare. Își cere scuze că tocmai ea i-a învățat pe elevi să respecte munca și să dăruiască o floare, și le face o morală despre gândirea și judecata faptei, încât le venea tuturor să plângă. Le povestește că atunci când era studentă la Iași, se uneau câteva fete, îl sărutau pe milițian și băieții strângeau flori pentru ele și că nu a intrat nimeni în închisoare pentru asta.

Clasa mă aștepta cu întrebările de rigoare: câți ani de închisoare mi-au dat? Cât va trebui să plătească tata pagubele?

În continuare ne-am organizat făcând buchete pentru fiecare profesor și stabilind cine să le ofere.

La festivitate, un elev a intrat cu cadoul și profesorul care aștepta a întregit cu glas tare dacă pentru el nu am furat...

*Promoția 1963, Trușești
Clasa a XI-a; diriginta noastră este în mijloc;
„PĂPUȘELULE!”*

Întâlniri în timp...

M-am născut la un canton CFR unde locuiau părinții. Tatăl, fiind revizor CFR, avea ca proprietate acest canton de unde își exercita serviciul. Când a venit vremea școlarizării au hotărât să încep primele clase la bunicii dinspre mamă, în satul Ionășeni, la 5 km de canton, cu o condiție: să stau la ei toată săptămâna. Asta deoarece, cantonul era la 2 km de localitatea Trușești. Sâmbăta, când veneam acasă la canton, bunica îmi umplea traista cu plăcinte, turte și alte bunătați. Dar eu nu mai ajungeam cu ele la destinație deoarece un coleg de clasă, mă oprea la ieșirea din sat și îmi confisca tot din traistă sub amenințare și cu un câine lângă el. Până într-o zi când bunica o întrebă pe mama dacă i-au plăcut plăcintele.

– Care plăcinte?

Atunci, printre lacrimi, s-a aflat adevărul adevărat. Luând la cunoștință un unchi mai mare, rezolvă problema în direct, organizând flagrantul.

Anii au trecut și după liceu, eu am reușit la Institutul Superior în armată la Sibiu, iar „amicul cu plăcintele” a rămas în sat, la căruță. La Sibiu, în cadrul unei aplicații în teren, se prezintă la mine un soldat cu un telefon, pentru legătura pe fir cu comandamentul. Din discuții cu el aflu că era chiar colegul meu din clasele primare. Bineînțeles că ne-am depănat amintirile sub emoțiile celor întâmplare. Viața îți creează momente inedite, dar trebuie așteptate! Sau, „deal cu deal se-ajunge, dar încă om cu om...”

Situații neprevăzute la Podul Înalt

În armată am avut ocazia să fiu și artist figurant în filmul artistic „Ștefan cel Mare - Vaslui 1475”. Asta pentru că armata era bună la toate: în agricultură, la canal, la dezăpezire, inundații etc.

Filmul regizat de Mircea Drăgan a fost făcut cu militarii din garnizoanele Bârlad, Vaslui, Huși și Iași. Noi, cei de la Bârlad, am avut onoarea să fim armata turcă. 1200 de oameni am alcătuit oastea de ieniceri și spahii, școliți la înalte academii militare. Militarii din celelalte garnizoane reprezentau Oastea cea Mare a lui Ștefan. Filmările s-au executat în anul 1974, de la 6 martie până pe 16 aprilie, data lansării filmului fiind 6 ianuarie 1975. În prima zi a filmărilor sunt întregit de regizorul Drăgan dacă nu vreau să particip la filmări exterioare deoarece un artist s-a îmbolnăvit și nu poate participa. Părerea mea era de a refuza, dar orgoliul interior mă îndemna să accept. Bucuros că și-a rezolvat problema mă introduce în autobuzul artiștilor unde era Colea Răutu, Gheorghe Dinică, Frații Jderi adică, Florin Piersic, Sebastian Papaiani, Iurie Darie și alții, mă îmbracă în ținuta de conducător turc și mă instalează împreună cu actorul Constantin Bîrliba (la absolvire a fost repartizat la Teatrul „Victor Ion Popa” din Bârlad, de unde se va transfera, în scurt timp, la Teatrul Național din Iași) în fața oastei turcești.

Încep filmările de afluire spre locul luptei de la Podul Înalt. Prin fața camerelor de filmat trebuia să arătăm obosiți deoarece veneam de la Varna; drum lung și obositor. „Turcii” mei nu prea țin cont de indicații

și continuă să râdă, să facă glume, stricând imaginea. Regizorul repetă această mișcare până obosim cu adevărat și în acest fel își rezolvă problema. Începe lupta. Generalul Cupșa aduce fumigene, cisterne cu apă și ne dă ultimele indicații. Cu strigătul de „Ileri” (înainte!) trecem podul și atacăm prima tranșee apărată de secui, venețieni și o parte din oastea țării. În timp ce ne luptam cu formațiunile boierești „de-alde Frații Jderi” care apărau tranșeea a doua, sună buciumașii, trompeții ghiaurului de Ștefan de pe dealul din stânga. Fiind convinși că acolo este oastea ghiaurului, ne-am îndreptat spre acea direcție. Dar surpriză: oastea neregulată formată din răzeși, țărani, oameni liberi înarmați cu ciomege, bâte, măciuci și alte obiecte, ne-au atacat din dreapta, iar cavaleria a rupt frontul în două destabilizând structura turcă. Intrând în panică am hotărât să ne retragem. Varianta proastă deoarece ciomăgarii abia așteptau să se răzbune pe „turcii” care voiau să le cucerească țara. Eu și cu Birliba, pentru că eram îmbrăcați mai frumos, eram vânați de toți ghiaurii. Ne-am orientat și noi în teren și am așteptat sub pod până s-a terminat lupta. Reacția românilor era așa de violentă împotriva turcilor încât se depășeau unele reguli ale bunului simț. Am asistat la unele situații în care „turcii mei” erau pedepsiți în mod practic fiind loviți cu ciomege în timp ce erau la pământ. Și noi am încasat câteva măciuci până am ajuns sub pod. Fiind singurul ofițer pe „câmpul de luptă” am cerut oprirea filmărilor și informarea participanților că „turcii” sunt copiii lor și totul este o simulare.

În anul 2021, un călăreț din garda lui Soliman Pașa, la emisiunea „Voi cu Voicu” povestea că după filmări a

mers în primul sat să ceară o cană cu apă îmbrăcat în haine turcești. Gospodarul care l-a văzut că se apropie de casa lui a scos furca și l-a atacat crezând că e turc adevărat.

Asta a fost povestea unor întâmplări neprevăzute din care am avut de învățat că românul își apără țara în orice condiții!

Căpitanul Pavel Pavelescu în martie 1974 în deplasare spre Podul Înalt; aceștia sunt spahii cu sulițe cu tui, un steag turcesc alcătuit dintr-o lance cu Semiluna în vârf, cu două sau cu trei cozi albe de cal împletite prinse de ea, care constituia un semn distinctiv al puterii și rangului unor înalți demnitari din fostul Imperiu Otoman și din țările vasale lui.

Originalul de la filmare; căpitanul Pavel Pavelescu, martie 1974.

DESTINAȚII DE VACANȚĂ

BALCIC - ORAȘUL ALB DE LÂNGĂ MAREA NEAGRĂ

Prof. **Zâna TĂMĂȘANU**

„O! Oraș de pietre albe, te salut pentru frumusețea ta nemaivăzută!”

Ovidius – poet latin

A sosit vara, sezonul vacanței pentru majoritatea oamenilor, începând de la micii școlari, apoi elevii mari, studenții, adulții dar și pentru noi, seniorii, care ne pliem tratamentul într-o stațiune sau o mică excursie în funcție de copiii și nepoții noștri, pe care să-i putem ajuta, cât ne mai țin puterile, în timpul anului când se vor întoarce la lucru sau la cursuri.

Vă propun acum un loc foarte frumos, exotic – *Balcicul*, situat în Bulgaria, dar foarte apropiat de România și legat de noi românii. Când spunem Balcic – ne gândim la *Regina Maria a României* a cărei inimă a rămas pentru totdeauna aici căci asta i-a fost dorința: „Îngropați-mi inima la Balcic!”

Bulgaria, țara vecină, dispune de o mare bogăție de obiective naturale, culturale și istorice, iar unul dintre acestea, care atrage numeroși turiști este Balcic.

Nicolaie Iorga îl descria în presa vremii astfel: „La stânga noastră se bulbucă enorme statui rotunde de piatră albă, dură... Albul de piatră se lasă drept în golful de cobalt al mării...; pe margine, de mal se înșiră vilele... Se poate vorbi de o Coastă de Argint în aceste locuri binecuvântate.”

Balcicul este situat în Nord-Estul Bulgariei, lângă litoralul Mării Negre. Pe un spațiu foarte limitat, aici, sunt adunate peisaje naturale deosebite: vale fertilă,

litoral pitoresc, plaje vaste, păduri seculare și un oraș printre cele mai frumoase de pe litoralul de nord.

Orașul Alb sau Coasta de Argint, cum mai este denumit este așezat pe niște versanți de calcar, ca într-un amfiteatru. Amplasarea în trepte a orașului Balcic deasupra golfului pitoresc, înălțimile orbitor de albe sculptate de timp și de vântul care-l înconjoară din toate părțile, dealurile albe abrupte îi dă o viziune exotică.

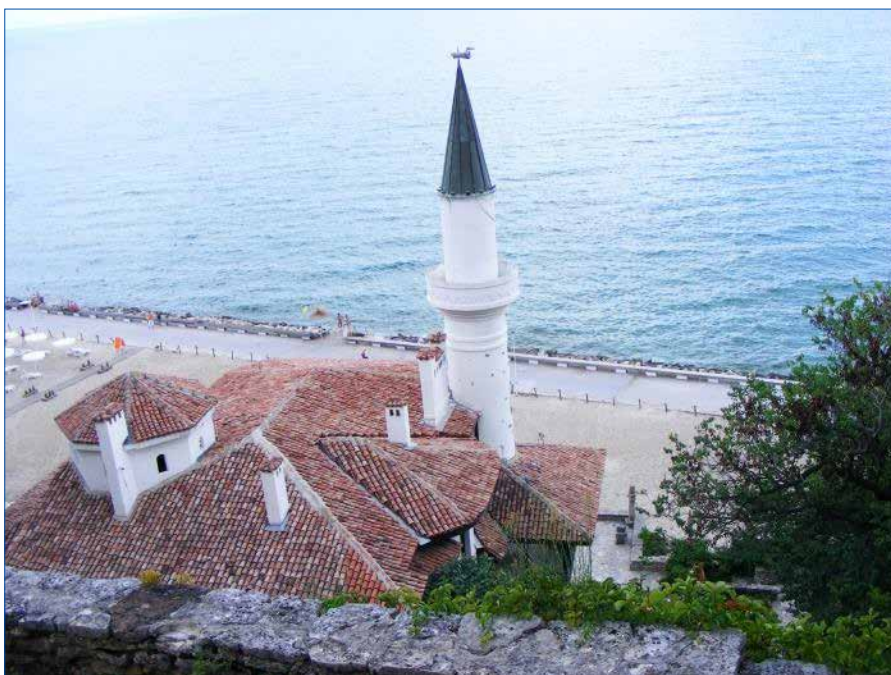
În vestul orașului descoperim o zonă frumoasă de stațiuni cu multe hoteluri și cabane elegante. Orașul este căutat și pentru turismul maritim. Portul de iahturi atrage mulți turiști cărora le oferă diverse pachete de distracții, în perioada verii.

la amploare și un nou tip de turism în zonă – *Golf-turismul*, iar ediliile au venit în întâmpinarea doritorilor cu două terenuri excelent amenajate.

Dar cel mai căutat obiectiv – *perla orașului Balcic, este Castelul „Tenha Juvah”* sau „Cuibul singuratic”. Acesta este pe litoralul de argint și a împletit istoriile a două popoare: exotical Orientului și simțul de frumusețe a unei regine europene, Regina României, Maria Alexandrina Victoria de Edinburgh, devenită soția regelui Ferdinand al României.

Și astăzi Castelul provoacă admirația tuturor, care cu ochi neîncredători se plimbă pe aleile sale de piatră, traversează arcurile și tunelele întunecate, scările șerpuite printre verdeața abundentă, de unde se vede turnul singuratic al vilei Reginei – vila „Tenha Juvah” – Cuibul liniștit, devenit simbol al orașului. Construit în perioada 1924-1936, ca reședința de vară a Reginei Maria, Castelul este un complex alcătuit din mai multe clădiri situate într-un parc magnific.

Demonstrând o intuiție incredibilă față de spiritul locului, regina insistă ca „cele construite de mâna oamenilor să nu distrugă grandoarea naturii oferită de Dumnezeu, în acest loc miraculos de pe malul mării...”

Regina Maria se îndrăgostește la prima vedere de această porțiune de pământ de pe malul Mării Negre, iar locul ales pentru construirea Castelului se ascundea între rocile albe din Balcic și mare, o adevărată porțiune de paradis.

Aici, Regina a trăit cele mai frumoase clipe din viața sa în liniște și solitudine, căci după moartea Regelui Ferdinand și venirea pe tron a fiului său, Carol al II-lea (1930), acesta a îndepărtat-o pe regină din prim-planul vieții publice, obligând-o practic să trăiască într-un fel de exil intern la reședințele sale de la Balcic și Bran.

În testamentul Reginei Maria se arată: „Am redeșteptat la o viață nouă, micul Castel părăsit de la Bran, dar Tenha Juvah (Balcicul) a fost *locul cel înfăptuit*, acolo mi-a fost dat să fac din vis – adevăr, și fiindcă aceasta a însemnat pentru mine mai mult decât aș putea tălmăci vreodată, am cerut fiului meu, Regele Carol al II-lea ca **inima mea să fie adusă și așezată la Stella Maris, biserică construită de mine ce am clădit-o la marginea mării (...)** Acest testament a fost scris, datat și semnat de mâna mea la Tenha Juvah, Balcic, astăzi, joi, 29 iunie 1933. Maria Regina României”.

În ultimii doi ani de viață, bolnavă fiind s-a tratat în diferite sanatorii din Europa, revenind în țară în vara lui 1938, murind la reședința de la Pelișor – Sinaia, la 18 iulie 1938.

Conform testamentului, trupul i-a fost înhumat la Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș, iar inima i-a fost scoasă și păstrată într-o casetă de argint bătută cu pietre prețioase și cu stema României pe ea, la capela Stella Maris din Balcic. După cedarea Cadrilaterului, în 1940, inima Reginei Maria a fost pusă într-o nișă de stâncă de la Castelul Bran și din 1970 se află la Muzeul Național de Istorie din București.

Balcicul, aflat în Dobrogea de Sud, întins pe dealuri stâncoase ce coboară în terase tăiate în piatră către mare a fost de-a lungul timpului mutat de istorie, de la o țară la alta, în funcție de cum se trasau granițele Balcanilor.

Diferitele administrații nu i-au știrbit farmecul și frumusețea, iar micul oraș a păstrat câte ceva de la fiecare popor care l-a stăpânit: de la români are Castelul Reginei Maria, de la turci moscheea ce își proiectează minaretul pe stâncile albe, de la greci rămășițele unei vechi colonii Dionysopolis, care l-a făcut pe poetul latin Ovidius în drumul său de exil către Tomis să exclame: „O! Oraș de pietre albe, te salut pentru frumusețea ta nemaivăzută!”, iar de la bulgari are Grădina Botanică amenajată și îngrijită de universitatea de Stat din Sofia începând cu anul 1955.

Această Grădină Botanică se întinde pe o suprafață de 65.000 m² și aici cresc circa 3000 de specii de plante din întreaga lume, dar ea rămâne unicat în Europa pentru colecția de cactuși.

Castelul este și un puternic centru cultural ce găzduiește multe festivaluri, concerte, ateliere și

expoziții de artă, sală de lectură cu capitole din sfera istoriei, a religiilor, a culturii.

În șase din clădiri, care au fost cândva locuințe ale anturajului reginei, sunt acum găzduiți turiștii, Sala de piatră a Castelului are 120 de locuri pentru desfășurarea de seminarii, simpozioane, întâlniri, conferințe. Tot aici se găsesc și săli mai mici, restaurante, ce oferă o bucătărie variată, bogată, cu vinuri unice și o vedere extraordinară spre golf. La vila „Săgeata Albastră” în care locuia Prințul Nicolae, al doilea fiu al reginei, se află acum o cramă cu vinuri exotice, altele cu vechime de peste 100 de ani, iar turiștii doritori le pot degusta. Alți turiști pot vizita Templul zeiței – mama Kibela – descoperit în 2007, templu ce a funcționat peste 700 de ani, unic în Balcani.

Muzeul istoric - alt obiectiv, păstrează obiecte descoperite de la apariția orașului, în secolul VI înainte de Hristos și până în 1940.

Interesant este și un Complex al Renașterii ce include o Școală comună care prezintă o sală de clasă și profesorii din mijlocul secolului al XIX-lea, modele de arme originale, arme de foc dar și o Biserică – „Sfântul Nicolae”.

În Muzeul etnografic găsim configurația camerelor de musafiri, de tip rural și urban de la sfârșitul secolului al XIX-lea, reliefând stilul de viață și traiul populației din acea epocă. El este amenajat în Casa restaurată a unui comerciant de cereale din Balcic.

Galeriile de artă din Balcic cuprind opere de artă ale pictorilor bulgari dar și din străinătate. Să nu uităm că din 1913, odată cu intrarea între granițele Regatului României, în urma celui de-al II-lea Război Balcanic, Balcicul devine o destinație turistică atrăgătoare pentru lumea politică românească, dar mai ales pentru lumea artistică. Devine „paradisul” pictorilor interbelici. Peste 150 de pictori români veneau aici vară de vară, printre ei numărându-se Tonitza, Steriadi, Pallady, Iser, Șirato, Dărăscu. Aici era o „Mecca” a pictorilor interbelici cu nimic mai prejos decât Fontainebleau, Barbizon sau Pont-Aven.

În speranța că v-am stârnit curiozitatea și că aveți dorința de a cunoaște noi locuri vă îndemn să porniți la drum și să aveți „vacanță plăcută”!

Bibliografie:

Boerescu Dan-Silviu - Misterele orașelor pierdute ale României, Ed. Integral, București, 2018

Boia Lucian – Balcicul – micul paradis al României Mari, Ed. Humanitas, București, 2014

Crăciun Boris – Regii și Reginele României, Ed. Porțile Orientului, Iași, 1996

Regina Maria a României – Povestea vieții mele, Ed. For You, București, 2018

Revista „Turism și odihnă”, an 11, nr. 7, 2012

înv. **Victoria RUDI**

Un jurnal de bord ca destin

Moto:

„De ce mi-e dor?

Mi-e dor de mine când eram copil și nu știam ce-i suferința; mi-e dor de oameni buni și de prieteni adevărați; mi-e dor nebun de toate și de încă multe altele nespuse care nu vor să mai stea cuibărite în sălașele tăcerii sufletului meu...”

(Căpitan Rudi Pavel Florentin)

Vacanțele în satul bunicilor, Movilenii Bârladului

De ce să nu recunoaștem că nu se poate uita satul copilăriei, zburdălnicia copilului din noi, chiar „copii bătrâni” fiind. Cu cât drag ne amintim de rândunelele și berzele venite la cuiburi primăvara, stărnindu-ne fascinația migrației ca în povestirea „Bunicul” a lui Delavrancea, de casa părintească cu florile din grădiniță, de mirosul îmbătător al pământului reavăn primăvara, de întinsele holde pârguite în dogoarea soarelui de vară, de bogata toamnă când după Sfânta Marie dau în pârg strugurii din vie, de ulițele întroienite acoperite de plapuma moale și pufoasă a zăpezii, de tot și de toate trăite.

„Satul bunicilor materni era cel mai frumos decor al vacanțelor mele, era locul unde îi găseam pe bunici care mă așteptau cu brațele deschise, mă sărutau pe creștet de fiecare dată când ajungeam la ei; aici vara, de multe ori, dormeam cu bunelu pe prispă afară în cerdac, pe plapuma de lână sau pe salteaua de fân uscat. Mi-e dor să mă întorc acolo, dar casa nu mai e a lor, a fost înstrăinată, după moartea bunicilor, de mătușa Anica și odată cu casa lor mi-au fost înstrăinate și cele mai frumoase amintiri și câte neamintite de sufletul meu acolo.” (Din jurnalul personal)

A avut o copilărie fericită petrecută, în mare parte, în preajma bunicilor, asta și pentru faptul că eu eram învățătoare la școlile din satele învecinate; vacanțele aici erau Raiul pe care-l trăia cu adevărat. A citit multă literatură destinată copilăriei la țară: „În casa bunicilor”, „Ulița copilăriei”, „La Medeleni” de Ionel Teodoreanu, „Păunașul codrilor” de Victor Iftimiu s.a.

„Într-una din vacanțele de vară am plănuțit cu copiii de prin vecini să ne jucăm de-a „Hoții și vardiștii”. Pentru

asta ne-am făcut un soi de puști, pistoale și săbii din lemn, așa cum noi ne-am priceput. Teatrul de operațiuni pe care l-am ales a fost lunca satului, în preajma iazului cu apă străvezie de mătasea broaștei, care ne oferea locuri

strategice și ascunzători tainice. Iazul avea diguri înalte de jur împrejur... oamenii din sat își puneau la murat în apă cânepa adunată în maldăre nu prea groase. Scoase din iaz, maldărele murate erau puse la uscat rezemate de gardul împletit din nuiele de lângă hambar. Mămăica avea toate uneltele necesare pentru a scoate fuiorul: melița, cu care îndepărta partea lemnoasă și rămânea fuiorul, piepteni cu dinți de fier cu care curăța și întindea firul – am urmărit, era un adevărat flux de lucru până să iasă fuiorul folosit la țeserea pânzei. Odată adunați, ne-am organizat, am stabilit cele două echipe constituite ad-hoc și urma să dăm startul pentru începerea atacului, dar ce să vezi? Apare mama, cu o falcă-n cer și una în pământ și-mi cere cu o voce hotărâtă:

- Lasă joaca și vino repede cu mine; trebuie să mergi cu bunelu la stână să dai oile la strungă, ciobanul pe care-l avea plecase la o

înmormântare.

Mergeam agale pe lângă mama care mă dojenea:

- Dacă n-o să-ți placă a lucra, o să ajungi un vagabond!

Imediat m-a dus gândul la RAJ Kapoor din filmul „Vagabondul”; la vremea aceea nu-mi displăcea asocierea, îndrăgisem acest personaj.

Astfel, planurile noastre s-au năruit precum un castel de nisip... Băieții au rămas dezamăgiți, pe mine mă considerau liderul lor.” (Din jurnalul personal)

Amintirile, pe cât de îndepărtate, tot pe atât de actuale, ne fac să înțelegem cât de legați suntem de trecutul nostru personal. În casa părinților, întotdeauna

Străbunicii materni - în picioare
mămăica Adela

ne ospătam cu nemaipomenite feluri de mâncare; chiftelele pe care le pregătea mama toamna la cules de vie, un amestec de carne de vițel și de oaie, cam picante, erau tare delicioase. Ori de câte ori ne întorceam în casa în care ne-am născut, am copilărit, petreceam momente de bucurie sufletească. Erau ierni când zăpada destul de abundentă venea pe la finele lunii noiembrie și se topea în martie târziu, uneori chiar în aprilie.

„Într-o dimineață, ne-am trezit cu o zăpadă până la fereastră, încât bunelu a fost nevoit să înalțe munți ca să facă pârtie de ieșire din casă și din curte. Fugeam de dimineață devreme afară și aproape, că toată ziua nu mai știam de foame... la halcă cu băieții. Eram roșii în obraji și learcă la picioare, dar nu simțeam frigul: ne bulgăream cu zăpadă, ne tăvăleam prin zăpadă din deal în vale, ne îngropam în zăpadă de ni se vedea doar capul. În fiecare zi făceam câte un om de zăpadă în alt loc... creasem în zăvoi o lume a oamenilor de zăpadă. Ne aruncam la pământ în zăpadă de bucurie. Eram atât de fericiți, chiar dacă ne curgeau lacrimile pe obraji de frig și ne prindea răceala. Mămăica nu mă trata cu antibiotice... seara primeam o frecție zdravănă cu oțet cald sau cu țuică, fruntea de la cazanul în care era fiartă și a doua zi eram din nou bun de ieșit la joacă. Bunelu avea o sanie din lemn, de el meșteșugită, cu care mă plimba prin sat, dintr-un capăt la altul al drumului.

Întorși în casă, găseam mămliga aburindă pe masa rotundă cu trei picioare, brânza scoasă de la puțină, tochitura, cârnații copti pe grătar în jarul din plită, cartofii copti în rolă și castronul cu murături. A venit seara! Ce obosit sunt! Prin geamul ferestrei doar am apucat să mai văd lumina lunii care-și împărțea razele albastrii în odaie... după dulcea trudă din timpul zilei am adormit ca torpilat, de puteai tăia lemne la capul meu. Odaia în care dormeam era curată, văruiată cu var alb, cu velințe pe pereți și prosoape cu motive naționale la icoane.” (Din jurnalul personal)

Un Crăciun la bunici

Părinții sunt persoanele la care e suficient să te gândești, ca viața să-ți fie mai frumoasă. Foarte frumos petreceam în familie la țară... ne înghesuim în chiler, acolo unde focul ardea în sobă. Era o bucurie să fim împreună de sărbători și asta se întâmpla aproape în fiecare an când eram învățătoare, mai întâi

în satul natal Movileni, apoi la Păcurărești, Coroiști, Ciocani, Crâng Nou. Crăciunul, obiceiurile se păstrau integral, se făcea o curățenie exemplară, de la văruiat până la primenirea fiecăruia cu haine curate. Curățenia și Împărtașania erau cele mai importante de Crăciun.

„Am ajuns! Ninge ca-n povești: fulgii, petale de flori de măr, dansau în văzduh, în sat vârtejuri de fum se ridicau din coșurile caselor, câinii lătrau ca într-un cor pe mai multe voci, pâraul care traversa satul și trecea chiar pe lângă casa bunicii era înghețat; părea o oglindă argintie, pe derdeluș căteii se luau la trântă cu copiii care chiuiu de bucurie. În casă, plutea miros primitiv de bunătați pregătite pentru sărbătoarea Crăciunului... urmau îmbrățișări calde și multe povești la un pahar de vin fiert; toți eram binedispuși și din când în când bunelu mă mângâia pe creștet. Cât de mult îmi plăceau dulciurile făcute de mama de Crăciun: Scutecele Domnului, însiroplate, cu mult rom, coajă de lămâie și nucă, cornulețe fragede frământate cu drojdie, grăsime de porc și borș proaspăt de puțină... după coacere le tăvăleam prin zahăr pudră, iar mămăica făcea un aluat frământat doar cu apă caldă, drojdie și ulei, din care întindea, pe o față de masă, o foaie mare și subțire peste care puneam brânză sărată de oi și puțin zahăr. Rula foaia, apoi o răsucea și o așeza încolăcită într-o tavă rotundă – aceasta era învărtita. Cu vârul Gelu, ne băteam pe acest deliciu când se nimerea să fim împreună la bunici. De asemenea, ne bucuram de bostanul turcesc, gutuile, perele, coapte în rolă, care erau adevărate bunătați. Tot în rolă, de Crăciun, în mod obligatoriu, bunelu pregătea o friptură din pulpă de batal (miel ajuns în toamnă), cu cartofi copti, care se servea cu varză murată.

Era Ajunul! De departe, au început să se audă frânturi de colinde, voci cristaline de copii care începeau să vină din dimineața Ajunului și până spre seară. De foarte devreme, bunelu lega câinii. Abia așteptam să auzim glasurile zglopii ale colindătorilor: „Bună dimineața, la Moș Ajun”, „Am venit să colindăm”... Spre seară veneau cei mai mari cu „Steaua”, umblau din seara Ajunului până-ntr-a Crăciunului; era formidabil să-i vezi la fereastră proiectați pe albul zăpezii din curte și să-i ascuți cântând în cor „Steaua sus răsare”. Împreună cu un verișor al mamei, Dănuț, mi-am confecționat o stea nu prea mare, cu

*Bunica Adela - mămăica și mătușa
Anica - eu eram la grădiniță*

Părintele Filichi la cununia părinților mei

*Mama a făcut parte din Corul „Armonia”
al sindicatelor învățăământ*

diametrul cam de jumătate de metru, în centru cercului am pus un bec mic cu baterie, pe razele cercului am înfășurat hârtie colorată, iar în mijloc am lipit o iconiță cu Maica Domului și Pruncul Iisus. Știam bine două cântece care se cântau: „Trei magi de la răsărit” și „Steaua sus răsare”.

Cei pe care-i colindam nu ne dădeau bani, primeam nuci, mere, colăcei, dulciuri pregătite-n casă. Și eu mergeam cu copiii din sat, și cu colindul dar și cu plugușorul. În noaptea Anului Nou veneau tinerii din sat cu „Vălăretul” – cântau și dansau, fiecare avea rolul său ca într-o piesă de teatru. Mergeau din casă în casă și zăboveau mai mult la casele unde erau fete de măritat.” (Din jurnalul personal)

Crăciunul, Anul Nou, Botezul Domnului, toate sărbătorile de iarnă, cu obiceiurile, curățenia, împărțășania, cu ritualurile pentru cei adormiți se păstrau cu sfințenie la țară, spre deosebire de oraș, pe timpul comuniștilor, cu marile restricții și îngrădiri ale drepturilor personale. În ziua de Crăciun, clopotele și toaca răsuna și drumul șerpuit spre biserică din deal se umplea de oamenii din sat, înfolați, ducând panere pline cu preparatele pregătite pentru Nașterea Pruncului Sfânt, pentru a fi sfințite și apoi împărțite. În biserică, preotul îmbrăcat în odăjdii argintii săvârșea Sfânta Liturghie, iar la sfârșit oamenii împărțășii cu cele sfinte, se întorceau acasă, unde îi aștepta ospățul bine meritat după perioada postului. Oricât de lungă și grea, iarna era o bucurie, atât pentru copii, dar și pentru oameni.

„Sunt nevoit să recunosc, că amintirile mele despre Crăciunul petrecut în oraș sunt cele din timpul comuniștilor, când părinții, intelectuali, erau urmăriți, nu puteau merge la biserică... Nu m-am putut bucura de atmosfera mirifică a sărbătorilor din sat. Mi-a rămas în minte un episod de care m-am putut bucura. Am mers cu tata în piață, am ales un brad pentru pomul de iarnă, dar fiind cam măricel, a trebuit să mai taie din el ca să-l

poată fixa într-un stativ din fier forjat făcut la atelierul școlii – pe atunci, tata era profesor maistru la Complexul Școlar din Bârlad, azi Liceul Mihai Eminescu. L-am împodobit cu lanțuri din hârtie colorată și coșulețe din

carton confecționate de noi, eu și mama, am agățat în el globulețe, bomboane în hârtie de staniol, mere, nuci, iar în vârf tata a fixat steaua. Îl așteptam cu nerăbdare pe Moș Crăciun – atunci era Moș Gerilă - cu daruri, spunându-mi: „Moș Crăciun, eu chiar cred că tu ești acolo în Lumina Ta Cerească!” Am primit cel mai frumos dar de până atunci. Un avion destul de mare care funcționa cu o baterie montată în interior. Curios din fire, după ce bateria s-a terminat, să cercetez de ce nu mai

funcționează, l-am dezmembrat... după 2-3 săptămâni nu-l mai aveam întreg.

Îmi amintesc cum în clasa I și chiar a II-a mama mă ducea la școală cu sania – a fost o vreme când la Școala din Ciocani, unde mama era învățătoare, cursurile se făceau după-amiază - așa m-am putut bucura de această plăcere. Mai mărișor fiind, m-am putut bucura și de prima lecție de săniuș din Bârlad: într-o zi, am mers cu mama pe derdeluș în bariera Puiesti, acolo unde sumedenie de copii se dădeau cu sania. Când am ajuns în vârful dealului, m-am cam speriat că trebuia să ne așezăm în rândul acela de sanii și deodată cu toți să alunecăm în vale până la baza dealului, la Toma Dăscălașu. Chiar de la primul tur, am țipat de încântare cât a durat coborâșul. Aveam obrajii uzi de la zăpada aruncată de sanie și râdeam atât de tare, încât la întrebarea mamei dacă mai vreau, abia am reușit să spun:

- Da, vreau să ne mai dăm o dată!... și a urmat încă o dată, și încă o dată până ne-a prins seara pe derdeluș.

Am trăit ani ce nu se vor întoarce pentru copiii de azi, să simtă bucuriile copilăriei fericite...acele momente au trezit în mine o poftă Dumnezeiască de viață.” (din jurnalul personal)

Mama la premiere - eu eram la grădiniță

Mama învățătoare la Școala Bădeana

Eu cavalier de onoare alături de verișoara mea, Marieta la nunta altei verișoare, Dorina... mătușa mea, Gicuța, bunicii mei și părinții Marietei. Eram în clasa a VIII-a.

SCOLIOZA LA COPII

Daniela Tudorița TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

Moto:

„Cu siguranță sănătatea este mult mai valoroasă ca și banul deoarece sănătatea face banul.”

Samuel Johnson

Bine ne-am regăsit, dragii mei!

Trăim în era digitalizării, era în care metodele digitale înlocuiesc metodele clasice. Educația digitală a devenit o nevoie tot mai mare atât pentru profesori, dar mai ales pentru copii.

Ce înțelegem prin scolioză?!
Scolioza este o torsiune a coloanei vertebrale, mai accentuată spre dreapta sau spre stânga. Partea de sus și partea de jos a spatelui sunt regiunile cel mai des expuse unor deformări. Scolioza este cel mai adesea diagnosticată la adolescenți. Poate apărea și la persoanele cu afecțiuni precum paralizia cerebrală și distrofie musculară.

Majoritatea cazurilor de scolioză sunt ușoare, dar unele curbe ale coloanei vertebrale se agravează pe măsură ce copiii cresc.

Scolioza poate fi cauzată de:

- oasele coloanei vertebrale nu se formează corect în uter;
- afecțiune subiacentă a mușchilor și a nervilor;
- uzura coloanei vertebrale;
- leziuni, infecții ale coloanei, anomalii ale măduvei.

Simptomele scoliozei sunt:

- asimetria umerilor;
- un omoplat mai proeminent decât celălalt;
- talie neuniformă;
- un șold mai sus decât celălalt;
- unele persoane pot acuza dureri de spate.

Evaluarea scoliozei începe cu o anamneză amănunțită și un examen fizic.

Tratamentul pentru scolioze depinde de vârstă și cât de severă este curba coloanei vertebrale. În cele mai multe cazuri, bebelușii și copiii mici nu au nevoie de tratament, deoarece scolioza se poate îmbunătăți în timp. Copiii mai mari pot purta proteze, corsete pentru a împiedica agravarea curbei.

Cea mai eficientă formă de tratare a scoliozei este kinetoterapia:

- se ameliorează poziția coloanei;

- crește flexibilitatea coloanei;
- crește forța musculară, abdominală și paravertebrală;
- se ameliorează respirația.

Tratamentul prin kinetoterapie trebuie efectuat doar de către specialiști. Poate fi recomandată și postoperator.

Pentru corectarea scoliozei sunt indicate mai multe tipuri de exerciții:

- pentru flexibilitate;
- menținerea echilibrului;
- creșterea puterii fizice;

În cazul copiilor, putem lua câteva măsuri de prevenire:

- practicarea unei activități fizice (înotul, dansul sportiv);
- corectarea posturii în bancă, purtarea ghiozdanului;
- corectarea în timpul mersului;
- ținutul cât mai puțin al telefonului la ureche;
- încurajarea dormitului pe toate părțile.

În multe cazuri de scolioză apar unele complicații, cum ar fi:

- scăderea stimei de sine, în special la adolescenți;
- complicații respiratorii;
- complicații digestive;
- tulburări de somn, neatenție, capacitate scăzută de concentrare.

O altă procedură de recuperare este fizioterapia. Se recomandă doar de către medicul de specialitate, în funcție de vârsta copilului.

Prevenirea scoliozei este foarte dificilă.

Este important ca cel mic să fie activ fizic, iar practicarea unui sport aduce multe beneficii pentru sănătate.

Rolul părinților este esențial în luarea deciziilor corecte, în ceea ce privește drumul pe care îl parcurg copiii noștri în viață.

Un drum care nu este scutit de griji, dar jalonat de bucurii...

Nu uitați să fiți buni !

Cu drag, Daniela

Semne ale scoliozei

„Atunci când, în sfârșit, revii la casa părintească, descoperi că, de fapt, nu îți era dor de casa veche, ci de copilăria ta.”
Sam Ewing

Prevalența morbidității în rândul persoanelor vârstnice în anul 2022

I. Prezentarea unor patologii specifice persoanelor vârstnice

Înaintarea în vârstă vine cu anumite modificări și particularități ale corpului care determină alterarea anumitor funcții ale organismului. Se întâmplă ca unele semnale pe care organismul le transmite odată cu înaintarea în vârstă să fie ignorate și astfel, netratate la timp sau chiar ignorate, acestea pot duce la alterarea calității vieții individului. Este important ca fiecare persoană să fie informată în legătură cu afecțiunile care pot apărea după vârsta de 65 ani întrucât de cele mai multe ori unele dintre acestea pot fi prevenite.

Dintre cele mai frecvente boli specifice persoanelor vârstnice menționăm:

Diabetul zaharat – În cazul persoanelor vârstnice, diabetul poate să nu prezinte simptome specifice. Prevalența diabetului în rândul persoanelor > 65 ani este în continuă creștere și poate afecta semnificativ calitatea vieții, în special atunci când această afecțiune nu este ținută sub control. Diagnosticarea și tratamentul persoanelor vârstnice necesită o abordare flexibilă și individualizată întrucât există numeroase schimbări fiziologice care apar odată cu înaintarea în vârstă. Schimbările legate de vârstă pot masca sau îngreuna identificarea anumitor simptome. Factorii declanșatori sunt obezitatea, sedentarismul și stilul de viață nesănătos. Chiar dacă nu poate fi complet vindecat, este ținut sub control cu ajutorul antidiabeticelor orale, a unei diete stricte și a unui program de exerciții fizice.

Hipertensiunea arterială esențială - Tensiunea arterială crește odată cu vârsta din cauză că arterele își pierd din elasticitate, devin mai rigide, determinând creșterea tensiunii arteriale, lucru care poate fi valabil chiar și pentru persoanele care au obiceiuri sănătoase pentru inima și se simt în general, bine. Cauzele hipertensiunii arteriale nu pot fi ușor identificate iar prevalența bolii tinde să crească la persoanele în vârstă. Din cauza lipsei simptomelor aparente, hipertensiunea arterială este cunoscută ca "ucigașul tăcut". Totuși, există semne de avertizare asociate tensiunii arteriale crescute cum ar fi: dureri de cap, vedere neclară, amețeală, palpitații.

Cordul pulmonar cronic - hipertrofie ventriculară dreaptă ce apare din cauza afecțiunilor care alterează funcția și structura plămânului. Afecțiunea este întâlnită după unele boli pulmonare cronice, în special după bronhopneumopatia cronică obstructivă.

Boala arterială coronariană este cunoscută și sub denumirea de **cardiopatie ischemică** și presupune

îngustarea sau blocarea arterelor principale care conduc sângele către inimă. Afecțiunea se dezvoltă atunci când vasele de sânge majore care alimentează inima cu sânge, oxigen și substanțe nutritive (arterele coronare) sunt afectate sau se îmbolnăvesc. Depozitele de colesterol (placa de aterom) de la nivelul arterelor împreună cu inflamația sunt de obicei responsabile de boala arterială coronariană.

Boala pulmonară obstructivă cronică, cunoscută și sub denumirea de BPOC, este un grup de afecțiuni pulmonare progresive, cum ar fi emfizemul și bronșita cronică. Multe persoane care au BPOC suferă de ambele afecțiuni. Dacă nu este tratată, boala pulmonară obstructivă cronică poate avansa repede, ajungându-se la probleme cardiace și la agravarea infecțiilor respiratorii.

Ciroza hepatică înseamnă înlocuirea țesutului hepatic normal sau sănătos cu țesut cicatricial nefuncțional. Giroza este ultimul stadiu al fibrozării ficatului, fiind provocată de numeroase forme de boli sau probleme hepatice, precum hepatita sau alcoolismul cronic. Giroza hepatică poate fi asimptomatică mulți ani, iar când apar simptomele, acestea sunt frecvent nespecifice (anorexie, oboseală, pierdere în greutate).

Demența – Este cea mai des întâlnită afecțiune a creierului în rândul seniorilor, aceștia pierzându-și treptat abilitățile cognitive. Un vârstnic care are această afecțiune nu poate fi considerat responsabil de acțiunile sale și necesită supraveghere permanentă. Cea mai cunoscută formă de demență este **boala Alzheimer**. Deși terapia medicamentoasă este utilă în formele de început ale bolii, atunci când aceasta este în stadiu avansat, nu mai prezintă niciun beneficiu.

Cancerul – Persoanele vârstnice au o prevalență crescută a comorbidităților care pot avea impact pe prognosticul cancerului și toleranța la tratament. Comorbiditățile specifice persoanelor vârstnice, cum ar fi problemele cardiovasculare, inclusiv insuficiența cardiacă, diabet, insuficiența renală, demența, depresia, anemia, infecții cronice, osteoporoza, au un impact major asupra prognosticului și rezultatului tratamentului la pacienții cu cancer. Cancerul de prostată, vezică urinară, bronhopulmonar, sân, colon sunt bolile care afectează o mare parte din persoanele cu vârste de peste 65 de ani.

II. Date statistice privind incidența și prevalența prin unele boli specifice persoanelor peste 65 ani

Populația vârstnică de referință pentru această prezentare este grupa de vârstă > 65 ani, din populația legală a județului Vaslui de la 1 iulie 2022.

POPULAȚIA JUDEȚULUI VASLUI	508.582
POPULAȚIA > 65 ANI, DIN CARE PE GRUPE DE VÂRSTĂ:	72.555
▶ 65-69 ANI	24.128
▶ 70-74 ANI	19.342
▶ 75-79 ANI	11.702
▶ 80-84 ANI	9.187
▶ PESTE 85 ANI	8.196

Îmbătrânirea populației evidențiată și în datele demografice prezentate mai sus, se observă și în datele privind morbiditatea populației vârstnice din județul Vaslui. Schimbările care apar odată cu vârsta sunt progresive, iar odată cu ele crește incidența bolilor.

În continuare prezentăm o serie de date privind **incidența (cazuri noi de îmbolnăvire)** și **prevalența (cazurile rămase în evidență)** principalelor afecțiuni specifice persoanelor cu vârsta peste 65 ani, înregistrate în anul 2022 la nivelul cabinetelor de familie și la nivelul cabinetelor de specialitate din cadrul ambulatoriilor integrate ale spitalelor:

▶ **Incidența** pe clase de boli înregistrată la nivelul **cabinetelor medicilor de familie** în anul 2022:

Clase de boli	Total cazuri	Adulți din care:	Persoane peste 65 ani	Procentul persoanelor peste 65 ani din cazurile înregistrate la adulți
Boli cardio-vasculare (H.T.A., cardiopatii ischemice, cord pulmonar cronic, cardiopatii reumatismale, boli cerebro-vasculare)	2780	2774	1336	48 %
Tulburări mintale (depresie, demență vasculară, psihoză alcoolică, etc)	829	760	389	51 %
B.P.O.C. (bronsita cronică, astmul bronșic, boli pulmonare obstructive, emfizemul, bronșiectazia)	369	349	186	53 %
Ciroze și hepatite cronice	367	367	83	23 %
Boala Alzheimer	78	78	72	92 %

Datele prezentate mai sus, aferente anului 2022, arată că la grupa de vârstă peste 65 ani, ponderea cea mai mare o au **bolile aparatului cardio-vascular (1336 cazuri)**, urmate de **tulburări mintale (389 cazuri)** și **bolile aparatului respirator (186 cazuri)**, dar raportant la procentul îmbolnăvirilor înregistrate în rândul persoanelor adulte, se constată că ponderea cea mai mare a îmbolnăvirilor în rândul persoanelor peste 65 ani o au **afecțiunile degenerative ale sistemului nervos** - respectiv **Boala Alzheimer (92 %)**.

▶ **Prevalența** pe clase de boli înregistrată la nivelul **cabinetelor medicilor de familie** în anul 2022:

Clase de boli	Total cazuri	Adulți din care:	Persoane peste 65 ani	Procentul persoanelor peste 65 ani din cazurile înregistrate la adulți
Boli cardio-vasculare (H.T.A., cardiopatii ischemice, cord pulmonar cronic, cardiopatii reumatismale, boli cerebro-vasculare)	63092	63046	31523	50 %
Tulburări mintale (depresie, demență vasculară, psihoză alcoolică, etc)	11130	10369	5185	50 %
B.P.O.C. (bronsita cronică, astmul bronșic, boli pulmonare obstructive, emfizemul, bronșiectazia)	8430	8073	4036	50 %
Ciroze și hepatite cronice	11248	11233	2808	25 %
Boala Alzheimer	612	612	606	99 %

Ca și în cazul incidenței, prevalența (numărul cazurilor rămase în evidență) înregistrată la nivelul cabinetelor medicilor de familie în anul 2022, arată că la grupa de vârstă peste 65 ani ponderea cea mai mare o au **bolile cardio-vasculare (31523 cazuri)**, urmate de **tulburări mintale (5185 cazuri)** și **bolile aparatului respirator (4036 cazuri)**. În ceea ce privește procentul persoanelor vârstnice rămase în evidența medicilor de familie, raportat la numărul de persoane adulte, constatăm că ponderea cea mai mare o reprezintă **afecțiunile degenerative ale sistemului nervos**, respectiv **Boala Alzheimer (99 % cazuri)**.

► **Incidența** pe clase de boli înregistrată la nivelul **cabinetelor de specialitate din ambulatoriile spitalelor** în anul 2022

Clase de boli	Total cazuri	Adulți din care:	Persoane peste 65 ani	Procentul persoanelor peste 65 ani din cazurile înregistrate la adulți
Diabet zaharat	2208	2202	617	28 %
Tumori maligne	1205	1204	690	57 %

Din datele prezentate mai sus, se observă că în anul 2022 au intrat în evidențele medicilor specialiști 2208 cazuri de diabet zaharat, din care **617 la persoane cu vârsta peste 65 ani** și 1205 cazuri cu tumori maligne de diverse tipuri, din care **690 la persoane cu vârsta peste 65 ani**.

► **Prevalența** pe clase de boli înregistrată la nivelul **cabinetelor de specialitate din ambulatoriile spitalelor** în anul 2022

Clase de boli	Total cazuri	Adulți din care:	Persoane peste 65 ani	Procentul persoanelor peste 65 ani din cazurile înregistrate la adulți
Diabet zaharat	25948	25930	9008	35 %
Tumori maligne	8849	8848	4968	56 %

La sfârșitul anul 2022, în evidențele medicilor specialiști erau 25930 cazuri de diabet zaharat, din care **9008 la persoane cu vârsta peste 65 ani** și 8848 cazuri cu tumori maligne de diverse tipuri, din care 4968 **la persoane cu vârsta peste 65 ani**.

Concluzii

Depistarea timpurie a simptomelor care afectează starea de sănătate a persoanelor vârstnice poate preveni acutizarea anumitor probleme medicale. Este extrem de important ca persoanele peste 65 ani să meargă periodic pentru evaluarea stării de sănătate la un medic specialist neurolog, cardiolog, nutriționist, pentru a fi diagnosticate corect și pentru stabilirea conduitei terapeutice corespunzătoare patologiei.

Este de asemenea important de punctat ca persoanele vârstnice să adopte un stil de viață sănătos care să contribuie la optimizarea sistemului nervos, a proceselor vitale, pentru păstrarea funcțiilor hepatice și, implicit, la prevenirea bolilor asociate.

Se recomandă odihnă suficientă, înlăturarea stresului și evitarea surmenajului, evitarea consumului de tutun, alcool, cafea și, nu în ultimul rând, se recomandă o nutriție sănătoasă.

Îmbătrânirea este un proces normal care cere empatie și atenție din partea celor din jur.

Direcția de Sănătate Publică Județeană Vaslui sprijină inițiativele în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor medicale de calitate în județ și promovează parteneriatele public - privat care ar fi în beneficiul populației, precum și alte inițiative care ar veni în întâmpinarea nevoilor de servicii medicale pe care populația le are.

Lista medicamentelor nedisponibile în farmacie:

1. Exercițiul fizic ... este medicament.
 2. Trezirea timpurie ... este un medicament.
 3. O dietă echilibrată ... este medicament.
 4. Râsul ... este medicament.
 5. O atitudine pozitivă ... este medicament.
 6. Somnul ... este medicament.
 7. Meditația ... este medicament.
 8. A iubi ... este medicament.
 9. A fi iubit ... este medicament.
 10. Recunoștința ... este medicament.
 11. Renunțarea la ranchiună, dușmănie... este medicament.
 12. A fi surprins ... este medicament.
 13. Citirea și hrănirea sufletului cu spiritualitate... este medicament.
 14. Cântatul și dansul... sunt medicamente.
 15. Îmbrățișarea... este medicament.
 16. Gândirea pozitivă și gândirea corectă ... este medicament.
 17. A avea încredere și a crede într-o putere spirituală superioară... este medicament.
 18. Prietenii buni ... sunt medicamente.
 19. A fi iertat și a ierta pe alții ... este medicament.
 20. Baia de soare ... este medicament.
- (Ordinea este aleatoare)

Prof. **Constantin Dulcan**

GHIVECI DE CATRENE

Gheorghe ENĂCHESCU

LA CONCERT

La concert, soția-i face
Semne soțului ce tace:
- Vecinul nostru-a adormit!...
- Pentru asta m-ai trezit?

ÎNTRE VECINI

Căzându-i ieri în cap o piatră,
Vecinul i-a făcut urare:
- Să te faci bine de îndată!
Apoi șoptit: - Și la mai mare!

CHINURILE IADULUI

Când sunt lemne, nu e smoală.
De-i și smoală, nu-i scofală –
Chiar atunci, cu ostentație,
Fac dracii o demonstrație...

ANTROPOLOGIE

Ne spunea vecinul Guță,
Că ne tragem din maimuță.
I-a zis-o unul: - Poate tu!
Noi, nu! Niciodată! Noi, nu!

AVARUL IMPULSIV

Nu îl criticați întruna
Că la bani el trage storul,
Fiindcă, dacă nu-i dă mâna,
El dă cu piciorul.

SUGESTIE

Doară atât aveți de spus:
„Jos cei de sus!”?
Nu sună mai avantajos:
„Sus cei de jos!”?

NĂPĂSTUIT DE SOARTĂ

Plimbam gânduri sub tâmplă
Mergând la cununie:
„De ce mi se întâmplă
De astea, mereu, mie”?

ALOCAȚII BUGETARE

Pentru-nchisori, cu stăruință,
Bani mulți aleșii-au alocat
Să aibă, de-o fi trebuință,
Un viitor asigurat.

AUTOFLAGELARE

Îi place viața-n culori șterse;
Dulceți-i savurează-amarul;
I s-a umplut de tot paharul,
Dar are grijă să nu-l verse...

DE ACTUALITATE

O, ce frumos se scutură castanii!...
Nu-i plânge nimeni fiindcă rămân goi,
Căci în vârtoarea vremurilor ne-am
Privatizat și sufletul din noi.

CONTRAPUNCT

Exaltăm de bucurie:
Asta da democrație!
Cântă-n tonul timpului
Fiecare-n toana lui...

CURĂȚENIE EDILITARĂ

Grupuri se întorc în trombă
Dinspre-un loc des frecventat,
Unde-organele de stat
Neutralizează-o... „bombă”.

- Prostului să nu-i furi traista... dacă ai răbdare, o va pierde!
- Omul gospodar își face vara sanie... și iarna o vinde.
- Mielul blând... rămâne flămând!
- Capul plecat... se închină la moaște!
- La plăcinte înainte, la război înapoi la... plăcinte!
- După război, mulți viteji se... vaită!
- Bărbatul este capul familiei, iar femeia gâtul... care sucește capul cum vrea!
- Cine sapă groapa altuia... ajunge departe!
- Cine fuge după doi iepuri, nu prinde nici unul... dacă nu are pușcă!
- Cine are carte, are parte... dacă merge în altă parte!
- Banu-i ochiul dracului... dacă-l joci la păcănele!

Costică DUMITRIU

Zicale
reinterpretate

Azi, copiii...

Prof. **Maximilian OPAIȚ**

CU GÂNDUL LA COPII

Reformată-n multe serii,
Școala a ajuns să fie
(Un depozit de materii!)
... cenușie!

PERFORMANȚE ALE DEMOCRAȚIEI

La câtă școală astăzi se mai face,
Copiii noștri au mai progresat;
Le place unora, sau nu le place,
C(-) o (....) pilă, fata mea e în... Senat!

PRINCIPIUL DEPERSONALIZĂRII ÎN EDUCAȚIE

(Astăzi, rezultatele elevilor nu sunt
date nominal, ci pe coduri numerice
personale!)

Școala nu-i ce-a fost odată,
Asta, toți simțim din plin.
Tot elevu-i bun de plată,
Botezat cu... CODUL PIN!

Să râdem cu... Gheorghe Niculescu

REVENDICĂRI

Ziua de muncă să fie
De la prânz pân la chindie;
Să fim liberi vinerea,
Sâmbăta, duminica,
Dar și lumea, tot așa.

Tot plebeul - vrea, nu vrea -
Să primească pensia,
Dacă și-a servit cumva,
Doar zece ani, Patria.

Vacanțele să tot crească,
Leafa să ni se mărească
Și să ni se dea în mână
De trei ori pe săptămână;

Să ni se acorde, frate,
Spor de somn, de sănătate,
De hrană, de trăit bine,
Însă nu și de rușine,

Și spor de conducere
Că plimbăm mașinile
Prin toate hârtoapele
De își pierd șuruburile.

Să nu fim luați în șuturi
Dacă promovăm rebuturi!

GUNOI

Ieri, un om de pe la noi
Care-i poreclit Gunoi,
Având unele nevoi,
Și nefiind în putere,
M-am pomenit că îmi cere
Ca să îl am în vedere.

M-am gândit atunci așa:
Săracă vederea mea,
Care-i slabă, vai de ea,
Un gunoi îi mai lipsea !

ÎNTRE VACI

Două vaci, într-o cireadă :
- Plăvan, vrea ca să te vadă !
E nebun de dorul tău.
- Dă-l la naiba, că e bou !

Elena **MÂNDRU**

DEOSEBIRE

Când profesorul conjugă
Verbe multe cu chichițe,
Prostul iute-o ia la fugă
Iar deșteptu-și ia notițe!

FIDELITATEA ÎNTRE POLITICIENI

E un angajament fratern
Și-i respectat cu stăpnicie:
Stau împreună în guvern
Apoi la fel... și-n pușcărie!

UNUI ILUZIONIST

Pe scenă ești un scamator
Și cu manevre, păcălești.
De-ai fi în sală spectator,
S-auzi... ce-njurături primești!

UNUI DOCTOR TATUAT

Semne multe-ai scrijelit
Pe-al tău corp nevinovat,
Mă întreb de te-ai scrântit,
Când... la cap te-ai operat?!

Serghei COLOȘENCO

Oferim cititorilor de toate vârstele ai revistei *Viața noastră* o... POVESTE de Ion Creangă

A fost odată, când a fost, că, dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti.

Noi nu suntem de pe când poveștile, ci suntem mai dincoace cu vro două-trei zile, de pe când se potcovea purecele cu nouăzeci și nouă de... (1-II) de fer la un... (1-I) și tot i se părea că-i ușor.

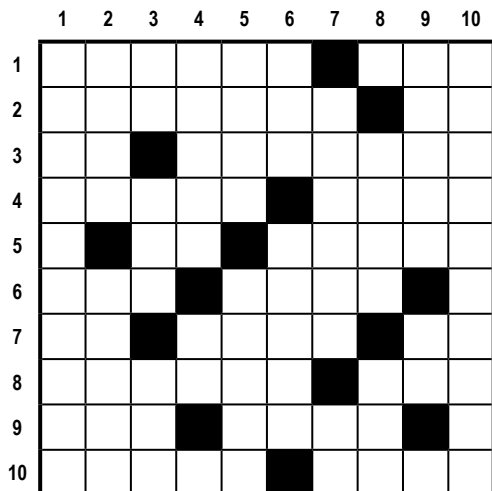
Cică era odată un om... (2), și omul acela trăia la un loc cu soacră-sa... (3) lui, care avea... (4) de țâță, era cam proastă; dar și soacră-sa nu era tocmai... (5; pl.) .

Întru una din zile, omul nostru iese de-acasă după trebi, ca fiecare om... (3) lui, după ce-și scaldă... (4; nom.) , îl înfășă și-i dete țâță, îl puse în albie lângă... (6) , căci era iarnă; apoi îl legănă și-l dezmerdă, până ce-l adormi. După ce-l adormi, stătu ea puțin pe gânduri și-apoi începu a se boci cât îi lua... (7) : „Aulio!... (4; nom.) meu... (4; nom.) meu!”

Mama ei, care torcea după horn, cuprinsă de... (8-I; pl.) , zvârle... (8-II; nom.) din mână și furca din... (9-II) cât colo și, sărind fără sine, o întrebă cu... (8-I; pl.) :

- Ce ai, draga mamei, ce-ți este?!
- Mamă, mamă!... (4; nom.) meu are să moară!
- Când și cum?
- Iată cum. Vezi drobul cel de sare pe horn?
- Îl văd. Și?
- De s-a sui... (10) , are să-l trântescă drept în... (9-I; nom.) ... (4; nom.) și să mi-l omoare!

- Vai de mine și de mine, că bine zici, fata mea; se vede că i s-au sfârșit mititelului zilele!

Celelalte definiții: 2) Ana Florea. 3) Șef! 4) Remediu. 5) Ape fără pește! 6) Buruiana din Ianuri. 7) Eugenia Manea – Mioare. 10) Portiță.

VERTICALĂ: 1) Una din madamele schiței „Lanțul slăbiciunilor”, de I. L. Caragiale. 2) Informație în mass-media internațională – Situație dificilă. 3) Coș gol! – Podoabă capilară – Soi de mere mici. 4) Lună de vară – Grigore Ignat. 5) Oraș în Rusia – Insulă în arh. Flores. 6) Într-o gravură! – Pictor elvețian (sec. XVII) . 7) Grapă – Posed. 8) A stabili programul de lucru la calculator – Localitate în delta Nilului (Egipt) . 9) Nici cal, nici măgar – Produs galinaceu. 10) Profitoare.

Dicționar: API, OREL, RAV, FUA.

*

Și, cu ochii... (1) în drobul de sare de pe... (2) și cu mâinile încleștate, de parcă le legase... (3) , începură a-l boci amândouă, ca niște smintite, de clocotea... (5-II) . Pe când se sluțeau ele, cum vă spun, numai iaca și tatăl copilului intră pe ușă, flămând și năcăjit ca vai de el.

- Ce este? Ce v-au găsit, nebunelor?

Atunci ele, viindu-și puțin în sine, începură a-și șterge... (4; nom.) și a-i povesti cu mare... (5-I) despre întâmplarea neîntâmplată.

Omul, după ce le ascultă, zise cu mirare:

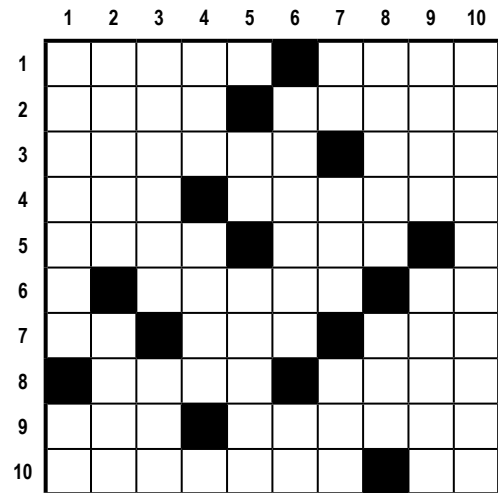
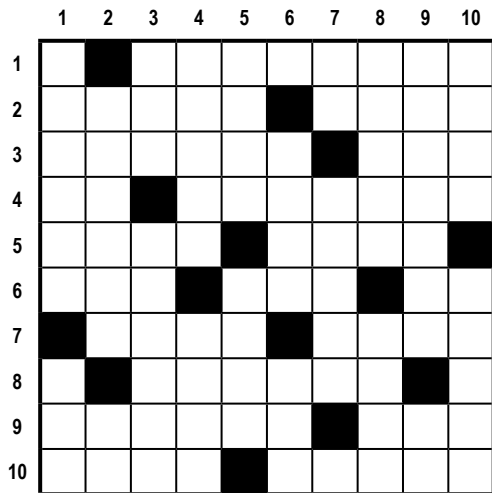
- Bre! mulți proști am văzut eu în viața mea, dar ca voi n-am mai văzut. Mă... duc în lumea toată! Și deoiu găsi mai proști decât voi, m-oiu mai întoarce acasă, iar de nu, ba.

Așa zicând, oftă din greu, ieși din... (5-II) , fără să-și ieie ziua bună, și plecă supărat și amărât ca vai de om!

Și mergând el bezmetic, fără să știe unde se duce, după o bucată de vreme, oprindu-se într-un... (6) , i se întâmplă iar să vadă ceva ce nu mai văzuse: un om ținea puțin un... (9) deșert cu... (7) spre... (10) , apoi răpede-l înșfăca și intra cu dânsul într-un... (8) ; pe urmă iar ieșea, îl punea iar cu... (7) la... (10) , și tot așa făcea... Drumețul nostru, nedumerit, zise:

- Bună ziua, om bun!
- Mulțămesc dumitale, prietene!
- Da' ce faci aici?

- Ia, mă trudes de vro două-trei zile să car pocitul ist de... (10) în... (8) , ca să am lumină, și nici că-l pot...

Celelalte definiții: **2)** Bitum de petrol. **3)** Câmpie. **4)** Aurel Turcu. **6)** În Miniș! – Cută! **7)** Scriitor ieșean (Aurel) . **9)** Jucat pe scenă. **10)** Bună la copt.

VERTICAL: **1)** A supăra pe cineva – Sufragiu. **2)** Copil nelegitim (reg.) – Nu. **3)** Zeul turmelor (mit.) – Dragoste (inv.) . **4)** Verigile lanțului – Localitate componentă a Sighișoarei. **5)** „Deal, colină”, în toponimia finlandeză – Localitate în Peru. **6)** Un fel de vârcolac cu care doicile eline speriau copiii (antic.) – Direcția Centrală de Statistică” (abr.) . **7)** Nicolae Herlea – Lăzi mari, ornamentate. **8)** Sat în județul Arad – Mică puma din America de Sud. **9)** Element de compunere pentru „orificiu” – În cort! **10)** Persoane necunoscute – Publicații periodice.

Dicționar: INI, RORA, ROVA, LARO, ACCO, EIRA.

*

- Bre, ce trudă! zise drumețul. N-ai vrut... **(1)** la îndămână?

- Ba am.

- le-l de... **(2)** , sparge ici, și soarele va intra singur înlăuntru.

Îndată făcu așa, și... **(3)** soarelui întră în bordeiu.

- Mare minune, om bun, zise gazda. De nu te-adeucea Dumnezeu pe la noi, eram să îmbătrânesc cărând soarele cu... **(4)**; nom.) .

„Încă un... **(5)** ”, zise drumețul în sine și plecă.

Și mergând el tot înainte, peste câțva timp ajunse într-un sat și, din întâmplare, se opri la casa unui om. Omul de gazdă, fiind... **(9-II)**; pl.) , își lucrase un car și-l înjghebase, în casă, în toată întregimea lui; ș-acum, voind să-l scoată... **(6)** , trăgea de proțap cu toată puterea, dar carul nu ieșea. Știți pentru ce? Așa... **(7)**; nom.) erau mai strâmte decât carul... **(9-II)**; pl.) voia acum să taie... **(8-II)**; sg.; nom.) , spre a scoate carul. Noroc însă că drumețul l-a învățat să-l desfacă în toate părțile lui, să le scoată pe rând... **(6)** ș-apoi iarăși să-l înjghebe la... **(9-I)** .

- Foarte mulțămesc, om bun, zise gazda; bine m-ai învățat! Ia uită-te dumneta! Era să dărâm bunătate de casă din... **(10)** carului...

Celelalte definiții: **1)** Netransparent. **2)** Zeul dragostei (mit.) . **3)** Intrarea la Tismana! **4)** Timp geologic. **5)** Primul sistem de scriere coreeană. **6)** Florin Diaconu. **7)** Nicoleta Oancea – La telefon. **8)** Sărman. **10)** Ion Ene.

VERTICAL: **1)** Piele de bou sau de cal tăbăcită cu materii vegetale (reg.) – Lidia Popa. **2)** Oraș în Bolivia – Târgul de vite. **3)** Dar făcut la iertarea păcatelor – Coada biciului! **4)** A se osifica (pop.) – „Traité sur le Fonctionnement de l’Union Européenne” (siglă) . **5)** Nordul Norvegiei! – Corpuri cerești. **6)** Divinități misterioase, care susțineau o doctrină sacerdotală prin care se prezentau faptele cele mai mari ale universului (antic.) – Olga Neacșu. **7)** Rocada mică, la șah – Cântec de slavă – Se dă în leagăn. **8)** Număr cu soț – În felul acesta. **9)** Cuvânt spus la despărțire – Stau și-n ghivece. **10)** Săritură primejdioasă.

Dicționar: IDU, OSI.

*

De aici, drumețul nostru, mai numărând un... **(1-I)** , merse tot înainte, până ce ajunse iară la o... **(2)** . Acolo, ce să vadă! Un om, cu-n... **(5)** în mână, voia să arunce niște... **(3-I)** din tindă! **(1-II)** în... **(3-II)** .

„Din ce în ce dau peste dobitoci”, zise drumețul în sine.

- Da’ ce te frământă așa, om bun?

- Ia, vreu să zvârl niște... **(3-I)** în... **(3-II)** , și... **(5)**; nom.) ista, bată-l scârba să-l bată, nu-i nici de-o treabă...

- Că... **(4)** te trudești, nene! Poți să-l blastămi cât l-ai blăstăma, habar n-are... **(5)**; nom.) de scârbă. Ai un oboroc?

- Da’ cum să n-am?!

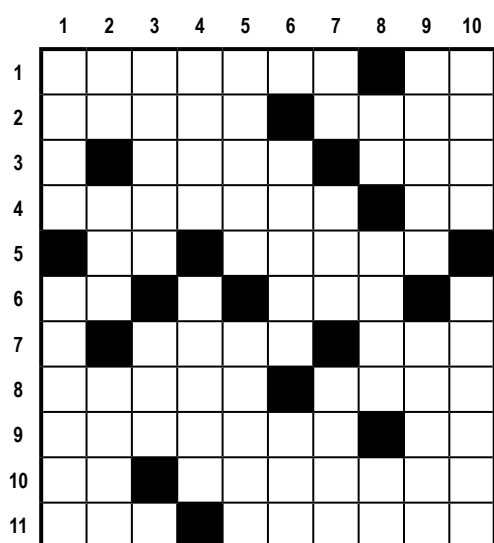
- Pune... **(3-I)**; nom.) într-însul, ie-l pe umăr și suiele frumuseț în... **(3-II)** ;... **(5)**; nom.) e pentru paie și... **(6)** , iar nu pentru... **(3-I)** .

Omul ascultă, și treaba se făcu îndată.

Drumețul nu zăbovi nici aici mult, ci plecă, mai numărând și alt... **(10)** .

Apoi, de aici merse mai departe, până ce ajunsesse ca să mai vadă aiurea și altă năzbâtie. Un om legase o... **(7-I)** cu... **(8-I)**; nom.) de... **(7-II)** și, suindu-se pe-o... **(8-**

II; pl.) , unde avea aruncat oleacă de... (6) , trăgea din răspuțeri de... (8-I) , să urce... (7-I) pe... (8-II; pl.) (7-I) răgea cumplit, și el nu mai putea de... (9) ...

Celelalte definiții: **2)** Partea circulară a unei roți de lemn (pop.) . **4)** Cupă! **5)** Rodica Antoniu. **6)** Șirag pe margini! **9)** Crom (simbol) . **10)** Într-un snop! **11)** Resort – De statură mare.

VERTICAL: **1)** Punct cardinal – A-și pierde netezimea. **2)** Primele litere – Unitate de măsură a energiei – Ca un fulg. **3)** A se balansa, vorbind despre nave – „Virus al necrizei tutunului” (abr.) . **4)** Indicație muzicală (2 cuv.) – Munți în Iran. **5)** Cetate biblică – Sat în județul Timiș. **6)** Localitate în Ungaria – Pseudonimul scriitorului Ion Gorun. **7)** Miez de nucă! – H₂O – „Southern Tier Hockey Association”, SUA (siglă) . **8)** Angela Popa. – Insulă în arh. Maldive – Ileana Lupescu. **9)** Arbuști cu flori plăcut mirositoare – Localitate în India. **10)** Momeală – Fără dinți.

Dicționar: A DUE, KAIEN, IGN, ONGU.

*

- Mă omule! zise drumețul, făcându-și... (1) ; dar ce vrei să faci?

- Ce să fac, mă-ntrebi? Da’ nu vezi?

- Ba văd, numai nu pricep.

- Ia, hăramul ista e hâmisit de... (2) și nu vrè nici în ruptul capului să vie după mine sus, pe iastă șură, să mănânce... (3-I) ...

- Stai puțin, creștine, că spânzuri... (8-I; pl.) ! Iè...

(3-I; nom.) și-l dă jos la... (8-I; pl.) !

- Da’ nu s-a irosi?...

- Nu fi scump la tărățe și... (3-II) la făină.

Atunci omul ascultă și... (8-I; pl.) scăpă cu viață.

- Bine m-ai... (4) , om bun! Pentr-un lucru de nimica eram cât pe ce să-mi gâtuim... (8-I; pl.) !

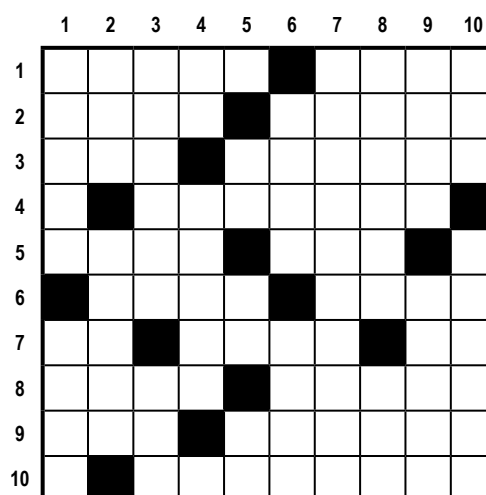
Așa, drumețul nostru, mirându-se și de această mare prostie, zise în sine: „Măța tot s-ar fi putut întâmpla să deie drobul de... (5) jos de pe horn; dar să cari... (8-I;

pl.) în... (6) cu oborocul, să arunci... (7; nom.) în pod cu țăpoiul și să tragi... (8-I; pl.) pe șură, la... (3-I) , n-am mai gândit!”

Apoi drumețul se întoarse acasă și petrecu lângă ai săi, pe cari-i socoti mai cu... (9) decât pe cei ce văzuse în călătoria sa.

Ș-am încălecat pe-o șa, ș-am spus povestea așa. Ș-am încălecat pe-o roată, ș-am spus-o toată. Ș-am încălecat pe-o căpșună, și v-am spus, oameni buni, o mare... (10) !

„Învățătorul copiilor...” ed. III, Iași, 1874.

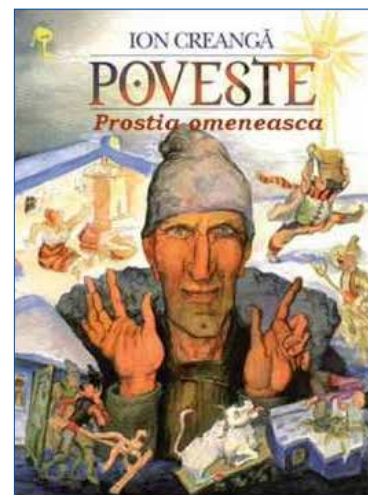

Celelalte definiții: **1)** Partea de jos a ușii. **2)** Ifose. **5)** Țesătură de bumbac înflorată (inv.) . **6)** Locuitori din insula Sahalin. **7)** Reîntors! – Aluminiu (simbol). **9)** Arbore cu frunze alungite.

VERTICAL: **1)** Foișorul din turn – „European Veterinary Diagnostic Imaging” (siglă) . **2)** Haină – Oraș în Elveția. **3)** Mișcări anevoioase – Aeroport din Perù (cod) . **4)** Întrebare – Om politic italian (Pietro) . **5)** Patru roman – Chiot – Con gol! **6)** Vechi locuitor din insula Corcyra (Corfu) – „California State Athletic Commission” (siglă) . **7)** Lacomii. **8)** Încercare eșuată – Avantaj. **9)** Rocă asemănătoare cu oolitul – Crap mic (reg.) . **10)** Fel – Mamifer acvatic foarte mare.

Dicționar: CIT, AINI, CHM, FEAC, AMIT.

DEZLEGĂRILE: (I) PICIOR, OCA, INSURAT, AF, SF, NAVASTA, COPIL, LEAC, U, AE, HATRE, PIR, SOBA, R, EM, GURA, OI, SPAIME, FUS, CAP, BRAD, T, USITA, MATA; (II): N, PIRONITI, EBANO, HORN, CINEVA, SES, AT, LACRAMI, JALE, CASA, INI, LOC, TA, GURA, LEON, V, BORDEI, A, OBOROC, ROL, TAVA, SOARE; (III): TOPOR, OPAC, EROS, COADA, LUMINA, TIS, ERA, OBOROC, TONT, IDU, A, I, AFARA, FD, NO, USI, ALO, BIET, USOR, LOC, ROTARI, PRICINA, IE; (IV): NATARAU, IN, OBADA, CASA, R, NUCI, POD, DEGEABA, PA, RA, TAPOI, SG, K, FAN, S, I, VACA, GAT, FUNIE, SURI, OSTENIT, CR, NO, NEGHIOB, ARC, INALTI; (V): CRUCE, PRAG, AERE, FOAME, FAN, IEFTIN, A, INVATAT, SARE, CIT, B, AINI, CASA, ER, NUCI, AL, VACI, SOARE, DUH, CASTAN, I, MINCIUNA;

Magazinul aflat în sediul Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad vine în sprijinul dumneavoastră cu o gama diversificată de produse alimentare și nealimentare.

Vă așteptăm cu drag să alegeți din oferta noastră produse de calitate superioară!

Lumea copilăriei

Desene ale elevilor de la
Școala „Manolache Costache Epureanu” Bârlad,
profesor îndrumător Stoian Mihaela.

Copacul copilăriei, Adelina Popa (cl. a V-a)

Amintiri din copilărie, Ștefania Pașcanu (cl. a V-a)

Universul meu, Ana-Maria Ciumacov

La bunici, Lavinia Arsene (cl. a VIII-a)

Grădina mea, Diana Lefter (cl. a VII-a)